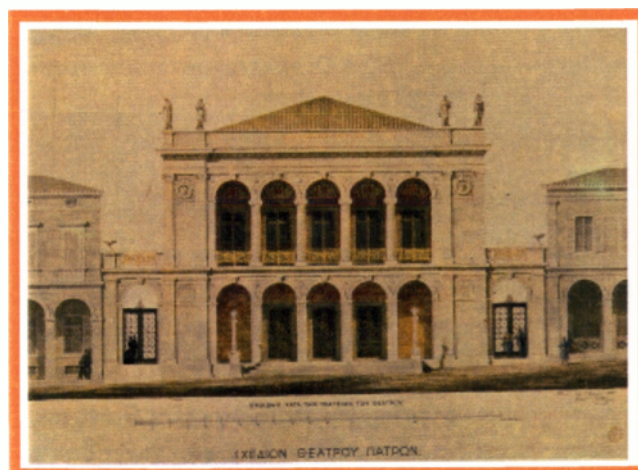

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ : ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΣΒΩΛΗ ΜΑΡΙΑ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ :
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΣΚΙΑ - ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

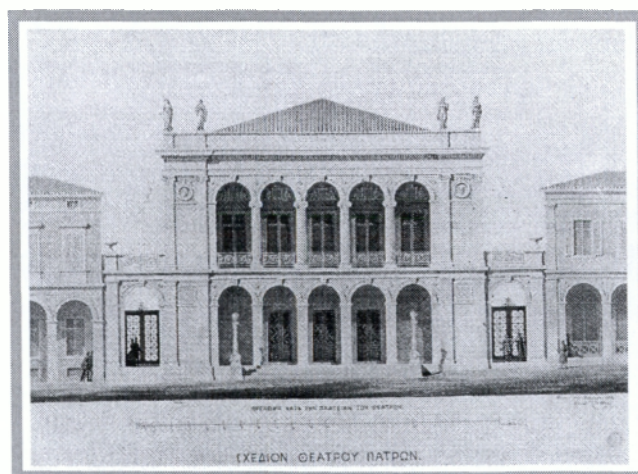
Πάτρα, Ιούνιος 1998

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ : ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΣΒΩΛΗ ΜΑΡΙΑ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ :
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΣΚΙΑ - ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ**

Πάτρα, Ιούνιος 1998

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΜΕΡΟΣ Α' : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
1. Πολιτισμός	5
2. Πολιτιστική Πολιτική	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
1. Κρατική πολιτική μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού	7
2. Πολιτιστική Ανάπτυξη και Τοπική Αυτοδιοίκηση	10
2.1. Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολιτιστική Αποκέντρωση	10
2.2. Θεσμικό πλαίσιο	11
2.3 Δράσεις - Προοπτικές	13
ΜΕΡΟΣ Β' : Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ	
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	
1. Πρώτος θεσμός - Το Καρναβάλι	17
1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή	17
1.2 Κρυμμένος Θησαυρός	17
1.3 Καρναβάλι των Μικρών	18
1.4 Καρναβάλι των Παλιών	19
1.5 Εκθέσεις	20
1.6 Τσικνοπέμπτη	22
2. Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας	23
3. Δημοτική Πινακοθήκη	26
4. Συνεργείο Καλλιτεχνικών Κατασκευών	27
5. Ερασιτεχνικά Τμήματα	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ	
1. Σολίστ της Πάτρας	28
2. Το Δημοτικό Ωδείο σαν εκπαιδευτικό ίδρυμα	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	
1. Η Μπάντα	32
2. Η Μπαντίνα	32
ΜΕΡΟΣ Γ' : ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ ΠΑΤΡΑΣ	
1. Ιστορική αναδρομή των θεατρικών δρώμενων της Πάτρας	33

2. Το χρονικό της ίδρυσης του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	38
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ

1. Η Προγραμματική Σύμβαση (Π.Σ.) του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	42
1.1 Υποχρεώσεις αντισυμβαλλομένων - Έλεγχος τήρησης όρων Π.Σ.	44
2. Όργανα Διοίκησης	47
2.1 Διοικητικό Συμβούλιο	47
2.2 Διευθυντής Θεάτρου	49
2.2.1. Αρμοδιότητες Διευθυντή Θεάτρου	49
3. Δημόσιες Σχέσεις - Προβολή ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	52
4. Ηθοποιοί - Καλλιτεχνικοί Συντελεστές	54
5. Υλικοτεχνική υποδομή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ

1. Θεατρική παραγωγή	59
1.2 Παιδική σκηνή	64
2. Ρεπερτόριο - Κοινό	65
3. Περιοδείες - Φεστιβάλ - Συνεργασίες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	68
4. Παράλληλες εκδηλώσεις - Δραστηριότητες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	71
4.1 Θεατρικά αναλόγια	72
4.2 Θεατροπαιχνίδια	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

1. Πόροι - χρηματοδότηση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	75
2. Η οικονομική κατάσταση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	79
3. Ο θεσμός των συνδρομητών	89
4. Άλλες πηγές οικονομικών πόρων	91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΤΟΧΟΙ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΔΕΠΑΠ	:	Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας
Δ.Σ.	:	Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	:	Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας
Ι.Κ.Α.	:	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Δ.	:	Καλλιτεχνικός Διευθυντής
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	:	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Ν.Π.Δ.Δ.	:	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	:	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Μ.Μ.Ε.	:	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Ο.Τ.Α.	:	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.Ε.	:	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Σ.	:	Προγραμματική Σύμβαση
Σ.Ε.Η.	:	Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών
Τ.Α.	:	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Ε.Δ.Κ.	:	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Ι.Ε.Κ.	:	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΥΠ.ΠΟ.	:	Υπουργείο Πολιτισμού

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΔΕΠΑΠ	: Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας
Δ.Σ.	: Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	: Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας
Ι.Κ.Α.	: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Δ.	: Καλλιτεχνικός Διευθυντής
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Ν.Π.Δ.Δ.	: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	: Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Μ.Μ.Ε.	: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Ο.Τ.Α.	: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.Ε.	: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Σ.	: Προγραμματική Σύμβαση
Σ.Ε.Η.	: Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών
Τ.Α.	: Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Ε.Δ.Κ.	: Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Ι.Ε.Κ.	: Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΥΠ.ΠΟ.	: Υπουργείο Πολιτισμού

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία με τίτλο "Παρεμβάσεις του Δήμου Πατρέων στον Πολιτιστικό Τομέα" έχει ως σκοπό να ασχοληθεί με τις δράσεις του Δήμου Πατρέων στα πολιτιστικά πράγματα, με το πολιτιστικό έργο που εκεί παράγεται.

Το πρώτο μέρος διαπραγματεύεται θέματα θεωρητικά, τα οποία θεωρούνται απαραίτητα για την κατανόηση των δύο υπόλοιπων μερών και την συσχέτισή τους με αυτά.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο μέρος γίνεται μια προσέγγιση των εννοιών: Πολιτισμός, Πολιτιστική Πολιτική σε όλα τα επίπεδα (Εθνική, Περιφερειακή), Πολιτιστική Ανάπτυξη, Πολιτιστική Αποκέντρωση και αναλύονται επίσης οι φορείς της πολιτιστικής αυτής ανάπτυξης (Κεντρική διοίκηση και μεγαλύτερη αναφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση). Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι τα οικονομικά στοιχεία δόθηκαν ύστερα από εντολή του κ. Αντιδημάρχου γιατί κανονικά απαιτείται απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου προκειμένου να δοθούν αυτά.

Στο δεύτερο μέρος επιχειρείται μια παρουσίαση της πολιτιστικής δραστηριότητας του Δήμου Πατρέων. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα τρία από τα τέσσερα νομικά πρόσωπα μέσα από τα οποία διεκπεραιώνεται το πολιτιστικό τους έργο (Πνευματικό Κέντρο, Δημοτικό Ωδείο, Δημοτική Μουσική) και τις δράσεις που εμπεριέχει το καθένα. Σε μερικές δράσεις γίνεται συνοπτική παρουσίαση, ενώ σε άλλες (όπως π.χ. το Καρναβάλι), η ανάλυση είναι εκτενέστερη ανάλογα και με τις ιδιαιτερότητες της πόλης.

Το τρίτο μέρος έχει να κάνει με το τέταρτο νομικό πρόσωπο του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου, το οποίο είναι το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας. Το μέρος αυτό ασχολείται διεξοδικά με το Θέατρο αυτό χωρίς να γίνεται μόνο απλή αναφορά. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται οι λόγοι που οδήγησαν τη δημοτική αρχή στην επαναλειτουργία του ιστορικού Θεάτρου "Απόλλωνος" _που μέχρι τότε χρησιμοποιούνταν μόνο για αποκριάτικους χορούς. Επίσης εξετάζονται τα προβλήματα που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει, οι σχέσεις του με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Δήμο, το έργο που έχει παρουσιάσει, η λειτουργία του σαν δημοτική επιχείρηση, η κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα αλλά και οι προοπτικές του.

Η παρούσα εργασία ξεκίνησε με την υπόθεση ότι τα τέσσερα νομικά πρόσωπα του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου Πατρέων _και κυρίως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. για το οποίο εδώ έγινε ειδική αναφορά_ πέτυχαν τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκαν μέσα στα γενικότερα πλαίσια της πολιτιστικής ανάπτυξης και αποκέντρωσης της Πάτρας αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την εργασία αυτή, είναι το υλικό από το 1988-89 _έτος που ιδρύθηκε το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας_ μέχρι σήμερα. Για το πρώτο μέρος χρησιμοποιήθηκε κάποια βιβλιογραφία σχετική με τα θέματα που αναφέρονται σε αυτό. Το δεύτερο μέρος δεν στηρίχθηκε σχεδόν καθόλου σε βιβλιογραφία, αλλά κυρίως σε συζητήσεις με τους διάφορους υπεύθυνους των νομικών προσώπων όπως και με τον Αντιδήμαρχο Πολιτιστικού Τομέα κ. Δ. Πεφάνη, και σε πληροφορίες από διάφορα έντυπα που κατά καιρούς έχει εκδόσει ο Τομέας αυτός. Για το τρίτο μέρος, επίσης δεν χρησιμοποιήθηκε σχεδόν καθόλου βιβλιογραφία, αλλά η μελέτη στηρίχθηκε στο κείμενο προγραμματικής σύμβασης που έχει υπογράψει με το ΥΠ.ΠΟ., σε διάφορα

έντυπα και ενημερωτικά φυλλάδια που έχει εκδόσει το Θέατρο, οικονομικά δεδομένα και απολογιστικά στοιχεία σε σχέση με το καλλιτεχνικό έργο και τα αποτελέσματά του, σχόλια από ανακοινώσεις και συνεντεύξεις εκπροσώπων του Θεάτρου, αλλά κυρίως σε διάφορες προφορικές συζητήσεις με τους ανθρώπους του Θεάτρου.

Στο δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας γίνεται απλή περιγραφή της πορείας των 3 νομικών προσώπων, όμως στο τρίτο μέρος δεν επιδιώκεται μόνο αυτό, αλλά να προσεγγισθούν τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζει το Θέατρο αυτό και να προταθούν τρόποι επίλυσής τους. Στόχος της εργασίας αυτής δεν είναι να αξιολογήσει το έργο και τη λειτουργία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αλλά έχοντας καταγράψει στοιχεία και συμπεριφορές, να φανεί τί τελικά έχει πετύχει το Θέατρο αυτό σαν ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., ότι δηλαδή όντως επιτυγχάνεται η θεατρική αποκέντρωση για την Πάτρα και τις ευρύτερες περιοχές του Νομού Αχαΐας αλλά και κατά πόσο λειτουργεί σαν Περιφερειακό Θέατρο.

Για την εκπόνηση της εργασίας αυτής, θέλω να ευχαριστήσω την καθηγήτρια του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας κ.Χ. Σκια - Πανοπούλου που εισηγήθηκε και παρακολούθησε τη συγγραφή αυτής της μελέτης, τον Αντιδήμαρχο Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου κ.Δ.Πεφάνη, αλλά και τις κυρίες Λ.Τρίκη - Λογίστρια του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, και Σ.Μαυρίδη - υπεύθυνη Γραμματείας και Δημοσίων Σχέσεων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., για την πολύτιμη βοήθεια που μου πρόσφεραν στη συγκέντρωση υλικού για την ολοκλήρωσή της.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ήδη, από τις περασμένες δεκαετίες, υπήρξε έντονη συνειδητοποίηση από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης για ανάληψη μεγαλύτερης δράσης στον πολιτιστικό τομέα και άρχισε να αναγνωρίζεται σαν ιδιαίτερο στοιχείο της ανάπτυξης για την αναζωογόνηση των πόλεων και διεξόδου τους από την κρίση.

Και στην Ελλάδα σήμερα έχει αναγνωριστεί η συνεισφορά της πολιτιστικής πολιτικής σαν πολύτιμο "εργαλείο" για αυτή την αναζωογόνηση των πόλεων. Έτσι, τόσο η κεντρική διοίκηση (μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού) και περισσότερο η Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχουν αυξήσει τα κονδύλια στον προϋπολογισμό τους που αφορούν τον πολιτισμό, για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες εκείνες υπηρεσίες που θα ικανοποιούν τις ανάγκες του λαού για πολιτιστικά αγαθά και θα μεριμνούν για τη σωστή προώθηση και διάδοσή τους.

Σε πολλούς δήμους και κοινότητες της χώρας μας σήμερα, παρατηρείται πληθώρα πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Έχουν δημιουργηθεί Πνευματικά Κέντρα, Δημοτικά Ωδεία και Φιλαρμονικές, Μπάντες, Βιβλιοθήκες, Πινακοθήκες και άλλες δραστηριότητες που έχουν εξελιχθεί σε θεσμούς όπως τα διάφορα Διεθνή Φεστιβάλ και τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα

Το ΥΠ.ΠΟ. αυτά, τα έχει εντάξει σε δίκτυα, όπως είναι το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων και το δίκτυο των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Ο θεσμός των ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ. ξεκίνησε το 1983 στα πλαίσια της πολιτιστικής αποκέντρωσης και ειδικότερα της θεατρικής αποκέντρωσης και θεατρικής αναβάθμισης της επαρχίας, από την τότε Υπουργό Πολιτισμού κ.Μελίνα Μερκούρη, ταραζώντας τα θεατρικά πράγματα της χώρας και ειδικότερα της επαρχίας, που μέχρι τότε πελαγοδρομούσε στον ερασιτεχνισμό.

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας ιδρύθηκε το 1988, με τη νομική μορφή Κοινοπραξίας ανάμεσα στη μη - κερδοσκοπική "Εταιρία για τη Δημιουργία Θεάτρου στην Πάτρα" και στο Δήμο Πατρέων. Την επόμενη χρονιά μετεξελίσσεται σε Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο (ενδέκατο τότε) και με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας αποτελεί μια ιδιαίτερη περίπτωση σε σχέση με άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., όχι μόνο από τις συνθήκες τις οποίες δημιουργήθηκε, αλλά και από άποψη διοίκησης και λειτουργίας.

Μέχρι το 1996 το ΥΠ.ΠΟ. το επιχορηγούσε χωρίς να έχει υπογραφεί καμία Προγραμματική Σύμβαση. Τον Αύγουστο του 1996 υπογράφηκε η πρώτη Π.Σ. μεταξύ του ΥΠ.ΠΟ., του Δήμου Πατρέων και του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.

Η Σύμβαση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της θεατρικής ανάπτυξης της πόλης της Πάτρας και της ευρύτερης περιοχής των Νομών Αχαΐας, Ηλείας και Κορινθίας, με τη βελτίωση του επιπέδου της παρεχόμενης θεατρικής και γενικότερα καλλιτεχνικής παιδείας σε όλα τα επίπεδα και την ενεργοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, συμμετέχοντας στις διαδικασίες για την θεατρική και γενικότερα πολιτιστική ανάπτυξη και τόνωση της καλλιτεχνικής ζωής. Επίσης να προωθηθεί, αναπτυχθεί και διαδοθεί στην πράξη η θεατρική τέχνη, με την παραγωγή, οργάνωση και παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων καθώς και άλλων πολύπλευρων εκδηλώσεων.

Αρχική υπόθεση της εργασίας αυτής ήταν ότι οι παραπάνω στόχοι υλοποιήθηκαν από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σε όλα αυτά τα χρόνια της πορείας του. Έτσι επιχειρείται να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα όπως αν έχει δημιουργηθεί θεατρόφιλο κοινό, αν αποτέλεσε το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας φορέα θεατρικής παιδείας, αν κατάφερε να προσελκύσει τη νεολαία στρέφοντάς την

στη θεατρική παιδεία, αν συνδέθηκε με την τοπική κοινωνία και την υπόλοιπη περιφέρεια, αν και πώς παρεμβαίνει στη γενικότερη πολιτιστική κίνηση της Πάτρας, πώς είναι η οικονομική του κατάσταση, αν δηλαδή οι πόροι που έχει είναι επαρκείς και κατά πόσο το εμποδίζει αυτό στη γενικότερη δράση του.

Με λίγα λόγια, με αυτή την εργασία επιχειρείται να δοθεί απάντηση στο κατά πόσο συμβάλλει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας στην πολιτιστική ανάπτυξη και θεατρική αποκέντρωση της πόλης και της ευρύτερης περιφέρειας.

ΜΕΡΟΣ Α'

Κεφάλαιο 1: 'ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Πολιτισμός

Η έννοια του πολιτισμού περικλείει το σύνολο των εκδηλώσεων των δραστηριοτήτων των ατόμων σε μία ή σε περισσότερες κοινωνίες, με επιβλητικούς χαρακτήρες που της δίνουν ένα αυθεντικό στίγμα, π.χ. ο βιομηχανικός πολιτισμός χαρακτηρίζεται από μια μορφή τεχνολογικής παραγωγής. Φυσικά ο πολιτισμός δεν ορίζεται μόνο από κάποιες εκθέσεις εικαστικού περιεχομένου ή κάποιες παραστάσεις και εκδόσεις.

Ο Πολιτισμός είναι έννοια δυναμική, είναι δημιουργική ατμόσφαιρα, κλίμα πνευματικό. Έχει πολυδιάστατο χαρακτήρα αφού συνδέεται με την παιδεία, την επιμόρφωση, την ψυχαγωγία, την επικοινωνία και γενικότερα την πνευματική και ψυχική αναβάθμιση, την κοινωνική συμμετοχή και την κοινωνικοπολιτική ανάπτυξη.¹

Είναι σαφές ότι ο πολιτισμός αποτελεί μέσο για τοπική ανάπτυξη, μέσο κοινωνικών αλλαγών, παράγοντα τοπικού δυναμισμού, στοιχείο για την χάραξη χωροταξικής πολιτικής και κυρίως στοιχείο πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Όστούσο στην λέξη αυτή, ο καθένας δίνει δικό του περιεχόμενο. Έτσι, ενώ για κάποιον ο πολιτισμός μπορεί να πραγματώνεται μέσα από την απόκτηση υλικών αγαθών, για κάποιον άλλο μπορεί να σημαίνει εξανθρωπισμό με αδιάκοπη ψυχική και πνευματική καλλιέργεια.

Το καπιταλιστικό σύστημα με το μοντέλο της καταναλωτικής κοινωνίας που προωθεί, αντί να απελευθερώνει τον άνθρωπο από την ανάγκη και τις στερήσεις, τον υποδουλώνει στα υλικά αγαθά που παράγει, μεγαλώνοντας ολοένα και περισσότερο την επιθυμία του για την απόκτησή τους, με αποτέλεσμα να τον σπρώχνει σε σκληρότερη βιοπάλη.

Και φαίνεται ότι αυτή η ανάγκη δεν ικανοποιείται ποτέ. Μάλλον αποκτώντας περισσότερα υλικά αγαθά, κεντρίζεται η επιθυμία του για να αποκτήσει άλλα τόσα, χωρίς ποτέ να είναι απόλυτα ικανοποιημένος. Έτσι αναπόφευκτα, ο σύγχρονος άνθρωπος είναι καταδικασμένος σε ψυχική και πνευματική νάρκωση και αποπροσανατολίζεται από το να γίνει και να ζήσει σαν άνθρωπος με ολοκληρωμένη προσωπικότητα, με αποτέλεσμα να αλλοτριώνεται.

Όταν ο πολιτισμός σαν μορφή ενός τρόπου ζωής, διέπεται από ανθρωπιστικά ιδανικά και πνευματικές αξίες, προϋποθέτει και μια γνήσια δημοκρατική διακυβέρνηση, που να καλύπτει τις υλικές και πνευματικές ανάγκες όλου του πληθυσμού.

¹ Πέπη Δαράκη, Πολιτισμός και Τοπ. Αυτοδιοίκηση, σελ. 50, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1996.

2. Πολιτιστική πολιτική

Η Πολιτιστική πολιτική είναι ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σε ένα πρόγραμμα για να επιτευχθεί η γνώση, ενίσχυση και διάδοση του πολιτιστικού φαινομένου μιας κοινότητας για μία δεδομένη χρονική περίοδο.

Αναλύοντας αυτόν τον ορισμό, θα λέγαμε ότι οι κύριοι σκοποί της πολιτιστικής πολιτικής που αφορούν την συντήρηση, προώθηση και διάδοση των πολιτιστικών αγαθών είναι οι εξής:

- # Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας.
- # Η συμμετοχή του λαού στην απόλαυση αλλά και στην δημιουργία των πολιτιστικών αγαθών.
- # Η ενίσχυση της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας.
- # Η προώθηση της πολιτιστικής επικοινωνίας με ξένες χώρες, όπως και η βελτίωση της " πολιτιστικής εικόνας " στο εξωτερικό. ²

² Χαρ. Σκια-Πανοπούλου. Σημειώσεις μαθημ. Περιφερειακής Πολιτιστικής Πολιτικής, σελ. 6, *Κάλυμνα* 1996.

Κεφάλαιο 2: Φορείς πολιτιστικής ανάπτυξης

Αναλύοντας τη λέξη " φορείς " στον ορισμό, πρωταρχικά έχουμε τον ρόλο της Πολιτείας, η οποία θα πρέπει να συνοδεύει τους σκοπούς που αναφέρθηκαν, με τις ανάλογες ενέργειές της για δημιουργία των απαραίτητων μηχανισμών, ώστε να προωθηθεί η πολιτιστική αναβάθμιση των πολιτών.

Όμως για να είναι αποτελεσματική η πολιτιστική πολιτική, θα πρέπει να στηρίζεται όχι μόνο στις κρατικές υπηρεσίες αλλά και σε διαφορετικές κοινωνικές δυνάμεις. Δηλαδή θα πρέπει να υπάρχει μια σύγκλιση προσπαθειών με υλική υποστήριξη και συμμετοχή από όλες τις πλευρές (Τοπική Αυτοδιοίκηση, πολιτιστικοί σύλλογοι, πολίτες) για να ευδοκιμήσει ένας νέος θεσμός (π.χ. ένα Φεστιβάλ), διότι είναι επόμενο να αποτύχει ο θεσμός αυτός εάν η τοπική κοινωνία λειτουργήσει αδιάφορα απέναντι σ' αυτόν.

1. Κρατική πολιτική μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού

Για την αποτελεσματικότερη πραγμάτωση των σκοπών που τίθενται από την Πολιτεία, ενδείκνυται αυτοί να αναλύονται σε επιμέρους στόχους_ βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους_ με την υπόδειξη και των ανάλογων συγκεκριμένων μέσων για την σταδιακή επίτευξη των στόχων αυτών.

Τα μέσα ανάλογα με το περιεχόμενό τους διακρίνονται σε:

Οργανωτικά μέσα.

Είναι εκείνα που έχουν να κάνουν με την ίδρυση διαφόρων οργανισμών και φορέων για την ενίσχυση της πολιτιστικής ανάπτυξης (Εθνικό Θέατρο, Λυρική Σκηνή, πολιτιστικά κέντρα, μουσεία, βιβλιοθήκες, πινακοθήκες κ.λ.π.). Θα πρέπει να τονιστεί η σημασία και ο ρόλος των πολιτιστικών σωματείων και συλλόγων που συνήθως θεωρούνται ότι προηγούνται της εκάστοτε επίσημης κρατικής πολιτικής. Μάλιστα σε πολλές χώρες έχουν διπλό ρόλο, γιατί από την μια λειτουργούν ως μέρη όπου εμφανίζονται τα νέα ταλέντα, και από την άλλη χρησιμεύουν ως μέσο για την πλατύτερη συμμετοχή του κοινού στις διάφορες μορφές πολιτιστικής έκφρασης.

Οικονομικά μέσα.

Αφορούν την έγκριση των πολιτιστικών κονδυλίων και την σωστή κατανομή τους. Η σημασία τους είναι μεγάλη, γιατί από το ύψος των κονδυλίων που διαθέτει μια χώρα για την πολιτιστική της ανάπτυξη, αλλά και με τον τρόπο που γίνεται ο καταμερισμός των κονδυλίων στους επιμέρους πολιτιστικούς τομείς, διαφαίνονται οι προτεραιότητες που δίνει στα θέματα πολιτισμού.

Θεσμικά μέσα.

Αφορούν τις νομοθετικές ρυθμίσεις του πολιτιστικού τομέα (διοίκηση, πολιτιστικές ανταλλαγές, σύνδεση με διεθνείς πολιτιστικούς οργανισμούς, κέντρα τεκμηρίωσης, συνέδρια κ.ά.).

Κτιριακή Υποδομή.

Η πολιτιστική υποδομή συνιστά μέρος της λεγόμενης κοινωνικής υποδομής που μαζί με την οικονομική συναποτελούν τα κυριότερα και απαραίτητα μέσα της αναπτυξιακής πολιτικής ενός κράτους. Τα κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη για την κατανομή και χωροθέτηση των έργων πολιτιστικής υποδομής, εκτός από πολιτιστικά, είναι και οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά. Ακόμη, λαμβάνεται υπόψη η δημιουργικότητα των κατοίκων μιας περιοχής, όπου ένας τρόπος ενίσχυσης και προστασίας της μπορεί να γίνεται λαμβανομένου υπόψη τις φυσικές και πνευματικές δυνατότητες του τοπικού πληθυσμού, την υφιστάμενη παράδοση σε πολιτιστικούς κλάδους καθώς και την δομή του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Μέσα διάδοσης πολιτιστικών αγαθών.

Η ταχύρυθμη εξέλιξη της τεχνολογίας (ραδιόφωνο, τηλεόραση, πολυμέσα) έχουν διευκολύνει την πλατιά διάδοση των πολιτιστικών αγαθών.³

Σκοποί - Στόχοι της εθνικής πολιτιστικής πολιτικής

Βασική μέριμνα του επίσημου Κράτους είναι να προωθήσει μέσω της πολιτιστικής του πολιτικής εκείνες τις πολιτιστικές δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τους πολίτες του να ανακαλύψουν κάποιο νόημα και σκοπό στη ζωή τους.

Η συμμετοχή του κοινού στην πολιτιστική πολιτική, σύμφωνα με τον Γρ. Γκιζέλλη, παίρνει τρεις μορφές:

Στην πρώτη, ο ρόλος του κοινού περιορίζεται στην κατανάλωση των πολιτιστικών αγαθών μόνο.

Η δεύτερη απαιτεί το ρόλο του κοινού στη διοίκηση και στις αποφάσεις για να εφαρμοστεί μια ορισμένη πολιτική, δηλαδή διάφορες ομάδες

³ Χαρ. Σκια - Πανοπούλου, σημειώσεις Περιφερειακής Πολιτιστικής Πολιτικής, σελ. 10-11, *Καζαμάτα* 1996

προσδιορίζουν με βάση το δικό τους λογικό - αισθητικό κριτήριο, τις πολιτιστικές μορφές και το περιεχόμενο που θέλουν να κατανάλωσουν.

Η τρίτη μορφή έχει την έννοια της ενθάρρυνσης του κοινού να μετέχει προσωπικά στη διεργασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας μειώνοντας έτσι το χάσμα ανάμεσα στους επαγγελματίες εργάτες του πνεύματος και τους ερασιτέχνες και πετυχαίνοντας μια πραγματική επικοινωνία και διάλογο ανάμεσά τους για το καλό το δικό τους και της κοινωνίας. ⁴

Είναι λογικό λοιπόν μια πολιτιστική δημοκρατικοποίηση της κουλτούρας να βοηθήσει στην διάδοση της δημιουργίας. Αυτό σημαίνει ότι η κουλτούρα διευρύνεται, ώστε να περιλαμβάνει στοιχεία των αξιών όλων των κοινωνικών ομάδων που έχουν μια ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα. Δεν αποδέχεται αυτή η ιδέα της δημοκρατικοποίησης ότι μια μορφωμένη ελίτ είναι εξουσιοδοτημένη να καθορίζει το πολιτιστικό πρότυπο που κρίνει άξιο να διαδοθεί στο λαό. Αντίθετα έχει συνειδητοποιηθεί η ανάγκη για ευρύτερη συμμετοχή στην διαδικασία λήψης αποφάσεων για τον προγραμματισμό της πολιτιστικής δράσης.

Ο κύριος σκοπός του Κράτους είναι να δώσει αυτή την ευκαιρία σε όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό ατόμων, γιατί όπως λέει η Ν.Κόνσολα " τα πολιτιστικά αγαθά και οι υπηρεσίες αποτελούν κοινωνικό δικαίωμα " και το σύνολο του λαού πρέπει να απολαμβάνει την πολιτιστική ζωή. Ενδυναμώνοντας τα δημιουργικά στοιχεία κάθε πολιτιστικής ομάδας, είναι σίγουρο ότι θα οδηγηθούμε στην πραγματοποίηση της ειρηνικής συνύπαρξης και συναδέλφωσης στον κόσμο.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η άσκηση εθνικής πολιτιστικής πολιτικής δεν είναι εύκολη, διότι ενώ οι σκοποί αυτής της πολιτικής απαιτείται να είναι συλλογικοί και αντικειμενικοί, η επιδίωξη αυτή δεν είναι πάντοτε σε ικανοποιητικό βαθμό κατορθωτή στις πλουραλιστικές κοινωνίες, λόγω της ποικιλίας των διαφορετικών_πολλές φορές αντιτιθέμενων ιδεολογιών_στο συγκεκριμένο κοινωνικό-πολιτιστικό χώρο. Η δυσκολία αυτή φαίνεται να γίνεται ακόμη πιο μεγάλη στις κοινωνίες εκείνες που υφίστανται γρήγορες αλλαγές με αποτέλεσμα να εμφανίζονται νέες ανάγκες στον πολιτιστικό τομέα και να διαφοροποιούνται οι προτεραιότητες.

Έτσι, για τον προσδιορισμό των σκοπών της πολιτιστικής πολιτικής είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι υπάρχουσες πολιτιστικές ανάγκες καθώς και ιστορικο-οικονομικά και κοινωνικο-πολιτικά δεδομένα του συγκεκριμένου χώρου. ⁵

⁴ Χαρ. Σκια - Πανοπούλου, σημειώσεις Περιφερειακής Πολιτιστικής Πολιτικής, σελ. 7

⁵ Χαρ. Σκια - Πανοπούλου, σημειώσεις Περιφερειακής Πολιτιστικής Πολιτικής, σελ. 7,8. Καζαμάτσου 1996

2. Πολιτιστική Ανάπτυξη και Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.)

2.1. Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολιτιστική Αποκέντρωση

Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί η πολιτιστική ανάπτυξη μιας χώρας είναι η *πολιτιστική αποκέντρωση*.

Σύμφωνα με την αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη, ο όρος αυτός εκφράζει " την εκτατική και εντατική καλλιέργεια του πολιτισμού. Το γεωγραφικό και πληθυσμιακό άπλωμα της πνευματικής ζωής, την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη του λαού και του τόπου, την ισοκατανομή των πολιτιστικών αγαθών, τον καταμερισμό και όχι τον κατακερματισμό της πνευματικής δημιουργίας."

Εμφανής είναι λοιπόν ο ρόλος και η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον πολιτιστικό σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο. Όταν υπάρχει αυτή η συμμετοχή από πλευράς της Τ.Α., αντανακλάται αφ'ενός η συνειδητοποίηση της Τοπικής Εξουσίας να ασχοληθεί με την πολιτιστική αναβάθμιση των πληθυσμών της, και αφ'ετέρου η συνειδητοποίηση από την μεριά της κεντρικής εξουσίας για αποκέντρωση και αναβάθμιση των πολιτιστικών δομών στην επαρχία.

Η Τ.Α. μπορεί να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην διατήρηση και προβολή των ιδιαιτεροτήτων μιας περιοχής καθώς και στην σύνδεση της πόλης με άλλους πολιτισμούς (δίκτυα πόλεων, αδελφοποιήσεις) και να χρησιμοποιήσει τις ιδιαιτερότητες της περιοχής της σαν συνδετικό κρίκο επικοινωνίας με άλλους πολιτισμούς.

Η Τ.Α. στην Ελλάδα όπως συμβαίνει και σε πολλές πόλεις της Ευρώπης, θα πρέπει να προσπαθεί να αναβαθμίσει το πολιτιστικό της περιβάλλον, ώστε να γίνει κέντρο δημιουργικότητας και καινοτομιών, με αποτέλεσμα την συρροή κεφαλαίου, όχι μόνο οικονομικού αλλά και άλλων μορφών (π.χ. του επιστημονικού).

Αρα θα πρέπει η Τ.Α. να μεριμνά για την δημιουργία υποδομής για παραγωγή πολιτιστικού προϊόντος και ισόρροπης χωροταξικής κατανομής της πολιτιστικής υποδομής στα πλαίσια της πόλης.⁶

Η πολιτιστική αποκέντρωση είναι ένα θέμα που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη ελληνική επαρχία. Είναι γνωστό ότι η κοινωνική ζωή της υπαίθρου είναι υποβαθμισμένη σε όλους τους τομείς. Η ανεργία και η έλλειψη επαγγελματικής ειδίκευσης από την μια μεριά αλλά και μέσων ψυχαγωγίας και πολιτιστικής ζωής από την άλλη, είχαν ως συνέπεια την δημιουργία μιας υδροκέφαλης πρωτεύουσας με όλα τα αρνητικά επακόλουθα που συνεπάγεται αυτό εκ των οποίων και η ερήμωση και ο μαρασμός της ελληνικής επαρχίας.

Παρόλ'αυτά, η ελληνική επαρχία έχει μέσα της δυνάμεις που πρέπει να ψάξει να τις βρει και να τις αξιοποιήσει. Στην προσπάθειά της αυτή έρχεται σήμερα να την βοηθήσει η Τ.Α., που φιλοδοξεί να εντάξει στα προγράμματά της όλα τα ζητήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία είτε είναι αυτή σε πόλη, κωμόπολη ή χωριό, που αντιμετωπίζει όχι μόνο οικονομικά και αναπτυξιακά προβλήματα αλλά και πνευματικά και πολιτιστικά. Και είναι αυτά που κυρίως ανεβάζουν την ζωή σε ανώτερες μορφές πολιτισμού.

⁶ Δυράκη Πέπη, Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, σελ. 47, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1996

2.2. Θεσμικό πλαίσιο

Οι δυνατότητες προώθησης της πολιτιστικής ανάπτυξης από την Τ.Α. συνδέονται άμεσα με την γενικότερη ανάπτυξη του θεσμού (την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α., την συνένωση των κοινοτήτων, την εφαρμογή του Β' βαθμού Τ.Α. βάσει των νόμων 2218 και 2240/95 κ.λ.π.). Ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι η έλλειψη θεσμοθετημένων κριτηρίων για την χρηματοδότησή της από το ΥΠ.ΠΟ.

Ο νόμος 1416/84 άρθρο 11 για τις Προγραμματικές Συμβάσεις, δημιούργησε το θεσμικό πλαίσιο για την Τ.Α. προκειμένου να αναπτύξει πολιτιστικές δραστηριότητες. Ο θεσμός έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως για κάθετη συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α. και κρατικών φορέων παρά για οριζόντια συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α. Πολλοί Δήμοι βοηθούμενοι από τον θεσμό αυτό κατάφεραν να δημιουργήσουν *Δημοτικές Πολιτιστικές Επιχειρήσεις*.

Έτσι, ένα μέσο προώθησης της ενδογενούς πολιτιστικής ανάπτυξης στα πλαίσια των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, ήταν η δημιουργία Δημοτικών Πολιτιστικών Επιχειρήσεων από τους Ο.Τ.Α., γιατί οι δημοτικές επιχειρήσεις θεωρείται ότι αποτελούν το οικονομικό υποκείμενο που μπορεί να προωθήσει αποτελεσματικά την τοπική ανάπτυξη, προσδίδοντας έτσι το επιχειρηματικό στοιχείο σε μια κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα με δυνατότητα άσκησης "αναπτυξιακού ρόλου", για τον καλύτερο συντονισμό και την οργάνωση προκειμένου να ικανοποιηθούν οι τοπικές ανάγκες και να αξιοποιηθούν οι τοπικοί πόροι.

Δηλαδή από την μια η επιχειρηματική δραστηριότητα της Τ.Α. αντιμετωπίζεται ως οικονομικό υποκείμενο στις σημερινές συνθήκες οικονομίας της αγοράς, από την άλλη όμως, το κέρδος δεν αποτελεί το μοναδικό σκοπό της επιχείρησης, αλλά αυτή θεωρείται ως παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών.⁷

Οι αντιλήψεις για τον πολιτιστικό ρόλο της Τ.Α. έχουν παγκόσμια διαφοροποιηθεί λόγω των σύγχρονων κοινωνικών εξελίξεων. Επομένως και οι δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. δεν είναι δυνατόν πια να περιορίζονται μέσα στα στενά και αναχρονιστικά πλαίσια που χάραξε η δημοτική νομοθεσία πριν 50 ή 70 χρόνια. Είναι καιρός πια να γίνει καθημερινή δυναμική πρακτική ο θεσμός αυτός για την γρήγορη άνοδο της οικονομικής και πολιτιστικής στάθμης του λαού μας.

Οι νέοι αιρετοί άρχοντες τόσο στην ηλικία όσο και στις αντιλήψεις με το κύρος που τους δίνει το αξίωμα και την ευθύνη που τους ανέθεσε ο λαός, αγωνίζονται για μια δημιουργική παρουσία των Ο.Τ.Α. σε όλους τους τομείς, με κύριο στόχο να ασκούν κοινωνική πολιτική, όπως γίνεται και στις άλλες χώρες, ώστε να απελευθερωθεί η Τ.Α. από τα γρανάζια του κράτους. Ο θεσμός αυτός θα μπορέσει να λειτουργήσει αξιοποιώντας τις κοινωνικές του δυνάμεις και θέτοντάς τις στην εξυπηρέτηση των λαϊκών αναγκών, μόνο σαν ανεξάρτητη και αυτόνομη τοπική λαϊκή εξουσία.

Ανάγκες όμως δεν είναι μόνο τα τεχνικά έργα υποδομής, αλλά και η εξύψωση του πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων. η προστασία του περιβάλλοντος, η εκλεκτή ψυχαγωγία, η δημιουργία γενικά

⁷ Χαρ. Σκια-Πανοπούλου, Σημ. μαθημ. Περ.Πολ..Πολιτικής, σελ. 15

κοινωνικής υποδομής. Μπορεί όλα αυτά να θεωρούνται περιττές κοινωνικές πολυτέλειες στον τόπο μας, όμως αποτελεί ντροπή η εικόνα που παρουσιάζουν τα στοιχεία για το χαμηλό πνευματικό επίπεδο της πλειοψηφίας των Ελλήνων.

Αυτή η εικόνα κάνει ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη ενεργοποίησης των Ο.Τ.Α. προκειμένου να αναπτύξουν πολιτιστικές δραστηριότητες για την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των δημοτών τους. Η προσπάθεια αυτή δεν είναι δυνατόν να καρποφορήσει με μοναδικό φορέα το κράτος, ούτε μπορεί να είναι επίτευγμα ενός ατόμου ή μιας ομάδας, αλλά η συνισταμένη της προσπάθειας πολλών κοινωνικών παραγόντων. Η τοπική αρχή θα είναι αυτή που θα συντονίζει την κοινή δράση των δημοτών.⁸

⁸ Δαράκη Πέπη, Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, σελ. 52-53, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1996

2.3. Δράσεις - Προοπτικές

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πριν ξεκινήσει την πορεία ανάπτυξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, πρέπει πρώτιστα να ασχοληθεί με:

- # την καταγραφή και ανίχνευση των πολιτιστικών και κοινωνικών αναγκών και των ιδιαιτεροτήτων της πόλης ή της κοινότητας.
- # τον σχεδιασμό της πολιτιστικής δράσης που πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και να τις αξιοποιεί.
- # την εξασφάλιση εξειδικευμένου προσωπικού (πολιτιστικά στελέχη) που μπορεί να αναλάβει με πληρότητα και επάρκεια τη σύλληψη, το σχεδιασμό και τα προγράμματα που εκπονούνται.

Εάν οι Ο.Τ.Α. θέλουν να πραγματοποιήσουν πιο σύνθετα προγράμματα, δεδομένης της στενότητας των πόρων που έχουν, μπορούν να το πετύχουν μέσω μιας διαδημοτικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Ακόμη, θα πρέπει να αξιοποιούνται τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τον πολιτιστικό τομέα.

Σύμφωνα με την διεθνή εμπειρία η Τ.Α. θα πρέπει να προσπαθήσει να ενδυναμώσει και να συντονίσει τις διαφορετικές ομάδες (συλλόγους, ομίλους, σωματεία) της περιοχής της και να τις υποστηρίξει να διακριθούν και να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, διότι η προώθηση της επικοινωνίας και η ανάπτυξη διαλόγου πρέπει να αποτελούν σκοπό της Τ.Α.

Όμως η συλλογική δράση εξασθενίζει εάν το Κράτος είναι αυτό που αποφασίζει, σχεδιάζει και οργανώνει τις δράσεις της πολιτιστικής πρακτικής. Εξάλλου, η κεντρική διοίκηση δεν είναι δυνατόν να γνωρίζει τις ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού, όπως η Τ.Α., με αποτέλεσμα οποιαδήποτε θεσμοποίηση πολιτιστικής πολιτικής να επιφέρει αύξηση στην ποσότητα και όχι στην ποιότητα.

Το μεγαλύτερο εμπόδιο που πρέπει να ξεπεραστεί είναι η έλλειψη διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας που βιώνει η Τ.Α. Κατά συνέπεια, παρατηρείται έλλειψη πολιτιστικής υποδομής σε περιφερειακό επίπεδο αλλά και επαρκών θεσμοθετημένων πόρων, ώστε να μην μπορεί τελικά να παραχθεί πολιτιστικό έργο.

ΜΕΡΟΣ Β'

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Η πολιτιστική δουλειά του Δήμου Πατρέων διεκπεραιώνεται μέσα από τέσσερα νομικά πρόσωπα:

- 1) Το Πνευματικό Καλλιτεχνικό Κέντρο
- 2) Τη Δημοτική Μουσική
- 3) Το Δημοτικό Ωδείο
- 4) Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο

Όλα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εκτός από το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) το οποίο είναι ιδιωτικού δικαίου όπως θα δούμε και παρακάτω. Ένα ακόμη νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που επρόκειτο να δημιουργηθεί, η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (Δ.Ε.Π.Α.Π) για κάποιους λόγους είναι μια παγωμένη διαδικασία, που θα εξαρτηθεί στο άμεσο μέλλον αν θα γίνει ή όχι και υπό ποιους κανόνες και συνθήκες θα πραγματοποιηθεί.

Το καθένα από τα προαναφερόμενα νομικά πρόσωπα, περιέχουν τα εξής τμήματα:

- 1) Το Πνευματικό Κέντρο περιέχει:
 - α) Το Καρναβάλι
 - β) Το Διθνές Φεστιβάλ
 - γ) Τη Δημοτική Πινακοθήκη
 - δ) Την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων
 - ε) Το Συνεργείο Καλλιτεχνικών Κατασκευών
 - στ) Το Τμήμα Εκδηλώσεων
 - ζ) Τα ερασιτεχνικά τμήματα, όπως είναι το χορευτικό, το θεατρικό και το εικαστικό αλλά και πιο μικρές δράσεις.
- 2) Το Δημοτικό Ωδείο περιλαμβάνει:
 - α) Την Ορχήστρα Εγχόρδων " Σολίστ της Πάτρας ", και
 - β) Το Δημοτικό Ωδείο σαν εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο με την σειρά του έχει δημιουργήσει ορισμένους νέους θεσμούς (νέες ορχήστρες και υποσύνολα), οι οποίοι θα αναφερθούν στη συνέχεια.
- 3) Στην Δημοτική Μουσική, που είναι το τρίτο νομικό πρόσωπο, υπάγονται η Μπάντα και η Μπαντίνα, που είναι ορχήστρες και σύνολα πνευστών, και
- 4) Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, για το οποίο γίνεται ιδιαίτερη μνεία παρακάτω.

Κεφάλαιο 1: Πνευματικό και Καλλιτεχνικό Κέντρο

Γενικά για τα Πνευματικά Κέντρα

Τα Πνευματικά Κέντρα είναι ένας σχετικά νέος θεσμός που υιοθετήθηκε από όλες τις πολιτισμένες χώρες του κόσμου και λειτουργεί παράλληλα με το εκπαιδευτικό σύστημα και ανάλογα με το μορφωτικό επίπεδο κάθε λαού, τις τοπικές συνθήκες και ανάγκες του.

Βασικός στόχος των κέντρων αυτών είναι να δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες και ευκαιρίες σε όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία, κοινωνική τάξη και επίπεδο, για να συνεχίζουν την πνευματική τους καλλιέργεια. Η επιμόρφωση και η ενημέρωση γύρω από την παγκόσμια πρόοδο, επειδή θα απευθύνεται σε ανθρώπους κάθε ηλικίας, προσφέρεται με μορφή απλουστευτική, με τρόπο ευχάριστο και ελκυστικό. Τα κέντρα αυτά εξασφαλίζουν στα μέλη τους και ψυχαγωγία υψηλής ποιότητας (θεατρικές και κινηματογραφικές παραστάσεις, μουσικά απογεύματα, εκθέσεις, χορούς, εκδρομές, ταξίδια κ.λ.π.). Δίνουν ακόμα, ευκαιρίες για ανθρώπινες σχέσεις και φιλίες και για την καλλιέργεια και έκφραση κάθε ταλέντου.

Κατάλληλοι φορείς για να δημιουργήσουν αυτά τα κέντρα είναι οι Ο.Τ.Α. Είναι ιδιαίτερα επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας τους, αν λάβουμε υπόψη μας το χαμηλό πνευματικό επίπεδο του λαού και την απογυμνωμένη επαρχία από κάθε ευκαιρία για πολιτιστική ζωή και κίνηση. Οι Ο.Τ.Α. σαν συλλογικά όργανα τοπικής εξουσίας έχουν την ευθύνη για τις ανάγκες των κατοίκων τους, υλικές και ηθικές. Οι αιρετοί άρχοντες είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα τις πολιτιστικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, γνωρίζουν με ακρίβεια τα κενά και τις ελλείψεις της και το κύρος τους στο λαό αποτελεί εγγύηση ότι μπορούν να δραστηριοποιηθούν και να συνεργάζονται με προσωπικότητες και κοινωνικές ομάδες _σωματεία, συλλόγους_ για να έχει το έργο του πνευματικού κέντρου πάνδημη ανταπόκριση και επιτυχία.

Απαραίτητη είναι η πλατιά λαϊκή συμμετοχή και συνεργασία σε όλες τις δραστηριότητες του Π.Κ. Όταν ο πολίτης συμμετέχει ενεργά σ'αυτές, συνειδητοποιεί ότι οι επιτυχίες του κέντρου είναι αποτέλεσμα και της δικής του προσπάθειας και συμμετοχής. Η συνεργασία των κατοίκων για ένα κοινό σκοπό, που στοχεύει στην πρόοδο, δημιουργεί το αίσθημα της κοινής ευθύνης, εξευγενίζει και εκπολιτίζει τον άνθρωπο. Παράλληλα, μέσα στο κλίμα της συνεργασίας και της αδελφοσύνης αυξάνει η αγάπη και το ενδιαφέρον για το τοπικό πνευματικό κέντρο. Το θεωρεί σαν το πνευματικό του σπίτι κι έτσι γεννιέται μέσα του η ανάγκη να προσφέρει την βοήθειά του και τις φροντίδες του γι'αυτό.⁹

Τα πνευματικά κέντρα αντιπροσωπεύουν σήμερα ένα πολυδυναμικό τομέα μετασχολικής μόρφωσης και πολιτιστικής αναγέννησης όλων ανεξάρτητα των πολιτών, χρησιμοποιώντας σωστά και δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους. Η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου έχει γίνει σήμερα επίκαιρο και σημαντικό θέμα προόδου και εξέλιξης. Οι εργαζόμενοι σε όλο τον κόσμο ζητούν παράλληλα με τις άλλες διεκδικήσεις τους, και την αξιοποίηση του

⁹ Δαρράκη Πέπη, Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, σελ. 61, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1996.

ελεύθερου χρόνου τους, απαιτώντας την δημιουργία κέντρων ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, μόρφωσης.

1. Πρώτος θεσμός - Το Καρναβάλι

1.1 Σύντομη Ιστορική Αναδρομή

Αφετηρία του Καρναβαλιού της Πάτρας, θεωρείται το 1829, όπου οργανώνονται στην πόλη οι πρώτοι αποκριατικοί χοροί.

Η δεύτερη χρονική φάση εξέλιξής του είναι το 1870, όπου μετά την ένωση των Επτανήσων, οι επτανήσιοι που εισρέουν στην πόλη μεταφορφώνουν αναλόγως τον πολιτισμικό της χαρακτήρα, γεγονός που αποτυπώνεται στο Καρναβάλι αλλά και σε άλλες πολιτιστικές δράσεις.

Το 1906 το Καρναβάλι περνά από την τρίτη χρονική φάση εξέλιξής του, όπου διαμορφώνεται η πομπή και γίνεται πανομοιότυπη με τη σημερινή, ενώ το 1966 έχουμε την τέταρτη χρονική φάση εξέλιξής του, όπου μπαίνουμε στην διαδικασία που λέγεται "Κρυμμένος Θησαυρός" και γίνεται πλέον μαζικό το Καρναβάλι.

Μετά από 30 χρόνια, το 1966, στην πέμπτη χρονική φάση εξέλιξης του Καρναβαλιού, γίνεται μια προσπάθεια επιμήκυνσης και εμπλουτισμού του με νέες εκδηλώσεις ειδικού πολιτιστικού περιεχομένου και βάρους. Θα λέγαμε ότι γίνεται μια προσπάθεια πολιτιστικού επαναπροσδιορισμού του Καρναβαλιού.¹⁰

1.2 Κρυμμένος Θησαυρός

Το Καρναβάλι, εκτός από το ότι αποτελεί ένα κομμάτι αναπόσπαστο της ιστορίας της πόλης, είναι ο μεγαλύτερος κύκλος εκδηλώσεων της χώρας εκείνη την περίοδο. Είναι μέγιστο κοινωνικό, πολιτισμικό, γιορταστικό κ.λ.π. γεγονός, και ειδικά από το 1996 και μετά, με την προσπάθεια εμπλουτισμού που γίνεται, έχουν ενταχθεί στους κόλπους του νέοι θεσμοί και λειτουργίες. Στην ουσία αυτός ο μεγάλος θεσμός περιέχει "υποθεσμούς".

Ο πρώτος υποθεσμός που έχει προηγηθεί βέβαια χρονικά είναι ο "Κρυμμένος Θησαυρός". Με το όρο "Κρυμμένο Θησαυρό", εννοούμε αυτή την μεγάλη διαγωνιστική διαδικασία η οποία λαμβάνει χώρα μεταξύ των πληρωμάτων (γκρουπ).

Χάριν αυτής της διαδικασίας παράγονται παντομίμες, μικτά θεάματα, θεατρικά πεντάλεπτα, παράγονται στην ουσία πρωτογενή πολιτιστικά προϊόντα, υπό τις εντολές και τις κατευθύνσεις της Καρναβαλικής Επιτροπής, τα οποία βεβαίως εμπεριέχουν και κυριαρχούνται από την παραωδία, που είναι κυρίαρχο στοιχείο της καρναβαλικής διαδικασίας.

Εκτός όμως από αυτά, υπάρχουν και ορισμένες άλλες διαγωνιστικές δράσεις, όπως η μεγάλη εκδήλωση "Ζωγραφίστε και δημιουργήστε", το "Μακιγιαριστείτε" και υπάρχουν και τα Κουίζ κ.λ.π. Κάθε χρόνο δημιουργούνται τά παιχνίδια που στηρίζονται στην ευρηματικότητα των μελών της Καρναβαλικής Επιτροπής, αλλά και των συμπολιτών μας.

Ο Κρυμμένος Θησαυρός ξεκίνησε σαν μια διαδικασία όπου "κάτι κρυβόταν και βρισκόταν" αλλά εξελίχτηκε όπως αναφέρθηκε προηγουμένως.

¹⁰ Νίκος Πολίτης, Καρναβάλι της Πάτρας. Αχαϊκές Εκδόσεις, σελ. 55,81,143,185. Πάτρα 1987

1.3. Καρναβάλι των Μικρών

Ο δεύτερος μεγάλος υποθεσμός που αναπτύσσεται το Καρναβάλι, είναι το Καρναβάλι των Μικρών που ξεκίνησε το 1996. Εδώ προετοιμάζονται οι καρναβαλιστές εξ απαλών ονύχων. Και δεν είναι μόνο τα μωρά στα καρτσάκια που βγαίνουν στη μεγάλη παρέλαση της τελευταίας Κυριακής. Το σημαντικότερο είναι ένα ολόκληρο, κανονικό Καρναβάλι σχεδιασμένο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες της παιδικής ηλικίας.

Τί περιλαμβάνει το Καρναβάλι των Μικρών; Τα πάντα! Μια ματιά στο πρόγραμμα αρκεί. Ομάδες παιδιών μαθαίνουν να κατασκευάζουν μάσκες, χαρταετούς και μαριονέτες ενώ στη συνέχεια εκθέτουν τα δημιουργήματά τους.

Επίσης υπάρχει η Κινητή Καρναβαλούπολη, υπάρχουν ανεξάρτητες δράσεις, ποδηλατοδρομίες κ.λ.π., που σκοπό έχουν να εθίσουν τα παιδιά σε τέτοιου είδους λειτουργίες και γενικά υπάρχουν σεμινάρια εκπαιδευτικά που γίνονται στα περισσότερα σχολεία της πόλης, δημιουργούνται ειδικά θεατρικά δρώμενα στο Δημοτικό Θέατρο αλλά και "καραγκιοζοφτιαχτική" όπου γνωστοί καλλιτέχνες του θεάτρου σκιών δείχνουν στα παιδιά πώς φτιάχνονται οι φιγούρες.

Κεντρικός θεσμός και λειτουργία του Καρναβαλιού των Μικρών, είναι και ο διαγωνισμός Πρωτότυπου Παιδικού Τραγουδιού, όχι μόνο Καρναβαλικού. Και βεβαίως το Καρναβάλι των Μικρών έχει τη δική του μεγάλη παρέλαση, τη δική του κορύφωση.

Με τον όρο "Καρναβάλι των Μικρών", για να δούμε και το ιδεολογικό περίγραμμα εννοείται η προσχηματική χρήση του όρου "Καρναβάλι των Μικρών", ενώ κατ'ουσίαν ο Δήμος προσβλέπει σε πολιτιστική εμπλοκή και δημιουργία των μικρών ηλικιακών ομάδων, και έτσι δημιουργούνται σοβαρά πολιτιστικά αναχώματα με καλή προοπτική.

Όπως λέει χαρακτηριστικά ο Αντιδήμαρχος Πολιτιστικών κ. Δ.Πεφάνης, "δεν είναι ότι εκπαιδεύουμε απλά τους Καρναβαλιστές, αλλά ότι είναι κατά 90% όχι Καρναβάλι με την σημαντική έννοια και 10% Καρναβάλι, το Καρναβάλι των Μικρών."

1.4. Καρναβάλι των Παλιών

Ο τρίτος μεγάλος θεσμός που ξεκίνησε το 1997 είναι το Καρναβάλι των Παλιών. Για να τοποθετηθεί πιο σωστά εκφραστικά, θα λέγαμε ότι θα εξελιχτεί σε θεσμό, προδικάζοντας στην ουσία την τύχη του.

Αυτός ο θεσμός στηρίζεται στο γεγονός ότι επειδή το Πατρινό Καρναβάλι έχει ιστορία, έχει και λόγο να εμφανίζει την ιστορία του, με ό,τι αυτό μπορεί να παράγει κάθε χρόνο σαν σκέψη. Σημασία έχει το ιδεολογικό περίγραμμα που φέρει τον τίτλο "Καρναβάλι των Παλιών" αυτοδικαίως.

Αυτό μπορεί να περιέχει ένα τριήμερο αφιέρωμα στο Καρναβάλι της περιόδου 1915 - 1920, ώστε να αναβιώσουμε κάτι από αυτά που γίνονταν τότε, να φτιαχτούν κάποια συγκεκριμένα σκηνικά σε ένα συγκεκριμένο σημείο της πόλης, οι χοροί που θα γίνουν να είναι εκείνοι που χορεύονταν τότε, οι ενδυμασίες πανομοιότυπες κ.λ.π., να γίνει μια προσέγγιση αναπαράστασης _εν πάσει περιπτώσει_ συμπεριφοράς και κλίματος μιας περιόδου.

Ή θα μπορούσε να παρουσιαστεί σε μια άλλη εκδήλωση, ένα κομμάτι της πόλης όπως υπήρχε εκείνη την εποχή, με τους επαγγελματίες που υπήρχαν τότε και όπου κάποιοι από αυτούς σήμερα έχουν εξαφανιστεί, τον χαλκωματά (γανωματή), τον εφημεριδά που περνούσε σαν πλανόδιος και πουλούσε κ.λ.π.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό, ότι με τον όρο "Καρναβάλι των Παλιών", εννοούμε την προσπάθεια να παρουσιαστεί αυτή η ιστορία του Πατρινού Καρναβαλιού, και έχει λόγο αυτό που παρουσιάζεται να γίνει θεσμός.

1.5. Εκθέσεις

Ο τέταρτος θεσμός ο οποίος ξεκινάει το 1997, είναι η οργάνωση πολλών εκθέσεων και μάλιστα παραγωγής εκθέσεων. Η προσπάθεια του Δήμου στηρίζεται κυρίως στις παραγωγές και όχι μόνο σε εκθέσεις που μπορεί να είναι περιφερόμενες, γιατί ο επισκέπτης πρέπει να έχει την αφορμή τον τελευταίο μήνα των εκδηλώσεων, να απολαύσει και τα στοιχεία που θα εμφανίζονται από τις εκθέσεις.

Βεβαίως εκθέσεις μεμονωμένες είχαν γίνει και στο πρόσφατο παρελθόν, αλλά σημασία έχει ότι το 1997 παρήχθη ο "ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ" που πουλάει πολλές εκθέσεις_ ήδη μέσα στο 1997 είχαμε 7 εκθέσεις.

Μέσα στις Εκθέσεις αυτές υπάρχουν και ειδικά αφιερώματα, όπως το 1997 ξεκίνησε ο "Κύκλος του Καραγκιόζη", που δεν ήταν απλά μια έκθεση αλλά ακολουθείτο από 9 παράλληλες εκδηλώσεις που σκοπό είχαν να αναδείξουν τα διάφορα στοιχεία του Καραγκιόζη και γι'αυτό έχει τον τίτλο "Γα'ίτανάκι του Καραγκιόζη". Αυτό υπαινίσσεται ότι δεν ήταν απλά μια έκθεση, αλλά μια σειρά εκδηλώσεων που βεβαίως φαίνεται και από το πρόγραμμα.

Το σύνολο αυτών των εκδηλώσεων δεν αφορά μόνο παραστάσεις Καραγκιόζη. Επεκτείνεται στην επίδραση που άσκησε το θέατρο σκιών σε άλλες μορφές όπως ο χορός, ο κινηματογράφος, η λογοτεχνία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στην "κατασκευαστική" του ίδιου του θεάτρου σκιών, αφού παρουσιάζονται σκηνικά και φιγούρες.

Με αυτές τις εκδηλώσεις επιδιώκεται να έρθει σε επαφή το Καρναβάλι με το θέατρο σκιών, το Καρναβάλι με τον Καραγκιόζη. Κατ'αρχήν έχουν πολλά κοινά στοιχεία. Τη σάτυρα, την υπερβολή, τη μεταμφίεση, τη διάθεση για πλάκα και σαματά. Κι ακόμη μια τρόπον τινά, κοινή καταγωγή. Για πολλούς το Καρναβάλι στον Ελλαδικό χώρο είναι ταυτισμένο με την Πάτρα ενώ σοβαροί μελετητές ταυτίζουν την εμφάνιση του Καραγκιόζη στον Ελλαδικό χώρο με τη δράση του Πατρινού Μίμαρου στις αρχές του αιώνα. Ήταν λοιπόν επόμενο κάποια στιγμή, Καρναβάλι και Καραγκιόζης _αυτοί οι δύο συμπολίτες_ να συναντηθούν.

Αυτή την χρονιά, μαζί με τον δεύτερο κύκλο του Καραγκιόζη, άλλη μία έκθεση που θα γίνει και θα έχει κι αυτή παράλληλες εκδηλώσεις, θα αναφέρεται κατά πάσα πιθανότητα στην "*Μεσογειακή Κούκλα όλων των Εποχών*".

Ένας άλλος μεγάλος θεσμός που ξεκίνησε το 1996 με ανοδική πορεία, είναι ο *Πανελλήνιος Διαγωνισμός Γελοιογραφίας* που συνοπτικά περιλαμβάνει σκίτσα, κόμικς, ακτινογραφήματα, κινούμενα σχέδια κ.λ.π. Στον διαγωνισμό αυτό συμμετέχουν μαθητές έως 18 ετών σε πρώτη φάση, αλλά θα επεκταθεί το όριο ηλικίας.

Θεωρήθηκε ότι ο διαγωνισμός αυτός δημιουργήθηκε ακριβώς γιατί δεν υπήρχε μια τέτοια διεργασία στην Ελλάδα σε άλλο μέρος και το καλύτερο πλαίσιο που διαμορφώνει τις συνθήκες ώστε να επιτύχει ένας τέτοιος θεσμός και να ευδοκιμήσει, είναι το πλαίσιο που διαμορφώνεται στην Πάτρα, με το Καρναβάλι της χαράς, του κεφιού, της ανατροπής. Η γελοιογραφία είναι και γέλιο και ανατροπή και χαρά, ταιριάζει λοιπόν στο Καρναβάλι.

Γίνεται αντιληπτό ότι είναι σωστή η προσπάθεια που γίνεται για εμπλουτισμό και επιμήκυνση του Καρναβαλιού με εκδηλώσεις που "δεν θα έρχονται από το πουθενά" και ανατιολόγητα όπως π.χ. γίνεται στο Καρναβάλι του Βιλαρέτζιο που οι παράλληλες εκδηλώσεις τους είναι πολύ

αδύνατες όσον αφορά την πολιτιστική αιτιολόγηση, κάνουν π.χ. τον διαγωνισμό της πίτσας ή βγάζουν την "Μις Καρναβάλι".

Ο Δήμος Πατρέων ενδιαφέρεται για να βγαίνει κάτι πάρα πολύ καλό, κάτι που να ανοίγει δρόμους, να έχει μέλλον, να είναι πολιτιστικά αιτιολογημένο και καρναβαλικά εντασσόμενο.

Π.χ. στις εκθέσεις που έχουν αποφασισθεί μέχρι τώρα να γίνουν αυτή την χρονιά, είναι οι εξής: μια αναδρομική έκθεση φωτογραφίας και άλλων αρχείων του Πατρινού Καρναβαλιού όπου θα υπάρχουν στοιχεία και από τον προηγούμενο αιώνα κ.λ.π. Άλλη μία αναδρομική έκθεση είναι αυτή του Μποστ μια και ταιριάζει ο Μποστ και το πνεύμα του. Άλλες εκθέσεις είναι αυτές για τον Καραγκιόζη, για τις κούκλες, μαριονέττες κ.λ.π., καθώς επίσης και τα εκθέματα των πληρωμάτων, τα εκθέματα του Πανελληνίου Διαγωνισμού Γελοιογραφίας και ίσως γίνει και μια έκθεση από επώνυμους κατασκευαστές μάσκας.

1.6. Τσικνοπέμπτη

Εκτός βέβαια από τις παραπάνω εκθέσεις υπάρχουν και ένα πλήθος άλλων εκδηλώσεων που δεν εντάσσονται σε θεματικούς κύκλους αλλά είναι δυνατές και δεδομένες και διαρκώς αναβαθμίζονται, όπως η Τσικνοπέμπτη.

Στην Πάτρα η Τσικνοπέμπτη είναι μια πολύ μεγάλη εκδήλωση. Δεν είναι μια εκδήλωση που απλά κάποιοι ψήνουν σουβλάκια όπως συνηθίζεται την μέρα αυτή, αλλά υπάρχουν και λαϊκά δρώμενα, όπως παλιά ήταν το δρώμενο της Γιαννούλας της Κουλουρούς με τον γάμο της. Ο λαϊκός αυτός τύπος είχε συνδεθεί περισσότερο από κάθε άλλον με το Καρναβάλι της Πάτρας ιδιαίτερα στα χρόνια του μεσοπολέμου.

Όμως τώρα έκλεισε τον κύκλο του και τελείωσε, και από πέρυσι δημιουργήθηκαν οι λεγόμενες " *Ορχήστρες Πρώτων Βοηθειών* " όπως ονομάστηκαν χαριτολογώντας, αλλά τελικά καθιερώθηκε ο τίτλος. Οι ορχήστρες αυτές δεν είναι τίποτα παραπάνω από ολιγομελή λαϊκά ή λαϊκοδημοτικά ή λαϊκορεμπέτικα σχήματα τα οποία διαθέτει ο Πολιτιστικός Τομέας του Δήμου και ανάλογα με το γλέντι που αφορούνται αναπτύσσεται σε διάφορα σημεία της πόλης, ειδοποιούνται αυτά τα σχήματα, τα οποία εμφανίζονται, σαν μια προσπάθεια έμπρακτης παρουσίας του Δήμου και αναγνώρισης από πλευράς του, πως οτιδήποτε παρουσιάζεται και είναι αυτοφυές, πρέπει να ενισχύεται.

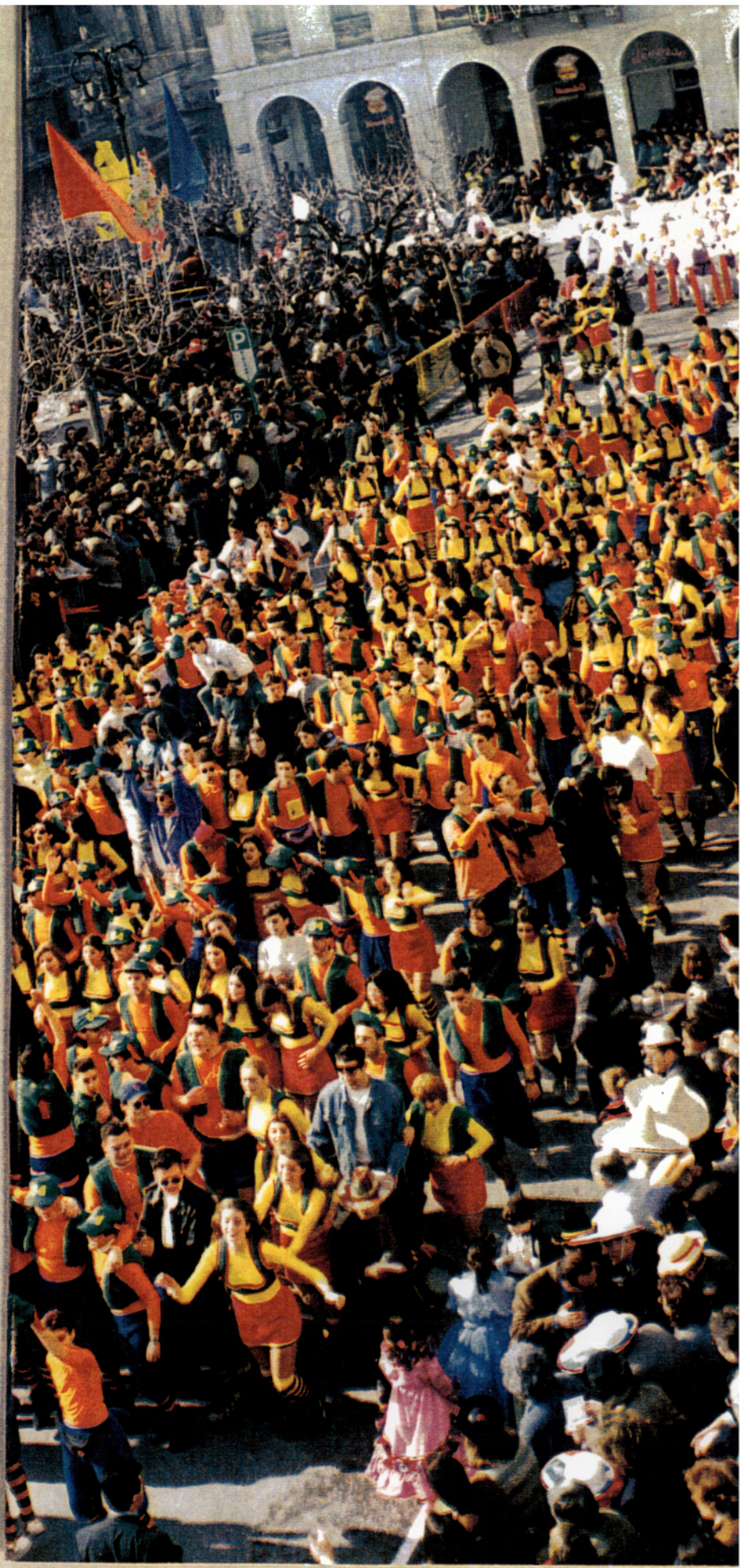
Έτσι δημιουργείται μια σωστή επικοινωνιακή σχέση με τους ανθρώπους που αρέσκονται στην Πάτρα, να συμμετέχουν με τους όρους που οι ίδιοι έχουν επιλέξει.

Κάθε χρόνο στο Καρναβάλι, υπάρχει πάντοτε μεγάλη συμμετοχή από πλευράς κόσμου, πάνω από 30.000 με 35.000, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων (90% περίπου) είναι Πατρινοί. Λέγοντας συμμετοχή εννοούμε στον δρόμο, γιατί όλοι συμμετέχουν με τον α' ή β' τρόπο. Οι εκδηλώσεις κορυφώνονται με τις παρελάσεις του τελευταίου Σαββάτου και της Κυριακής και πιο συγκεκριμένα με την τελετή λήξης, όπου γίνεται το Κάψιμο του Βασιλιά Καρνάβαλου στο λιμάνι και ακολουθούν εντυπωσιακά πυροτεχνήματα και τραγούδια από διάφορα μουσικά σχήματα που βρίσκονται εκεί.

Όμως η τελετή λήξης είναι το τυπικό τέλος του Καρναβαλιού, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι υπάρχει και την Καθαρά Δευτέρα ο *Πανελλήνιος Διαγωνισμός Χαρταετού*. Παρόλο που αυτός ο διαγωνισμός είναι μια σπουδαία εκδήλωση, είναι καταδικασμένος να είναι αποτυχημένος, να ζει στον απόηχο του μεγάλου γεγονότος, κι αυτό γιατί οι περισσότεροι Πατρινοί μετά το παρατεταμένο ξενύχτι που τελειώνει την Κυριακή, κοιμούνται μέχρι την άλλη μέρα το απόγευμα, οπότε έχει τελειώσει ο διαγωνισμός. Αυτά βεβαίως είναι αναμενόμενα.

Για το Καρναβάλι, εισρέονται ποσά της τάξης των 10 με 15 δισεκατομμυρίων στη μείζονα περιοχή, τα οποία δεν εισπράττονται όμως όλα από την Πάτρα αλλά και από όμορους Νομούς που διαθέτουν ξενοδοχειακές κλίνες, π.χ. όλη η Κορινθία είναι γεμάτη το τελευταίο τριήμερο του Καρναβαλιού.

Βέβαια για όλα αυτά έχει αναπτυχθεί μια τεράστια τεχνογνωσία στην πόλη αλλά και οργανωτική υποδομή.

2. Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας

Αφετηρία του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας, ήταν το 1986. Ήταν μια προσπάθεια που ξεκίνησε σ'ένα περιβάλλον ευνοϊκό, γιατί ούτε σε όλη την Ελλάδα υπήρχαν ανεπτυγμένα πολλά φεστιβάλ όπως σήμερα, ούτε στην Πάτρα προυπήρξε κάτι παρόμοιο.

Το Φεστιβάλ είχε πάρα πολύ καλή χρηματοδότηση, πολύ καλή στήριξη και τα πρώτα χρόνια ευδοκίμησε. Τότε καλλιτεχνικός Διευθυντής ήταν ο Θάνος Μικρούτσικος. Στην πορεία ο θεσμός πέρασε κάποιες περιόδους ύφεσης και τώρα, από το 1995 που έχει ενταχθεί στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων, βρίσκεται σε φάση ανάκαμψής του. Σήμερα έχει καλλιτεχνικό Διευθυντή τον κ. Ηλία Αντρεϊόπουλο, τον γνωστό μουσικοσυνθέτη.

Ο θεσμός του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων που προωθείται από το Υπουργείο Πολιτισμού, ξεκίνησε το 1993 και βρίσκεται σε εξέλιξη. Ο θεσμός αυτός φιλοδοξεί να διαμορφώσει ένα νέο πολιτιστικό κατεστημένο στην χώρα μας συνδέοντας έναν ικανό αριθμό πόλεων που καλύπτουν όλη την χώρα μας από ιστορική και γεωγραφική άποψη, σε ένα πλέγμα πολιτιστικών σχέσεων με σκοπό την ανάπτυξη της περιφέρειας αποκλείοντας την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη, μια και στόχος του θεσμού αυτού είναι η καταπολέμηση του πολιτιστικού υδροκεφαλισμού και η ενίσχυση της πολιτιστικής αποκέντρωσης.

Ειδικότεροι σκοποί του προγράμματος είναι η διάχυση των πολιτιστικών αγαθών στην περιφέρεια, η παραγωγή πρωτότυπης δημιουργίας και η ενίσχυση υπάρχοντων πολιτιστικών θεσμών, οι πολιτιστικές ανταλλαγές, η αξιοποίηση της ιδιαίτερης πολιτιστικής κληρονομιάς, η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού και σε τομείς σύγχρονους κ.λ.π.

Το πρόγραμμα επεμβαίνει σε τέσσερα επίπεδα:

- _ θεσμικό
- _ κτιριακό
- _ επιμορφωτικό
- _ επικοινωνιακό - πληροφοριακό

Στο θεσμικό επίπεδο, επιδιώκεται η δημιουργία ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου, το οποίο προ'υποθέτει για την ενίσχυση οποιουδήποτε θεσμού, την ύπαρξη υπεύθυνου και αρμοδίου οργάνου καλλιτεχνικής διεύθυνσης (καλλιτεχνικός διευθυντής ή καλλιτεχνική επιτροπή). Εννοείται ότι ο ρόλος του Υπουργείου θα έχει συντονιστικό και συμβουλευτικό χαρακτήρα, αφού οι αποφάσεις στην ουσία θα λαμβάνονται από την τοπική κοινωνία.

Βέβαια στο κτιριακό επίπεδο, εννοείται η απαιτούμενη κτιριακή υποδομή για την λειτουργία των θεσμών. Το ΥΠ.ΠΟ. θα βοηθήσει στον τομέα αυτό, ενισχύοντας την αξιοποίηση - επαναχρησιμοποίηση αξιόλογων κτιρίων διαφόρων αρχικών χρήσεων (εργοστάσια, αποθήκες, παλαιοί κινηματογράφοι κ.λ.π.).

Η στελέχωση με ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό έχει πολύ μεγάλη σημασία για την βιωσιμότητα και την καλή λειτουργία των θεσμών, γ'αυτό προβλέπεται οργάνωση σεμιναρίων γαι την επιμόρφωση πολιτιστικών στελεχών.

Βρετανικό Συμβούλιο

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
5ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ
Καλλιτεχνικός Διευθυντής: ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

2 - 9
ΙΟΥΛΙΟΥ
1990

ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΥ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΛΛΩΝ

Οι πόλεις που θα ενταχθούν στο Ε.Π.Δ.Π. θα μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους με on line σύνδεση αλλά και με τα ευρωπαϊκά πολιτιστικά δίκτυα.¹¹

Υπάρχει μια γενικότερη ασάφεια και σύγχυση με τα Φεστιβάλ σε όλη την Ελλάδα, γιατί οι πάντες όταν αναφέρονται στο φεστιβάλ, εννοούν ένα σύνολο καλοκαιρινών συνήθως εκδηλώσεων που πραγματοποιούν, χωρίς να μπαίνουν πολλές φορές στον κόπο να εξηγήσουν τί σημαίνει αυτό. Δηλαδή αν έχει συγκεκριμένο στόχο, αν υπηρετεί συγκεκριμένη άποψη και πώς αυτή υπηρετείται, και κυρίως δεν εξηγείται σαφέστατα το πώς προάγεται το πολιτιστικό επίπεδο.

Τα περισσότερα από αυτά τα φεστιβάλ αρχίζουν και τελειώνουν με την παρουσία σχημάτων στο πρόγραμμά τους κυρίως μουσικών και θεατρικών, τα οποία περιφέρονται ανά τη χώρα και κάνουν απλώς 10, 20 ή 30 εμφανίσεις σε διάφορα μέρη.

Παράλληλα, υπάρχει η διαπίστωση μιας μεγάλης σύγχυσης, που οφείλεται σε έλλειψη γνώσης ή ατόμων που να γνωρίζουν τί σημαίνει πολιτιστικό μάνατζμεντ και οι οποίοι συνήθως εμφανίζονται με τον τίτλο " φτιάχνουμε φεστιβάλ " ή " κάνουμε φεστιβάλ " , χωρίς να ξεκαθαρίζουν τί σημαίνει αυτό.

Γιατί ταυτόχρονα πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι είναι διαφορετικό το να παραγγέλνεις μια εκδήλωση που πρωτοτύπως δημιουργείται και εμφανίζεται και επακολουθεί την ένταξη σε ένα Φεστιβάλ _τότε μιλάμε για παραγωγή νέου πολιτιστικού προϊόντος_, είναι διαφορετικό το να εντάσσει κάποιος θεσμός κι αυτός στο πρόγραμμά του ένα περιφερόμενο σχήμα _τότε δεν μιλάμε για κάτι ιδιαίτερα ουσιασδες_, και είναι διαφορετικό επίσης να μην οργανώνεται ποτέ ένας θεσμός, απλά να βάζει την υπογραφή του, αυτό που λέμε υπό την αιγίδα του κ.λ.π.

Βεβαίως δεν πρέπει να ξεχνάμε την εκπαιδευτική διάσταση που πρέπει να έχει η προσπάθεια για παραγωγή πολιτισμού. Το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, γενικά στην Πάτρα παρατηρείται μια ανεπτυγμένη αυτογνωσία γι'αυτά τα ζητήματα και δεν είναι τυχαίο που ο Πολιτιστικός Τομέας του Δήμου της πόλης είναι από τους πρώτους που έχουν κηρύξει αυτά τα θέματα και σε συνέδρια, γι'αυτό για τον θεσμό αυτό αναμένονται καλύτερες μέρες.

Πρόθεση λοιπόν του Δήμου είναι να παράγει πολιτισμό μέσα από το Φεστιβάλ, να εκπαιδεύσει, βεβαίως και να ψυχαγωγήσει, αλλά σε τελευταία ανάλυση, δεν δείχνει ενδιαφέρον για τα σχήματα που περιέρχονται ανά την χώρα.

Επίσης όσον αφορά το μουσικό μέρος του Φεστιβάλ, υπάρχει μια διάθεση από πλευράς του Δήμου κυρίως να τονιστεί το έργο των δημιουργών και δευτερευόντως των τραγουδιστών. Γιατί άλλοι είναι οι δημιουργοί των τραγουδιών και της μουσικής (συνθέτες, στιχουργοί) και άλλοι οι εκτελεστές. Αναμφισβήτητα έχουν υπάρξει περίφημοι τραγουδιστές που δικαίως έκαναν καριέρα, όμως από τις προηγούμενες δεκαετίες μέχρι τώρα, στην Ελλάδα μάλλον φαίνεται να αδικήθηκαν οι δημιουργοί.

Το Φεστιβάλ έχει ενταχθεί με τον τίτλο " Διαδρομές Τραγουδιού " και έχει φυσικά σκοπό να αναδείξει το φαινόμενο τραγούδι μέσα από δημιουργία και ημερίδων και συμποσίων. Ήδη μέσα στο 1997 οργανώθηκε ένα Βαλκανικό Συμπόσιο, στο οποίο συμμετείχαν 2 έως 4 μουσικολόγοι από κάθε Βαλκανική χώρα, που σκοπό είχαν να διερευνήσουν τις εισπηδήσεις της μιας αντίληψης

¹¹ Χαρ. Σκια-Πανοπούλου, Σημ. μαθημ. Περ. Πολιτ. Πολιτικής, σελ. 43-44, Καλομάτα 1996.

της μουσικής στην άλλη, μέσα στα Βαλκάνια που όλοι έχουμε συγκατοικήσει και να καταγραφούν αυτές οι ομοιότητες ή διαφορές χωρίς βεβαίως εθνικιστικές προδιαγραφές και προθέσεις.

Αλλά και χωρίς διάθεση διεκδίκησης αυτού που είναι σωστό. Αν λοιπόν το σωστό είναι και δικό μας, αυτό καταγράφεται. Δεν υπάρχει διάθεση εθνικιστική, ούτε και διάθεση απεμπόλισης δικαιωμάτων που υπάρχουν για μας μέσα από την διαχρονική πορεία του Ελληνισμού, που είναι ο αρχαιότερος βεβαίως λαός της περιοχής, και μέσα σε αυτή τη διαδρομή από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, είναι λογικό να έχει παράγει πιο έντονα και πιο σοβαρά πολιτιστικά στοιχεία και μάλλον να έχει δώσει περισσότερα από όσα έχει εισάγει. Αυτό ήταν ένα ζήτημα που φέτος με το Βαλκανικό Συμπόσιο στα πλαίσια του Φεστιβάλ της Πάτρας, έγινε μια αρχική προσπάθεια προσέγγισης και διερεύνησης του από ειδικούς επιστήμονες.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
50 ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
1990
MUNICIPALITY OF PATRAS
5th PATRAS INTERNATIONAL FESTIVAL
JUNE - AUGUST

3. Δημοτική Πινακοθήκη

Η Δημοτική Πινακοθήκη η οποία κάνει περιοδικές εκθέσεις, έχει κι αυτή συγκεκριμένο προσανατολισμό.

Διοργανώνονται δύο με τρεις αναδρομικές εκθέσεις τον χρόνο και γίνεται μια προσπάθεια μία από τις τρεις να είναι διακεκριμένου Έλληνα της διασποράς και αυτό ήδη επιτυγχάνεται μέχρι τώρα. Ο Ελληνισμός της διασποράς με την τριπλή του διάσταση (αποικίες, παροικίες - μετεγκατάσταση - μετανάστευση), έχει να επιδείξει πλούσια και μεγάλη πολιτιστική δραστηριότητα σε όλους τους τομείς. Έτσι, η Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών έχει ανοίξει ένα κύκλο εκθέσεων για τους εικαστικούς δημιουργούς που έζησαν ή ζουν στο εξωτερικό. (**Μακρής, Πατσόγλου, Καραβούζης, Σπεράντζας κ.λ.π.**)

Θεωρεί ο Δήμος υποχρέωσή του την σύνδεση των δημιουργών αυτών με την μητροπολιτική Ελλάδα, γιατί έτσι γνωρίζουμε καλύτερα τον Ελληνισμό. Μια ενδιαφέρουσα αναδρομική έκθεση που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, και είχε την τύχη να φιλοξενηθεί από την Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών από τις 31 Μαρτίου έως τις 10 Μαΐου 1997, ήταν αυτή του **Άλκη Πιερράκου** που ζει και εργάζεται εδώ και δεκαετίες στο Παρίσι.

Εννοείται ότι για να γίνουν οι αναδρομικές αυτές εκθέσεις, θα πρέπει ο καλλιτέχνης να είναι αρκετά μεγάλης ηλικίας, που σε γενικές γραμμές πίσω από αυτόν αποδεικνύεται ότι έχει διαγράψει την κυρίως δημιουργική του τροχιά αλλά έχει λόγο να γίνει μια αναδρομική παρουσίαση του έργου του. Δεν μπορεί ένας καλλιτέχνης να είναι 30 με 35 χρονών και να παρουσιαστεί το έργο του, εκτός πια κι αν έπαθε κάποιο ατύχημα ή είναι μεγάλος και δεν θα ξαναζωγραφίσει. Δηλαδή η αναδρομή προ'υποθέτει τελείωμα ή κάτι προς το τελείωμα. Είναι κι αυτό σημαντικό, γιατί σε άλλες πινακοθήκες της χώρας μπορεί οι διάφοροι σύλλογοι να ψάχνονται και να έχουν διαφορές του τύπου "γιατί να μην κάνουμε εμείς σε αυτόν τον καλλιτέχνη και όχι στον άλλον" και αυτός να είναι 38, 40 ή 42 χρονών, ενώ στην Πάτρα τα πράγματα είναι ξεκαθαρισμένα.

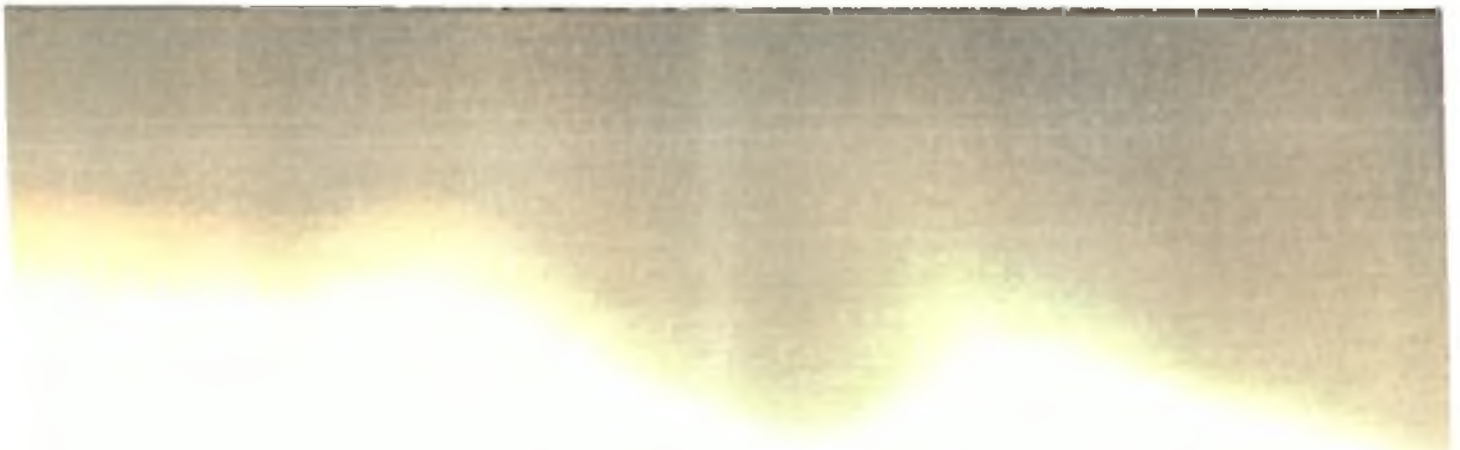
Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Δημοτική Πινακοθήκη συστηματικά και προγραμματισμένα επεδίωξε την διοργάνωση και παρουσίαση θεματικών και συλλογικών εκθέσεων. Κυρίως, γιατί αυτές προωθούν πίο γόνιμα τους παιδευτικούς - ενημερωτικούς σκοπούς της για την συνολική πορεία των εικαστικών στην χώρα μας. Ακόμη όμως και γιατί ως δημοτικό ίδρυμα, είναι συνετό και επιβεβλημένο να μην υπεισέρχεται σε επιλογές ατομικών εκθέσεων, που είτε μπορεί να μην είναι οι πλέον εύστοχες είτε, και συνήθως να δημιουργούν άθελά της παρερμηνείες, δυσaréσκειες ή αντιθέσεις.

Σε όλους τους κανόνες υπάρχουν και οι εξαιρέσεις. Κι έτσι στην αλυσίδα των εκθέσεων της Δημοτικής Πινακοθήκης, που χρόνο με τον χρόνο μακραίνει δημιουργικά, δεν λείπουν οι ατομικές παρουσιάσεις όταν το συγκεκριμένο έργο θεωρείται ότι αποδίδει με ενάργεια κατακτήσεις, απόψεις ή στιγμές της εικαστικής δημιουργίας.

Οι δε άλλες δύο εκθέσεις από τις πέντε που γίνονται τον χρόνο, διοργανώνονται σε συνεργασία με γνωστά εικαστικά ιδρύματα της χώρας, κυρίως με την Εθνική Πινακοθήκη, τις Περιφερειακές Πινακοθήκες όπως με την Πινακοθήκη Μετσόβου, την Εθνική Πινακοθήκη της Ρόδου κ.λ.π. και έχουν καθαρά και αποκλειστικά εκπαιδευτικό χαρακτήρα όπως αναφέρθηκε πίο πάνω.

«Η Σουζάννα και οι γέροι» – 1990. Ελαιογραφία, 81 x 100 cm. [Συλλογή Α. Πιερράκου]
«Suzanne et les vieillards» – 1990. Huile sur toile, 81 x 100 cm. [Collection A. Pierrakos]

4. Συνεργείο Καλλιτεχνικών Κατασκευών

Ένα Καρναβάλι με τέτοια παράδοση, εύρος και δυναμική έχει ήδη δημιουργήσει τους δικούς του τεχνίτες και δημιουργούς. Ο λόγος γίνεται για το φημισμένο "*Καρναβαλικό Εργαστήρι*" του Δήμου Πατρέων. Πρόκειται για εκείνη την ομάδα των εργαζομένων που με την δουλειά τους συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιτυχία του Καρναβαλιού.

Αυτοί κατασκευάζουν τον Βασιλιά Καρνάβαλο, με άρματα που τον συνοδεύουν, τους εφήμερους ήρωες που τον ακολουθούν. Είναι οι άνθρωποι που σε μεγάλο βαθμό στηρίζουν την εικαστική αντίληψη του Καρναβαλιού. Και που βέβαια εδώ και πολύ καιρό έχουν πάψει να είναι οι συνήθεις εργαζόμενοι που διεκπεραιώνουν εργασίες ρουτίνας. Αντίθετα το "*Καρναβαλικό Εργαστήρι*" διακρίνεται για την καλαισθησία των κατασκευαστών του, την δημιουργικότητα και την φαντασία.

Είναι κι αυτή μια Πατρινή αποκλειστικότητα. Ένα "*Καρναβαλικό Εργαστήρι*" με ανθρώπους ειδικευμένους σε καρναβαλοκατασκευές, με ανθρώπους που συντηρούν σε μόνιμη βάση μια μοναδική εστία πολιτιστικής δημιουργίας. Μια Πατρινή σχολή για την οποία Δήμος και πόλη νιώθουν δικαιολογημένη ικανοποίηση.

Είναι μοναδικό συνεργείο στο είδος του στην Ελλάδα και ο Δήμος έχει κάνει μια επένδυση άνω των 600 με 700 εκατομμυρίων και ακόμη δεν έχει τελειώσει. Η Πάτρα και το Βιλάρτζιο της Ιταλίας έχουν τα δύο κορυφαία συνεργεία της Ευρώπης. Το συνεργείο στηρίζεται σε μια μοναδική τοπική τεχνογνωσία των κατασκευών, η οποία μεταφέρεται από γενιά σε γενιά και είναι το αίτιο που θαυμάζουμε στους καλλιτέχνες.

Ενδεικτικό της επιρροής και της γοητείας που ασκεί το Συνεργείο Καλλιτεχνικών κατασκευών, αλλά και το Καρναβάλι γενικότερα, είναι η δημιουργία ενός νέου τμήματος στο Δημόσιο Ι.Ε.Κ. Πάτρας απ' όπου θα αποφοιτούν Τεχνικοί Καρναβαλικής Ενδυμασίας. Φέτος το Ι.Ε.Κ. δέχτηκε 26 σπουδαστές. Είναι πια γεγονός ότι το Καρναβάλι αποτελεί τρόπο ζωής για τους Πατρινούς.

Όμως το Συνεργείο εκτός από τις Καρναβαλικές εκδηλώσεις, φτιάχνει και τις περίφημες φάντες των Χριστουγέννων, αλλά και άλλες διακοσμητικές παρεμβάσεις, όπως την Πρωτομαγιά.

5. Ερασιτεχνικά τμήματα

Το Πνευματικό και Καλλιτεχνικό Κέντρο του Δήμου Πατρέων διαθέτει επίσης και κάποια ερασιτεχνικά σχήματα. Αυτά είναι:

το ερασιτεχνικό χορευτικό, στο οποίο 5000 περίπου Πατρινοί έχουν μάθει δημοτικούς κυρίως χορούς

το ερασιτεχνικό θεατρικό, το οποίο κάνει παραγωγές δικές του. Πάρα πολλοί ηθοποιοί έχουν ξεπηδήσει από αυτό. Άλλοι έχουν κατευθυνθεί προς το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Πάτρας και άλλοι πρὸς θέατρα επαγγελματικά της Αθήνας.

Κεφάλαιο 2: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ

1. Σολίστ της Πάτρας

Οι Σολίστ της Πάτρας είναι μία από τις έξι επιδοτούμενες ορχήστρες της χώρας, είναι ορχήστρα δωματίου και αποτελείται από 17 έγχορδα.

Η ορχήστρα αυτή ήδη κλείνει έξι χρόνια στην Πάτρα και δημιουργήθηκε ταυτόχρονα με την Καμεράτα της Αθήνας. Η ορχήστρα είναι υψηλού επιπέδου, επαγγελματική, και επιδοτείται από το Υπουργείο και από το Δήμο.

Η ιστορία των Σολίστ της Πάτρας είναι η ιστορία μιας σύγχρονης ορχήστρας. Η ορχήστρα αυτή αντιπροσωπεύει πλέον στην Πάτρα μια νέα κατηγορία ακροατών, ένα νέο ακροατήριο που μέχρι πρότινος δεν ήταν εξοικειωμένο με την μουσική, και που προσελκύστηκε, δέχτηκε να μνηθεί στο μυστικό κόσμο της μουσικής, όχι από μόδα ή από διάθεση αναψυχής αλλά από πνευματική αναγκαιότητα. Και βλέπουμε πια, με την πάροδο του χρόνου ότι αυτός ο κύκλος άρχισε να διευρύνεται, ενώ διευρύνθηκε παράλληλα και ο ρόλος της ορχήστρας.

Υπ' αυτή την έννοια, την ιστορία της ορχήστρας δεν την γράφουν οι μουσικοί αλλά το ίδιο το ακροατήριο. Και όπως είπε ο Paul Bekker : " Η ιστορία της ορχήστρας είναι η ιστορία των ακροατηρίων της. Δεν είχε ξαναυπάρξει άλλο όργανο και άλλες μορφές μουσικής οργάνωσης που θα μπορούσαν να συγκριθούν με την ορχήστρα, ως μέσον αναπαραγωγής κοινών σκέψεων , κοινών συναισθημάτων, κοινών τάσεων και κοινών επιθυμιών. Καμιά άλλη μορφή οργάνωσης δεν μπόρεσε να εκφράσει με τέτοια αμεσότητα όλα αυτά τα πράγματα όσο η ορχήστρα, γιατί η ορχήστρα βασίστηκε στην ίδια την έννοια της ανθρώπινης κοινότητας και γιατί οι νόμοι που την κυβερνούσαν σε κάθε της μεταβολή (στο διάβα της ιστορίας) ήσαν οι νόμοι αυτής της κοινότητας. Γι' αυτόν τον λόγο η ορχήστρα υπήρξε και θα εξακολουθήσει να είναι ένα από τα πιο σημαντικά φαινόμενα του ανθρώπινου πολιτισμού."

Οι Σολίστ της Πάτρας με την εμφάνισή τους στα 1991, πραγματοποίησαν ολότελα άθελά τους μια ουσιαστική αθόρυβη επανάσταση. Σαν πρόβαλλαν _απρόβλεπτα ελκυστικοί και εντελώς σεμνοί_ μας έκαναν να νιώσουμε ότι η μουσική υπάρχει σαν ένα κατεξοχήν κοινωνικό φαινόμενο που απλώνει ένα αόρατο νήμα από το ένα άτομο στο άλλο και τα συνδέει μεταξύ τους, προσελκύοντας μετά έναν όλο και μεγαλύτερο αριθμό και δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο ένα νέο συλλογικό οργανισμό.

Οι Σολίστ της Πάτρας, παρ' ότι στην αρχή αντιμετωπίστηκαν με δυσπιστία και αμηχανία, τελικά επιβλήθηκαν ως αδιαφιλονίκητοι μουσηγέτες του είδους, διότι έπεισαν με την δύναμη της μουσικής τους. Και αυτή η δύναμη δεν είναι άλλη παρά η ουσία, η αλήθεια της μουσικής, και μάλιστα στην ποιητική της εκδοχή.

Όλοι οι διακεκριμένοι σολίστ και συνθέτες που συνεργάστηκαν με τους Σολίστ της Πάτρας, από την πρώτη στιγμή τόνισαν το πολύτιμο στοιχείο της ηχητικής ομοιογένειας και της ηχοχρωματικής αρμονίας. Αυτό το σφιχτό δέσιμο της ορχήστρας εξακολουθεί φυσικά να εντυπωσιάζει, καθώς λείπει από άλλες ορχήστρες του τόπου μας και αποτελεί διαρκώς αιτούμενο.

Οι Σολίστ της Πάτρας μοιάζει να έχουν συνείδηση ότι το μυστικό της τελειότητας βρίσκεται στην μεγάλη αρχή της υποταγής. Βρίσκουν στην

απόλυτη σταθερότητα και ακρίβεια των ερμηνειών τους την ελευθερία που ζητούν και την επιτυχία. Την αληθινή όμως επιτυχία που έρχεται σαν δίκαιη ανταμοιβή των ερμηνευτών εκείνων που μαζί με την λαμπρή τεχνική διατηρούν την σεμνότητα και την σοβαρότητα έκφρασης που αρμόζει σε κάθε καλλιτέχνη με αληθινό στοχασμό. Γιατί οι Σολίστ απέχουν κάθε επιδειξιμανίας. Έτσι οι καλαισθητή παρουσίαση των Σολίστ της Πάτρας ως ορχήστρας, πραγματώνει την αρμονία ανάμεσα στο οπτικό και στο ακουστικό στοιχείο και μαρτυρεί αυτή την πλήρη εξοικείωση με το στυλ του έργου που κάθε φορά εκτελείται.

Αυτή η αθόρυβη επανάσταση που αναφέρθηκε προηγουμένως ότι έφεραν οι Σολίστ της Πάτρας, απλώνεται σε πολλούς τομείς, πέρα από την ερμηνεία. Ένας από τους κυριότερους είναι και το ρεπερτόριό τους το οποίο είναι κατεξοχήν προκλητικό. Προτείνει Βιβάλντι, Μπάχ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Κορέλλι, Χάυντν, Τέλεμαν, Ροσσίνι, Μέντελσον, Σούμπερτ αλλά και ελάσσονες συνθέτες που ήταν σύγχρονοι των μεγάλων αυτών δημιουργών της προκλασσικής, κλασσικής και πρώιμης ρομαντικής περιόδου και έγραφαν στην σκιά των μεγάλων και σήμερα μας είναι μάλλον άγνωστοι.

Αλλά εξαιρετικά σημαντική είναι η συμβολή των Σολίστ της Πάτρας, στην παρουσίαση έργων του ύστερου ρομαντισμού και του 20ού αιώνα. Τα έργα συνθετών του 20ού αιώνα με δυσκολία καταφέρνουν να αναγνωριστούν ευρύτερα, με αποτέλεσμα να αφορούν κυρίως σε μικρούς κύκλους ειδημόνων. Πολλές φορές και στην Ευρώπη μπορούσε να δει κανείς μια απροκάλυπτα αρνητική στάση του ακροατηρίου απέναντι στις νέες παραγωγές και μια προτίμηση στα παλιότερα έργα.

Όμως οι Σολίστ της Πάτρας τόλμησαν να καθιερώσουν στα προγράμματα των συναυλιών τους, τους συνθέτες και τα έργα του 20ού αιώνα, που μάλλον μας αφορούν ιδιαίτερα μια και εκφράζουν τους κραδασμούς και τις τεράστιες ανακατατάξεις της σύγχρονης εποχής.

Τσαικόφσκι, Γιάντσεκ, Ντβόρτακ, Σοστακόβιτς, Στραβίνσκι, Σένπεργκ, Χονεγκέρ, Γκλατουνόφ, Μπάρτοκ, Χίντεμιθ, Σιμπέλιους, Έλγκαρ, Μπρίττεν και δίπλα τους συνθέτες λιγότεροι γνωστοί αλλά με ειδικό ενδιαφέρον: Dmitri Smolsky, Ottotino Respighi, Sergei Taneyer, William Schuman, Franz Waxman, Leo Bromer, Niko Rota, Josef Suk, Pablo Re Sarasate, Alfred Schmittke.

Και ακόμη έργα Ελλήνων συνθετών του 20ού αιώνα μετά από προσεκτική επιλογή: Ν.Σκαλκώτας, Μ.Θεοδωράκης, Θ.Μικρούτσικος, Κ.Σφέτσας, Ν.Κυπουργός, Σ.Ζάννας και οι Πατρινοί συνθέτες Θεόφιλος Κάββουρας, Γεράσιμος Βουτσινάς και Λουκάς Αδαμόπουλος.¹

Αλλά η μοναδικότητα του μουσικού φαινομένου που ονομάζεται Ορχήστρα Εγχόρδων " Οι Σολίστ της Πάτρας " δεν έχουν τέλος. Οι μουσικοί της ορχήστρας δεν αρκέστηκαν στις τακτικές συναυλίες αλλά αμέσως προχώρησαν στην δημιουργία συνόλων μουσικής δωματίου: Κουαρτέτο Πιάνο - Τρίο, Κουιντέτο εγχόρδων, και ακόμα, προκειμένου ν' ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ενός ειδικού ρεπερτορίου, μετελλίσσονταν σε Πιάνο Κουρτέτο και Πιάνο Κουιντέτο και Σεμτέτο.

Από τα σύνολα μουσικής δωματίου μπορεί ν' ακούσει κανείς απίθανα πράγματα. Από Μότσαρτ και Χάυντν μέχρι Ταρτίνι και Παγκανίνι και από Ραβέλ και Ντεμπιού μέχρι Γούλφ, Σοσόν και Στράους. Τα ρεσιτάλ των συνόλων με έργα Σούμπερτ, Μπράμς και Σούμαν αποτελούν σπουδή στο ρομαντισμό. Αλλά το Κουαρτέτο Πατρών μας προσφέρει και σπουδή στο

Σοστακόβιτς, έχοντας ερμηνεύσει 7 από τα 15 κουαρτέτα για έγχορδα του συνθέτη. Είναι μια σπάνια ευκαιρία όχι για την πόλη των Πατρών, αλλά για όλη την Ελλάδα. Πουθενά αλλού σήμερα στην χώρα δεν γίνεται τόσο συστηματική και πειθαρχημένη εργασία στο δύσκολο χώρο της μουσικής δωματίου.

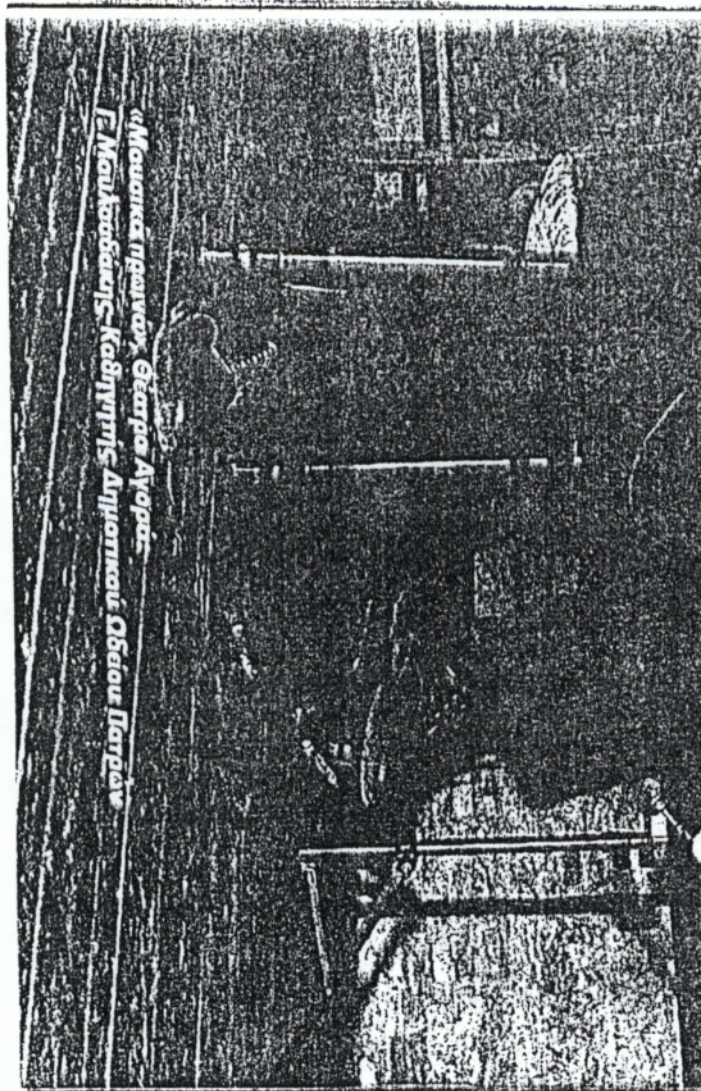
Το ασίγαστο πάθος των μουσικών για μουσική δημιουργία και έκφραση, τους οδήγησε και σε ένα ολωσδιόλου πρωτότυπο ρεσιτάλ, σ'ένα ρεσιτάλ - πρότυπο, που πραγματοποιείται δύο φορές τον χρόνο. Πρόκειται για μια ξεχωριστή εμφάνιση των μουσικών σε δεξιοτεχνικά έργα για ντουέτο ή για σόλο όργανο.

Την επιλογή των μουσικών κομματιών κάνουν οι ίδιοι οι μουσικοί, οι οποίοι προτιμούν όχι αποκλειστικά έργο του κλασικού ρεπερτορίου, αλλά μεταγραφές και διασκευές παλαιών και σύγχρονων μελωδιών_ μια πρακτική που αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στον 20ό αιώνα_ μελωδιών που προέρχονται ακόμα κι από τον χώρο του μιούζικαλ ή είναι ευχάριστοι χοροί και μπαλάντες. Ένα εγχείρημα άξιο θαυμασμού, τόσο για τον ενθουσιασμό των μουσικών όσο και για την προσοχή στην λεπτομέρεια.

Επίσης οι Σολίστ της Πάτρας έθεσαν σε εφαρμογή _ήδη από το 1992_ το πρόγραμμα των εκπαιδευτικών συναυλιών, που δεν είχε προηγούμενο στην χώρα. Σ'αυτές τις εκπαιδευτικές συναυλίες, οι μαθητές των σχολείων όλων των βαθμίδων έχουν την μοναδική δυνατότητα να έρθουν σε απευθείας επαφή με την κλασική μουσική και παράλληλα να ενημερώνονται για την ορχήστρα εγχόρδων και τα έργα που κάθε φορά παίζονται από ειδικό αναλυτή - συνεργάτη της ορχήστρας.

Η ορχήστρα πραγματοποίησε εκπαιδευτικές συναυλίες και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, στα πλαίσια των αντίστοιχων προγραμμάτων του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Πρέπει να σημειωθεί, ότι το Μέγαρο Μουσικής, άνοιξε από την πρώτη στιγμή τις πύλες του στους Σολίστ, αναγνωρίζοντας την μοναδική μουσική και ερμηνευτική πρόταση που κομίζει αυτή η ορχήστρα. Η συνεργασία σταθεροποιήθηκε και αφορά πια σε πολλές διαφορετικές δραστηριότητες της μουσικής ζωής του Μεγάρου. Και αυτά τα Χριστούγεννα που πέρασαν, οι Σολίστ βρίσκονταν στο Μέγαρο Μουσικής όπου έδωσαν μια σειρά καταπληκτικών παραστάσεων.

Αυτή είναι η μοναδικότητα της καλλιτεχνικής προσφοράς των Σολίστ της Πάτρας μέχρι σήμερα, όμως σίγουρα δεν μπορούμε να φανταστούμε, ίσως ούτε κι οι ίδιοι οι μουσικοί, τις καταπληκτικές δυνατότητες που έχουν, και που επιτρέπουν την ενατένιση του μέλλοντος με αυτοπεποίθηση και απρόβλεπτων διαστάσεων δυναμισμό.

**«Μουσικά ηρώων» Γεωργία Αγγελάκη
Γ. Μανουκίδου-Καθιγνήτης Δημόκριτος Οδύσσειας Παπαδάκης**

2. Το Δημοτικό Ωδείο σαν εκπαιδευτικό ίδρυμα

Μέσα στο Δημοτικό Ωδείο εντάσσεται και το Δημοτικό Ωδείο σε τυπικό εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Θεωρείται το πρώτο Δημοτικό Ωδείο της χώρας, έχει επιλεγεί σαν τέτοιο από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το οποίο έχει διασυνδεθεί γι' αυτό το λόγο με το Δημοτικό Ωδείο και ήδη προχωρούν με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας σε συμπαραγωγές και ανταλλαγές κ.λ.π.

Όσον αφορά άλλες δράσεις, έχουν δημιουργηθεί μέσα στο Ωδείο υποσύνολα από τους καθηγητές και τους μαθητές του, τα οποία είναι πολύ υψηλού επιπέδου. Το κορυφαίο βέβαια υποσύνολο, είναι η πρώτη μαθητική ορχήστρα εγχόρδων του Ωδείου η οποία δημιουργήθηκε στην Ελλάδα, και η οποία παρουσιάστηκε και έκανε πρεμιέρα στις 19/5/1997.

Θα μπορούσαμε να πούμε κυριολεκτώντας ότι η Πάτρα έχει 2 πλέον ορχήστρες εγχόρδων και προχωράει να αποπειραθεί με μια επανάσταση στα πνευστά, για να παράγει και πολλά πνευστά. Υπάρχουν ήδη αρκετά, στο Ωδείο πιστεύουν ότι σε τρία χρόνια θα μπορέσουν να κάνουν και τις δύο ορχήστρες Συμφωνητικές. Παράλληλα, θα δημιουργηθούν και άλλες ορχήστρες.

Το Δημοτικό Ωδείο οργανώνει επίσης ένα φεστιβάλ τζάζ, που από πέρσι εντάχθηκε σαν αυτόνομος κύκλος στο Δεθνές Φεστιβάλ Πάτρας όπως και αξιόλογο θεσμό αποτελούν τα "Μουσικά Πρω'ινά" που γίνονται κάθε χρόνο από τα μέσα Ιανουαρίου μέχρι τα μέσα Μαΐου.

Ακόμη οργανώνει τον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Κιθάρας που ξεκίνησε πρόπερσι και φέτος θα γίνει ο 3ος διαγωνισμός και προοπτικά θα συμπεριλάβει και διαγωνισμούς σε άλλα όργανα πέραν της κιθάρας, όπως στο βιολί, στη βιόλα, βιολοντσέλο κ.λ.π. Ακόμη από το 1997 διοργανώνεται και Πανελλήνιος Διαγωνισμός Μονωδίας.

Όλα αυτά δίνουν τη δυνατότητα μιας σοβαρής παρουσίας στην πολιτιστική ζωή της πόλης.

Ευάγγελος Μπουτουνής

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
ΚΙΘΑΡΑΣ

δημοτικό
ωδείο
πατρών

Κεφάλαιο 3: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Η Μπάντα

Η Μπάντα είναι ένα ιστορικό σύνολο, είναι πάρα πολύ σπουδαίο στο παρελθόν του και αρκετά σημαντικού επιπέδου σήμερα. Δεν μπορούμε όμως να ισχυριστούμε ότι πιάνει το επίπεδο των μπαντών της Κέρκυρας.

2. Η Μπαντίνα

Η Μπαντίνα επίσης αποτελείται από πνευστά. Γίνεται τώρα μια προσπάθεια διασύνδεσης κυρίως της Μπαντίνας με την εκπαιδευτική διαδικασία του Ωδείου ούτως ώστε να επιτευχθεί μια πιο αναβαθμισμένη δουλειά, γιατί τα παιδιά που πάνε στη Μπαντίνα κυρίως μάθανε μέχρι τώρα εμπειρικά.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ

1. Ιστορική αναδρομή των θεατρικών δρώμενων της Πάτρας

Οι ρίζες του θεατρικού πάθους σε αυτή την πόλη είναι πολύ βαθιές. Το πρώτο σημάδι θεατρικής ζωής καταγράφεται από έναν ξένο περιηγητή που αναφέρει πως, όταν ο στρατηγός Μαιζόν στρατοπέδευσε στην Πάτρα γύρω στα 1825, κάλεσε έναν θίασο Ιταλών θεατρίνων για να ψυχαγωγεί τους στρατιώτες του. Έναν θίασο που έπαιζε άραγε *Commedia dell'Arte* ; Κι εκτός από τους Γάλλους στρατιώτες πόσοι από τους Πατρινούς παίρνουν μια γεύση απ'αυτή την τέχνη ;

Όμως σίγουρα πολύ νωρίτερα στα μέσα του του 18ου αιώνα, με τις μικρές πληθυσμιακές ανταλλαγές ανάμεσα στην Πάτρα και τα Επτάνησα, οι Ζακυνθινές " Ομιλίες " , οι κωμωδίες και τα Μπελ Κάντο στέλνουν αναπόφευκτα τον απόηχό τους στον Πελοποννησιακό Χώρο.

Κι έτσι γύρω στα 1830 η Πάτρα οικονομικά, πολιτιστικά, αλλά κυρίως λόγω της γεωγραφικής της θέσης, ανοίγει τις πύλες της στην Δύση και δημιουργείται η ανάγκη από τους αστούς εμπόρους _που έχουν κάνει την πόλη κέντρο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους εξαιτίας της σταφίδας_ μιας θεατρικής σκηνής που θα φιλοξενούσε τους Ιταλικούς αλλά και Γαλλικούς θιάσους. Θεμελιώνουν έτσι το δικό τους θέατρο το 1871, όταν το Παρίσι αποκτά την όπερά του το 1860, η Βαρκελώνη το 1862, η Βιέννη και η Δρέσδη το 1869, το Παλέρμο το 1875.

Το θέατρο χτίζεται στον ίδιο χώρο που ο Σταμάτης Βούλγαρης το είχε τοποθετήσει, όταν το 1829 χάραζε το πολεοδομικό σχέδιο της καινούριας _Κάτω_ πόλης. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο σχέδιο του Βούλγαρη _οργανική σύλληψη του ρόλου που καλείται να παίξει η πόλη ως εμπορικό - εξαγωγικό κέντρο για όλο τον 19ο αιώνα_ το θέατρο τοποθετείται στην Κάτω Πόλη, κέντρο των επιχειρήσεων, μαζί με το Χρηματιστήριο, σύμβολο μιας νέας οικονομικής και κοινωνικής δύναμης, και τα δημοτικά και δημόσια μέγαρα. Αντίθετα ο καθεδρικός ναός και το νοσοκομείο τοποθετούνται στην Άνω Πόλη, μακριά από το επιχειρηματικό κέντρο.¹²

Σε σχέδια του Τσίλλερ, οι έμποροι της Πάτρας, χρηματοδοτούν την ανέγερση του θεάτρου τους, που ολοκληρώνεται ταχύτατα. Την επιτροπή αποτελούν οι μεγαλέμποροι σταφίδας Θ. Αμβουργερ (Γερμανός), Σ. Χάνκοκ (Άγγλος), Μ. Γερούσης, Κ. Ν. Λάππας, ο κτηματίας Δ. Π. Πατρινός και ο Α. Χρυσάνθης. Πρωτοστατεί ο Αμβουργερ, καταγόμενος από το δουκάτο της Βάδης, ιδιαίτερα ευαίσθητος στα μηνύματα των καιρών του.

" Την 11ην τρέχοντος ετέθη επί παρουσία των αρχών ο θεμέλιος λίθος του θεάτρου, οικοδομηθησομένου παρά τη πλατεία κατά το σχέδιον του κ. Τσίλλερ, γερμανού μηχανικού επί τη Ακαδημία Αθηνών.

¹² Νίκος Μπακουνάκης "Η υποδοχή της Όπερας στην Ελλάδα" σελ. 10.

Αλλ' οφείλομεν ήδη να εκφράσωμεν τους δικαίους επαίνους εις τον κ. Θ. Αμβουργκερ εις την ακάματον του οποίου δραστηριότητα προπάντων οφείλεται η πραγματοποίησις του αναγκαίου τούτου δια την κοινωνία μας έργον".

(Εφ. "Φοίνιξ", φ.552, 13/2/1871) _σημειώνει ο Ν.Μπακουνάκης στο βιβλίο του " Η υποδοχή της όπερας στην Ελλάδα "

Το θέατρο κόστισε 148.542 παλιές δραχμές.Για να εκτιμήσουμε το ύψος του ποσού αυτού, πρέπει να το συγκρίνουμε με άλλα μεγέθη της εποχής :

τα "έξοδα" του δημοτικού προϋπολογισμού της Πάτρας έφταναν το 1872 τις 377.366 παλιές δραχμές.

ένα στρέμμα σταφιδαμπέλων, της κατ'εξοχήν εμπορευματικής καλλιέργειας την εποχή αυτή, όστιζε το 1871, από 300 έως 500 δραχμές.

η τιμή της οκάς του ψωμιού Α' ποιότητας ήταν 0.54 λεπτά και της Β' ποιότητας 0,44 λεπτά, το ίδιο έτος.¹³

Το ενδιαφέρον του αστικού στρώματος της Πάτρας για το λυρικό θέατρο εκδηλώνεται από πολύ νωρίς.Αποτελεί μια πολιτισμική επιλογή του, έκφραση μιας νέας νοοτροπίας, που το διαφοροποιεί από τα άλλα στρώματα της πόλης, ενώ ταυτόχρονα αφήνει να αποκαλυφθεί ένα στοιχείο μίμησης πολιτισμικών προτύπων επεξεργασμένων έξω από τον ελληνικό χώρο.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε όμως ότι το αστικό στρώμα της πόλης έχει πολυεθνικό χαρακτήρα, ενώ οι οικονομικές δραστηριότητές του το φέρνουν σε άμεση και συχνή επαφή με την Δύση.Έτσι όταν στα 1884 θ'αναπτυχθεί στην πόλη μια αρθρογραφία κατά των χορών της Αποκριάς, ως φαινόμενο εγκατάλειψης "των εθνικών παραδόσεων", ο "*Φορολογούμενος*", εφημερίδα που απηχεί τις απόψεις του εμπορικού κόσμου, θ'αντιδράσει έντονα, με ένα κείμενο μανιφέστο των νέων νοοτροπιών.³

Οι λαϊκές κωμωδίες, οι παντομίμες, ο καραγκιόζης, τα καφέ - σαντάν, οι παραστάσεις νευροσπάστων, οι σχοινοβάτες, τα θεάματα του δρόμου αποτελούν τους προσφιλείς τρόπους ψυχαγωγίας " των κατωτέρων τάξεων του λαού ".

Το γεγονός ότι το 1871 είναι το έτος δημιουργίας της θεατρικής υποδομής και συμπίπτει με την έναρξη μιας εικοσαετούς περιόδου μεγάλης ακμής του σταφιδεμπορίου, δεν σημαίνει ότι πριν από το 1871 δεν είχαμε στην Πάτρα παραστάσεις λυρικού θεάτρου.Για παράδειγμα η "Νόρμα" του Μπελλίνι παρουσιάστηκε στην πόλη το 1850.⁴

Όμως στην πόλη αυτή δεν έρχονται μόνο μελοδραματικά συγκροτήματα που δίνουν παραστάσεις στο καταπληκτικής αρχιτεκτονικής θέατρο του Τσίλλερ αλλά και λαϊκοί Ιταλοί θεατρίνοι που παίζουν στις πλατείες και τα πανηγύρια.Στην εφημερίδα "*Φως*" του Σοφοκλή Καρύδη στις 29 Φεβρουαρίου του 1860, διαβάζουμε πως :

" Αφίχθη χθες ο ηθοποιός κύριος Διογένης Αβαρίνος (φανερός ο εξελληνισμός του Ιταλικού Αναγίνο) εκ Πατρών μεθ'όλης της συνοδείας του. "

Η πρώτη περίοδος του θεάτρου αρχίζει το 1872-73 με την παράσταση έξι μελοδραμάτων (το ένα ελληνικό).Το ρεπερτόριο του "Απόλλωνος", ενός θεάτρου περιφερειακού δεν θα μπορούσε να διαφέρει από το ρεπερτόριο των

¹³ Νίκος Μπακουνάκης, "Η Υποδοχή της Όπερας στην Ελλάδα" σελ. 11

άλλων λυρικών σκηνών της Ευρώπης. Μέχρι το 1875 το διανοούμενο θέατρο του Βίγκνερ δεν υπερβαίνει το όρια του γερμανικού κόσμου στο Βερολίνο, στη Βαϊμάρη ή στο Μόναχο. Παντού αλλού, από τη Νεάπολη ως το Λονδίνο κι από την Λισσαβόνα ως την Βουδαπέστη, κυριαρχούν ο Βέρντι και η γαλλική οπερέτα.

Το ιταλικό μελόδραμα, ιδιαίτερα ο Βέρντι, κυριαρχεί σε όλες τις λυρικές θεατρικές περιόδους του "Απόλλωνος" των Πατρών. Αυτό εξηγείται εύκολα εν μέρει, αφού Ιταλικοί θίασοι έδιναν παραστάσεις στην Πάτρα και ο Βέρντι ήταν για την εποχή αυτή η πιο γνήσια, μελωδική και δραματουργική έκφραση της λυρικής τέχνης. Ο Ν. Μπακουνάκης στο βιβλίο του "Η υποδοχή της Όπερας στην Ελλάδα", τονίζει ότι για την κυριαρχία του Βέρντι στην πατραϊκή λυρική σκηνή, δεν πρέπει να υποτιμηθεί ο ρόλος της ιταλικής παροικίας της πόλης.

Το ελληνικό μελόδραμα εκπροσωπείται από τον Παύλο Καρρέρ ενώ σε αρκετές περιόδους του το Δημοτικό θέατρο "φιλοξενεί" ελληνικούς θιάσους πρόζας, κυρίως του Σούτσα, των Σούτσα-Ταβουλάρη και των Ταβουλάρη-Αλεξιάδη, που είναι από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του ελληνικού ρομαντισμού στο θέατρο. Η γαλλική οπερέτα κάνει καθυστερημένα την εμφάνισή της στο Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας, μόλις την περίοδο 1878-79. Φαίνεται πως στην πόλη το είδος της οπερέτας θεωρείται κατώτερο από το Ιταλικό μελόδραμα. Αυτό το καταλαβαίνουμε τόσο από τα δημοσιεύματα του τοπικού τύπου, όσο και από τον πλάγιο τρόπο με τον οποίο ιταλικός θίασος επιχείρησε να παρουσιάσει γαλλική οπερέτα, "κρύβοντάς την πίσω από ιταλικό λιμπρέτο".

Η εφημερίδα "Φορολογούμενος", δείχνει μια σημαντική ενημέρωση για την θεατρική επικαιρότητα των Ευρωπαϊκών σκηνών. Η ίδια εφημερίδα καθιερώνει την δημοσίευση θεατρικού δελτίου _το ίδιο απαραίτητο για την ύλη της όσο και η δημοσίευση του εμπορικού δελτίου_ με την υπόθεση του μελοδράματος που θα παρουσιαστεί στο θέατρο αλλά και κριτική της παράστασης. Η ποιότητα της κριτικής είναι μερικές φορές αρκετά υψηλή και συμπορεύεται με τα πιο προοδευτικά αιτήματα των καιρών.

Όλα αυτά, δημιουργούν σιγά - σιγά μια θεατρική παράδοση έτσι που ο πληθυσμός της Πάτρας να μπορεί εύκολα, αργότερα, να επιδοκιμάσει ή να απορρίψει τους Έλληνες ηθοποιούς που θα δοκίμαζαν εκεί την τύχη τους. Όταν στις αρχές του δικού μας αιώνα, κατεβαίνει στην Πάτρα ο Χρηστομάνος με τη "Νέα Σκηνή" και η Κοτοπούλη με το βασιλικό Θέατρο, ξέρουν πως έχουν να κάνουν με ένα εκπαιδευμένο κοινό.

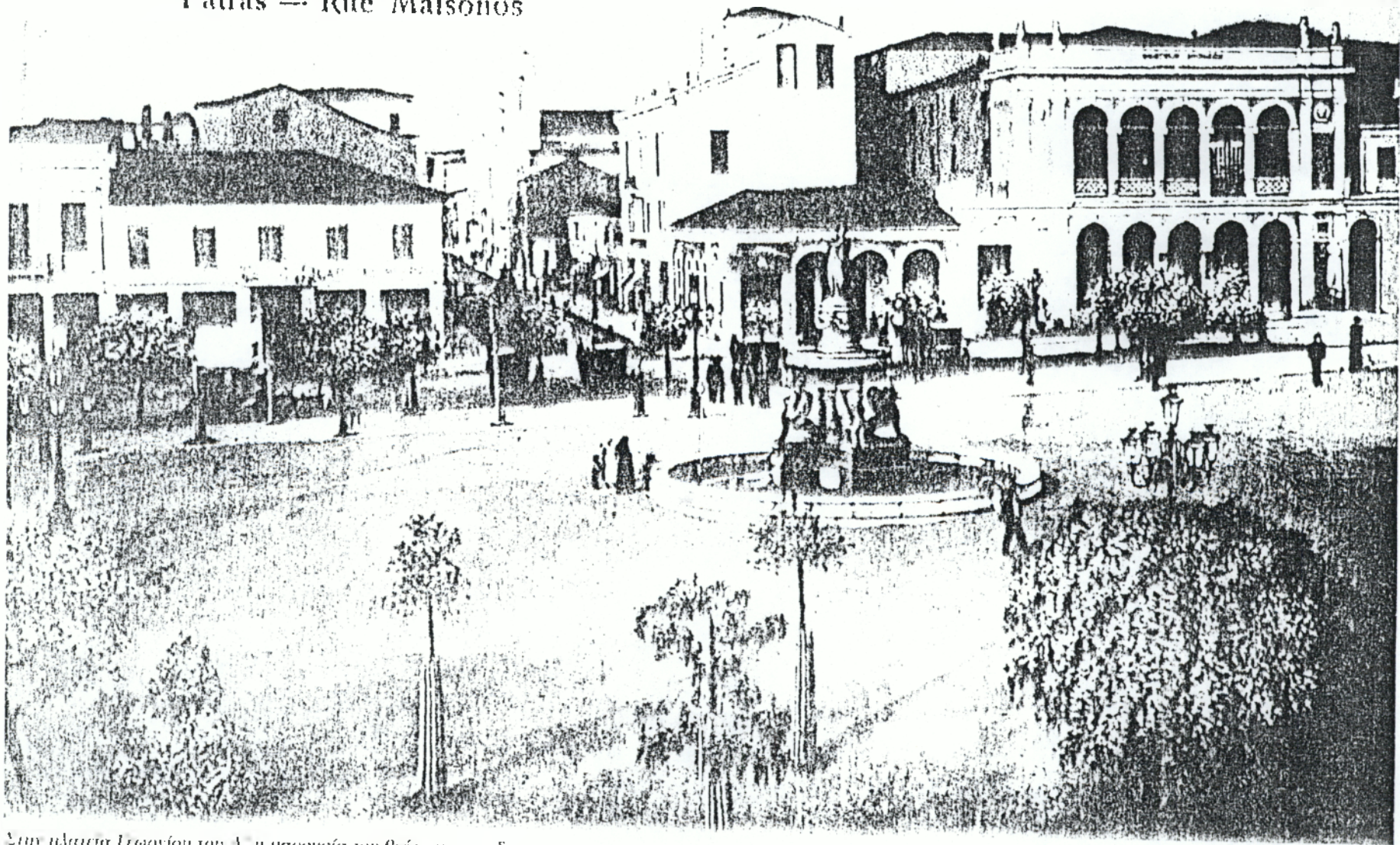
Τί έκανε αυτή την πόλη να παρακμάσει θεατρικά; Το άνοιγμα της Κορινθιακής διώρυγας κι η υποβάθμιση του λιμανιού της Πάτρας; Το λόγο εδώ έχουν οι ιστορικοί και για να γεφυρώσουμε κάπως το χρόνο ως τις μέρες μας, θα κάνουμε ένα άλμα από το 1908, εποχή που σταματάει να λειτουργεί το Βασιλικό Θέατρο και να περιοδεύει για να φτάσουμε στο 1933 που τον Ιούλιο αυτής της χρονιάς το Εθνικό Θέατρο παίζει για το κοινό της Πάτρας τον "Έμπορο της Βενετίας" του Σαίξπηρ, την "Άννα Κρίστι" του Ο'Νηλ, τον "Γιάννη Γαβριήλ Μπόργκμαν" του Ίψεν, την "Άμαξα" του Μεριμέ, την "Βαβυλωνία" του Βυζάντιου, τον "Οθέλλο" του Σαίξπηρ, την "Θυσία του Αβραάμ", τον "Οιδίποδα Τύραννο" του Σοφοκλή.

Όχι πως το Εθνικό Θέατρο, που συνεχίζει έκτοτε τις επισκέψεις του και οι άλλοι ελληνικοί θίασοι του ελεύθερου θεάτρου συντελούν στην παρακμή, αλλά στα χρόνια αυτά έχουν χαθεί οριστικά οι μεγαλειώδεις υποδοχές των Ιταλικών μελοδραματικών συγκροτημάτων που έκαναν το θέατρο του Τσίλλερ

να αστράφτει. Ωστόσο οι θιάσοι των Αθηνών αντιμετωπίζουν την Πάτρα από τότε μέχρι και τώρα, σαν μια οποιαδήποτε επαρχιακή πόλη.

Είναι γνωστή η νοοτροπία που κυριαρχούσε στους περιοδεύοντες θιάσους, μέχρι τουλάχιστον πριν 17 χρόνια, όπου άρχισαν να ιδρύονται τα Δημοτικά θέατρα με άλλες, εντιμότερες προδιαγραφές και με διάθεση να ξανακερδίσουν την χαμένη εμπιστοσύνη του κοινού σε ό,τι αφορά το ελληνικό θέατρο.

No. 20 Πάτραι — Οδός Μαιζονος
Patras — Rue Maisonos

Στην πλατεία Γεωργίου του Α' η παρουσία του θιάσου προσδιορίζει και την κυρίαρχη λειτουργία της πλατείας.

Ήρθαμε για να φτιάξουμε μαζί ένα πράγμα,
όχι κάτι που θα διαρκέσει _γιατί τί διαρκεί
αλλά κάτι ιδωμένο ταυτόχρονα από πολλά μάτια
VIRGINIA WOOLF

2. Το χρονικό της ίδρυσης του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Η Πάτρα, από καιρό μπορούσε να στηρίζει ένα μόνιμο, πρότυπο δημοτικό θέατρο, με δική του καλλιτεχνική φυσιογνωμία, καθώς συγκέντρωνε, σε σύγκριση με άλλες πόλεις, πολλές αρετές:

- _ είναι ανοιχτή στη θάλασσα και στην Ευρώπη
- _ τέταρτη πόλη της Ελλάδας σε πληθυσμό
- _ έχει Πανεπιστήμιο και Τ.Ε.Ι. και επομένως υπό διαμόρφωση μελλοντικό κοινό
- _ αναπτυσσόμενη οικονομική ζωή
- _ μακρά πολιτιστική παράδοση (όπως φαίνεται και από την ιστορική αναδρομή)
- _ είναι πολύ κοντά στην Αθήνα
- _ με υψηλές προδιαγραφές ζωτικών πολιτιστικών ζυμώσεων καθώς έδειχνε και η αδιαμφισβήτητη επιτυχία και απήχηση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας και η επικείμενη τότε δημιουργία ΔΕ.ΠΑ.Π.

Μα πάνω απ'όλα " αυτό το υπέροχο θέατρο κόσμημα με την Ιταλική σκηνή " , έλεγε η Μάγια Λυμπεροπούλου όταν εξηγούσε τους λόγους που την έκαναν να φύγει από την Αθήνα και να εγκατασταθεί στην Πάτρα.

Έτσι, τον Αύγουστο του 1987, η Μάγια Λυμπεροπούλου και ο Βίκτωρ Αρδίττης υποβάλλουν στο Δήμο Πατρέων αναλυτική πρόταση λειτουργίας και προϋπολογισμό, συνοψίζοντας τις σκέψεις και τις διαβουλεύσεις τους, από πολλούς ήδη μήνες, με παράγοντες της πόλης. Η Πάτρα, μπορούσε να γίνει ένας χώρος δοκιμής. Το Διεθνές Φεστιβάλ της με Δ/ντή τον Θάνο Μικρούτσικο είχε αναδείξει την ύπαρξη ενός απαιτητικού κοινού και, ιδίως είχε "εκπαιδεύσει" τη δημοτική αρχή στους ιδιότυπους κανόνες της συναλλαγής με το καλλιτεχνικό γεγονός.

Δίδεται λοιπόν κάποιου είδους πράσινο φως και αρχίζει μια μακρόχρονη περίοδος προετοιμασίας: διαμόρφωση ρεπερτορίου, συγκρότηση θιάσου, αποσαφήνιση της θεσμικής φυσιογνωμίας. Τον Φεβρουάριο του 1988 η Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Μίμης Παλούμπης και συνεργάτες) εκπονεί μια οικονομικό - τεχνική μελέτη σκοπιμότητας για την άμεση ίδρυση μόνιμου θεάτρου στην Πάτρα, η οποία θα αποτελούσε την έγκυρη βάση για όλες τις αποφάσεις. Στις επισημάνσεις της, εκτός από την ύπαρξη κοινού και αναντιστοιχίας ανάμεσα στη θερινή και τη χειμερινή πολιτιστική ζωή της πόλης, κεντρικό ρόλο παίζει η ανάγκη καλλιτεχνικής αναζωογόνησης του ιστορικού δημοτικού θεάτρου "Απόλλων".¹⁴

Στα τέλη Φεβρουαρίου του 1988 συστήνεται η αστική μη κερδοσκοπική "Εταιρία για την δημιουργία θεάτρου στην Πάτρα" που σε κοινοπραξία με τον Δήμο Πατρέων ιδρύει το Θέατρο Πάτρας. Ένα θέατρο που από την σύλληψή του στηρίζεται σε εντελώς νέες αρχές λειτουργίας και διάρθρωσης:

- _ με απόλυτη ευθύνη των καλλιτεχνών στη διοίκησή του
- _ χωρίς ανάμειξη της δημοτικής αρχής στον προγραμματισμό του
- _ δίχως την εμπλοκή στο δημόσιο λογιστικό.

¹⁴ Βίκτωρ Αρδίττης, Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία, σελ. 76, εκδ. Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα 1994.

Το ΥΠ.ΠΟ. με απόφαση της Μελίνας Μερκούρη προικοδοτεί το ξεκίνημά του, και ο Δήμος Πατρέων αναλαμβάνει τη χρηματοδότησή του. Τα διαθέσιμα κονδύλια είναι βέβαια περιορισμένα, μηδαμινά σε σύγκριση με τους μυθώδεις προϋπολογισμούς των κρατικών σκηνών, αλλά η ίδια η σύλληψη του θεάτρου προσανατολίζει τη διαχείριση στην καλλιτεχνική δημιουργία συμπιέζοντας στο ελάχιστο τις ανελαστικές λειτουργικές δαπάνες.

Το Θέατρο Πάτρας λειτούργησε με αυτήν την μορφή για το ημερολογιακό έτος, μέχρι τα τέλη Απριλίου του 1989 ως εξαίρεση - πρότυπο στο σύστημα των δημοτικών θεάτρων: με δύο μόνιμους σκηνοθέτες - καλλιτεχνικούς διευθυντές (Μάγια Λυμπεροπούλου - Βίκτωρ Αρδίττης), χωρίς διοικητικό συμβούλιο και καλλιτεχνική επιτροπή, με συστηματική πολιτική κοινού _εγκαινιάζοντας για πρώτη φορά το σύστημα των συνδρομητών_, με εντατική αξιοποίηση του καλλιτεχνικού του δυναμικού σε παράλληλες μικρές και μεγάλες παραγωγές. Είναι γνωστό ότι αυτή η πρώτη έντονα πειραματική περίοδος συνάντησε την ενθουσιώδη επιδοκμασία του κοινού και χάρισε στο Θέατρο Πάτρας πανελλαδική αίγλη.¹⁵

" Το θέμα είναι να δώσουμε σάρκα και οστά, συγκεκριμένη μορφή σε μια ιδέα θεάτρου που όμοιά της να μην υπάρχει στην Ελλάδα. Ή τουλάχιστον να προσπαθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση και όχι να προσθέσουμε άλλο ένα θέατρο στα τόσα ", έλεγαν ο Βίκτωρ Αρδίττης και η Μάγια Λυμπεροπούλου και φάνηκε πως το πέτυχαν. Στην Πάτρα το 1988-89 υπήρξε καλλιτεχνικό έργο και υπήρξε κοινό. Υπήρξε δηλαδή μια πρωτότυπη απόπειρα παντρέματος της προσωπικής επιθυμίας και έκφρασης με τις υποχρεώσεις ενός δημόσιου θεσμού.

Το 1989 όμως, δεύτερο έτος λειτουργίας του θεάτρου, συνειδητοποιήθηκε πως μετά από μια τέτοια σοβαρή προσπάθεια θεατρικής αποκέντρωσης, έπρεπε να γίνει η μετεξέλιξη. Γι' αυτή την μετεξέλιξη υπήρξε ολόκληρη μελέτη ως προς τις συνθήκες που θα εξασφάλιζαν μια ευελιξία και θα άφηναν να αναπτυχθεί η δυνατότητα μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας κι όχι απλώς να συντηρούν κάποιο μαγαζί που συμβαίνει να λέγεται θέατρο. Οι συνθήκες αυτές ήταν, δικαιοδοσίες και αρμοδιότητες του καλλιτεχνικού Δ/ντή και κατάργηση της καλλιτεχνικής επιτροπής. Δεν υπάρχει καλλιτεχνική επιτροπή, κι έτσι το σχήμα οδηγείται σε "ομαλοποίηση", εντάσσοντας το Θέατρο Πάτρας στο θεσμό των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. με μόνη καλλιτεχνική Δ/ντρια την Μάγια Λυμπεροπούλου.

¹⁵ Βίκτωρ Αρδίττης, Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία. σελ. 76-77, εκδ. Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα 1994

" Πιστεύω ακράδαντα στο θεσμό των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων. Η ίδια η ιστορία του Ευρωπαϊκού Θεάτρου το επιβεβαιώνει, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι εφαρμόστηκε και λειτουργεί άψογα αυτή τη στιγμή στο χώρο μας, όπως δεν σημαίνει πως, αν δεν έχει λειτουργήσει καλά, φταίει ο θεσμός και πρέπει να καταργηθεί. Για παράδειγμα, η νομική τους μορφή. Τώρα έχουμε αρχίσει να καταλαβαίνουμε σιγά - σιγά πως δεν μπορεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., γιατί γίνεται τρομερά δύσκαμπτο κι είναι αδύνατο να ανταποκριθεί στην φύση του καλλιτεχνικού έργου που παράγεται, το οποίο μπορεί να οργανωθεί μόνο ως ένα σημείο και η οργάνωση οφείλει να είναι τόσο στέρεη ώστε να επιτρέπει και την καλλιτεχνική ανατροπή ορισμένων πραγμάτων. Δεν φτιάχνεται σ'ένα γραφείο μια παράσταση! Πρέπει νά'ναι τόσο στέρεη η οργάνωση και εύκαμπτη η λειτουργία ενός θεάτρου ώστε να επιτρέπει και την καλλιτεχνική "αναρχία" χωρίς να εμφανίζει κλυδωνισμούς. Με την μορφή του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, αυτά είναι αδύνατον να γίνουν. Υπάρχουν ανέκδοτα πολλά και γελοίες καταστάσεις όσον αφορά την δυσκαμψία που δημιουργεί αυτή η κατάσταση. Καλύτερη μορφή είναι φυσικά το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Μάλιστα απ'ό,τι διαβάζουμε στις εφημερίδες τώρα τελευταία, υπάρχει μια σκέψη και το Εθνικό Θέατρο αλλά και το Κρατικό Βορείου Ελλάδος ν'αποκτήσουν μια μορφή πιο ευέλικτη. Δεν γίνεται για τέσσερα μέτρα σχοινί να κάνεις τριπλότυπα, αίτηση, μειοδοτικούς διαγωνισμούς και προμήθειες. Είναι θέατρο του παραλόγου αυτό! Θα ήταν δύσκολο να κινηθεί ένα θέατρο μ'αυτό τον τρόπο στην Αθήνα, πόσο μάλλον στην επαρχία που η ανάγκη της ευελιξίας ενός θεάτρου τετραπλασιάζεται." ¹⁶

Έτσι, το ενδέκατο ΔΗ.ΠΕΘΕ. της Ελλάδας, λειτουργεί πλέον με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ., επιχορηγούμενο από το ΥΠ.ΠΟ. με το ποσό των 25.000.000 και από το Δήμο Πάτρας με το ποσό των 15.000.000 δρχ. (Το πρώτο έτος η επιχορήγηση από το ΥΠ.ΠΟ. ήταν 10.000.000 δρχ. και από το Δήμο 20.000.000 δρχ.).

¹⁶ Μ. Λυμπεροπούλου, Η πρώτη τριετία, σελ. 126-127

Παρά την πενιχρή έως ανύπαρκτη τεχνική υποδομή, το προσωπικό του θεάτρου, χάρη στην αφοσίωση και το δόσιμό του, ξεπέρασε την απειρία του (οι τεχνικοί βρίσκονται ακόμα στο στάδιο γνωριμίας με "τα του θεάτρου") κι έτσι η πρώτη εμφάνιση εκτός Πάτρας στο νέο δημοτικό θέατρο του Βόλου, όπου παίχθηκαν τα "Παντρολογήματα" του Ν.Γκόγκολ μπροστά σε 1000 θεατές, υπήρξε πλήρως επαγγελματική.

Τα προγραμματισμένα έργα "Η Αγριόπαπια" του Ίψεν και η "Ιφιγένεια εν Ταύροις" του Β.Ζιώγα (σε συμπαραγωγή με το 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, που, ήδη κλονιζόμενο, αναγκάστηκε να παραιτηθεί της συμμετοχής του στην παραγωγή τότε) δεν μπόρεσαν να αντέξουν στην αποδιοργάνωση, που επέφεραν τρεις εκλογικές αναμετρήσεις σε μια μόνο καλλιτεχνική περίοδο.

Την επόμενη περίοδο λειτουργίας (1990-91) το θέατρο προσπαθεί να επανακτήσει την αξιοπιστία του και να κερδίσει την εμπιστοσύνη εκείνων που προς στιγμήν αμφέβαλλαν με τις περικοπές που έγιναν στον προγραμματισμό της προηγούμενης περιόδου, με την άμεση συμπαράσταση του Δήμου (που αυξάνει την ετήσια επιχορήγησή του κατά 5.000.000 δρχ.), νέο Διοικητικό Συμβούλιο και Καλλιτεχνική Δ/ντρια πάντα την Μάγια Λυμπεροπούλου, σε μια τραγική χρονιά (δολοφονία του καθηγητού Νίκου Τεμπονέρα, τρομοκρατική ενέργεια με αθώα θύματα _ανάμεσά τους φίλοι και συνεργάτες του θεάτρου) παρουσιάζει τα έργα που έχει προγραμματίσει μ'ένα μήνα καθυστέρηση, εξαιτίας των δημοτικών εκλογών.

Την επόμενη χρονιά αναλαμβάνει χρέη Καλλιτεχνικού Δ/ντή ο Θόδωρος Τερζόπουλος και στη συνέχεια ο Νίκος Αρμάος _ο οποίος διετέλεσε και καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Καλαμάτας την περίοδο 1986 - 1989_ και συνεχίζει μέχρι σήμερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ

1. Η Προγραμματική Σύμβαση (Π.Σ) του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Το Θέατρο Πάτρας, όλα αυτά τα χρόνια λειτουργίας του, από το 1988 έως το 1996 συνέβαλλε στην θεατρική ανάπτυξη της πόλης και της ευρύτερης περιοχής με μεγάλο κόπο, εφόσον υπήρχαν αρκετά προβλήματα, όμως το ΥΠ.ΠΟ. αύξανε τα χρήματα που έδινε γι'αυτό χρόνο με το χρόνο, τα οποία δίνονταν τόσο καιρό με την μορφή απλώς της επιχορήγησης κι όχι στα πλαίσια κάποιας Προγραμματικής Σύμβασης. Από καιρό όμως συζητούνταν η υπογραφή κάποιας Π.Σ. μια και το θεσμικό πλαίσιο υπήρχε και είχε γίνει η μετατροπή σε Ν.Π.Ι.Δ. εδώ και πολύ καιρό.

Έτσι, στις 9 Αυγούστου 1996 υπογράφεται η πρώτη Προγραμματική Σύμβαση με συμβαλλόμενους το Ελληνικό Δημόσιο, νόμιμα εκπροσωπούμενο, τότε από τον Υπουργό Πολιτισμού κ. Σταύρο Μπένο, το Δήμο Πατρέων νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Δήμαρχο κ. Ανδρέα Καράβολα και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον πρόεδρο του Δ.Σ. κ. Απόστολο Αποστολόπουλο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν.1416/84.

Με βάση αυτή την προγραμματική σύμβαση καθορίζεται ένα πλαίσιο συμφωνίας μεταξύ των τριών προηγούμενων φορέων, σε ένα επιχορηγούμενο από το Υπουργείο Πολιτισμού δίκτυο περιφερειακών θεάτρων, το οποίο καθιερώνεται προκειμένου να ενισχυθεί η όσο το δυνατόν πιο ουσιαστική και ολοκληρωμένη θεατρική ανάπτυξη της περιφέρειας, μέσω των εντασσόμενων σ'αυτό συγκεκριμένων πόλεων και των περιοχών τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Π.Σ. η διάρκειά της ορίζεται σε έξι χρόνια, δηλαδή μέχρι τις 9 Αυγούστου 2002. Η σύμβαση μπορεί να ανανεώνεται στη συνέχεια, με εξαετή διάρκεια ανανέωσης κάθε φορά, με ενδεχόμενη αλλαγή ορισμένων όρων της, κατόπιν κοινής συμφωνίας.

Η θεατρική πείρα των προηγούμενων χρόνων λειτουργίας των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., κατέδειξε τα διάφορα προβλήματα που προέκυψαν σ'αυτά _θεσμικά αλλά κυρίως οικονομικά_ με αποτέλεσμα σε διάφορες συναντήσεις εκπροσώπων των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να συζητηθούν και να προταθούν διάφορα αιτήματα για αλλαγές. Αυτές λοιπόν τις προτάσεις και τον προβληματισμό που αναπτύχθηκαν σ'αυτές τις εποικοδομητικές συναντήσεις, έλαβε υπόψη του το ΥΠ.ΠΟ. που έδειξε εμπράκτως την πρόθεσή του να εκσυγχρονίσει τον θεσμό των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. στέλλοντας σε αυτά ανανεωμένη και προς υπογραφή τη νέα προγραμματική σύμβαση.¹⁷

Έτσι, η συγκεκριμένη Π.Σ. αφορά την εκπόνηση και εφαρμογή ενός προγράμματος συνεργασίας μεταξύ ΥΠ.ΠΟ. και του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας προκειμένου:

α) Να ενισχυθεί γενικότερα η θεατρική ανάπτυξη της πόλης της Πάτρας και της ευρύτερης περιχής των Νομών Αχαΐας, Ηλείας και Κορινθίας και να δημιουργηθεί και να ενισχυθεί η απαραίτητη υποδομή προς τούτο.

¹⁷ Ευαγγελία Παυλοπούλου, Πτυχιακή Εργασία με θέμα "Ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.", σελ. 65, Καζαμάτα 1997.

β) Να βελτιωθεί το επίπεδο της παρεχόμενης θεατρικής και γενικότερα καλλιτεχνικής παιδείας σε όλα τα επίπεδα.

γ) Να ενεργοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής συμμετέχοντας στις διαδικασίες για την θεατρική και γενικότερα πολιτιστική ανάπτυξη και την τόνωση της καλλιτεχνικής ζωής. Να συστηματοποιηθεί η συνεργασία των τοπικών καλλιτεχνικών δυνάμεων με τις καλλιτεχνικές δυνάμεις της υπόλοιπης περιφέρειας, αλλά και του κέντρου και του εξωτερικού, για εμπλουτισμό της όλης καλλιτεχνικής και ιδιαίτερα θεατρικής δραστηριότητας.

Και να αναληφθεί ουσιαστικά από τους ίδιους τους καλλιτέχνες και άλλους ειδικούς το έργο της θεατρικής δραστηριότητας, τόσο από πλευράς προγραμματισμού όσο και υλοποίησης.

δ) Να προωθηθεί, αναπτυχθεί και διαδοθεί στην πράξη η θεατρική τέχνη με την παραγωγή, οργάνωση και παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων καθώς και άλλων πολύπλευρων εκδηλώσεων.

Οι θεατρικές αυτές παράπλευρες εκδηλώσεις που προβλέπονται από τις συμβάσεις, προγραμματίζονται και οργανώνονται από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σε συνεργασία με το Δήμο και ενδεχομένως με άλλους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς. Οι πολιτιστικοί θεσμοί που συνιστούν οι Προγραμματικές Συμβάσεις αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους σε τρεις αλληλένδετους τομείς, τον εκπαιδευτικό, τον επιμορφωτικό και τον ψυχαγωγικό.

Στόχοι δηλαδή των Π.Σ. είναι να συνδυαστούν οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες επαγγελματικές και ερασιτεχνικές με ένα σύνολο επιμορφωτικών πρωτοβουλιών όπως τα σεμινάρια, τα εργαστήρια, οι διαλέξεις κ.λ.π. και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων όπως παραστάσεις, εκθέσεις, φεστιβάλ, εμφάνιση άλλων θιάσων κρατικών ή ιδιωτικών ελληνικών ή ξένων ώστε να καλλιεργηθεί η ευαισθησία και η αγάπη για την θεατρική τέχνη στο σύνολο τοι κοινού και ιδιαίτερα τους νέους.

Εκτός όμως από τις παραπάνω δραστηριότητες που αποτελούν τους στόχους που θα πρέπει να αναλαμβάνει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος θεατρικής ανάπτυξης της Πάτρας και των ευρύτερων περιοχών, τα κείμενα των Προγραμματικών Συμβάσεων περιλαμβάνουν και άρθρα που αναφέρονται στους πόρους, στην χρηματοδότηση, την κτιριακή υποδομή και τον εξοπλισμό, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, στις διαδικασίες ελέγχου τήρησης των όρων της Π.Σ., το χρόνο ισχύος της σύμβασης καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής της, στα όργανα διοίκησης κ.λ.π.

1.1. Υποχρεώσεις αντισυμβαλλομένων - Έλεγχος τήρησης όρων Π.Σ.

Στην Π.Σ. προβλέπονται οι υποχρεώσεις τόσο του Υπουργείου Πολιτισμού (άρθρο 4) όσο και του Δήμου (άρθρο 6) αλλά και του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας (άρθρο 9).

Όσον αφορά το ΥΠ.ΠΟ. και τις οικονομικές του υποχρεώσεις, στην Π.Σ. ορίζονται τα εξής:

Το ΥΠ.ΠΟ. υποχρεούται στο πλαίσιο της παρούσης σύμβασης και για την παραγματοποίηση των σκοπών της, να καταβάλει κάθε χρόνο και καθ'όλη την διάρκεια της σύμβασης στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. οικονομική ενίσχυση υπό μορφή επιχορήγησης.

Η επιχορήγηση αυτή συμφωνείται να είναι στο ύψος των 70.000.000. δρχ. εφόσον και από την πλευρά του Δήμου Πατρέων επιχορηγηθεί αποδεδειγμένα το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. τουλάχιστον με ίσο ποσό για την εξυπηρέτηση των ιδίων σκοπών, κατά την διάρκεια του ίδιου έτους.

Άλλως και εφόσον η επιχορήγηση εκ μέρους του Δήμου προς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι μικρότερη, η επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού θα ανέλθει σε ποσό ίσο προς την επιχορήγηση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από το Δήμο.

Επίσης στη σύμβαση αναφέρεται ότι πέραν της βασικής επιχορήγησης, το ΥΠ.ΠΟ., μετά από αξιολόγηση της αρμόδιας επιτροπής, επιχορηγεί το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., για τις παρακάτω δύο περιπτώσεις, με επιπλέον ποσά, ως ειδική επιχορήγηση:

- α) ανάθεση συγγραφής ελληνικού θεατρικού έργου
- β) ανταλλαγή θεατρικών παραγωγών με έγκυρα θεατρικά σχήματα του εξωτερικού, με την αμοιβαία παρουσίασή τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό, εντός της ίδιας ή της επομένης θεατρικής περιόδου.

Το ΥΠ.ΠΟ. μπορεί επίσης, μετά από αξιολόγηση της αρμόδιας επιτροπής να επιχορηγήσει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και για τα εξής:

- α) ανάθεση μετάφρασης αρχαίου δράματος ή ξενου έργου, εκεί όπου υπάρχει κενό στο δραματολόγιο ή όπου το πρωτότυπο χρήζει νέας μετάφρασης, από δόκιμους μεταφραστές. Δόκιμος μεταφραστής είναι αυτός που είτε είναι μέλος της Εταιρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων, είτε μεταφράσεις του έχουν ανεβαστεί σε τρία τουλάχιστον θέατρα αναγνωρισμένης αξίας.

- β) την επιδειχθείσα δραστηριότητα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., επί τη βάσει ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών.

Η αξιολόγηση για την β' περίπτωση θα γίνεται από το ΥΠ.ΠΟ. σύμφωνα:

_ Με εισηγήσεις ιδίων αυτού οργάνων που θα παρακολουθούν την δραστηριότητα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., και

_ Με στοιχεία απολύτως τεκμηριωμένα που θα θέτει υπόψη του το ίδιο το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Η εν λόγω αξιολόγηση θα γίνεται ελευθέρως, θα στηρίζεται όμως σε δέσμη κριτηρίων που θα λαμβάνονται υπόψη και θα συνεκτιμώνται επιμέρους και συνολικά.

Η ποιότητα των παραστάσεων και η ποιότητα άλλων ενδεχομένως παραπλεύρων εκδηλώσεων, ο καινοτομικός χαρακτήρας των παραστάσεων, οι έγκυρες προσεγγίσεις του κλασικού και νεοκλασικού δραματολογίου, η

συστηματική ενασχόληση με το νεοελληνικό έργο και η ιδιαίτερη προβολή αυτού, η σοβαρή προσέγγιση και παρουσίαση του παιδικού θεατρικού έργου, η πρωτοποριακή και ερευνητική δουλειά, οι συμπαραγωγές με άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ή άλλους θεατρικούς φορείς, η συμμετοχή σε ανεγνωρισμένους κύρους Ελληνικά ή Διεθνή Φεστιβάλ, ο αριθμός των παραγωγών και των εντός και εκτός έδρας παραστάσεων, ο αριθμός των θεατών, τα έσοδα από εισιτήρια, ο αριθμός των απασχολουμένων καλλιτεχνών, η πρόσβαση του θεάτρου και η συνεργασία με την Πανεπιστημιακή Κοινότητα και την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι ειδικές παραγωγές και το υψηλό κόστος αυτών, η έδρα του θεάτρου σε παραμεθόρια ή προβληματική ή νησιωτική περιοχή (όπου το κόστος των μεταφορών είναι αυξημένο), η εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων σε απομακρυσμένες περιοχές ή ειδικές κοινωνικές ομάδες ή πληθυσμιακές μειονότητες, η καθιέρωση και εξυπηρέτηση πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων με σημασία και βαρύτητα που υπερβαίνουν τα τοπικά όρια ή τονίζουν, ενισχύουν και διευρύνουν παραδοσιακούς τοπικούς θεσμούς, η παρουσίαση παράστασης στο θεσμοθετημένο ετήσιο Φεστιβάλ των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ή σε αίθουσες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και άλλα που κατά την κοινή περί θεάτρου αντίληψη προβάλλουν και προωθούν τη θεατρική τέχνη και τη θεατρική παιδεία.

Η επιχορήγηση του ΥΠ.ΠΟ. προς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., εξυπακούεται ότι δεν σχετίζεται ούτε αποτελεί εμπόδιο για την ύπαρξη άλλων πόρων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. (περαιτέρω επιχορήγηση εκ μέρους του Δήμου της Πάτρας, έσοδα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από τις δραστηριότητές του, χρηματοδότηση ή χορηγίες, από άλλους φορείς, νομικά ή φυσικά πρόσωπα κ.ά.)

Στη σύμβαση όμως ορίζονται και άλλες υποχρεώσεις του ΥΠ.ΠΟ. το οποίο πέραν της επιχορήγησης, υποχρεούται να προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια και συμπαράσταση προς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι θεατρικοί και εν γένει καλλιτεχνικοί σκοποί της σύμβασης. Επίσης, σε περίπτωση που απαιτείται η συνδρομή και άλλων κρατικών φορέων για την υλοποίηση της προγραμματικής σύμβασης, το ΥΠ.ΠΟ. αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρεμβαίνει και να συντονίζει τις ενέργειες που απαιτούνται προς τους φορείς αυτούς.

Ακόμη για την καλύτερη υλοποίηση της Π.Σ. στους τομείς που καθορίζονται από αυτή, είναι δυνατή η απασχόληση τεχνικού, διοικητικού ή άλλου προσωπικού από το Υπουργείο Πολιτισμού στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 4 του Ν.1416/84, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του Δήμου ή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Στο άρθρο 6 ορίζονται οι υποχρεώσεις του Δήμου.

Εκτός από το ότι ο Δήμος Πατρέων υποχρεούται με την ισόποση τουλάχιστον καταβολή οικονομικής ενίσχυσης με το ΥΠ.ΠΟ. στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. (σ'αυτή την περίπτωση 70.000.000) στη σύμβαση αναφέρεται ρητά ότι αποκλείεται συμψηφισμός της επιχορήγησης του Δήμου με παροχή οποιασδήποτε μορφής υπηρεσιών του Δήμου προς το Θέατρο.

Επίσης, η επιχορήγηση του Δήμου πρέπει να αποδεικνύεται ότι έχει καταβληθεί μέχρι τέλους της θεατρικής σαιζόν, άλλως το Υπουργείο αποκτά δικαίωμα καταγγελίας της Π.Σ.

Ακόμη, ο Δήμος υποχρεούται να παρέχει κάθε τεχνική και διοικητική στήριξη για την καλύτερη εφαρμογή των προβλεπομένων ρυθμίσεων της Π.Σ.

Μεταξύ των υποχρεώσεων που αφορούν το έργο του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. (άρθρο 9) προβλέπονται τα εξής:

Μαζί με τον ετήσιο προγραμματισμό που θα υποβάλλει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. στο ΥΠ.ΠΟ., οφείλει να υποβάλει και ένα γενικό (οικονομικό και καλλιτεχνικό) απολογισμό της θεατρικής περιόδου που πέρασε. Καλλιτεχνικός απολογισμός θα υποβάλλεται στο ΥΠ.ΠΟ. μέχρι τις 15 Απριλίου κάθε χρόνου, με πλήρη στοιχεία για την μέχρι τις 30 Μαρτίου θεατρική δραστηριότητα του θεάτρου (έργα που παρουσιάστηκαν, ηθοποιοί και τεχνικοί που συμμετείχαν, αριθμός παραστάσεων και εισιτηρίων, στην πόλη της Πάτρας και την περιφέρειά της χωριστά, προγράμματα και άλλα στοιχεία που κρίνονται απαραίτητα).

Ακόμη, ο Διευθυντής υποχρεούται να υποβάλει κατ'έτος και μετά την ολοκλήρωση της θεατρικής περιόδου απολογισμό του έργου στο Δ.Σ. του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., για έγκριση, ο οποίος στη συνέχεια υπόκειται και στην έγκριση του Υπουργείου.(άρθρο 7, παρ.ια).

Στο άρθρο 9 παρ.8 αναφέρεται ότι στα προγράμματα, τις αφίσσες, τις συνεντεύξεις τύπου και γενικά σε όλο το έντυπο και προφορικό υλικό διαφήμισης του έργου και των παραστάσεων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., θα γίνεται αναφορά στη συμμετοχή και συμβολή του ΥΠ.ΠΟ.

Στο άρθρο 8 ορίζεται ότι μεταξύ των συμβαλλομένων συμφωνείται η τήρηση ενός σαφούς προγράμματος δραστηριοτήτων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., βάσει ενός καθορισμένου ετήσιου προγραμματισμού και κάτω από ορισμένους όρους λειτουργίας, που εξυπηρετούν κατά τον καλύτερο τρόπο τις δραστηριότητες αυτές.

Πυρήνα των δραστηριοτήτων θα αποτελεί η πραγματοποίηση από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. σειράς θεατρικών παραστάσεων κάθε χρόνο, οι οποίες μπορεί να πλαισιώνονται από άλλες παράλληλες εκδηλώσεις καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου, όπως ανταλλαγές παραστάσεων με άλλα θέατρα, μετακλήσεις άλλων ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ή κρατικών ή ιδιωτικών θιάσων της Ελλάδας και του εξωτερικού, διοργάνωση φεστιβάλ, θεατρικών σεμιναρίων, ομιλιών, εκθέσεων κ.λ.π.

Η μη τήρηση του προγράμματος δραστηριοτήτων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αποτελεί καθοριστική αιτία διακοπής της σύμβασης και απομάκρυνσής του από το δίκτυο επιδοτούμενων περιφερειακών θεάτρων.

Ακόμη, θα πρέπει η ύπαρξη της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής να βεβαιώνεται από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και να πιστοποιείται από το ΥΠ.ΠΟ.(άρθρο 12).

Τέλος, η παρούσα Π.Σ. είναι πλαίσιο σύμβασης και το περιεχόμενό της μπορεί να εξειδικεύεται κάθε φορά με ειδικότερες συμφωνίες μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, στις οποίες είναι δυνατή η συμμετοχή και άλλων φορέων του δημοσίου τομέα εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο κατά την εκτέλεση του προγράμματος του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

2: Όργανα διοίκησης

Στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, μέχρι αυτή την στιγμή δεν έχει ψηφιστεί κανενός είδους κανονισμός, κυρίως δεν υπάρχει κανονισμός λειτουργίας. Υπάρχει όμως "στα σκαριά" ένα σχέδιο κανονισμού το οποίο επιδέχεται μετατροπές και αλλαγές για να περάσει στο στάδιο της έγκρισης και της ψήφισης από το Διοικητικό Συμβούλιο του Θεάτρου. Το ότι δεν έχει γίνει δηλαδή ο κανονισμός λειτουργίας, οφείλεται καθαρά στο γεγονός ότι δεν έχει μεριμνήσει γι' αυτό μέχρι τώρα το Δ.Σ.

Η Προγραμματική Σύμβαση προβλέπει και περιγράφει αναλυτικά τα όργανα διοίκησης και τις αρμοδιότητές τους στο άρθρο 7. Αυτά είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθυντής του Θεάτρου (και όχι Καλλιτεχνικός Διευθυντής όπως ήταν πριν το καθεστώς της σύμβασης).

Στο πλαίσιο των νέων συμβάσεων που έχει στείλει προς όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. το ΥΠ.ΠΟ., φαίνεται να θεσμοθετούνται όλο και περισσότερες αρμοδιότητες στον Δ/ντή του θεάτρου, περιορίζοντας σημαντικά αυτές του Δ.Σ.

Οι αλλαγές αυτές με τις "υπερεξουσίες", όπως τις χαρακτηρίζουν οι επικριτές της νέας σύμβασης, φαίνεται ότι υιοθετήθηκαν μετά από πολλές διαμαρτυρίες καλλιτεχνικών Δ/ντών προς το ΥΠ.ΠΟ. λόγω προβλημάτων που δημιουργούνταν σε πολλά ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από την επέμβαση των αιρετών των Δήμων και του Δ.Σ. των θεάτρων, στο καλλιτεχνικό τους έργο.¹⁸

2.1. Διοικητικό Συμβούλιο

Σύμφωνα με την Π.Σ. (άρθρο 7), το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από επτά μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους κατά τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (άρθρο 261).

Μέλος που διορίζεται στη θέση θανόντος, παραιτηθέντος ή σε αντικατάσταση άλλου, διανύει το υπόλοιπο της θητείας του προκατόχου του.

Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά (κάθε μήνα) ή έκτακτα (όπου κριθεί αναγκαίο από τον Πρόεδρό του ή ζητηθεί με έγγραφη αίτηση δύο τουλάχιστον μελών του).

Επίσης το Δ.Σ. εγκρίνει τον ετήσιο προγραμματισμό που υποβάλλει ο Διευθυντής και παρακολουθεί την εφαρμογή του.

Σε περίπτωση διαφωνίας του με την πορεία εφαρμογής του προγραμματισμού ενημερώνει το ΥΠ.ΠΟ., το οποίο επιλύει τη διαφωνία.

Το Δ.Σ. έχει ακόμη όσες άλλες αρμοδιότητες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Θεάτρου (στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν υπάρχει), πλην εκείνων του Διευθυντή, που ορίζονται στην Π.Σ. και υπερισχύουν κάθε άλλης διάταξης.

Στην περίπτωση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας ορόλος του Δ.Σ. περιορίζεται στα πλαίσια που θέτει η νέα Π.Σ. που έχει εξαγγείλει το ΥΠ.ΠΟ. Και μάλιστα ίσχυε από παλιά, αφού όπως είδαμε ο Καλλιτεχνικός Δ/ντής είχε πάντα απόλυτη ευθύνη και τον πρώτο χρόνο δεν υπήρχε καν Δ.Σ.

Αλλά κι έπειτα που ορίστηκε Δ.Σ., μέχρι σήμερα οι αρμοδιότητές του ήταν καθαρά διοικητικές και οικονομικές. Θα λέγαμε ότι το Δ.Σ. είναι το όργανο

¹⁸ Ευαγγελία Παυλοπούλου, Πτυχιακή Εργασία με θέμα "Ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.", σελ. 77, Καλαμάτα 1997.

της "έγκρισης" μια . και εγκρίνει προ'υπολογισμούς, απολογισμούς, κανονισμούς, προγραμματισμούς κ.λ.π.

2.2. Διευθυντής Θεάτρου

Ο Διευθυντής πρέπει να προέρχεται από τον χώρο του θεάτρου ή να έχει ασχοληθεί με θέματα θεάτρου επαγγελματικά και να έχει μία από τις εξής ιδιότητες:

- α) Ηθοποιός, σκηνοθέτης, σκηνογράφος ή ενδυματολόγος με αναγνωρισμένη προσφορά στο επαγγελματικό θέατρο.
- β) Θεατρικός συγγραφέας, μεταφραστής έργων, θεατρολόγος, κριτικός θεάτρου ή συνθέτης με επαγγελματική εργασία στο θέατρο.

Παράλληλα πρέπει να έχει διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες.

Η επιλογή του Δ/ντή γίνεται από το Δ.Σ. του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. μετά από δημόσια προκήρυξη, που δημοσιεύεται εκτός του τοπικού Τύπου και σε μια εφημερίδα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και κοινοποιείται στο Υπουργείο Πολιτισμού.

Η πρόσληψη του Δ/ντή γίνεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Πολιτισμού (μετά γνωμοδότηση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου). Σε περίπτωση διαφωνίας του Υπουργού Πολιτισμού και αναπομπή, το Δ.Σ. προχωρεί στην επιλογή άλλου προσώπου από τους υποψηφίους της ίδιας προκήρυξης ή προβαινει σε νέα προκήρυξη κατά την κρίση του.

Η θητεία του Διευθυντή είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται. Η ανανέωση της θητείας γίνεται και αυτή με σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Πολιτισμού και ισχύουν τα προηγούμενα και στην περίπτωση της ανανέωσης.

Επίσης στην Π.Σ. προβλέπονται τα σχετικά με την περίπτωση παραίτησης, παράτασης ή ανανέωσης της θητείας του Δ/ντή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ορίζεται ρητά ότι σε καμία περίπτωση η θητεία του Δ/ντή δεν ξεπερνά την λήξη της Π.Σ. με το Θέατρο.

Ο υποψήφιος για τη θέση του Δ/ντή οφείλει μαζί με την αίτηση να υποβάλλει φάκελο με τις γενικές και ειδικές προτάσεις του για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και ένα γενικό πλάνο προγραμματισμού (Δραματολόγιο κ.λ.π.) για ολόκληρη τη θητεία του.

2.2.1. Αρμοδιότητες Διευθυντή Θεάτρου

Βάσει της σύμβασης, ο Δ/ντής έχει την ολοκληρωτική ευθύνη λειτουργίας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και την ευθύνη υλοποίησης του προγραμματισμού του, τον οποίο συντάσσει σε ετήσια βάση ο ίδιος και στη συνέχεια εγκρίνει το Δ.Σ. του Θεάτρου πριν υποβληθεί στο Υπουργείο, πριν την έναρξη κάθε χειμερινής περιόδου.

Ειδικότερα ο Διευθυντής έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Καταρτίζει το δραματολόγιο κάθε περιόδου
- β) Καταρτίζει τον προ'υπολογισμό όλου του θεάτρου
- γ) Είναι υπεύθυνος για την όλη εντός του προ'υπολογισμού του θεάτρου προετοιμασία, οργάνωση και εκτέλεση κάθε καλλιτεχνικής παραγωγής του Θεάτρου. επιβλέπει την προετοιμασία των έργων που ανεβαίνουν, καθορίζει

το ωράριο δοκιμών και παρακολουθεί και ελέγχει την εργασία του κάθε κατηγορίας προσωπικού που ασχολείται με το ανέβασμα των έργων και με κάθε παραγωγή γενικά του Θεάτρου.

δ) Επιβλέπει και δίνει κατευθύνσεις και εντολές για τη σωστή και έγκαιρη σκηνική, σκηνογραφική, μουσική, ενδυματολογική και κάθε άλλη αναγκαία προετοιμασία, δοκιμή και παράσταση κάθε παραγωγής, για καθεμία από τις οποίες εγκρίνει τις επιμέρους δαπάνες για το ανέβασμα στα πλαίσια της ευθύνης του για την τήρηση του προ'υπολογισμού τους.

ε) Στα πλαίσια του προ'υπολογισμού και του προγραμματισμού, προσλαμβάνει, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, με σύμβαση ορισμένου έργου ή συμβάσεις έργου το καλλιτεχνικό και τεχνικό προσωπικό, ειδικούς συνεργάτες, μετακαλεί συγκροτήματα ή καλλιτέχνες, υπογράφει συμβάσεις πρόσληψης και μετάκλησης των παραπάνω και ορίζει τους καλλιτεχνικούς και μη όρους της απασχόλησής τους και τις αμοιβές τους, συμφωνεί τους όρους και τις αμοιβές της σύμβασης εργασίας κάθε μέλους του καλλιτεχνικού και άλλου προσλαμβανόμενου προσωπικού και έχει πειθαρχική εξουσία σε πρώτο βαθμό για το σύνολο του προσωπικού.

στ) Αποφασίζει για τις παραστάσεις και τις διανομές, μετά από έγγραφη εισήγηση του σκηνοθέτη καθώς και τις εμφανίσεις σε φεστιβάλ ή άλλες εκδηλώσεις ή περιοδείες, με τη σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ., εφόσον δεν περιλαμβάνονται στον εγκεκριμένο ετήσιο προγραμματισμό. Επίσης αποφασίζει για την καλύτερη δυνατή προβολή των εκδηλώσεων του θεάτρου και για τα έξοδα που θα καταβληθούν γ'αυτό.

ζ) Προτείνει στο Δ.Σ. σχέδια εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του θεάτρου.

η) Προτείνει την αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού για την ικανοποιητική λειτουργία του Θεάτρου και των παραστάσεών του. Κατ'εξαιρέση, για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών που σχετίζονται με τις θεατρικές παραγωγές, αποφασίζει για τις ανάλογες δαπάνες εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το 1/10 της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης προς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από το ΥΠ.ΠΟ. και το Δήμο.

θ) Προ'ίσταται των διοικητικών υπηρεσιών του Θεάτρου, εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία τους, επιβλέπει την εκτέλεση των αποφάσεών του και του Δ.Σ., των νόμων και του εσωτερικού κανονισμού, ασκεί επιπλέον αρμοδιότητες που του παραχωρεί το Δ.Σ., έχει δικαίωμα έγκρισης λειτουργικών δαπανών στα πλαίσια του εγκεκριμένου από το Δ.Σ. ετήσιου προ'υπολογισμού και γενικά έχει κάθε αρμοδιότητα που έχει σχέση με τη λειτουργία των υπηρεσιών του θεάτρου.

ι) Εποπτεύει τη Δραματική Σχολή του Θεάτρου εάν λειτουργεί νόμιμα, καθώς και όλων των άλλων μόνιμων δραστηριοτήτων του Θεάτρου (θεατρικών σεμιναρίων, εκδόσεων, εκθέσεων κ.λ.π.).

ια) Υποβάλλει κατ'έτος και μετά την ολοκλήρωση της θεατρικής περιόδου απολογισμό του έργου του στο Δ.Σ. του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., για έγκριση, ο οποίος στη συνέχεια υπόκειται και στην έγκριση του Υπουργείου.

Βλέπουμε δηλαδή, ότι όντως οι αρμοδιότητες του Δ/ντή είναι ενισχυμένες σε σχέση με αυτές του Δ.Σ. μια και αποκτά και οικονομικές αρμοδιότητες αλλά και αρμοδιότητες γενικότερου ελέγχου. Δημιουργείται δηλαδή στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. "η ενός ανδρός αρχή".

Σχετικά με το θέμα αυτό, όταν εξήγγειλε το ΥΠ.ΠΟ. το σύνολο των αλλαγών για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., σε ερώτηση δημοσιογράφου του περιοδικού "Ε" της Κυριακάτικης "Ελευθεροτυπίας" στο νυν Δ/ντή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας Νίκο Αρμάο, αν συμφωνεί με τις αλλαγές αυτές, είπε:

"Ακόμη και οι αντιρρήσεις που έχω σε δύο - τρία σημεία δεν είναι αρκετές ώστε να μη χαρακτηρίσω τις αποφάσεις θετικές. Ωστόσο πιστεύω ότι δρομολογούνται εξελίξεις που για κάποια ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα είναι οριακές. Η βασική μου αντίρρηση αφορά τις υπερεξουσίες των καλλιτεχνικών διευθυντών. Θεωρώ ότι θα ήταν σημαντικότερο πρώτα να βρεθούν άξιοι άνθρωποι, για να πάρουν το τιμόνι της καλλιτεχνικής διεύθυνσης στα χέρια τους, από το να απελευθερώνεται η δύναμη ανθρώπων που είναι μεν διευθυντές, αλλά δεν έχουν επιδείξει ικανότητες. Ήδη κάποια ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. υπολειτουργούν και πιστεύω ότι στο μέλλον θα κλείσουν ομαδικά _γεγονός που δεν θα είναι καθόλου ευχάριστο αφού ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι πολύτιμος για τις πόλεις της επαρχίας, αλλά κι ένας ενδιαφέρων χώρος δημιουργίας για τις καλλιτεχνικές δυνάμεις που προσελκύουν".

Και όσον αφορά τις δραστικές επεμβάσεις από τους ιθύνοντες της Τ.Α. σε διάφορους καλλιτεχνικούς Δ/ντές, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να επιτελέσουν έργο ακριβώς γι'αυτό το λόγο, σημείωσε:

"Μολονότι εγώ δεν αντιμετώπισα τέτοιου είδους προβλήματα ούτε στην Καλαμάτα ούτε στην Πάτρα, ωστόσο είναι αλήθεια ότι έχουν σημειωθεί επεμβάσεις στο έργο Κ.Δ. Πάντως με τις νέες υπουργικές αποφάσεις αυτές οι περιπτώσεις αποκλείονται, η τριετής θητεία

Στο άρθρο 13 υπάρχουν κάποιες ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τον Διευθυντή. Έτσι, σε περίπτωση που ο Δ/ντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχει την ιδιότητα του σκηνοθέτη ή του σκηνογράφου, μπορεί να κάνει ως μία σκηνοθεσία ή δύο σκηνογραφίες κάθε χρόνο σε άλλο θέατρο, εφόσον η απασχόλησή του αυτή δεν εμποδίζει το κύριο χρέος του προς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αλλά μόνο για ένα έργο.

3. Δημόσιες σχέσεις - Προβολή ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Όπως δεν υπάρχει κανονισμός λειτουργίας, δεν υπάρχει ούτε κανονισμός υπηρεσιών και προσωπικού, που να προβλέπει διάφορα τμήματα μέσα στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. (διοικητικό οργανόγραμμα) αλλά και το αναγκαίο προσωπικό σε καθένα απ'αυτά.

Όσον αφορά τις δημόσιες σχέσεις, υπάρχει ένα γραφείο που έχει αναλάβει την ευθύνη του συντονισμού όλων των δραστηριοτήτων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και τη ρύθμιση επαφών του Δ.Σ., του Προέδρου του και του Διευθυντή με όλους τους φορείς για την προβολή και προώθηση του πολιτιστικού προϊόντος που παράγεται και που όλοι γνωρίζουμε πόσο αναγκαίο είναι αυτό για την επιβίωση οποιασδήποτε επιχείρησης, πόσο μάλλον όταν πρόκειται για πολιτιστική επιχείρηση.

Στο γραφείο αυτό απασχολείται μία υπάλληλος η οποία εκτελεί και χρέη Γραμματέως.Κανονικά, όπως και η ίδια δηλώνει, θα έπρεπε να υπήρχαν δύο άτομα, όπου το ένα να ασχολείται με την Γραμματεία και το άλλο με τις Δημόσιες σχέσεις.Δυστυχώς είναι μόνο αυτή, η οποία έχει επιφορτιστεί με όλα τα παραπάνω καθήκοντα και με αρκετό κόπο προσπαθεί να φανεί αντάξια αυτών.

Την θέση αυτή την κατέχει από τον έκτο χρόνο λειτουργίας του Θεάτρου και παρόλο που είναι μόλις τρία χρόνια στο Θέατρο, έχουν γίνει σημαντικές πρόοδοι στον τομέα των δημοσίων σχέσεων, τόσες όσες δεν είχαν γίνει τα προηγούμενα έξι χρόνια.Είναι απόφοιτη Πανεπιστημιακής Σχολής και γνωρίζει καλά Αγγλικά καθώς και χειρισμό Η/Υ.Μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έτυχε να μπει σε κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης, όπως και κανένας άλλος υπάλληλος του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ενίοτε, την βοηθούν στο έργο της άτομα που προσλαμβάνονται ως έκτακτο προσωπικό.Στο θέατρο απασχολούνται συνολικά 4 άτομα ως διοικητικό προσωπικό, το όριο εξάλλου που ορίζει και η σύμβαση, και προσλαμβάνονται συνήθως 4 άτομα ως έκτακτο προσωπικό.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. γνωρίζει ότι πρέπει να ενημερώνει τον τοπικό Τύπο και τα Μ.Μ.Ε. για τις εργασίες του θεάτρου, είτε για τις θεατρικές παραγωγές τις οποίες κάθε φορά ανεβάζει αλλά και τις παράλληλες εκδηλώσεις που γίνονται σ'αυτό.

Έτσι, φροντίζει να καλεί τους δημοσιογράφους που ασχολούνται με τα θεατρικά, στις πρεμιέρες των θεατρικών έργων, όπως κατά καιρούς τους καλεί σε συνεντεύξεις Τύπου που δίνονται από τους διάφορους καλλιτεχνικούς συντελεστές.

Επίσης φροντίζει να τους ενημερώνει για το πρόγραμμα των περιοδειών που κάνει, αλλά και τις διάφορες εμφανίσεις που μπορεί να έχει εκτός πόλης και που δεν περιλαμβάνονται στις προγραμματισμένες περιοδείες.

Έχει παρατηρηθεί όμως, η ενημέρωση αυτή στον τοπικό Τύπο να γίνεται κυρίως στην αρχή ενός θεατρικού έργου, κι όχι καθ'όλη τη διάρκεια της θεατρικής περιόδου.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα πρέπει να επιστήσει την προσοχή του σ'αυτό το σημείο, ώστε να υπάρχει επαφή με τους δημοσιογράφους σε ολη την θεατρική σεαζόν.Ακόμη η επαφή αυτή δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στον Τύπο, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις εστίες πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας του τόπου, όπως Παν/μιο, Τ.Ε.Ι., σχολεία, αλλά και επιφανή πρόσωπα για να γίνεται αισθητή η παρουσία του.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. εκδίδει το πρόγραμμα των παραστάσεων κάθε θεατρικής περιόδου αλλά και ειδικότερα, εκδίδει για κάθε θεατρικό έργο ενημερωτικό έντυπο σχετικά με την υπόθεση του έργου αλλά και άλλες πληροφορίες γι'αυτό.

Πρέπει όμως να τονιστεί το γεγονός ότι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας είναι από τα μοναδικά ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. _ίσως το μοναδικό_ το οποίο τυγχάνει ευνοϊκής μεταχείρισης από τον γραπτό αλλά και ηλεκτρονικό Τύπο, όχι μόνο τον τοπικό αλλά και τον Αθηναϊκό. Κάθε φορά που έχει πρεμιέρα των έργων του, όλες σχεδόν οι Αθηναϊκές εφημερίδες έχουν αφιέρωμα γι'αυτό και πολλές φορές καλύπτουν ολόκληρη σελίδα, κάτι που δεν φαίνεται να γίνεται με άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.(βλ. Παραρτήματα). Επίσης το Θέατρο αυτό έχει εξασφαλίσει δική του εκπομπή στο τοπικό κανάλι SUPER B, αλλά έχει εξασφαλίσει συμμετοχή και στην τηλεοπτική εκπομπή "Επί σκηνής" της ΕΤΙ. Ακόμη το τοπικό κανάλι TELE TIME μεταδίδει καθημερινά έξι διαφημιστικά σποτάκια για το Θέατρο εντελώς δωρεάν σαν μια μορφή χορηγίας.

Οπωσδήποτε όλα αυτά δεν είναι πράγματα που γίνονται από την μια στιγμή στην άλλη και χρειάζεται αρκετό μεράκι, διάθεση, σίγουρα κόπος, αλλά κυρίως χρήματα.

Πρέπει να ειπωθεί ότι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. στην προσπάθειά του για σωστές δημόσιες σχέσεις και προβολή του έργου του, έχει υιοθετήσει ένα αυστηρά οργανωμένο σύστημα αποστολής σε φορείς και προσωπικότητες προσκλήσεων, καρτών (ευχαριστήριων και ευχετήριων) κ.λ.π., κάτι που ομολογουμένως γίνεται σε μόνιμη βάση. Επίσης δεν ξεχνάει τους συνδρομητές του.

Όλοι γνωρίζουμε ότι το σωστό εργασιακό περιβάλλον και οι καλές εργασιακές σχέσεις είναι κλειδί και προϋπόθεση για την επιτυχία των Δημοσίων Σχέσεων. Και όταν αυτές οι εργασιακές σχέσεις εξελίσσονται και σε φιλικές, ακόμη καλύτερα. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. της Πάτρας προσπάθησε μέχρι τώρα να πετύχει τέτοιες σχέσεις με όσους συνεργάστηκε. Ίσως αυτός να είναι κι ένας λόγος που κάποιοι Αθηναίοι ηθοποιοί έχουν ριζώσει πια στην Πάτρα. Οπωσδήποτε ενίοτε υπήρχαν αντιπαραθέσεις και διαφωνίες, αλλά όχι κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα.

Σίγουρα όλα αυτά είναι καλά, αλλά ποτέ δεν φαίνονται αρκετά. Θα πρέπει συνέχεια ν'αναζητούνται καινούριες ιδέες, νέοι τρόποι για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη προώθηση αυτού του πολιτιστικού προ'όντος προς τα έξω. Αλλά κυρίως, θα πρέπει ν'αναζητούνται πόροι. Όταν υπάρχουν πόροι, η έμπνευση έρχεται. Το άσχημο είναι να υπάρχει έμπνευση και αυτή να βουλιάζει γιατί δεν μπορεί να πάρει σάρκα και οστά.

4. Ηθοποιοί - Καλλιτεχνικοί Συντελεστές

Στην Προγραμματική Σύμβαση, υπάρχουν και διάφορες διατάξεις, που αφορούν τους ηθοποιούς.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 9 παρ.6 αναφέρεται ότι ο αριθμός των απασχολούμενων επαγγελματιών ηθοποιών στο σύνολό τους σε ετήσια βάση _και ανεξάρτητα από τον χρόνο διάρκειας της σύμβασής τους_ δεν πρέπει να είναι μικρότερος των δέκα (10), άσχετα αν για κάποιο έργο η διανομή περιορίζεται σε λιγότερα πρόσωπα.

Ακόμη, οι ηθοποιοί που θα απασχολούνται στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα είναι τουλάχιστον κατά 80% μέλη του Σωματίου Ελλήνων Ηθοποιών (ΣΕΗ) (άρθρο 9 παρ.7).

Κανονισμός προσωπικού δεν υφίσταται, αλλά ποτέ μέχρι τώρα δεν αποφάσιζε για την πλήρωση των θέσεων των ηθοποιών το Δ.Σ., όπως δεν παρενέβαινε και για κανένα άλλο τέτοιου είδους θέμα, μια και θεωρούσε αρμόδιο τον εκάστοτε καλλιτεχνικό Δ/ντή ή Δ/ντρια γι'αυτό. Ούτε υπήρξε ποτέ Καλλιτεχνική Επιτροπή για να καθορίζει τέτοια θέματα. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, πάντα λειτουργούσε σύμφωνα με το πνεύμα των νέων Προγραμματικών Συμβάσεων, που έχει εξαγγείλει το ΥΠ.ΠΟ. (όπως κι αυτή που έχει συνάψει με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας) όπου καταργούνται οι Καλλιτεχνικές Επιτροπές και αυξάνονται οι αρμοδιότητες του Δ/ντή. Στην Πάτρα, ο Δ/ντής είχε πάντα τον πρωταρχικό λόγο για όλα.

Όπως είδαμε, μία από τις αρμοδιότητες του Δ/ντή όπως αναφέρονται στη σύμβαση, είναι η πρόσληψη του καλλιτεχνικού προσωπικού. Πιο συγκεκριμένα, αυτός στα πλαίσια του προϋπολογισμού και του προγραμματισμού, προσλαμβάνει κατά τις ισχύουσες διατάξεις, με σύμβαση ορισμένου έργου ή συμβάσεις έργου το καλλιτεχνικό προσωπικό, υπογράφει συμβάσεις πρόσληψης και μετάκλησής του, ορίζει τους καλλιτεχνικούς και μη όρους της απασχόλησής του και τις αμοιβές του και συμφωνεί τους όρους και τις αμοιβές της σύμβασης εργασίας κάθε μέλους του καλλιτεχνικού αυτού προσωπικού.

Όσον αφορά τις αμοιβές, η κατώτατη αμοιβή των ηθοποιών καθορίζεται από την σύμβαση του Σ.Ε.Η. με το ΥΠ.ΠΟ., που έχει κάνει για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., όμως αυτός που τελικά καθορίζει τις αμοιβές του κάθε ηθοποιού, είναι ο Δ/ντής του θεάτρου, με βάση τα προσόντα, τις ικανότητες, την εμπειρία και το έργο που έχει παρουσιάσει.

Για αρκετούς ηθοποιούς που έρχονται από την Αθήνα, πολλές φορές οι μισθοί δεν είναι αρκετά ικανοποιητικοί για να ζουν άνετα και στην επαρχία και να διατηρούν κατοικία και στην Αθήνα, με την οποία επιθυμούν να έχουν επαφές ο καθένας για τους λόγους του, κυρίως γιατί μπορεί να τους παρουσιαστούν ενδιαφέρουσες προτάσεις εργασίας.

Αυτό είναι ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σχεδόν όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, από την αρχή της ίδρυσής του, φρόντιζε να εξασφαλίζει την στελέχωση καταξιωμένων ηθοποιών, παρ'όλα τα οικονομικά του προβλήματα.

Ειδικά τα δύσκολα τρία πρώτα χρόνια, συνεργάστηκαν 34 ηθοποιοί με το θέατρο αυτό με επιπλέον 7 ερασιτέχνες ηθοποιούς από το Θεατρικό Τμήμα

του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου, σε μια προσπάθεια που ξεπερνούσε κατά πολύ τις απλές επαγγελματικές υποχρεώσεις, με συνείδηση της πολιτιστικής μάχης που δινόταν για να αποκτήσει και πάλι το θέατρο "τη χαμένη του τιμή", μακριά από τους δικούς τους και τα σπίτια τους, με μηνιαίες αποδοχές κατώτερες των άλλων δημοτικών θεάτρων, διαθέτοντας όλο τους το είναι σ'αυτή τη συχνά εξοντωτική προσπάθεια που υποστηρίχτηκε με αυτοθυσία από όλους τους εργαζόμενους στο θέατρο. Μάλιστα εκείνη την πρώτη τριετία, συνεργάστηκαν με το θέατρο, ονόματα που τώρα έχουν γίνει γνωστά και στο πλατύ κοινό, όπως η Καρνοφυλλιά Καραμπέτη, η Χριστίνα Αλεξανιάν, ο Χάρης Σώζος, η Βάνα Παρθενιάδου, η Όλια Λαζαρίδου, ο Λεωνίδας Κακούρης, ο Άρης Λεμπεσόπουλος και άλλοι.

Η Μάγια Λυμπεροπούλου έλεγε χαρακτηριστικά

"Ένα Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο τί μπορεί να προσφέρει σ'ένα καλό ηθοποιό της Αθήνας; Η σωστή αποκέντρωση θα ήταν τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να γίνουν πόλος έλξης των αρίστων των Αθηνών και όχι των περισσευμάτων. Όταν ξέρουμε πως τα οικονομικά είναι μετρημένα και ελλειπή και θα είναι για πολύ καιρό, όταν ξέρουμε πως η ίδια η αποκέντρωση, που όλος ο τύπος κόπτεται γι'αυτήν αλλά δεν την εφαρμόζει σε τίποτα στις σχέσεις του μ'αυτήν, δεν εξασφαλίζει τίποτα σ'ένα ηθοποιό που δεν τον περιμένει η αναγνώριση και αυτό που λένε δημοτικότητα, δεν τον περιμένουν χρήματα που να του επιτρέπουν να κρατάει δύο σπιτικά, τί λοιπόν θα τον ενδιέφερε σ'ένα Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο αν όχι να ασκεί μια αμιγώς καλλιτεχνική έλξη τέτοια που να μην υπάρχει στην Αθήνα. Ποιά είναι αυτή; Κατ'αρχήν το ρεπερτόριο."

Ενώ παλιότερα υπήρχε μια προκατάληψη για την επαρχία, σήμερα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά και όλο και περισσότεροι ηθοποιοί παραμένουν στην περιφέρεια, σαν αποτέλεσμα των επιλογών τους. Με τον καιρό "δένονται" με την περιφέρεια, είτε λόγω του ρεπερτορίου όπως είπε η Μ.Λυμπεροπούλου, είτε αυτής της αμεσότητας και επικοινωνίας που επιζητούν _και τις παρισσότερες φορές το καταφέρνουν_ να έχουν με το κοινό.

Στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας υπάρχουν αρκετοί ηθοποιοί οι οποίοι συνεργάζονται μ'αυτό για αρκετά χρόνια και μάλιστα μερικοί απ'αυτούς συνεχώς, χωρίς καμιά απουσία.

Βασικά ο πυρήνας του δημοτικού θεάτρου Πάτρας, είναι τρεις ηθοποιοί: Περικλής Βασιλόπουλος (Πατρινός), ο Φούλης Μπουντούρογλου, ο οποίος είναι από τη Θεσσαλονίκη και ήδη διανύει τον τέταρτο χρόνο παραμονής του στην Πάτρα που έχει γίνει βάση του πια, όπως και ο Διονύσης Βούλτσος που είναι από την Αθήνα και βρίσκεται στην Πάτρα πέντε χρόνια.

Κατά μέσο όρο απασχολούνται στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας 17 ηθοποιοί εκ των οποίων 4 είναι Πατρινοί. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. συνεργάζεται κατά καιρούς και με το Ερασιτεχνικό Θεατρικό Τμήμα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου, πάντα μέσα στα όρια της Προγραμματικής Σύμβασης φυσικά, όπως και παρέχει οποιαδήποτε βοήθεια του ζητηθεί από διάφορα άλλα θεατρικά σχήματα της πόλης.

Πέρα από την επιλογή και προσέλκυση καταξιωμένου καλλιτεχνικού προσωπικού, για την επιτυχία της αποστολής των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., είναι απαραίτητη και η καλή συνεργασία του Δ/τή του θεάτρου με τους ηθοποιούς αλλά και όλους τους συνεργάτες του. Όταν υπάρχει άριστη συνεργασία, το αποτέλεσμα είναι ορατό και είναι αυτό που επιδιώκεται. Ο πολιτισμός είναι

συνέπεια συλλογικής δράσης και όχι ατομικής. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από όλους όσους δουλεύουν στην περιφέρεια.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, είχε την τύχη να συνεργαστεί με Δ/ντές που έκαναν σωστές επιλογές καλλιτεχνικού προσωπικού, που αυτό είχε σαν επακόλουθο καλές συνεργασίες και κατά συνέπεια επιτυχία των θεατρικών έργων που ανέβηκαν.

5. Υλικοτεχνική υποδομή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Μια ακόμη απαραίτητη προϋπόθεση για την καλή λειτουργία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, είναι η ύπαρξη κατάλληλων χώρων, δηλαδή κατάλληλης κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού.

Αυτό αναφέρεται και στην Προγραμματική Σύμβαση (άρθρο 12) η οποία απαιτεί από τους συμβαλλόμενους να συμφωνήσουν ότι είναι απαραίτητη η εξασφάλιση της αναγκαίας υποδομής σε κτιριακό, μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό και συγκεκριμένα:

α) Κατάλληλου χώρου (μιας τουλάχιστον θεατρικής αίθουσας) για τις παραστάσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

β) Κατάλληλων αποθηκευτικών χώρων για τις ανάγκες του θεάτρου.

γ) Του απαραίτητου τεχνικού και λοιπού εξοπλισμού για τις ανάγκες των παραστάσεων.

δ) Οχήματος για την μεταφορά του θιάσου και των υλικών της παράστασης.

Αποτελεί δηλαδή υποχρέωση του Δήμου και του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας να εξασφαλιστούν όλα αυτά για την σωστή και απρόσκοπτη λειτουργία του θεάτρου.

Όσον αφορά τις θεατρικές αίθουσες, η ύπαρξη του δημοτικού θεάτρου "Απόλλων" σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Τσίλλερ το 1871, μαρτυρούσε την θεατρική ιστορία της πόλης, και περίμενε ύστερα από τόσα χρόνια θεατρικής απουσίας, να ξαναχρησιμοποιηθεί για τον λόγο που αρχικά δημιουργήθηκε.

Όμως εκτός απ'αυτό το όμορφο θέατρο του Τσίλλερ, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. χρησιμοποιεί πλέον σαν δεύτερη σκηνή αλλά και σαν χώρο για τις πολλαπλές του εκδηλώσεις, αυτή του πολιτιστικού κέντρου "**Επίκεντρο**" που ανήκει στην Εκκλησία της Ελλάδος. Και βέβαια υπάρχει το θέατρο του Κάστρου στο Φρούριο, στο Δασύλλιο της Πάτρας για τις παραστάσεις των καλοκαιρινών παραγωγών στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι όσον αφορά τα γραφεία της επιχείρησης του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, στην αρχή υπήρχε πρόβλημα στέγασής τους, με αποτέλεσμα να μετακινούνται συνεχώς. Στεγάστηκαν στοιβαγμένα σε χώρους του Δημοτικού Θεάτρου "Απόλλωνος" _εκεί ήταν αδύνατο να μείνουν_, ύστερα μεταφέρθηκαν στα γραφεία του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου (Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο), για να καταλήξουν σ'ένα όροφο του κτιρίου του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (δίπλα από το Δημοτικό Θέατρο "Απόλλων"). Το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης είναι του Δήμου και χρησιμοποιείται για διάφορους σκοπούς. Υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων (εκεί δίνονται συνεντεύξεις Τύπου, γίνονται παρουσιάσεις, ανακοινώσεις κ.λ.π.). Ακόμη εκεί στεγάζονται το Ερασιτεχνικό Θεατρικό Τμήμα και το Χορευτικό Τμήμα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου κ.ά. Και ο ένας όροφος είναι πλέον για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., λύνοντας έτσι το πρόβλημα στέγασής του.

Για τους αποθηκευτικούς χώρους τώρα, όπως σχεδόν σε όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., υπάρχουν κατάλληλοι βοηθητικοί χώροι και εξοπλισμός, για να μπορεί να γίνεται ευκολότερα και η διακίνηση των θεατρικών παραγωγών. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει ένας χώρος 1000 τ.μ. που χρησιμοποιείται κυρίως σαν

αποθήκη βεστιαρίων, μηχανημάτων, ηλεκτρολογικού και ηχητικού εξοπλισμού κ.λ.π. αλλά μέσα σ'αυτόν τον χώρο γίνονται και κατασκευές σκηνικών.

Είναι γνωστό πως, με τον καιρό, η κινητή περιουσία των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. φθείρεται, αν δεν υπάρχει κατάλληλη αποθήκευση και συντήρησή τους. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει αυτό το πρόβλημα, γιατί μέσα στον χώρο που αναφέρθηκε πριν, γίνεται η συντήρηση του υπάρχοντος υλικού (κοστούμια, σκηνικά, είδη φροντιστηρίου κ.λ.π.) γιατί προβλέπεται η επαναξιοποίησή τους. Ήδη αρκετά απ' αυτά έχουν επαναχρησιμοποιηθεί. Επίσης, για να βοηθήσουν στο ανέβασμα των θεατρικών τους παραστάσεων τα ερασιτεχνικά σχήματα της πόλης, δανείζουν σ'αυτά το υλικό του θεάτρου, για να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Όμως, ένα πρόβλημα που έχει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από άποψη υλικοτεχνικής υποδομής, είναι η έλλειψη οχήματος για την μεταφορά των υλικών και του προσωπικού. Τα οικονομικά του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. δεν του έχουν επιτρέψει την αγορά φορτηγών, όμως συζητείται να εξασφαλιστεί κάποια αγορά μελλοντικά.

Κεφάλαιο 3: ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ

1. Θεατρική παραγωγή

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας έχει μέχρι τώρα διαγράψει μια δημιουργική τροχιά, καθιστώντας το πλέον αναγνωρισμένο ανά την Ελλάδα στο χώρο του θεάτρου.

Όταν συμπληρώθηκε η πρώτη τριετία λειτουργίας του, ο κ. Χρήστος Λάσκαρης, ποιητής, είχε πει:

" Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας , ανήκει αναμφισβήτητα στην κατηγορία εκείνου του θεάτρου, που μαζί με την ευχαρίστηση, διδάσκει και παιδαγωγεί. Με τις παραστάσεις του έχει αποδείξει, πως στοχεύει, όπως κάθε αληθινή τέχνη, σ'ένα υψηλό αισθητικό αποτέλεσμα. Σπάνια θέατρο έχει κατορθώσει αυτό που πάντα σχεδόν κατορθώνει το Θέατρο Πάτρας: να φέρνει τον θεατή - ακροατή, στην παραδεισιακή κατάσταση, όπου η γνώση και η χάρη γίνονται ξανά ένα. Κι αυτό είναι το πιο πολύ. Είναι ένα θέατρο ποιότητας, ένα θέατρο με σύγχρονα εκφραστικά μέσα. Πατώντας στην παράδοση μας φέρνει το νέο. Έχω παρακολουθήσει όλα τα έργα του και πάντα φεύγω με το επίμονο αίσθημα πως έχω πάρει κάτι καλό..."

Κι όλα αυτά, πάντα με οικονομικά εμπόδια. Όμως φαίνεται πως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. καταφέρνει να πραγματοποιήσει τους στόχους του. Αυτό φαίνεται τόσο από τον όγκο των θεατρικών παραγωγών που είναι πολύ μεγάλος σε σχέση με τα χρόνια λειτουργίας του θεάτρου, όσο και από την ποιότητά τους.

Βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. καλύπτει θεατρικά εκτός από την πόλη της Πάτρας και την ευρύτερη περιοχή, η οποία περιλαμβάνει και τους νομούς Αχαΐας, Ηλείας και Κορινθίας (άρθρο 9 παρ.1).

Η διάρκεια λειτουργίας του θεάτρου είναι ετήσια και συνεχής. Η θεατρική περίοδος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου (παρ.2). Η 1η Σεπτεμβρίου δεν σημαίνει υποχρεωτικά έναρξη των παραστάσεων του θεάτρου, αλλά την χρησιμοποίηση ηθοποιών, τεχνικών, και άλλων καλλιτεχνικών συντελεστών για την προετοιμασία (πρόβες). Η έναρξη των παραστάσεων θα γίνεται όταν ετοιμασθεί το ή τα έργα του προγραμματισμού και πάντως όχι μετά τις 30 Νοεμβρίου (παρ.3).

Στη διάρκεια της θεατρικής περιόδου, θα ανεβάζονται από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. το λιγότερο τρία (3) έργα _το ένα να είναι έργο από την ελληνική δραματουργία_ (τρεις πλήρεις θεατρικές παραγωγές), εκ των οποίων δύο (2) τουλάχιστον κατά τη χειμερινή περίοδο (παρ.4). Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι υποχρεωμένο να δίνει στη διάρκεια της θεατρικής περιόδου τουλάχιστον ογδόντα (80) παραστάσεις σε ετήσια βάση, εκ των οποίων ικανός αριθμός θα πραγματοποιείται εκτός έδρας, στην ευρύτερη περιφέρεια (παρ.5).

Ακόμη, προβλέπεται η ανάθεση συγγραφής ελληνικού θεατρικού έργου σε συγγραφέα. έργο του οποίου πρέπει να έχει παιχθεί από επαγγελματικό θίασο, ή ο οποίος θα έχει βραβευθεί σε κρατικό διαγωνισμό. (άρθρο 10, παρ.α).

Η ανάθεση δεν γίνεται σε καμία περίπτωση δεκτή αν ο συγγραφέας εμφανίζεται εντός του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και με οποιαδήποτε ιδιότητα, πέραν της συγγραφικής (παρ.ε).

Σε ερώτηση δημοσιογράφου του "Ε" της Ελευθεροτυπίας στο Νίκο Αρμάο (κ.δ. του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας) για το αν θα βοηθήσει τη νεοελληνική δραματουργία τα έξτρα πριμ στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. που θα παραγγέλνουν νέα έργα σε Έλληνες συγγραφείς, είπε τα εξής:

" Το πρόβλημα με το νέο ελληνικό θέατρο δεν είναι να λυθεί το οικονομικό πρόβλημα των Ελλήνων θεατρικών συγγραφέων. Το θέμα εντοπίζεται στο να εξασφαλιστεί η δυνατότητα παραγωγής καλών έργων και τίποτε άλλο. Αν έχουμε κάθε δέκα χρόνια δύο καλά θεατρικά έργα πρέπει να είμαστε πανευτυχείς".

Η επιλογή του ρεπερτορίου γίνεται αποκλειστικά και μόνο από το Δ/ντή του θεάτρου. Εξάλλου, στη σύμβαση, όπως είδαμε, ορίζεται ότι ο υποψήφιος κάθε φορά για τη θέση του Δ/ντή, οφείλει μαζί με την αίτησή του να υποβάλλει φάκελο με τις γενικές και ειδικές προτάσεις του για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., καθώς και ένα γενικό πλάνο προγραμματισμού (δραματολόγιο κ.λ.π.) για ολόκληρη τη θητεία του. Και στη συνέχεια, εγκρίνεται κι από το Δ.Σ. του θεάτρου.

Η επιλογή του ρεπερτορίου αποτελεί στοιχείο στο οποίο πρέπει να δοθεί μεγάλη βαρύτητα, προκειμένου να υπάρξει προσέλκυση του κοινού. Γι' αυτό θα πρέπει να ανεβάζονται έργα μέσα από τα οποία το κοινό θα μπορεί να ταυτιστεί μαζί με τους ηθοποιούς, έργα που θα έχουν να κάνουν με την καθημερινή τους ζωή και τα προβλήματα της, με κάποιες διαχρονικές αξίες και μηνύματα κ.λ.π.

Φαίνεται πως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας το κατόρθωσε αυτό, γιατί απέκτησε το κοινό του από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, που ανταποκρίθηκε στο ρεπερτόριό του.

Η κοινωνική σύνθεση του κοινού υπήρξε πολύμορφη τόσο σε τάξεις, όσο και ηλικίες, με μιαν απρόσμενη (για τα τότε θεατρικά δεδομένα) προσέλευση νεανικού κοινού _φοιτητές, μαθητές, στρατευμένοι. Της τάξεως του 45-47% κατά παράσταση, τα δύο πρώτα χρόνια, με μια σχεδόν κατακόρυφη πτώση την τρίτη περίοδο _την των "καταλήψεων" και ευρύτερων ζυμώσεων στον χώρο της παιδείας και της κατάργησης των εισιτηρίων της Νέας Γενιάς. Τις δύο πρώτες χρονιές, η προσέλευση μαθητών Λυκείου (οργανωμένα ή μη) ακόμα και από πόλεις εκτός Πατρών, όπως Αίγιο, Αιγείρα, Ακράτα, Λουσικά, αναλογούσε σε 3500-4000 εισιτήρια κατά περίοδο.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας ανεβάζει τέσσερις έως πέντε παραγωγές κάθε χρόνο με επιλογή έργων από το κλασσικό δραματολόγιο, τα νεοελληνικά κείμενα (όπως προβλέπεται και από τη σύμβαση) και το αρχαίο ελληνικό δράμα. Προβάλλει έτσι τη νεοελληνική θεατρική μας παράδοση σε συνδυασμό με την επιλογή κορυφαίων έργων της παγκόσμιας δραματουργίας. Επίσης εφαρμόστηκαν τα "Θεατρικά Αναλόγια" σαν μια διαφορετική προσέγγιση του θεατρικού γίγνεσθαι.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι μόνο μέσα σε 9 χρόνια λειτουργίας του θεάτρου, έχουν ανεβαστεί συνολικά 49 θεατρικά έργα από τα οποία 10 είναι Θεατρικά Αναλόγια και 6 παιδικά. Έχουν μέχρι στιγμής δοθεί πάνω από 1000 παραστάσεις. Έχει δηλαδή παρουσιαστεί μεγάλο θεατρικό έργο από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας που το παρακολούθησε μεγάλος αριθμός θεατών, τόσο στην Πάτρα όσο και εκτός αυτής.

Ακόμη, στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. τηρείται αρχείο παραστάσεων από το γραφείο της Γραμματείας, για να μην χαθεί η ιστορία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αλλά να διατηρηθεί ζωντανή.

ια, έτσι ώστε ο θεατής να διαμορφώσει ελεύθερα την προσωπική του γνώμη και να πάρει συγκεκριμένη θέση.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ:

Επιμέλεια: Γεωργία
Φούλης Μπουντούρογλου
Διονύσιος Βούλιτσος

Θεωρώ απαραίτητα τα έργα που μιλούν για τα προβλήματατά μας, τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, απαιτώ όμως πρώτα απ' όλα, να είναι θεατρικά έργα και να λειτουργούν πάνω στη σκηνή. Τα πολιτικά, όπως και όλα τα άλλα έργα, είναι κατ' αρχήν έργα τέχνης και μόνο με την επίδραση της τέχνης πάνω στον θεατή μπορεί το έργο να έχει αποδεδειγμένη, γιατί, όταν ο θεατής συνειδητοποιήσει ότι προσπαθούμε με κάθε τρόπο να τον μιλούμε να δειχτεί ένα μήνυμα τότε αντιδρά αρνητικά...

Α. ΚΕΧΑΪΔΗΣ - Ε. ΧΑΪΔΑΡΑ

Μιλούν με την σιγή που εμφανίζονται:

ΛΑΕΡΟΣ: Νίκος Γκέκας
ΚΟΣΤΙΑΣ: Στέλιος Σοφός
ΤΑΣΟΣ: Διονύσιος Βούλιτσος
ΒΑΣΙΛΗΣ: Φούλης Μπουντούρογλου

ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΜΟΥΣ: Μιχάλης Περάνης
ΣΤΟΝ ΠΙΣΟ: Σάκης Κουτσόκος
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΟΣΤΟΥΜΙΣΘ: Αθηνά Μακρυγιάννη
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΤΗ: Γιαννιός Τσίμαρης
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ: Γιόργος Σόφρας,
Ανδρέας Φωτεινόπουλος

Περίοδοι	Έργο	Σκηνοθεσία
18/6/1988	Μαρκησία ντε Σαντ του Γ.Μισίμα	Μ.Λυμπεροπούλου
22/6/1988	Ο Αυτόχειρ του Μητσάκη (Θεατρ.Αναλόγιο)	Β.Αρδίττης
26/6/1988	Μπλε βαθύ σχεδόν μαύρο του Βαλτινού "	Μ.Λυμπεροπούλου
9/7/1988	Πρωτεύας του Πωλ Κλωντέλ	Β.Αρδίττη
26/7/1988	Οδυσσέως Σχεδία, από την Ραψωδία Ε' της Οδύσσειας του Ομήρου (Θεατρ.Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
14/10/1988	Οι μικροαστοί του Μ.Γκόρκι	Μ.Λυμπεροπούλου
8/11/1988	Χαιρετίσματα από την Μπέρτα του Τ.Ου'ίλλιαμς (Θεατρικό Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
8/12/1988	Ο Γυάλινος Κόσμος του Τ.Ου'ίλλιαμς	Β.Αρδίττης
20/1/1989	Νεκρή Φύση της Έμιλυ Μαν	Μ. Λυμπεροπούλου
24/3/1989	Θέατρο του Δωματίου του Μισέλ Βιναβέρ	Β.Αρδίττης
14/10/1989	Αγάπης Αγώνας Άγονος του Σαίξπηρ	Β.Αρδίττη
28/11/1989	Ερωτικές Επιστολές Πορτογαλίδας Μοναχής του Αλκοφοράντο (Θεατρικό Αναλόγιο)	Ν.Σακαλίδη
16/12/1989	Τα Παντρολογήματα του Νικολάι Γκόγκολ	Εύη Γαβριηλίδη
16/11/1990	Η τριλογία του Παραθερισμού του Γκολντόνι (Θεατρικό Αναλόγιο)	Μ. Λυμπεροπούλου
27/11/1990	Σημειώσεις για ένα ημερολόγιο του Γ. Μπρουνιά (Θεατρικό Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
8/3/1991	Η Βενετσιάνα. αγνώστου Βενετού 15ου αιώνα (Θεατρικό Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
26/3/1991	Τα κύματα της Βιρτζίνια Γούλφ	Μ.Λυμπεροπούλου
29/4/1991	Η Δούκισσα του Λανζαί του Ονορέ ντε Μπαλζάκ	Μ.Λυμπεροπούλου
3/7/1991	Ο κλόουν της Μ.Λα'ινά	Μ.Λυμπεροπούλου
3/7/1991	Η μεγάλη άρκτος του Γ.Ιωάννου	Μ.Λυμπεροπούλου
7/7/1991	ΟΔαίδαλος του Αν.Στά'ικου (Θεατρ. Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
24/8/1991	Για ένα πουκάμισο αδειανό... (Ινστιτούτο Μεσογ.Θεάτρου) " "	" "
18/10/1991	Οι παλιοί καιροί του Χ.Πίντερ	Ν.Σακαλίδη
12/11/1991	Βία και Μνήμη (Θεατρικό Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
20/1/1992	Δυτική Αποβάθρα του Κολτζές (Θεατρ.Αναλόγιο)	Μ.Λυμπεροπούλου
17/12/1992	Ελίζα της Ξ.Καλογεροπούλου (Παιδική Σκηνή)	Λυδία Κονιόρδου
2/4/1993	Ο Μπήντερμαν και οι Εμπρηστές του Φρις	Ν.Αρμάου
7/4/1993	Δύο Μονόπρακτα για το Λόγο και το Φως του Σάμιουελ Μπέκετ	Δ.Δακτυλά
12/12/1993	Ο καλός άνθρωπος του Σεισουάν του Μπρέχτ	Σ.Ντουφεξή
8/1/1994	...κι αν βγουν αλήθεια της Μ. Παπαδημητρίου	Μ.Παπαδημητρίου
26/3/1994	Η Βεγγέρα του Ηλία Καπετανάκη	Ν.Αρμάου
26/7/1994	Επτά επί Θήβαις του Αισχύλου	Ν.Αρμάου
18/11/1994	Το πηγάδι των Αγίων του Μ.Σινγκ	Κοσμάς Φοντούκης
1/12/1994	Οδυσσεβάχ της Ξ.Καλογεροπούλου (Παιδ.Σκηνή)	Π.Βασιλόπουλου
23/1/1995	Κάτω από το Γαλατόδασος του Ν.Τόμας	Ν.Αρμάου
18/3/1995	Φάουστα του Μποστ	Ν.Αρμάου
6/7/1995	Λα Μοσκέτα του Ρουτζάντε	Ν.Αρμάου
10/11/1995	Η πεντάμορφη και το τέρας (Παιδική Σκηνή)	Θοδ.Εσπίριτου
3/12/1995	Οι δανειστές του Στρίντμπεργκ	Ν.Χαραλάμπους

22/11/1995	<i>Η χαμένη κούκλα</i> του Σάστρε (Παιδική Σκηνή)	Θοδ.Εσπίριτου
8/3/1996	<i>Η τραπεζαρία</i> του Γκέρνυ	Π.Βασιλόπουλου
5/7/1996	<i>Όρνιθες</i> του Αριστοφάνη	Ν.Αρμάου
8/11/1996	<i>Ο Μορμόλης</i> του Χάχφελντ (Παιδική Σκηνή)	Φ.Μπουντούρογλου
22/11/1996	<i>Οθέλλος</i> του Σαίξπηρ	Ν.Αρμάου
10/1/1997	<i>Ο φωταγωγός</i> του Σ.Γαλαίου	Ν.Αρμάου
21/3/1997	<i>Η συναναστροφή</i> της Λ.Αναγνωστάκη	Κίττυ Αρσένη
16/5/1997	<i>Δάφνες και Πικροδάφνες</i> των Κεχαΐδη-Χαβιαρά	Μπουντούρογλου
30/10/1997	<i>Περπατώ εις το δάσος</i> της Σ.Μιχαηλίδου (Παιδική σκηνή)	Γλυκ.Καλαΐτζή
5/12/1997	<i>Αλχημιστής</i> του Μπεν Τζόνσον	Ν.Αρμάου

Γιάννης Σιόλλος, Αιωνύσης Βούλιος, Φούλης Μιουντιούρογλου
ΑΡΧΙΠΡΑΪΙΚΟ Κοσμάς Φαντιώκης, Γιάνη Χαντζίρα
ΑΡΧΙΠΡΑΪΙΚΟ Γιάννης Σιόλλος, Αιωνύσης Βούλιος

1.2 Παιδική Σκηνή

Από τον Δεκέμβριο του 1992, ξεκίνησε στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας την δραστηριότητά της η Παιδική Σκηνή, την οποία αγκάλιασαν ενθουσιωδώς τόσο οι μικροί όσο και οι μεγάλοι.

Στόχος της παιδικής σκηνής είναι να φέρει σε επαφή το παιδικό και νεανικό κοινό με κείμενα και παραστάσεις που θα διευρύνουν τη φαντασία του, θα καλλιεργούν την αισθητική του και ταυτόχρονα θα το διασκεδάζουν.

Μέσα στα πλαίσια της παιδείας, σημαντικό κομμάτι πρέπει να καλύπτει η θεατρική παιδεία, διότι μέσα από ένα καλό παιδικό έργο, τα στοιχεία της ψυχαγωγίας και της εκπαίδευσης συνυπάρχουν με τέτοιο τρόπο, που τα παιδιά λαμβάνουν τα μηνύματα που πρέπει να λάβουν όχι αναγκαστικά, επειδή κάποιος τους το επιβάλλει, αλλά γιατί πραγματικά το θέατρο το θεωρούν διασκέδαση.

Έτσι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., κάνει μια μεγάλη προσπάθεια για αυτή τη θεατρική παιδεία, εντασσόμενο έτσι στο πνεύμα των νέων Π.Σ. που επιδιώκουν για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να κινούνται τόσο στη σφαίρα του εκπαιδευτικού όσο και του ψυχαγωγικού.

Η παιδική σκηνή αποτελεί φυσικά άλλη μια σημαντική πηγή εσόδων για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., όμως αυτό που έχει μεγάλη σημασία είναι το γεγονός ότι από πολύ νεαρή ηλικία έρχεται το κοινό σε επαφή με το θέατρο, το κάνει τρόπο ζωής του, με αποτέλεσμα να δημιουργείται η υποδομή του κοινού μελλοντικά.

Από την αρχή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. προσκαλούσε οργανωμένα, τα δημοτικά σχολεία της πόλης _και συνεχίζει να το κάνει_ για να παρακολουθήσουν τις παιδικές παραστάσεις που ανεβάζει. Συνεργασία όμως υπάρχει και με τα σχολεία της ευρύτερης περιοχής του Νομού Αχαΐας που επισκέπτονται την Πάτρα κάθε χρόνο για να παρακολουθήσουν τα παιδικά έργα.

Η τιμή του εισιτηρίου που πληρώνουν όλοι οι μαθητές, αλλά και οι φοιτητές και οι νέοι μέχρι 25 ετών, είναι χαμηλότερη φυσικά από την κανονική του τιμή, έτσι ώστε να έχουν όλοι τη δυνατότητα να απολαύσουν τα έργα του θεάτρου.

Εκτός του ότι είναι είναι αναπόφευκτη η καταβολή κάποιου μικρού χρηματικού ποσού, έχει παρατηρηθεί πως οι παραστάσεις που είναι δωρεάν δεν εκτιμώνται το ίδιο μ'αυτές που δεν είναι.

Τα πρώτα χρόνια η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς εξέδιδε επιδοτούμενα εισιτήρια για τους νέους. Μετά όμως τα κατάργησε.

Περίοδος	Έργο	Σκηνοθεσία
17/12/92	<i>Ελίζα</i> της Ξ.Καλογεροπούλου	Λυδία Κονιόρδου
1/12/94	<i>Οδυσσεβάχ</i> της Ξ.Καλογεροπούλου	Περ.Βασιλόπουλου
10/11/95	<i>Η πεντάμορφη και το τέρας</i>	Θοδ.Εσπίριτου
22/11/95	<i>Η χαμένη κούκλα του Σάστρε</i> (Όπερα για παιδιά)	Θοδ.Εσπίριτου
8/11/96	<i>Ο Μορμόλης</i> του Χάχφελντ	Φ.Μπουντούρογλου
30/10/97	<i>Περπατώ εις το Δάσος</i> της Σ.Μιχαηλίδου	Γλυκ.Καλαΐτζή

ΔΑΦΝΕΣ & ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΕΣ

Σκηνοθεσία Φούλης Μπουντούρογλου **Βοηθός Σκηνοθέτη** Διονύσης Βούλτσος **Σκηνικά--Κοστούμια** Λίλα Καρακώστα **Παίζουν με αλφαβητική σειρά οι ηθοποιοί** Διονύσης Βούλτσος, Νίκος Γκέκας, Φούλης Μπουντούρογλου, Στέλιος Σοφός

Ένα παιχνίδι εξουσίας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το έργο *Δάφνες και Πικροδάφνες*. Ένα παιχνίδι ανάμεσα σε τέσσερις ικανούς και ευφάνταστους παίκτες που ξεδιπλώνουν τα χαρτιά και τα αισθήματά τους. Ο έρωτας, η φιλία, η εμπιστοσύνη, η αξιοπρέπεια, τα εθνικά σύμβολα, οι εθνικοί αγώνες καταπίθενται στο όνομα του παραγοντισμού και του προσωπικού αγώνα για την κατάκτηση της εξουσίας.

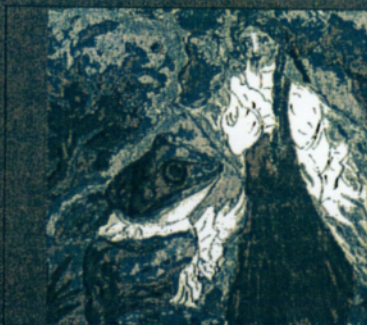
Αυτή η δραστηριότητα τροφοδοτεί την σκηνική δράση με πρόσωπα οικεία, αληθινά που ακροβατούν μεταξύ του τραγικού και κωμικού επιτυγχάνοντας απόλυτη ισορροπία.

Η αποκάλυψη των κομματικών μηχανισμών και διεργασιών για την επικράτηση των τελικών υποψηφίων μέσα σ' ένα πολιτικό κόμμα, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται, τα στοιχεία που επιλέγονται και αξιοποιούνται από τους τέσσερις αυτούς άνδρες της πολιτικής μας ζωής, που δρουν ανεξάρτητα από κάθε ιδεολογική και ουσιαστικά πολιτική σκέψη, καταγράφονται εύστοχα από τους συγγραφείς, που διακωμωδούν τον πολιτικό ελληνικό βίο και την σχέση βουλευτή, πολιτικού παράγοντα και ψηφοφόρου.

Στο παιχνίδι κυριαρχούν η τύχη και η ταχύτητα των παιχτών, ενώ στην πολιτική ζωή η κριτική που αφορά στην λειτουργία των θεσμών και στην αξιολόγηση των πολιτικών προσώπων που ανάλογα θα δεχτούν τις δάφνες ή πικροδάφνες...

Στέλλα Μιχαηλίδου ΠΕΡΠΑΤΩ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΣΟΣ

Θεατρικό παραμύθι σε επτά εικόνες

Σκηνοθεσία Γλυκερία Καλαϊτζή **Σκηνικά-Κοστούμια** Λίλα Καρακώστα **Μουσική** Κώστας Βόμβολος **Χορογραφία** Στέλλα Μιχαηλίδου **Μάσκες** Βάσω Κασπίρη **Βοηθός Σκηνοθέτη** Κορίνα Χαρίτου **Ηθοποιοί** Κατερίνα Βακαλοπούλου, Μαρία Μπενάκη, Βαγγέλης Ρίκος, Νίκος Σκουλάς, Μαρία Τζανουκάκη, Τάνια Χαντζάρα

Περπατώ εις το δάσος είναι μια παραμυθοσαλάτα φτιαγμένη με υλικά των γνωστών κλασικών παραμυθιών. Ηρωίδα έργου η Κοκκινοσκουφίτσα, που στη διαδρομή της στο δάσος συναντά αγαπημένους τρυφερούς ήρωες, όπως ο πορτοβουδούλης, η βασίλισσα, ο βάτραχος αλλά και άλλους πιο κακούς σαν τις αδελφές της Σταχτοπούτας και την μοχθηρή μάγισσα. Η πλοκή του έργου είναι εντελώς πρωτότυπη, με ιδιότυπο χιούμ, ανατρεπτική διάθεση, σύγχρονα στοιχεία και πολλές εκπλήξεις, όπου παραμονεύει το παράξενο και το παράτολμο. Το παραμύθι είναι έξυπνο, ελκυστικό, οικείο, κοντινό σαν ένα παιχνίδι μαγικό απευθύνεται στους μικρούς αλλά και μεγαλύτερους θεατές με σκοπό να τους μυήσει στην ποίηση του σύγχρονου παραμυθιού.

Ο ΑΛΧΗΜΙΣΤΗΣ

Μετάφραση Παύλος Μάτεσις **Σκηνοθεσία** Νίκος Αρμάος **Σκηνικά** Απόστολος Βέττας **Κοστούμια** Λίλα Καρακώστα **Μουσική** Ηρακλής Πασχαλίδης **Φωτισμοί** Μάρω Αβράμπου **Βοηθός σκηνοθέτη** Κορίνα Χαρίτου **Παίζουν με αλφαβητική σειρά** Γπερκλής Βασιλόπουλος, Διονύσης Βούλτσος, Νίκος Γκέκας, Οδette Ιωάννου, Φούλης Μπουντούρογλου, Βαγγέλης Ρίκος, Στέλιος Σοφός, Γιάννης Στόλλας, Κοσμάς Φοντούκης, Τάνια Χαντζάρα

Η γελιοποίηση της ανθρώπινης ευπιστίας, η απληστία και η δίψα του εύκολου πλουτισμού είναι ο κεντρικός άξονας της κωμωδίας *Ο Αλχημιστής* που έγραψε ο Μπεν Τζόνσον το 1610.

Ο ελισαβετιανός συγγραφέας, σύγχρονος του Σαίξπηρ, έστησε μια ιστορία με σαφή και περίτεχνη δομή, σαρκαστική και κινική, που διατηρεί έως σήμερα ακέραιη την επικρατοσύνη της.

Ο Ιερεμίας, επιστάτης ενός πλούσιου σπιτιού, εκμεταλλευόμενος την απουσία του κυρίου του ανοίγει το σπίτι σε έναν αλχημιστή αγύρτη τον Ξουρέφη. Ο ίδιος παρουσιάζεται ως λοχαγός Φάσας και μαζί αρχίζουν να ξαφρίζουν τα ευκολόπιστα κορόιδα που επισκέπτονται τους δύο συνεταιρούς, για να βρουν λύση στα προβλήματα που τους απασχολούν. Το τρίτο πρόσωπο της συμφορίας η Δώρα, γενικών καθηκόντων, συνεργάτισσα και ιέρεια της Αφροδίτης, είναι η περιστερά της ειρήνης αλλά και το ερωτικό αντικείμενο του πόθου των επισκεπτών. Τα δύματα που παρελαύνουν από το σπίτι είναι πολλά και δίνουν την δυνατότητα στον συγγραφέα να σαπρίσει εύστοχα την απληστία, την θρησκευτική υποκρισία, την ηδονοθηρία αλλά και να σκιαγραφήσει πρόσωπα σπάνιας αξυδέρκειας και ευθυβολίας που αγαπούν με πάθος τη ζωή.

2. Ρεπερτόριο - Κοινό

Ποιό θέατρο είναι αυτό που δεν επιθυμεί την αύξηση του θεατρικού κοινού; Ιδιαίτερα στην επαρχία, σε μια μεγάλη προσπάθεια που κάνουν όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. της χώρας, από την πλευρά τους να συντελέσουν κι αυτά στην γενικότερη πολιτιστική αφύπνισή της.

Ο πολιτισμός σε συνδυασμό με τον αθλητισμό, πρέπει να γίνουν πόλοι έλξης για τους νέους. Εκεί πρέπει να εστιάσει το έργο του το Κράτος, εφόσον δεν μπορεί να καταπολεμήσει την μάλιστα των ναρκωτικών και άλλων κινδύνων. Να δημιουργεί την κατάλληλη κοινωνική υποδομή μέρος της οποίας αποτελεί και η πολιτιστική.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας φρόντισε από την αρχή της ίδρυσής του, να δημιουργήσει σχέσεις και επαφές με όλους τους φορείς της πόλης (σωματεία, συλλόγους, σχολεία, οργανώσεις) προκειμένου να ενημερωθεί ντόπιος πληθυσμός για τα δρώμενα του Θεάτρου και ν'αρχίσει να συμμετέχει σε αυτά. Βέβαια αυτό στην αρχή ήταν δύσκολο, αλλά με τη συντονισμένη προσπάθεια τόσο των παραγόντων του θεάτρου όσο και του Δήμου _που πίστεψε πολύ στο θέατρο και ήθελε να το δει να ξαναζωντανεύει_ αυτό έγινε σιγά - σιγά κατορθωτό.

Η προσέλευση του κοινού στις παραστάσεις ήταν πάντα μεγάλη και τις περισσότερες χρονιές το θέατρο ήταν κατάμεστο. Ειδικά το 1996 ήταν πάρα πολύ καλή χρονιά όπως και το 1997. Στο θέατρο, από την ίδρυσή του μέχρι τώρα, παρατηρείται αύξηση του θεατρόφιλου κοινού με ρυθμούς γεωμετρικής προόδου θα λέγαμε. Κι έπειτα, υπάρχουν και οι συνδρομητές που συνεχώς αυξάνονται και στους οποίους αναφερόμαστε στη συνέχεια.

Η πλήρης χωρητικότητα του δημοτικού θεάτρου "Απόλλων" για θεατρικά έργα (πρόζα) είναι 280 θεατές κατά παράσταση. (Πλατεία: 144, πρώτος εξώστης: 48, δεύτερος εξώστης: 44, τρίτος εξώστης: 50). Με έξι παραστάσεις εβδομαδιαίως κατά μέσο όρο και αν η έναρξη γίνει γύρω στα μέσα Οκτωβρίου, μπορεί να δοθούν ως το τέλος της χειμερινής περιόδου 100 παραστάσεις το πολύ. Το ανώτατο όριο θεατών που θα μπορούσε να φιλοξενήσει το θέατρο "Απόλλων", σε μια περίοδο τριών αλληπαλλήλων "μεγάλων επιτυχιών", είναι 28.000 θεατές (100 παρ. χ 280 θεατές). (Αριθμός βέβαια αυτοπικός..., αναφέρεται ενδεικτικά και μόνο, όμως πολλές φορές έτεινε να πλησιάζει). Το πρόγραμμα της φετινής χειμερινής περιόδου ξεκίνησε στις 21/11/97 και τελείωσε την 1/2/98. Δόθηκαν συνολικά 60 παραστάσεις.

Για να υπάρχει μια διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και το κοινό του, πρέπει να δοθεί η πρέπουσα προσοχή στο ρεπερτόριο.

Ο Δ/ντής του θεάτρου, βάσει και της Π.Σ. είναι αυτός που εισηγείται για το δραματολόγιο. Μέχρι στιγμής, στην Πάτρα, οι Δ/ντές κατέρτισαν δραματολόγια με μοναδικό κριτήριο το κοινό στο οποίο απευθύνονται, χωρίς να υπάρχει ουδεμία παρέμβαση. Όπως είδαμε, Καλλιτεχνική Επιτροπή ουδέποτε υπήρξε.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας ακολουθεί πολιτική ρεπερτορίου με εναλλασσόμενο δραματολόγιο, δηλαδή με διάφορα είδη θεάτρου (έργα κλασσικά, νεοελληνικά, αρχαία) σχεδόν κάθε περίοδο.

Σχετικά με το θέμα αυτό ο Νίκος Αρμάος σε συνέντευξή του στο "Ε" της Ελευθεροτυπίας τον Αύγουστο του 1996, είχε πει:

" Το θέατρο είναι μια υπόθεση που αφορά συγκεκριμένους ανθρώπους σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Οι παράγοντες αυτοί ορίζουν το πλαίσιο, τα όρια αν θέλετε, εντός των οποίων πρέπει να κινούμεθα είτε κάνουμε κλασικό θέατρο είτε θέατρο πρωτοπορίας για να μη χάνουμε το στόχο μας. Μερικές φορές τα υπερβαίνουμε αυτά τα όρια και καλά κάνουμε. Αρκεί να μην επιμένουμε διαρκώς εκτός των ορίων. Ο στόχος αυτός είναι το να υπηρετήσουμε με σοβαρότητα και ευθύνη από τη μία την τέχνη του θεάτρου και από την άλλη το κοινό μας. Να επιτύχουμε, μ'άλλα λόγια, την ισορροπία μεταξύ των δικών μας ειδικών ενδιαφερόντων και της διάθεσης του κόσμου της Πάτρας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε από την μια τη "σειρήνα" ενός ρεπερτορίου "δύσκολου" και από την άλλη τον κίνδυνο των λαϊκίστικων επιλογών. Γιατί οι καλλιτεχνικές ανησυχίες πρέπει να έχουν αποδέκτη, κοινό _αλλιώς αυτοακυρώνονται. Από την άλλη με κανένα τρόπο δεν πρέπει οι παραστάσεις μας να αναπαράγουν τα τηλεοπτικά και λαϊκά θεάματα."

Εκτός όμως από την τρέχουσα περίοδο, ο εκάστοτε Δ/ντής πρέπει να έχει υπόψη του τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό του ρεπερτορίου _όπως άλλωστε ορίζεται και στη Σύμβαση_ για να έχουμε ουσιαστικό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Για την σχέση ρεπερτορίου - κοινού η Μάγια Λυμπεροπούλου είχε πει:

" Για την πρώτη πενταετία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., το ρεπερτόριο, η εσωτερική δουλειά με τους ηθοποιούς, η σχέση του με το κοινό, πρέπει να συνιστούν κατά πρώτο λόγο έργο προσηλυτισμού. Αποφεύγοντας όμως να θυσιάσει την ποιότητα, στις απαιτήσεις ύψους, βιτρίνας. Για να πει ότι πραγματικά έκανε υποδομή. Αν υποκύψει στον πειρασμό της φανφάρας, της βιτρίνας, δεν θα μπορέσει να φτάσει σε κάτι ουσιαστικό. Κι εγώ όταν μιλάω για "πολιτική ρεπερτορίου" δεν αναφέρομαι σε τίτλους έργων. Ρεπερτόριο όμως είναι προπαντός το "με ποιους" και "πως". Για πολιτική ρεπερτορίου κρίνουμε ένα θέατρο, αφού γίνουν οι παραστάσεις, όχι με την αναγγελία των έργων και των τίτλων. Μπορεί να βρεθεί ένα υπέροχο, παιδευτικό του κοινού, ρεπερτόριο και ο τρόπος που θ' ανέβει να είναι ολέθριος για την ιδέα του θεάτρου. Ακούω καμιά φορά που λένε "αυτό το έργο έχει μια ενδιαφέρουσα θεματική, την πλήξη της επαρχίας, ένας Τσέχωφ ας πούμε, καλό για επαρχία". Μα αν δεν ανέβει σωστά παύει να είναι χρήσιμο. Ρεπερτόριο ίσον παραστάσεις και παραστάσεις ίσον ηθοποιοί κατά πρώτο λόγο".

Και όσον αφορά το ρεπερτόριο σαν πόλο έλξης για τους ηθοποιούς στην περιφέρεια, είχε πει:

" Αυτή την στιγμή, ένας ταλαντούχος ηθοποιός, στην Αθήνα, μέσα σε μια πενταετία, στην εκκίνηση δηλαδή της σταδιοδρομίας του, εκεί που σφύζουν οι χυμοί και θα πρέπει ν'ανθίσει, αν είναι πολύ τυχερός, μέσα στα πέντε χρόνια θα παίξει δύομισι ρόλους. Σ'ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. όμως αν μείνει τρία χρόνια, θα παίξει δέκα. Η εξέλιξη, γιατί αυτό είναι το πραγματικό σχολειό, ο ένας ρόλος πίσω από τον άλλον, πενταπλασιάζεται. Αυτό είναι νομίζω κι ένα από τα μεγάλα μυστικά της λαμπρής εικοσαετίας του Καρόλου Κουν, που είχε ένα ρεπερτόριο τεσσάρων και πέντε έργων το χρόνο. Παίρνω παράδειγμα τον εαυτό μου. Όταν βγήκα το '59 ως νέα υποσχόμενη

ηθοποιός και κατά τους κριτικούς με κάποια προσόντα, στην πενταετία μου απάνω είχα πίσω μου είκοσι ρόλους. Είκοσι σε αναλογία με τρεις μιας σημερινής νέας ηθοποιού, είναι μια τεράστια διαφορά, παιδείας, εκπαίδευσης, πείρας, τριβής. Αυτή τη στιγμή κανένα θέατρο πλην του Εθνικού δεν είναι σε θέση να το προσφέρει αυτό σ' ένα ηθοποιό. Τα πιο προικισμένα παιδιά στην Αθήνα, περνάνε χρόνο μπαίνει, χρόνο βγαίνει, μ' ένα ρόλο. Αυτό όμως είναι μια αναχαίτιση. Δεν δημιουργούμε παράδοση, ούτε δημιουργούμε γενιές ηθοποιών, έτοιμες να διαδεχτούν η μία την άλλη. Είναι πάρα πολύ αργή η εξέλιξη. Ένα, λοιπόν, από τα προνόμια, που πρέπει να καλλιεργήσει και να διατηρήσει το Δημοτικό Θέατρο είναι αυτή ακριβώς η δυνατότητα ρεπερτορίου: 3 - 4 έργα κάθε σαιζόν, στα οποία οφείλουν οι ηθοποιοί του να παίζουν τουλάχιστον στα 3, και ρόλους όχι πανομοιότυπους, ώστε να αποφεύγεται η "αγκύλωση" της τυποποίησης, να διευρύνεται και να πλουτίζεται η γκάμα τους και ν' αποκτούν μια πιο σύνθετη αντίληψη περί υποκριτικής.

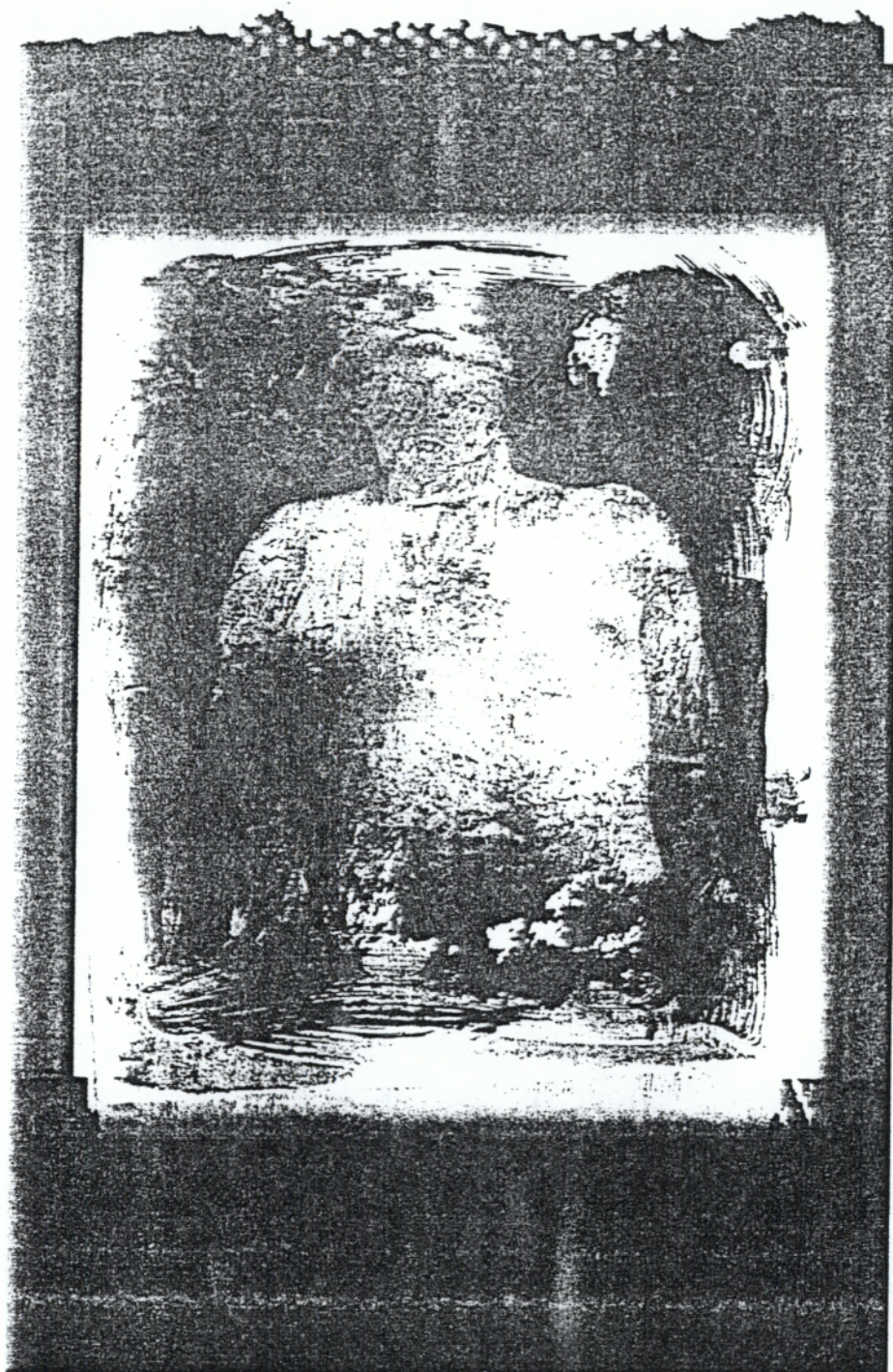
Δεν μπορεί ν' αποκτήσει ταυτότητα ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. με ένα συνονθύλευμα ηθοποιών που έρχονται ανά τετράμηνο και σίγουρα δεν μπορεί να γίνει δουλειά υποδομής."

Κανένα θέατρο δεν πρέπει να το ενδιαφέρει απλώς να συσσωρεύει όλο και περισσότερο κόσμο. Τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. δεν είναι επιχειρήσεις που λειτουργούν με κριτήρια μεγιστοποίησης κερδών, αλλά μονάδες παραγωγής πολιτιστικών αγαθών. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει σεβασμός στο κοινό, που θα έρθει από μόνο του όταν το κερδίσει το έργο του θεάτρου κι όχι ακολουθώντας πολιτικές λαϊκισμού.

Ευτυχώς, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας δεν έχει ξεφύγει από τα όρια της αποστολής του, που είναι η πνευματική και πολιτιστική αφύπνιση της περιφέρειας, κερδίζοντας το κοινό του "με το σπαθί του", ένα κοινό που είναι μεν μαζικό, αλλά σίγουρα συνειδητό.

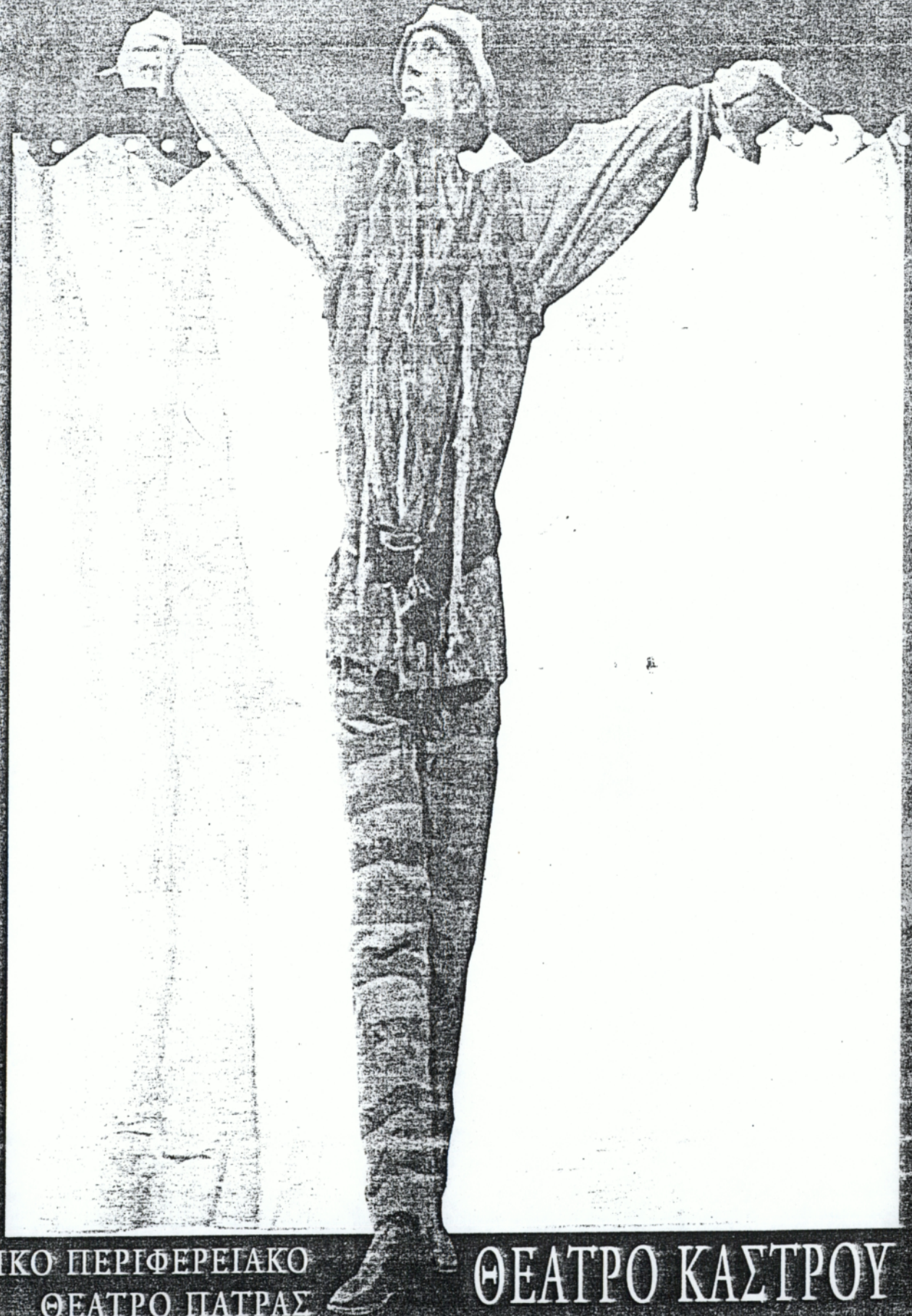
-ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ '94

Δα Μοσκέτα

ΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΣΤΡΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»

3. Περιοδείες - Φεστιβάλ - Συνεργασίες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας εκτός από τις παραγωγές που ανεβάζει στην έδρα του, την Πάτρα, πραγματοποιεί και περιοδείες. Περιοδεύει συχνά σε άλλους δήμους και κοινότητες του Νομού Αχαΐας, αλλά και στην Αθήνα, όπως και σε άλλες πόλεις της υπόλοιπης Ελλάδας.

Επίσης λαμβάνει μέρος σε διάφορα Φεστιβάλ, όπως στο Φεστιβάλ Αθηνών που γίνεται στο θέατρο του Λυκαβηττού, στο Φεστιβάλ Ηρακλείου, Κορινθιακού, Βύρωνα, στο Αναγεννησιακό Φεστιβάλ Ρεθύμνου, στο Φεστιβάλ Ρεματιάς στο Χαλάνδρι, αλλά και στις "Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου" στη Θεσσαλονίκη. Ακόμη, κάθε χρόνο, το Μά'ιο το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας διοργανώνει τις "Ημέρες Θεάτρου", στις οποίες υπάρχει μεγάλη συμμετοχή από θέατρα όλης της Ελλάδας. Και φυσικά στο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας με τις καλοκαιρινές του παραστάσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από την πρώτη κιόλας περίοδο λειτουργίας του, το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας είχε την τιμή να προσκληθεί, μέσω του Ελληνικού Κέντρου Θεάτρου σε δύο ενδιαφέρουσες ευρωπαϊκές εκδηλώσεις:

1. Στη Γλασκώβη, πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης 1990, με έργο επιλογής του, και
2. Στο Φεστιβάλ που γίνεται στη Σόφια (Θέατρο Βαλίτσα) με το έργο της Έμιλυ Μαν "Νεκρή Φύση" τον Οκτώβριο του 1989.

Δυστυχώς, η καθυστέρηση της μετεξέλιξής του σε Δημοτικό και η ασάφεια ως προς το μέλλον του, εμπόδισαν τη συμμετοχή του στη Γλασκώβη και οι ημερομηνίες της Σόφιας _λίγες ημέρες πριν από την έναρξη της χειμερινής περιόδου '89 - '90_ αναγκάστηκε ν'αρνηθεί τη δεύτερη.

Η τύχη όμως επέμεινε....Και έτσι, τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 1992, το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας θα ταξιδέψει στην Ευρώπη και συγκεκριμένα στις μεσιγειακές πόλεις Νάπολη, Μασσαλία, Βαρκελώνη, προσκαλεσμένο από το Διεθνές Ινστιτούτο Μεσογειακού Θεάτρου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι Θέατρο προσκαλείται ανελλιπώς από διάφορα φεστιβάλ και πολιτιστικές εκδηλώσεις της Ευρώπης, αλλά δεν μπορεί να παραστεί καθαρά για οικονομικούς λόγους. Αυτό είναι άλλο ένα σημείο που θα πρέπει να προσέξει ο Τομέας Δημοσίων Σχέσεων του Θεάτρου. ίσως να πρέπει να ενημερώνουν περισσότερο για το θέμα αυτό για να βρεθούν χορηγοί.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, όπως όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ενδιαφέρεται να συμμετέχει σε φεστιβάλ μεγάλου βεληνεκούς όπως στο Ηρώδειο και την Επίδαυρο, αλλά αυτό είναι δύσκολο να επιτευχθεί, παρόλο που διάφοροι συντελεστές των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. σκηνοθετούν έργα σε άλλους θιάσους για την Επίδαυρο, κι όταν δουλεύουν στα δημοτικά θέατρα δεν μπορούν να εξασφαλίσουν την συμμετοχή τους σ'αυτά.

Βέβαια δεν είναι εύκολη υπόθεση το να οργανωθεί ένα φεστιβάλ. το οποίο θα περιέχει και την κατάλληλη τεχνική υποδομή. Το πρόβλημα. όπως πάντα. είναι ότι δεν υπάρχουν οικονομικές δυνατότητες. Η διακίνηση των

καλλιτεχνών, η δυνατότητα σωστής προβολής και ενημέρωσης για να προσελκυστεί το κοινό_αλλιώς πολλές φορές δεν βγαίνουν ούτε τα έξοδα του θιάσου_, όλα αυτά προ'υποθέτουν ένα κόστος, το οποίο θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη.

Σε διάφορες συναντήσεις εκπροσώπων των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχουν διατυπωθεί πολλές ενδιαφέρουσες προτάσεις ώστε να συνεργάζονται τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. μεταξύ τους, να ανταλλάσσουν παραστάσεις, να κάνουν συμπαραγωγές, να αυξήσουν τις περιοδείες όχι μόνο στις μεγάλες πόλεις αλλά και σε μικρούς δήμους και κοινότητες, για να στηριχτεί ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και να μιλάμε στην ουσία για ένα δίκτυο των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και όχι μόνο τυπικά. Τονίστηκε η ανάγκη πιο συντονισμένης δράσης για την αποφυγή του απομονωτισμού και την καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας μεταξύ αυτών των θεάτρων και όχι του ανταγωνισμού.¹⁹

Το ΥΠ.ΠΟ. το Υπουργείο Εσωτερικών και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. προώθησαν την δημιουργία του θεσμού του Ετήσιου Φεστιβάλ των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αλλά οι εκπρόσωποί τους σε συναντήσεις που είχαν, πρότειναν αντί αυτού του τουρνουά που καλλιεργεί πρωταθλητισμό, να γίνεται μια περιοδεία που θα ξεκινά από υη Θράκη, θα φτάνει την Πελοπόννησο, την Κρήτη και την Ρόδο και θα επιστρέφει στη Θράκη έτσι ώστε οι 14 έδρες των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να βλέπουν 14 παραστάσεις. Επίσης προτάθηκε, μία πόλη να ορίζεται κάθε χρόνο που θα φιλοξενεί όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. για όλο το έτος. Έτσι εννοείται και η πραγματική αλληλεξάρτηση και αλληλοσύνδεσή τους.

Δυστυχώς όμως, πολύ λίγα απ'αυτά τα αιτήματα υλοποιήθηκαν, ίσως γιατί οι Δ/ντές δύσκολα μπορούν να αποφύγουν αυτή την ανταγωνιστικότητα που τους διέπει, ίσως επειδή και το ίδιο το ΥΠ.ΠΟ. δεν βοηθάει αρκετά προς αυτή την κατεύθυνση. Το ΥΠ.ΠΟ. θα πρέπει να συνεργάζεται στενότερα με τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., για να υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασής τους στα διάφορα φεστιβάλ.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας πραγματοποιεί περιοδείες και συμμετέχει σε φεστιβάλ όπως είδαμε. Το θέμα των περιοδειών εξάλλου είναι υποχρεωτικό από την Προγραμματική Σύμβαση. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα πρέπει να καλύπτει θεατρικά εκτός από την πόλη της Πάτρας, και την ευρύτερη περιοχή, η οποία θα περιλαμβάνει και τους νομούς Αχαΐας Ηλείας και Κορινθίας. Σαν Περιφερειακό θέατρο, θα πρέπει να είναι πραγματικά περιφερειακό, επιτυγχάνοντας έτσι την θεατρική αποκέντρωση. Αυτό εξυπακούεται ότι θα πρέπει να υπάρχει ενίσχυση και από άλλους δήμους της περιοχής και από το ταμείο της Περιφέρειας.

Το θέατρο της Πάτρας συνήθως περιοδεύει το καλοκαίρι, γιατί την χειμερινή περίοδο δεν υπάρχουν συνήθως οι κατάλληλες συνθήκες τεχνικής υποδομής ούτε η ίδια συμμετοχή κοινού. Κάθε χρόνο πραγματοποιεί περιοδείες στην Αθήνα, όπου εκτός από το Φεστιβάλ Ρεματιάς επισκέπτεται και το Κολλέγιο Αθηνών, την Κρήτη, την Βόρειο Ελλάδα (Θεσσαλονίκη, Βέροια), την Ζάκυνθο και την Κεφαλλονιά. Όμως το καλοκαίρι, ανεβάζει τις παραστάσεις του σε συμπαραγωγή με το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, στο οποίο είναι πάντα συνεπές.

Εδώ πρέπει να ειπωθεί, ότι το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας δεν διακατέχεται από "Φεστιβαλική Μανία". Φυσικά ενδιαφέρεται όπως προαναφέρθηκε, για τα Φεστιβάλ του Ηρωδείου και της Επιδαύρου, αλλά δεν του έχουν γίνει έμμονη ιδέα τα κλεισίματα παραστάσεων τα καλοκαίρια ανά την Ελλάδα.

¹⁹ Ευαγγελία Παυλοπούλου, Πτυχιακή Εργασία με θέμα "Ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.", σελ. 144

Δεν είναι στόχος του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. η παρουσίαση του έργου τους σε άλλες πόλεις, σε βάρος των παραγωγών τους σε τοπικό επίπεδο. Μόνο όταν έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμά τους στην έδρα τους και στην ευρύτερη περιοχή και το επιτρέπουν οι συνθήκες, προχωρά σε περαιτέρω παρουσιάσεις σε άλλες πόλεις. Έτσι, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. λειτουργεί πάντα με στόχο, την ανάπτυξη της περιφέρειάς του _που ήταν και η αρχική αιτία ίδρυσής του_ χωρίς ν'αποτελούν αυτοσκοπό οι συμμετοχές του σε Φεστιβάλ.

Δεν έχει υπογράψει καμία σύμβαση συμπαραγωγής με άλλο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., μελλοντικά όμως μπορεί να υπάρξει στα πλαίσια του γενικότερου ενδιαφέροντος συνεργασίας με άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και ν'ακολουθήσει το παράδειγμα συμπαραγωγής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας με αυτό της Βέροιας.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας πραγματοποίησε μια συμπαραγωγή με τον Σύρο Γαλαίο όπου ανέβασαν τον "Φωταγωγό" με μεγάλη επιτυχία.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Σάββατο 24 και Κυριακή 25
Αυγούστου 1991

Κάποτε, μια ηθοποιός: Ωραία
Ελένη στις *Τρωάδες* του Ευρι-
πίδη. Καλοκαίρι στην Επίδau-
ρο...

Σήμερα, μια ηθοποιός: στην
Ελένη του Γιάννη Ρίτσου. Κα-
λοκαίρι, εγκαταλειμμένη σ' ένα
εγκαταλειμμένο τόπο, στην πό-
λη που ίδρυσε ο Πατρέας, ο γιος
της Σπάρτης...

Και ο χρόνος. Ο θάνασος
χρόνος που περνάει, αλλά δεν
περνά όπως πρέπει...

Από εκείνους τους χρόνους
τους μυθικούς του "προσώπου"
του μύθου, ως τον χρόνο της
τότε παράστασης, κι από εκείνη
την "μόλις στιγμή", στον αδυ-
σώπητα πραγματικό χρόνο του
"ρόλου" της ηθοποιού σήμε-
ρα... τώρα μπροστά στο κοινό...

ΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΠΑΤΡΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΜΑΓΙΑ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ.

Το κοστούμι που φορούσε η Μάγια
Λυμπεροπούλου στην παράσταση
του Καρόλου Κουν, είναι του Διο-
νύση Φωτόπουλου.

4. Παράλληλες εκδηλώσεις - Δραστηριότητες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Στο Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας, υπάρχει μια πληθώρα άλλων παράπλευρων δραστηριοτήτων, πέρα από το ανέβασμα των παραστάσεων που κάθε περίοδο προγραμματίζονται να γίνονται.

Αποτελεί δηλαδή το θέατρο εστία ποικίλης πολιτιστικής δραστηριότητας για τους κατοίκους της περιοχής που έχουν έτσι την ευκαιρία να εκφράζονται δημιουργικά μέσα από τα ενδιαφέροντά τους.

Τέτοιες παράλληλες εκδηλώσεις είναι, η διοργάνωση εκθέσεων, διαλέξεων, ποιητικών βραδιών, θεατρικών αναλόγιων, μικρών θεατρικών δρώμενων κ.λ.π. Αυτές οι εκδηλώσεις, οργανώνονται είτε από το ίδιο το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είτε σε συνεργασία με άλλους φορείς, όπως κατά καιρούς έχει συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Για παράδειγμα, διοργανώθηκε από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. μουσική εκδήλωση με τον τίτλο "Ποίηση και Θέατρο του Στέλιου Λύτρα". Η Εύα Κοταμανίδου απήγγειλε ποίηση του Στέλιου Λύτρα και η ορχήστρα του Ωδείου "Αναγέννηση" έπαιξε μουσική για τα θεατρικά του έργα με μεγάλη επιτυχία. Η συγκεκριμένη εκδήλωση διοργανώθηκε και υπό την αιγίδα του ΥΠ.ΠΟ. και του Υπουργείου Εξωτερικών.

Έτσι, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι ανοικτό σε όλους τους κατοίκους και φορείς της πόλης _όχι μόνο στους πολιτιστικούς_ προσφέροντας οποιαδήποτε βοήθεια του ζητηθεί, πάντα βέβαια στα πλαίσια του ρόλου που καλείται να παίξει στην περιοχή.

Ακόμη διοργανώνονται κάθε χρόνο οι "Ημέρες Θεάτρου στον Απόλλωνα" και υπάρχει η πρόθεση να μετεξελιχθούν σε Διεθνές Φεστιβάλ με την πρόσκληση ξένων σημαντικών θεατρικών σχημάτων.

Πρόθεση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αποτελεί και η αναβίωση της όπερας, λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό παρελθόν, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την πολιτιστική παράδοση της Πάτρας. Η σημασία της αναβίωσης της όπερας για την πόλη θεωρεί το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ότι είναι πολύ σημαντική, αν αναλογιστεί κανείς την ιδιαιτερότητα του μουσικού αυτού είδους το οποίο ήκμαζε στις αρχές του αιώνα και επηρέασε την μετέπειτα καλλιτεχνική δημιουργία στην Πάτρα.

Αρκετές λοιπόν οι παράλληλες εκδηλώσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., δεν αποτελούν όμως γι' αυτό ένα καταφύγιο ανεύρεσης επιπλέον πόρων κι έτσι δεν κατανατούν να γίνονται αυτές οι εκδηλώσεις αυτοσκοπός. Τίποτα δεν γίνεται εις βάρος των θεατρικών παραγωγών που είναι το κύριο έργο του θεάτρου.

Οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα παίρνει μέρος στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, γίνεται καθαρά συμπληρωματικά κι έχει νόημα που γίνεται, δηλαδή δεν διοργανώνονται εκδηλώσεις μόνο και μόνο για να εξασφαλιστούν κάποια χρήματα.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΠΑΤΡΑΣ

ΑΝΘΙΣΤΑΣΗ
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΝΙΚΟΣ ΑΡΜΑΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
"ΑΠΟΛΛΩΝ"

ΗΜΕΡΕΣ
ΘΕΑΤΡΟΥ
ΣΤΟΝ
"ΑΠΟΛΛΩΝΑ"

Δευτέρα 9 και Τετάρτη 10 Μαΐου, 9μ.μ.

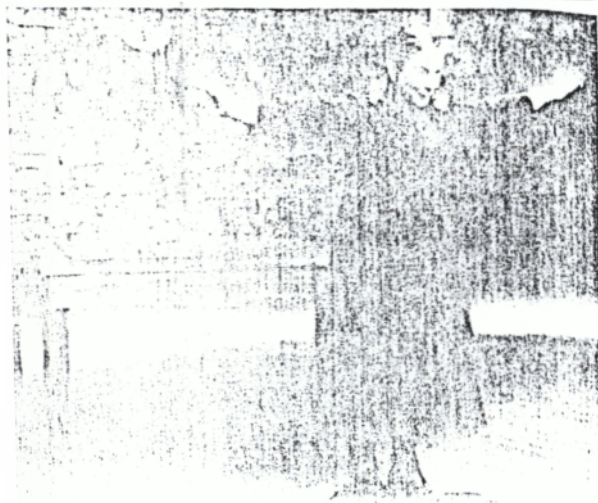
ΘΕΑΤΡΟ ΣΦΕΝΔΟΝΗ

Μορφές

από το έργο του Βιζυηνού

Με την Άννα Κοκκίνου

Σκηνοθεσία: Αήμιος Αρδελιώτης
με τη συνεργασία της Μίρκας Γεμεντζάνη
Κείμενο: Άννα Κοκκίνου
Μουσική: Δημήτρης Παπαδημητρίου
Φωτισμοί: Φίλιππος Κουτσάφτης
Φιλολογικός σύμβουλος: Βασίλης Λιασκουρίδης

Ένα μεταγενικό ταξίδι μένει στον κόσμο του Βιζυηνού σ' ένα ρεσιτάλ ρεμπιζάζ, μία παράσταση γεμάτη χιούμορ και χιόνια.

Πέμπτη 12 Μαΐου, 9μ.μ.

ΦΙΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΟΥΣ

Το τελευταίο τραίνο

Μετάφραση: Πέτρος Μάρκαρης
Σκηνοθεσία: Άννα Μακράκη
Σκηνικά - Κοστούμια: Γιάννης Ζιάκας
Μουσική και ηχητική επιμέλεια: Ιάκωβος Αρσίος
Φωτισμοί: Λευτέρης Παυλόπουλος
Παίζον: Άννα Μακράκη, Σοφία Σειρή

Το σπινόρο, αλλά κατακαυτικά ταξίδι, δύο γυναικών στο χω-
ρο και το χρόνο. Δεμένες με μια αλληλοεπηρεαστική σχέση,
και εγκλωβισμένες σ' ένα βραγύ τραίνο, οι αδελφές Έρι και
Μπέτιν Βέγκερ (ηθοποιός και έμπορος τροφίμων αντίστοιχα),
καθ' οδόν από το Μπίρμινγχαμ στο Λονδίνο, βγαίνουν στην επιφά-
νευα τα χαμένα τους άντρες, την αδικία και αυτή τους, την άχα-
ρη ζωή τους. Έργο σαρκαστικά κωμικό και τραγικά καθηρω-
νό, με ένα υπέροχο, δυνατά φωνάκι, που μας δίνει την ευκαιρία
να γνωρίσουμε έναν άπαιχτο στην Ελλάδα, σημαντικό σύγχρονο
Γερμανό συγγραφέα.

Σάββατο 14 Μαΐου, 9μ.μ. και 11μ.μ.
Κυριακή 15 Μαΐου, 9μ.μ. και 11μ.μ.

ΣΤΙΒΕΝ ΜΠΕΡΚΟΦ

Το τέλος του οίκου των Ασερ

Μετάφραση - Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης
Σκηνικά - Κοστούμια: Πολυτήρη Μαχαίρα
Παίζουν: Άκης Σακελλαρίου, Ναταλία Καποδίστρια,
Νίκος Καραθάνος

Αίτια στα κινήμα νερά ενός σκανταλιού βάλιου αναπτέει ένα
Ακαλιό ετοιμόφρονο σπίτι. Στο αίθριο δωμάτιο περιπλανώνται
δύο μοναχικά πλάσματα: ο αδελφός, κινηγιμένος από το φάντα-
σμα του τρόμου ή αδελφή, βουβή, εύλη, εκλαμψωτική. Τους ενώ-
νει μια σερβία νιχία, ένας ολιόπαχος έρωτας, η τρέλα.
Απ' όρες τις ιστορίες μυθιστορίων και τρόμων του Έντμπαρ Άλλαν
Ποο, αυτή είναι ίσως η πιο αντιπροσωπευτική της διαμόρφιας φα-
ντασίας του και αναμφισβήτητα η πιο θεατρική. Στην εκκληρη-
κή διασκευή του περίφημου Άγγλου δραματουργού, ηθοποιού και
σκηνοθέτη Στίβεν Μπέρκοφ.

Οργάνωση:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ

ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΛΥΤΡΑ

*Υπό την Αιγίδα
του Υπουργείου Πολιτισμού και
του Υπουργείου Εξωτερικών*

ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ -
ΜΕΓΑΡΟ ΠΑΛΛΙΑΣ ΒΟΥΛΗΣ

Δευτέρα 27 Ιανουαρίου 1997, Ώρα 19.00

4.1 Θεατρικά Αναλόγια

Μέσα από τα "Θεατρικά Αναλόγια" (Εργαστήρια) επιχειρείται να έρθει το κοινό σε επαφή με άγνωστα ελληνικά και ξένα κείμενα διερευνώντας παράλληλα πρωτότυπες μορφές παρουσίασής του που αξιοποιούν τις δυνατότητες του θεατρικού λόγου ως απολαυστικού ακροάματος.

Οι δημόσιες αναγνώσεις του "Θεατρικού Αναλογίου", υπενθυμίζοντας μια θεμελιώδη χειρονομία του θεάτρου, τον ηθοποιό που αναμετρείται με ένα κείμενο προσφέροντάς το μπροστά στο κοινό, θέλουν να δημιουργήσουν ένα μόνιμο βήμα δοκιμής για τους συγγραφείς αλλά κι ένα εργαστήρι απαιτητικής δουλειάς στο λόγο και τον ήχο για τους ηθοποιούς και τους σκηνοθέτες. Για τις παρουσιάσεις αυτές αξιοποιούνται λογοτεχνικά και ποιητικά κείμενα που δεν είχαν προορισμό τη σκηνή, σε μια προσπάθεια συμβολής ταυτόχρονα στην καλλιέργεια της γλώσσας μας και των εκφραστικών μέσων του θεάτρου.

Στην ουσία, πρόκειται για προγράμματα συνεχούς επιμόρφωσης των ηθοποιών που επιχορηγούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Το "Θεατρικό Αναλόγιο" παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας το 1987. Πολλά τα ενδιαφέροντα και πολλά τα οφέλη από αυτό. Πέρα από την περιέργεια _ένα καθ'όλα δημιουργικό κίνητρο_ και την γοητεία της εξερεύνησης αγνώστου εδάφους, το Θεατρικό Αναλόγιο, όντας στα όρια της θεατρικής πράξης, στην κόψη ενός ορίου, πολύ κοντά σε μια πτώση (επειδή λίγο πιο δω, λίγο πιο κει, μπορεί να μην είναι τίποτα άλλο από θέατρο ραδιοφώνου), υπαγορεύει στον ηθοποιό μια σειρά γοητευτικών, ερεθιστικών ερωτημάτων οδηγώντας τον σε μια εκ νέου διερεύνηση των δυνατών σχέσεων της υποκριτικής με το λόγο, του είδους των εξαρτήσεων της υποκριτικής από το κείμενο.

Πέρα από το ενδιαφέρον μιας τέτοιας εμπειρίας όχι μόνο για τους ηθοποιούς που τη βιώνουν αλλά και για τους συναδέλφους τους που ενεργά τους συμπαραστέκονται, το ουσιαστικό μιας τέτοιας εργαστηριακής δουλειάς είναι ότι καλλιεργείται και οξύνεται η "ετοιμότητα" του ηθοποιού να "συναντά" ενεργά τον σκηνοθέτη στα μισά του δρόμου κι όχι να υφίσταται παθητικά, γνώρισμα που συχνά δημιουργεί ανυπέβλητες εμπλοκές στην "επαγγελματική" σχέση ηθοποιών - σκηνοθέτη.

Επιπλέον, μέσα από την ευθύνη, την σοβαρότητα αλλά και την αγωνία μιας τέτοιας εργασίας, προάγεται έμπρακτα και ένα σημαντικό ήθος, μια βαθύτερη ταπεινοφροσύνη, μια "πνευματικότερη" στάση, εφόδια αναγκαία και πολύτιμα σήμερα για την προκοπή του θεάτρου μας.

Η
9

ΕΝ
σορισμό

Κάρνα

ΤΟ
ΤΗ

Ε
Ε
Ε

πτης.

Ε στοματο

Ε
Η.

ΥΛΟΣ

4.2 Θεατροπαιχνίδια

Τα *θεατροπαιχνίδια* είναι μια δραστηριότητα που έχει να κάνει με την σχέση του παιδιού με επιμέρους πολιτιστικές δράσεις, όπως την θεατρική πράξη, το κείμενο, τη γλυπτική, τη ζωγραφική, το τραγούδι κ.λ.π.

Τα θεατροπαιχνίδια ξεκίνησαν το 1992 και δυστυχώς τελείωσαν το 1996 και δεν συνεχίζονται γιατί υπήρχε πρόβλημα χώρου. Μέχρι τότε διεξάγονταν στο κτίριο του Μεγάλου Δημοτικής Μουσικής κάθε Σάββατο. Με τις δραστηριότητες που γίνονταν εκεί ήταν αδύνατο να συνεχιστεί.

Η ιδέα αυτή είχε οργανωθεί από την Ειδική Καλλιτεχνική Σύμβουλο του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας κ. Αννέτα Παπαθανασίου, γνώριμη των παιδιών από τις επιτυχημένες τηλεοπτικές ραδιοφωνικές και συγγραφικές της δραστηριότητες.

Ο Νίκος Αρμάος είχε πει σε συνέντευξη τύπου που είχε δοθεί τότε ότι η πρόταση αυτή υλοποιείται υπογραμμίζοντας τη μεγάλη σημασία της αισθητικής αγωγής στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της πνευματικής καλλιέργειας των παιδιών, αλλά ακόμα και για να δημιουργήσει πολλούς συνειδητούς θεατούς, οι οποίοι θα θεωρούν τελικά το θέατρο προσωπική τους υπόθεση στην Πάτρα του αύριο.

Έτσι, κάθε χρόνο, μέχρι τότε, από το Νοέμβριο έως και τον Απρίλιο, παιδιά ηλικίας από πέντε έως δώδεκα ετών έπαιρναν μέρος σε ομάδες θεατρικών παιχνιδιών με την καθοδήγηση τεσσάρων ηθοποιών του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Εκτός όμως από το θέατρο, τα παιδιά ασχολούνταν και με τις εικαστικές τέχνες, όπως γλυπτική και ζωγραφική και με την βοήθεια της γλύπτριας κ. Βάσως Μπογδανοπούλου κατασκεύαζαν μάσκες αλλά έκαναν και άλλες κατασκευές με πηλό και άλλα υλικά. Εκεί βρισκόταν και μια παιδοψυχίατρος η κ. Βιολέτα Σιγάλα, η οποία παρακολουθούσε την εξέλιξη όλης της διαδικασίας και βοηθούσε αν υπήρχε πρόβλημα με κάποιο παιδάκι.

Τα θεατροπαιχνίδια είχαν βρει μεγάλη απήχηση από τους μικρούς τους φίλους, κι έτσι είχαν δημιουργηθεί δύο τμήματα ανάλογα και με την ηλικία. Το ένα τμήμα ήταν για παιδιά από 5 έως 7 ετών και το άλλο για παιδιά ηλικίας 8 έως 12 ετών.

Με τα θεατροπαιχνίδια, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την τέχνη, όχι σαν παθητικοί θεατές όπως τους το επιβάλλει η τηλεόραση ή το βίντεο, αλλά σαν δημιουργοί. Παίζουν θέατρο, μαθαίνουν, διασκεδάζουν, εκφράζονται μαζί με τους ηθοποιούς και τους συνεργάτες του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Πάτρας. Εξοικειώνονται με το θέατρο που είναι τέχνη σύνθετη, παιδευτική και βαθύτατα κοινωνική.

Τα παιδιά γνωρίζουν το θέατρο μέσα από τα θεατρικά κείμενα, τους αυτοσχεδιασμούς, την παντομίμα, τις μάσκες και την κατασκευή σκηνικών και κοστούμιών. Με κινητικές - μιμητικές ασκήσεις, ασκήσεις επικοινωνίας, με τους αυτοσχεδιασμούς και τη δραματοποίηση, τα παιδιά κινούνται και εκφράζονται επιστρατεύοντας τη φαντασία τους, την έμπνευσή τους και την ευαισθησία τους. Αποδεσμεύονται από τις έμφυτες συστολές και επιφυλάξεις, αποτελούν την αίσθηση της ασφάλειας και της συντροφικότητας, ανακαλύπτοντας σιγά - σιγά την δύναμη και τη γοητεία της τέχνης που διαμορφώνει ολοκληρωμένους χαρακτήρες.

Μεγάλα τα οφέλη επομένως από μια τέτοια δραστηριότητα, γι' αυτό θεωρούμε σημαντική την αναφορά σ' αυτήν και εφόσον το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. απέκτησε σαν δεύτερη σκηνή το "Επίκεντρο" που είναι ένας νέος

πολυεπίπεδος χώρος, επιθυμία του είναι η επαναφορά των θεατροπαιχνιδιών εκεί, γιατί θέλει να συμβάλλει στην θεατρική παιδεία των νέων του τόπου μας.

**ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΠΑΤΡΑΣ**

- *Θεατρικά παιχνίδια*
- *αντισχεδιασμοί*
- *παντομίμα*
- *μάσκες*
- *πηλός*
- *κατασκευές*

“Θεατροπαιχνίδια”

• Οργανώνουν με πολύ κέφι για τα παιδιά,
οι ηθοποιοί και οι συνεργάτες
του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.

Κάθε Σάββατο πρωί
στο Μέγαρο Δημοτικής Μουσικής,
Αγ. Διονυσίου 12 - 16 (5ος όροφος).
Για παιδιά απο 5 - 12 χρονών.

Πληροφορίες - εγγραφές στα τηλέφωνα:
276.060 - 623.730.

Έναρξη 11 Νοεμβρίου.
Θα τηρηθεί αυστηρά η σειρά προτεραιότητας.

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ: Ο ΘΕΛΛΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ
ΟΛΛΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ '96-'97 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΝΙΚΟΣ ΑΡΜΑΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

1. Πόροι - Χρηματοδότηση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Από την αρχή της ίδρυσής του, όπως φάνηκε, το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας έχει να επιδείξει μια πολυκεντρική και πολυδιάστατη πορεία με σημαντική δραστηριότητα, αποκτώντας έτσι αυτόνομη καλλιτεχνική φυσιογνωμία και διαμορφώνοντας την δική του θεατρική πολιτική, παρόλο που η οικονομική του κατάσταση είναι σε μειονεκτική θέση.

Αυτό άλλωστε λίγο πολύ συμβαίνει με όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. που ενώ επιτελούν σημαντικό πολιτιστικό έργο στην επαρχία, η οικονομική τους θέση είναι δυσανάλογη προς αυτό το έργο που προσφέρουν.

Το θέατρο, σαν δημοτική επιχείρηση, έχει στην διάθεσή του κάποιους θεσμοθετημένους πόρους για τους οποίους γίνεται και ειδική αναφορά στην Προγραμματική Σύμβαση. Εκεί αναφέρονται οι ετήσιες τακτικές επιχορηγήσεις οι οποίες υποχρεωτικά καταβάλλονται από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη.

Σύμφωνα με την Προγραμματική Σύμβαση, οι πόροι για την λειτουργία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας θα προέρχονται κυρίως:

- α) από το Υπουργείο Πόλιτισμού
- β) από τον τακτικό προ'υπολογισμό του Δήμου Πατρέων
- γ) από τα έσοδα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. (εισιτήρια, παραστάσεις, συνδρομητές κ.λ.π.)
- δ) από τυχόν άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, όπως άλλα υπουργεία ή από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, από διεθνείς οργανισμούς, από χορηγίες ή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα κ.λ.π.

Επιπλέον, σαν πόροι του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ θεωρούνται και διάφορες ειδικές χρηματοδοτήσεις του ΥΠ.ΠΟ.

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 της σύμβασης, τα έσοδα και οι επιπλέον χρηματοδοτήσεις _πλην των βασικών επιδοτήσεων του ΥΠ.ΠΟ. και του Δήμου Πατρέων_ δεν επηρεάζουν το ύψος των βασικών επιδοτήσεων.

Ο Δήμος Πατρέων πίστεψε στην αναγέννηση του θεάτρου μέσα στο ιστορικό θέατρο του "Απόλλωνος" και την πρώτη περίοδο λειτουργίας του ('88-'89) σαν Δημοτικό Θέατρο _το οποίο λειτουργεί με τη νομική μορφή Κοινοπραξίας ανάμεσα στην κερδοσκοπική "Εταιρία για τη Δημιουργία Θεάτρου στην Πάτρα" και στο Δήμο Πατρέων_ το επιχορηγεί με το ποσό των 20.000.000. Το ΥΠ.ΠΟ. το επιχορήγησε με το ποσό των 10.000.000.

Τη δεύτερη περίοδο λειτουργίας του (1989-'90) εξελισσόμενο σε Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο πια και με την μορφή Ν.Π.Ι.Δ., αυξάνεται η επιχορήγηση από το ΥΠ.ΠΟ. με το ποσό των 25.000.000, ενώ ο Δήμος μειώνει την ετήσια του επιχορήγηση κατά 5.000.000 (από 20.000.000 σε 15.000.000) εφόσον αυξήθηκε η επιχορήγηση από το ΥΠ.ΠΟ. και ο Δήμος με μεγάλη προσπάθεια κατέβαλλε τότε εκείνα τα χρήματα. Όμως η μείωση δεν ήταν σημαντική.

Και την επόμενη περίοδο (1990-'91) το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχει την άμεση συμπαράσταση του Δήμου που αύξησε πάλι την ετήσια του επιχορήγηση κατά 5.000.000.

Τα επόμενα χρόνια, μέχρι το 1996 που υπογράφηκε η Προγραμματική Σύμβαση, το ΥΠ.ΠΟ. επιχορηγούσε το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. με το ποσό των 35.000.000 δρχ. ενώ ο Δήμος το 1992 έδωσε 70.000.000 και από το 1993 μέχρι τώρα δίνει 100.000.000. Από το 1996 που υπογράφηκε η Σύμβαση, το ΥΠ.ΠΟ. επιχορηγεί το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας με το ποσό των 70.000.000. Δεν τίθεται βέβαια θέμα για την υποχρέωση ισόποσης καταβολής από μεριάς του Δήμου, εφόσον ο Δήμος από το 1993 δίνει τόσα χρήματα. (βλ. Πίνακα 3)

Με τις νέες συμβάσεις που έστειλε το ΥΠ.ΠΟ. προς υπογραφή στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αύξησε την επιχορήγησή του από 35.000.000 σε 50.000.000. Για την περίπτωση όμως των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, Καλαμάτας, Λάρισας και Ιωαννίνων συνεκτιμήθηκαν και άλλα δεδομένα όπως η καλλιτεχνική προϊστορία και αρχαιότητα, η ποσότητα και η ποιότητα θεατρικής παραγωγής κ.λ.π. κι έτσι η επιχορήγηση γι'αυτά ήταν μεγαλύτερη κατά 20.000.000.

Η επιχορήγηση του Υπουργείου καταβάλλεται σε δύο δόσεις ανάλογα με την πορεία εκτέλεσης του προγραμματισμού δραστηριοτήτων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και του προϋπολογισμού του. Διακόπτεται αυτοδίκαια σε περίπτωση μη πιστής τήρησής του. Ειδικότερα: Η πρώτη δόση καταβάλλεται το αργότερο τον μήνα Οκτώβριο και η τελευταία μέχρι τον μήνα Ιούνιο. (άρθρο 5).

Επίσης, το ΥΠ.ΠΟ. πέραν της βασικής επιχορήγησης μπορεί, μετά από αξιολόγηση της αρμόδιας επιτροπής, να επιχορηγήσει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. με επιπλέον ποσά ως ειδική επιχορήγηση, για τα εξής:

α) Ανάθεση συγγραφής ελληνικού θεατρικού έργου
β) Ανταλλαγή θεατρικών παραγωγών με έγκυρα θεατρικά σχήματα του εξωτερικού, με την αμοιβαία παρουσίασή τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ακόμη, μετά από αξιολόγηση της αρμόδιας επιτροπής μπορεί το ΥΠ.ΠΟ. να επιχορηγήσει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και για τα ακόλουθα:

α) Ανάθεση μετάφρασης αρχαίου δράματος ή ξένου έργου (με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται και στο κεφάλαιο των υποχρεώσεων του ΥΠ.ΠΟ.).

β) Την επιδειχθείσα δραστηριότητα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. επί τη βάση ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών.

Η αξιολόγηση για την β' περίπτωση θα γίνεται από το ΥΠ.ΠΟ. σύμφωνα:

α) Με εισηγήσεις ιδίων αυτού οργάνων που θα παρακολουθούν την δραστηριότητα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και

β) Με στοιχεία απολύτως τεκμηριωμένα που θα θέτει υπόψη του το ίδιο το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Η εν λόγω αξιολόγηση θα γίνεται ελευθέρως, θα στηρίζεται όμως σε δέσμη κριτηρίων που θα λαμβάνονται υπόψη και θα συνεκτιμώνται επιμέρους και συνολικά.

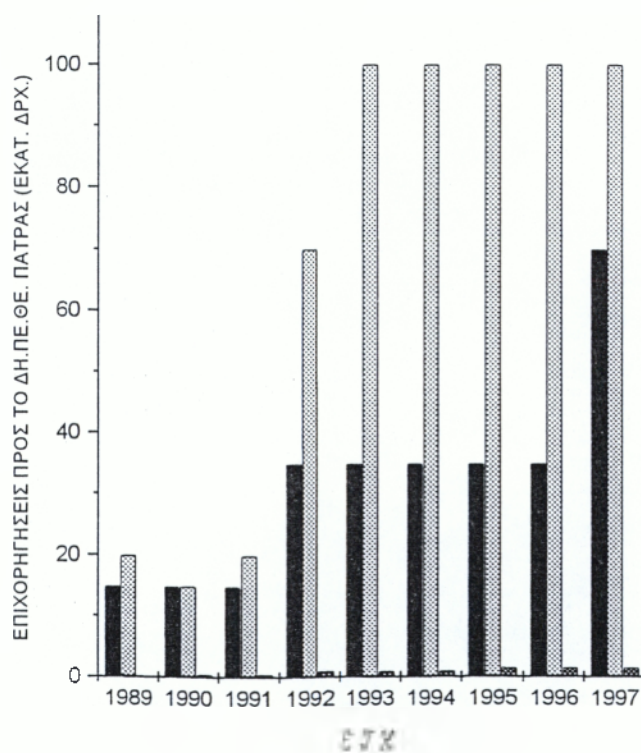
Τα κριτήρια αυτά έχουν να κάνουν με το γενικότερο έργο και τις δραστηριότητες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

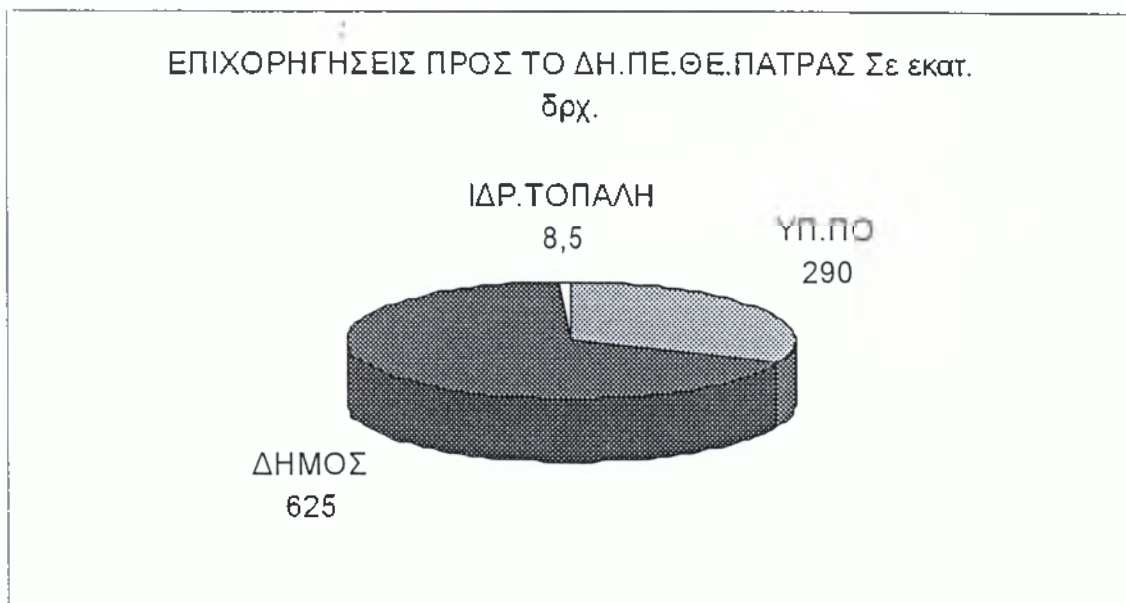
Ακόμη, στα άρθρα 6β και γ της σύμβασης που ορίζονται οι υποχρεώσεις του Δήμου, αποκλείεται ο συμψηφισμός της επιχορήγησης του Δήμου προς το Θέατρο. Η επιχορήγηση του Δήμου πρέπει να αποδεικνύεται ότι έχει καταβληθεί μέχρι τέλους της θεατρικής σεζόν, άλλως το Υπουργείο αποκτά δικαίωμα καταγγελίας της Π.Σ.

Πίνακας 3

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ											
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	ΣΥΝ	%
ΥΠ.ΠΟ	15	15	15	35	35	35	35	35	70	290	31,4
ΔΗΜΟΣ	20	15	20	70	100	100	100	100	100	625	65,4
ΙΔΡ.ΤΟΠΑΛ Η	-	0,5	0,5	1	1	1	1,5	1,5	1,5	8,8	3,2
ΣΥΝΟΛΑ	35	30,5	35,5	106	136	136	136,5	136,5	171,5	923,5	100

Πηγή: Λογιστήριο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.
Τα ποσά είναι σε εκατ. δρχ.

2. Η οικονομική κατάσταση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Λίγο πολύ, όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Έτσι και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, όπως φάνηκε, από την αρχή βρέθηκε σε δυσχερή οικονομική θέση.

Όμως αυτές οι οικονομικές δυσκολίες και τα προβλήματα δεν εμπόδισαν το Θέατρο της Πάτρας να πρωτοπορήσει, αφού προσέκρουσαν στη σταθερή απόφαση του λαού της πόλης να μην ματαιωθεί η δημιουργική προσπάθεια που ξεκίνησε το 1988. Η ποιοτική δουλειά που απολαμβάνει κανείς επί της σκηνής, του προσδίδει αδιαμφισβήτητο κύρος και το κάνει να αγαπηθεί. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας αποτελεί ένα ζωντανό κύτταρο πολιτιστικής δημιουργίας.

Από τον συγκεντρωτικό πίνακα 4, των Εσόδων - Εξόδων - Ζημιών του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, φαίνεται καθαρά ότι δεν υπάρχουν καν κέρδη καμία χρονιά. Σε όλα τα έτη εμφανίζονται ζημιές χρήσης με διαφορετικές διακυμάνσεις. Ειδικά για την πρώτη χρονιά, ήταν πολύ μεγάλο το έλλειμμα, ενώ τις επόμενες χρονιές είναι σαφώς μικρότερο. Και ειδικά το 1992 που ήταν περίπου 2.500.000, παρόλο που αυτή την χρονιά το θέατρο αντιμετώπισε μεγάλα προβλήματα, μια και τότε δημιουργήθηκε κενό για μεγάλο χρονικό διάστημα, εφόσον έφυγε η Μάγια Λυμπεροπούλου και το θέατρο έμεινε χωρίς Δ/ντή, μέχρι να αναλάβει ο Νίκος Αρμάος. Το 1997 έκλεισε με χρεωστικό υπόλοιπο περίπου 13.000.000.

Όταν ανέλαβε ο Νίκος Αρμάος χρέη Καλλιτεχνικού Δ/ντή, με την πολιτική ρεπερτορίου που ακολούθησε, φυσικά ανέβηκε το κόστος από τις θεατρικές παραγωγές, όμως διαπιστώνουμε μια πτωτική τάση του ελλείμματος από το 1993 μέχρι σήμερα και αποτελεί βέβαια στόχο η ολοκληρωτική αποφυγή των ζημιών και η πραγματοποίηση πλέον κερδών.

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 6, οι εισπράξεις από πωλήσεις εισιτηρίων και διαφημίσεων, παρόλο που είναι σημαντικές, δεν μπόρεσαν να καλύψουν τα έξοδα, παρά ένα ελάχιστο μέρος αυτών, πράγμα που τις καθιστά σχεδόν μηδαμινές, μπροστά σ' αυτές τις δαπάνες.

Παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση στις λειτουργικές δαπάνες του θεάτρου. (Πίνακας 5). Αυτό συμβαίνει, γιατί το θέατρο, ακολουθώντας πολιτική ρεπερτορίου, ανεβάζει θεατρικές παραγωγές που απαιτούν υψηλά κόστη εφόσον πρόκειται και για παραγωγές υψηλών προδιαγραφών.

Θα μπορούσε κανείς να αναρωτηθεί γιατί τα έξοδα αυτά δεν μπορούν να καλυφθούν από τις εισπράξεις των εισιτηρίων, αφού καλά θεατρικά έργα προσελκύουν όλο και περισσότερο κοινό. Η προσέλευση του κοινού κρίνεται ικανοποιητική, ιδιαίτερα τα δύο τελευταία χρόνια, και οι συνδρομητές συνεχίζουν να αυξάνονται. Όμως η πηγή του προβλήματος έγκειται στο γεγονός ότι το Υπουργείο Πολιτισμού καθυστερεί να στείλει την τακτική του επιχορήγηση, κι όταν στα μέσα Νοεμβρίου ξεκινάει το θέατρο το πρόγραμμά του, κλείνει το έτος το Δεκέμβρη με χρεωστικό υπόλοιπο, αφού όλα έχουν γίνει στην ουσία χωρίς να έχει πάρει καθόλου χρήματα και καταλήγει να χρωστάει. Τα χρήματα από το Υπουργείο τα εισπράττει με το νέο έτος.

Είναι χαρακτηριστικές οι καθυστερήσεις αυτές από ΥΠ.ΠΟ., και το γεγονός ότι τα χρήματα αυτά δεν αναπροσαρμόζονταν ανάλογα με τις πληθωριστικές πιέσεις όλα αυτά τα χρόνια (35.000.000 μόνο, για πέντε χρόνια συνέχεια) μας κάνει να αναλογιστούμε πώς το Θέατρο αυτό κατάφερε με νύχια και με

δόντια να ανεβάζει τις παραγωγές του. Τον Ιανουάριο του 1997 παραγματοποιήθηκε μια συμπαραγωγή με τον Σπύρο Γαλιαίο, όπου ανέβασαν τον "Φωταγωγό" με μεγάλη επιτυχία, όμως αυτή η παραγωγή ήταν η πιο ακριβή στα χρονικά του θεάτρου, στοιχίζοντας διπλάσια από, άλλες παραγωγές του.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να ειπωθεί ότι η συμβολή του Δήμου είναι εξαιρετικά σημαντική. Ο Δήμος Πατρέων, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στο πολιτιστικό κομμάτι του έργου του, υπήρξε αρωγός και υποστηρικτής του θεάτρου από τα πρώτα βήματά του όπως είδαμε. Το 1989, όταν ξεκίνησε το θέατρο την δραστηριότητά του, ο Δήμος το επιχορηγούσε με 20.000.000, όταν το ΥΠ.ΠΟ. έδωσε 10.000.000, μέχρι που το 1992 η επιδότηση από μέρους του Δήμου φτάνει στα 70.000.000 και από τον επόμενο χρόνο μέχρι σήμερα στα 100.000.000, όταν άλλοι δήμοι έδιναν και δίνουν τα μισά χρήματα! Ο Δήμος λοιπόν είναι αυτός που στηρίζει το θέατρο κι όχι το ΥΠ.ΠΟ., παρόλο που με τη νέα σύμβαση, η επιχορήγηση αυξήθηκε στα 70.000.000.

Είναι ενδεικτικό το ενδιαφέρον του Δήμου για τα πολιτιστικά και αποτελεί ζωντανό παράδειγμα ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να παίξει ενεργό ρόλο στην τοπική κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη, στα πλαίσια μιας αποκέντρωσης και δη πολιτιστικής.

Η βοήθεια του Δήμου όλα αυτά τα χρόνια έπαιξε καθοριστικό ρόλο, ώστε το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., να μην χρωστάει πουθενά, ούτε στο Ι.Κ.Α γιατί οι πληρωμές των εισφορών του γίνονταν κανονικά, χωρίς καθυστέρηση, εξασφαλίζοντας έτσι στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. την ασφαλιστική βεβαίωση που είναι απαραίτητη για τις συναλλαγές του.

Στον πίνακα 7 φαίνεται καθαρά ότι από τα έτη 1989 έως 1997 που λειτουργεί το θέατρο, το μεγαλύτερο ποσοστό των εξόδων του αφορά τις αμοιβές προσωπικού. Μάλιστα, αυτό αποτελεί κατά μέσο όρο το 57,33% των συνολικών δαπανών της επιχείρησης. Φυσικά το μεγαλύτερο μέρος του ποσοστού αυτού, αφορά τις αμοιβές του καλλιτεχνικού προσωπικού, δηλαδή των ηθοποιών και του Δ/ντή. Αυτοί βέβαια είναι περισσότεροι από το διοικητικό προσωπικό (17 ηθοποιοί και 1 Δ/ντής, ενώ 13 άτομα είναι διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, αλλά πληρώνονται σαφώς και περισσότερο από τους άλλους).

Επίσης, κατά μέσο όρο, το 20,1% των εξόδων αφορά τις αμοιβές τρίτων, δηλαδή των διαφόρων συντελεστών των θεατρικών παραγωγών που ανεβαίνουν κάθε θεατρική περίοδο, όπως σκηνοθετών, σκηνογράφων, μουσικών κ.λ.π. Είναι ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό, ενδεικτικό του γεγονότος που επισημάνθηκε προηγουμένως, ότι οι υψηλές ποιοτικά θεατρικές παραγωγές προ'υποθέτουν κόστος. Για να υπάρξει σωστό αποτέλεσμα, πρέπει να πληρωθούν όλοι, γι'αυτό και οι αμοιβές τρίτων είναι υψηλές. Και από τη στιγμή που γίνεται επιλογή συνεργατών, δεν είναι δυνατόν να πληρώνονται το ίδιο άτομα που έχουν αναγνωριστεί στο χώρο (και που είναι αναγκαίο να τους προσελκύσεις στην επαρχία) με άτομα που δεν τους έχει δοθεί ακόμα η ευκαιρία αυτή.

Τα γενικά έξοδα τώρα, που αφορούν κυρίως τα λειτουργικά έξοδα για το ανέβασμα των έργων αλλά και τα διάφορα υλικά που χρησιμοποιούνται, αποτελούν κατά μέσο όρο το 25,1% των συνολικών δαπανών του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., που είναι κι αυτό ένα υψηλό σχετικά ποσοστό.

Τα έξοδα δηλαδή που έχει το Θέατρο, είναι καθαρά αποτέλεσμα της πολιτικής ρεπερτορίου που ακολουθείται και κατά συνέπεια των θεατρικών παραγωγών που στοιχίζουν, για να υπάρξει και υψηλού επιπέδου

καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Και μην ξεχνάμε ότι κάθε θεατρική σαιζόν ανεβαίνουν τρεις (3) με τέσσερις (4) παραγωγές. Δεδομένου και των καθυστερήσεων από πλευράς του ΥΠ.ΠΟ., είναι δικαιολογημένο τα έξοδα να είναι τόσο αυξημένα.

Εξάλλου βάσει της σύμβασης, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι υποχρεωμένο να δίνει σε ετήσια βάση τουλάχιστον ογδόντα (80) παραστάσεις, εκ των οποίων ικανός αριθμός θα πραγματοποιείται εκτός έδρας, δηλαδή στην ευρύτερη περιφέρεια. (άρθρο 9, παρ.4 και 5).

Όπως είδαμε, ο Δ/ντής του θεάτρου εισηγείται τον προ'υπολογισμό όλου του θεάτρου, που τελικά εγκρίνεται από το Δ.Σ. του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Χρειάζεται επομένως προσοχή από μέρους του Δ/ντή στο θέμα αυτό, το οποίο πρέπει να χειριστεί με μεγάλη σοβαρότητα, γιατί στον προ'υπολογισμό πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα σταθερά λειτουργικά έξοδα μια και αυτά είναι που ανεβάζουν το κόστος.

Όμως τις περισσότερες φορές _παρόλο που υπάρχει μια ασφάλεια και κάλυψη από τον προ'υπολογισμό γίνεται υπέρβαση αυτού, μια και οι θεατρικές παραγωγές φτάνουν υψηλότερα από αυτές που προ'υπολογίστηκαν.

Δεν πρέπει οτιδήποτε έχει να κάνει με το Δημόσιο, να ταυτίζεται και απαραίτητα με την φτήνια και την προχειρότητα. Το Θέατρο αποτελεί μεν επιχείρηση, αλλά είναι πολιτιστική επιχείρηση. Κι οτιδήποτε έχει να κάνει με τον πολιτισμό, δεν πρέπει να συνδέεται με το φτηνό, γιατί αυτό θα οδηγήσει σε χαμηλής ποιότητας αποτελέσματα. Για να καλυφθούν όμως τα έξοδα, δεν θα πρέπει να γίνει εις βάρος των πολιτών, αλλά να βρεθούν πόροι από άλλες πηγές. Γιατί αν συμβεί αυτό, θα χάσει την ουσία της και το σκοπό της, που είναι να παρέχει πολιτιστικές υπηρεσίες, έχει δηλαδή κοινωνικό χαρακτήρα και όχι κερδοσκοπικό. Και για να πετύχει το ποθητό αποτέλεσμα, θα πρέπει οι καλλιτέχνες να πληρώνονται και να πληρώνονται στην ώρα τους.

Φαίνεται πως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας το κατορθώνει αυτό με τη μεγάλη βοήθεια του Δήμου, χρειάζεται όμως ακόμη προσπάθεια, για να επιτευχθεί το άριστο αποτέλεσμα, που είναι η μεγιστοποίηση του καλλιτεχνικού αποτελέσματος με την ελαχιστοποίηση του κόστους.

Το κόστος εδώ έχει να κάνει με το έλλειμμα που εμφανίζεται στον ισολογισμό, κι όχι με το κόστος των θεατρικών παραγωγών, γιατί όπως ειπώθηκε οι υψηλού επιπέδου παραγωγές προ'υποθέτουν κόστος. Το έλλειμμα όμως μπορεί να μειωθεί αν οι άνθρωποι του θεάτρου αναζητήσουν λύσεις σε διάφορες πηγές, όπως στο να φροντίσουν να προβάλλονται περισσότερο και να προσελκύουν ολοένα και περισσότερους χορηγούς.

Όμως, όπως είδαμε, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, πραγματοποιεί και περιοδείες ως θέατρο Περιφερειακό, κι έτσι εκτός από τα έξοδα των θεατρικών παραγωγών επιβαρύνεται και με αυτά των περιοδειών αλλά και των παράλληλων εκδηλώσεων.

Οι εισπράξεις όμως από τις περιοδείες αυτές είναι πολύ μικρές σε σχέση με τα έξοδα (πίνακας 6, 7 και 9) και το άσχημο είναι ότι δεν υπάρχει καθόλου οικονομική ενίσχυση από τους άλλους δήμους και τις κοινότητες της περιφέρειας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αλλά και οι παραστάσεις που κλείνονται απ'αυτούς είναι λίγες.

Πρέπει οπωσδήποτε, πέρα από τους θεσμοθετημένους κεντρικούς πόρους, να υπάρξει χρηματοδότηση για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από την περιφέρεια, αλλά και από τα νομαρχιακά προγράμματα. Συμπεραίνουμε επομένως ότι παρόλο που αυξήθηκε η επιχορήγηση από το ΥΠ.ΠΟ., δεν φαίνεται να λύνεται το οικονομικό πρόβλημα του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πόσο μάλλον όταν καθυστερεί να

στείλει αυτά τα χρήματα. Η αλήθεια είναι ότι το ΥΠ.ΠΟ. δεν έχει στη διάθεσή του μεγάλο ποσοστό από τον κρατικό προϋπολογισμό ώστε να ανταποκρίνεται με άνεση στις υποχρεώσεις του απέναντι στους πολιτιστικούς θεσμούς δεδομένης και της γενικότερης λιτότητας που έχει εξαγγείλει το ελληνικό κράτος.

Κατά καιρούς, όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ζητούν η κρατική χρηματοδότηση όχι μόνο να καταβάλλεται έγκαιρα, αλλά να προσαρμόζεται ετήσια και τιμαριθμικά. Επειδή όλα τα χρόνια το ΥΠ.ΠΟ. ακολουθούσε ίδια οικονομική πολιτική για όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., ζητήθηκε απ'αυτά, το ύψος της χρηματοδότησης να καθορίζεται και από το έργο του εκάστοτε θεάτρου, γιατί έχει αποδειχθεί μέχρι τώρα ότι υπήρχε μεγάλη διαφορά τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική.

Αυτό αποτελεί το κύριο πρόβλημα για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, που το ενδιαφέρει όπως είδαμε το ποιοτικό καλλιτεχνικό έργο, γι'αυτό και έχει μεγάλα έξοδα. Το σωστότερο θα είναι λοιπόν το ΥΠ.ΠΟ. να λαμβάνει υπόψη του το ετήσιο ρεπερτόριο που προγραμματίζει και υλοποιεί το κάθε θέατρο για το ύψος της επιχορήγησης.

Βέβαια στη σύμβαση αναφέρεται ότι οι επιχορηγήσεις του ΥΠ.ΠΟ. μπορεί να αυξάνονται, αν η γενικότερη παραγωγή των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι μεγαλύτερη βάσει ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών, όμως έτσι ενυπάρχει η έννοια του δυνητικού κι όχι του υποχρεωτικού.

Ο Δήμος όπως είδαμε, έχει ξεπεράσει κατά πολύ εδώ και αρκετά χρόνια το ΥΠ.ΠΟ. από οικονομικής άποψης. Δεν φτάνει να δίνει το ΥΠ.ΠΟ. 70 εκατ. μόνο για την λειτουργική πλευρά του θεάτρου. Μην ξεχνάμε πως τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχουν κι άλλα έξοδα, όπως τη συντήρηση των κτιρίων στα οποία στεγάζονται, τη συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού, των αυτοκινήτων και των φορτηγών, αν έχουνε, κ.λ.π.

Το Θέατρο της Πάτρας βοηθήθηκε πολύ όταν ξεκίνησε η Παιδική Σκηνή το 1992, όπου όπως φαίνεται και από τον πίνακα 3, ήταν η χρονιά με το μικρότερο έλλειμμα. Από τα παιδικά έργα που ανεβάζει το θέατρο, εισρέουν σημαντικά ποσά που το βοηθούν κάπως να "ανασάνει" οικονομικά. Βέβαια δίνεται μεγάλη προσοχή και στις παιδικές παραγωγές με αποτέλεσμα κι εδώ τα έξοδα να είναι αυξημένα, όμως η μεγάλη προσέλευση των νεαρών ηλικιών δεν αφήνει περιθώρια απροσεξίας. Τα παιδιά έχουν δείξει επανειλημμένως το ενδιαφέρον τους για το θέατρο, γι'αυτό δεν επιτρέπεται η Παιδική Σκηνή να λειτουργεί με κριτήρια εμπορικότητας, όπως και καμία άλλη σκηνή φυσικά, αν θέλουμε να μιλάμε για πραγματικό θέατρο και πολιτισμό.

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας καλύπτεται από τις επιχορηγήσεις και τις χορηγίες. Αυτές αποτελούν κατά μέσο όρο το 88,86% του συνόλου των εσόδων, όπως βλέπουμε και στον πίνακα 8. Από την άλλη μεριά, τα έσοδα από τις παραστάσεις καλύπτουν μόνο το 8,20% κατά μέσο όρο. Χωρίς αυτές τις επιχορηγήσεις επομένως, δεν θα ήταν δυνατό να λειτουργεί το θέατρο.

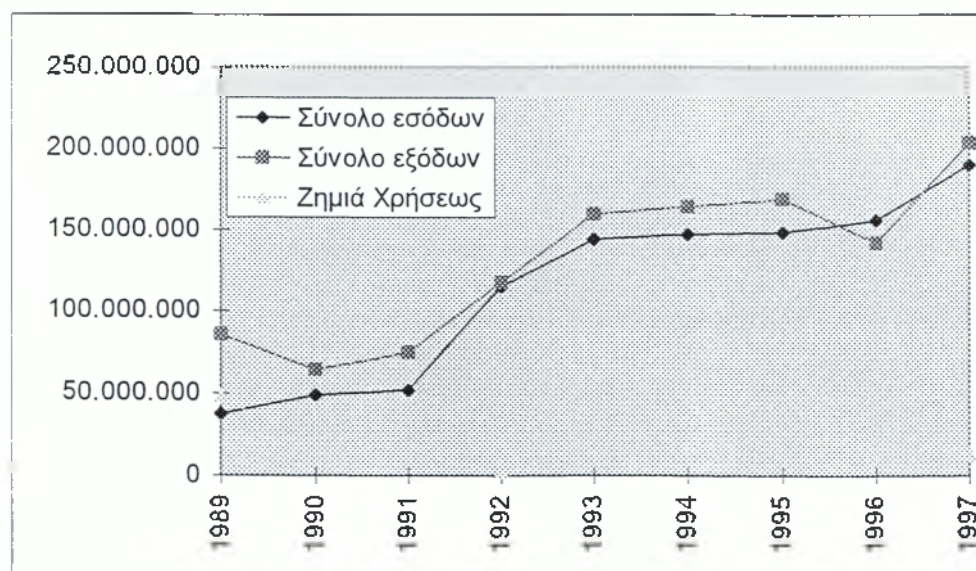
Αύξηση της εμπορικότητας σ'αυτή την επιχείρηση όπως ήδη τονίστηκε, δεν μπορεί να ισχύσει, γιατί τότε αντί για αναβάθμιση θα είχαμε υποβάθμιση της ποιότητας του έργου της.

Είναι τελείως άστοχο να αντιμετωπίζεται η πολιτιστική πολιτική από την άποψη των οικονομικών ωφελειών που αποφέρει σε μια πόλη. Το "κέρδος" του πολιτιστικού προΐοντος μετριέται από τα αποτελέσματα που έχει επιφέρει αυτό στους πολίτες και γενικότερα στη ζωή του τόπου.

Πίνακας 4

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ - ΖΗΜΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 1989 - 1997			
Έτη	Σύνολο εσόδων	Σύνολο εξόδων	Ζημιά Χρήσεως
1989	37.500.830	85.644.890	48.144.060
1990	48.802.530	64.163.250	15.360.720
1991	51.860.930	74.737.056	22.876.126
1992	114.982.603	117.485.618	2.503.015
1993	143.902.800	159.234.180	15.331.380
1994	146.948.500	164.159.518	17.211.018
1995	148.100.500	168.680.780	20.580.280
1996	155.600.000	141.938.820	13.662.820
1997	189.800.000	203.100.000	13.200.000

Πηγή: Ισολογισμοί των ετών 1989 - 1997

Πίνακας 5

ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ				
Έτη	Γενικά Έξοδα	Αμοιβές Τρίτων	Δαπάνες Προσωπικού	Σύνολο Εξόδων
1989	21.104.450	13.703.200	50.837.240	85.644.890
1990	13.449.400	14.228.000	36.485.850	64.163.250
1991	16.055.000	15.920.000	42.762.056	74.737.056
1992	28.950.000	18.800.000	69.735.618	117.485.618
1993	41.845.000	30.680.000	86.709.180	159.234.180
1994	41.029.520	33.750.000	89.380.098	164.159.518
1995	42.632.480	35.130.200	90.918.100	168.680.780
1996	45.695.600	30.843.220	95.400.000	171.938.820
1997	50.000.000	45.100.000	108.000.000	203.100.000

Πίνακας 6

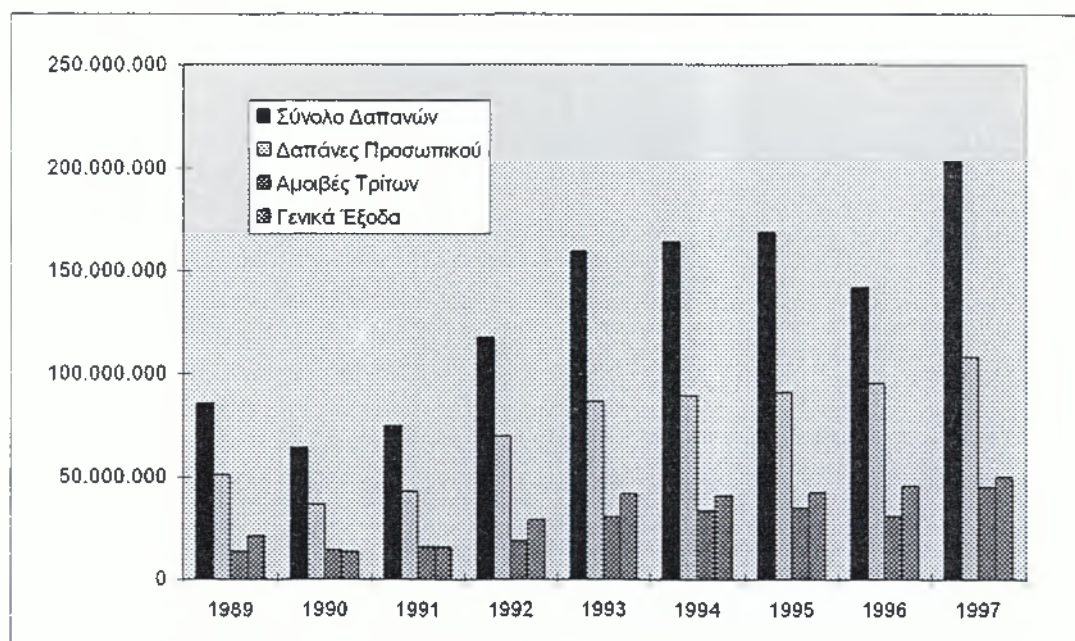
ΕΣΟΔΑ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ					
Έτη	Έσοδα εισιτηρίων	Επιχορηγήσεις	Χορηγίες (Ιδρ. Τοπάλη)	Διαφημίσεις	Σύνολο Εσόδων
1989	5.500.830	30.000.000	500.000	2.000.000	37.500.830
1990	6.102.530	40.000.000	500.000	2.200.000	48.802.530
1991	4.210.930	45.000.000	500.000	2.150.000	51.860.930
1992	8.482.603	105.000.000	1.000.000	2.000.000	114.982.603
1993	5.902.800	135.000.000	1.000.000	2.000.000	143.902.800
1994	8.948.500	135.000.000	1.000.000	2.000.000	146.948.500
1995	9.100.500	135.000.000	1.500.000	2.500.000	148.100.500
1996	11.800.000	135.000.000	1.500.000	2.400.000	155.600.000
1997	13.500.000	170.000.000	4.000.000 *	2.300.000	189.800.000

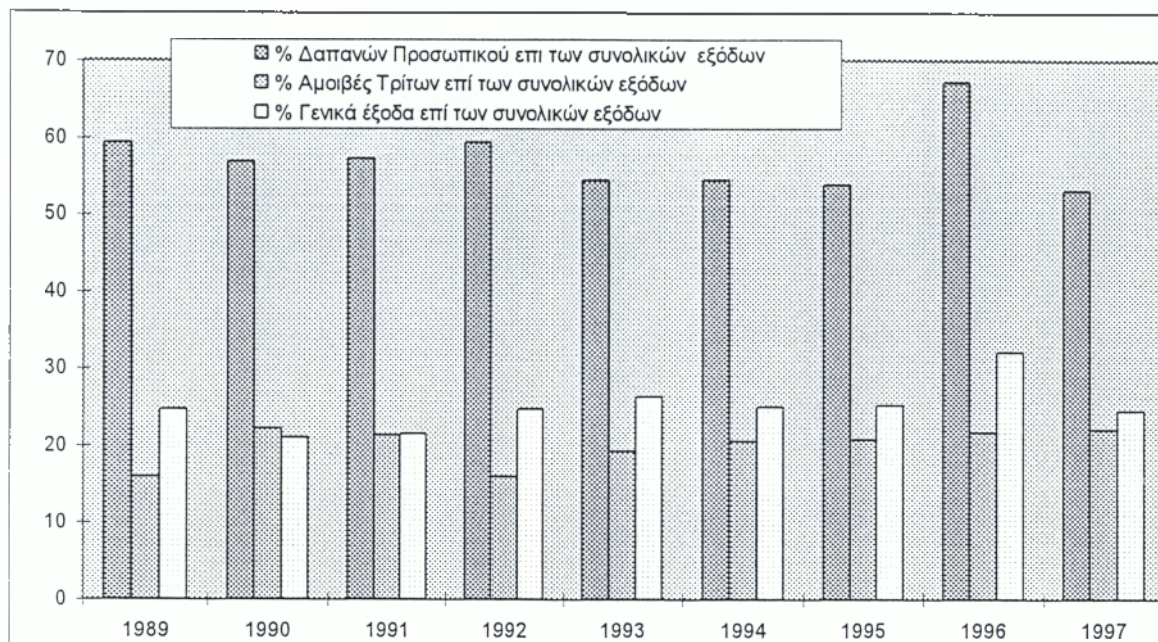
Πηγή: Ισολογισμοί των ετών 1989 - 1997

* Το 1997 εκτός από 1.500.000 από το ίδρυμα Τοπάλη, το θέατρο πήρε και 2.500.000 από τη Γενική Τράπεζα.

Πίνακας 7

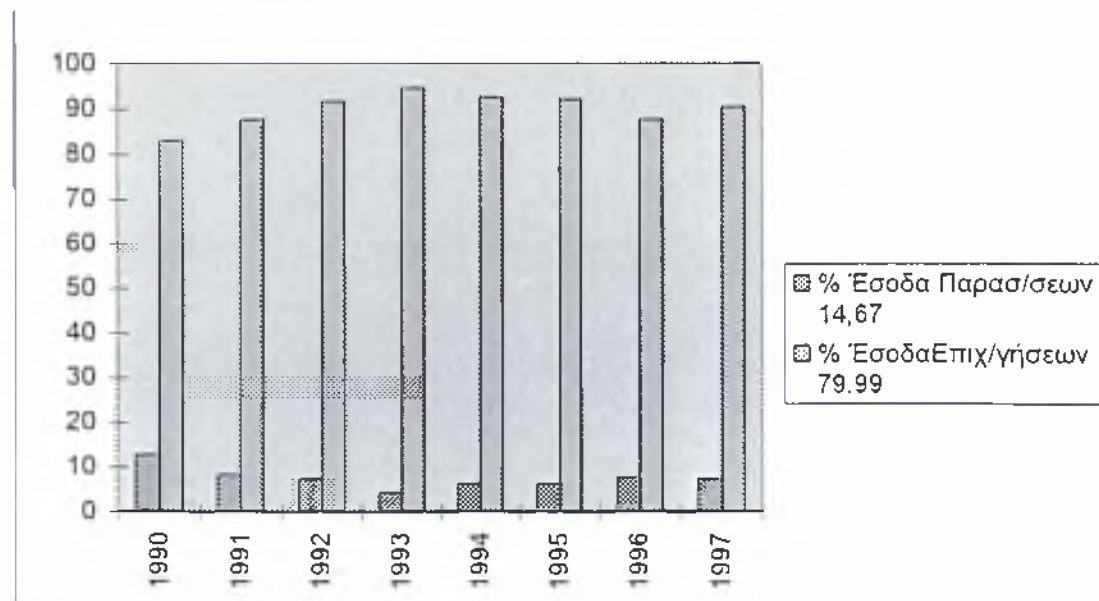
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ							
Έτη	Σύνολο Δαπανών	Δαπάνες Προσωπικού	% Δαπανών Προσωπικού επί των συνολικών εξόδων	Αμοιβές Τρίτων	% Αμοιβές Τρίτων επί των συνολικών εξόδων	Γενικά Έξοδα	% Γενικά έξοδα επί των συνολικών εξόδων
1989	85.644.890	50.837.240	59,35	13.703.200	16	21.104.450	24,64
1990	64.163.250	36.485.850	56,86	14.228.000	22,17	13.449.400	20,96
1991	74.737.056	42.762.056	57,21	15.920.000	21,30	16.055.000	21,48
1992	117.485.618	69.735.618	59,35	18.800.000	16	28.950.000	24,64
1993	159.234.180	86.709.180	54,45	30.680.000	19,26	41.845.000	26,27
1994	164.159.518	89.380.098	54,44	33.750.000	20,55	41.029.520	25
1995	168.680.780	90.918.100	53,89	35.130.000	20,82	42.632.480	25,27
1996	141.938.820	95.400.000	67,21	30.843.220	21,72	45.695.000	32,19
1997	203.100.000	108.000.000	53,17	45.100.000	22,2	50.000.000	24,61

Πίνακας 8

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ					
Έτη	Σύνολο Εσόδων	Έσοδα Παρασ/σεων	% Έσοδα Παρασ/σεων	Επιχορηγήσεις	% Έσοδα Επιχ/γήσεων
1989	37.500.830	5.500.830	14,67	30.000.000	79,99
1990	48.802.530	6.102.530	12,51	40.500.000	82,98
1991	51.860.930	4.210.930	8,12	45.500.000	87,73
1992	114.982.603	8.482.603	7,3	105.500.000	91,75
1993	143.902.800	5.902.800	4,11	136.000.000	94,51
1994	148.100.000	9.100.000	6,1	136.000.000	92,55
1995	148.100.000	9.100.000	6,2	136.500.000	92,17
1996	155.600.000	11.800.000	7,6	136.500.000	87,72
1997	189.800.000	13.500.000	7,2	171.500.000	90,36
Μ.Ο.			8,2		88,86

Πίνακας 9

Περιοδείες του έργου "Δάφνες και Πικροδάφνες"			
Πόλη	Ημερομηνία	Έσοδα από εισιτήρια και Τ.Π.Υ.*	Έξοδα
Αίγιο	24-25/5/97	73.500	252.900
Μαραθιάς Αμαλιάδος	7/8/97	57.000	488.307
Αντίρριο	8/8/97	758.000	60.000
Μεγανήσι	10/8/97	944.000	530.000
Ζάκυνθος	12/8/97	174.000	630.000
Σύνολο		1.324.300	1.961.207

* Το Τ.Π.Υ. είναι τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών για τις οργανωμένες παραστάσεις που δόθηκαν.

3. Ο θεσμός των συνδρομητών

Στο Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας συνέβαινε κάτι μοναδικό για τα θεατρικά δεδομένα.

Από το πρώτο έτος λειτουργίας του, κατάφερε να κερδίσει το κοινό του, ένα κοινό που ήθελε να είναι παρόν σε όλες τις παραγωγές του, και να το ενισχύει όσο μπορεί οικονομικά.

Έτσι, δημιουργήθηκε κάτι εντελώς καινούριο στον τόπο μας, μια σχεδόν άγνωστη πρακτική τόσο για το ίδιο το θέατρο σαν "θέατρο" όσο και για τους ίδιους τους "θεατές".

Αυτό ήταν η έννοια της συνδρομής, που ήταν ιδέα της Μάγιας Λυμπεροπούλου, η οποία είχε εμπειρία από τα διάφορα Ευρωπαϊκά Περιφερειακά Θέατρα που εφαρμόζεται ο θεσμός των συνδρομητών.

Την πρώτη τριετία λοιπόν, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας έχει 1300 συνδρομητές, ένας αριθμός που μοιάζει ασήμαντος για ένα πληθυσμό τότε 180.000 περίπου κατοίκων, ήταν όμως ανέλπιστα υψηλός αν σκεφτεί κανείς το πρωτόγνωρο του θεσμού.

Αυτό ακριβώς το πρωτόγνωρο έκανε πολλούς από τους συνδρομητές τότε να αντιμετωπίζουν το "δελτίο συνδρομητή" σαν κουπόνι ενίσχυσης ή κάρτα διαρκείας, κι όχι σαν προαγορασμένο οικονομικότερο εισιτήριο, με αποτέλεσμα να μην έρχονται όλοι σε όλα τα έργα όπως δικαιούνταν. Για παράδειγμα, στο "Αγάπης Αγώνας Αγονος", ήρθαν στις παραστάσεις που δόθηκαν, 767 από τους 1030 τότε συνδρομητές, όπως φαίνεται και από τις καταστάσεις που κρατούνται στο ταμείο.

Η Μάγια Λυμπεροπούλου είχε πει τότε:

" Δεν θα ήταν καθόλου ουτοπικό, αλλά αντίθετα απόλυτα επιβεβλημένο και εφικτό (σε ορισμένα ευρωπαϊκά δημοτικά θέατρα αποτελεί μάλιστα και όρο των προγραμματικών τους συμβάσεων) να τεθεί σαν στόχος να φθάσει να έχει το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας μέσα στην πρώτη πενταετία λειτουργίας του (έως το 1992_93 δηλαδή) έναν αριθμό συνδρομητών της τάξης του 4 με 5% του Πάτρινου πληθυσμού. Να αποκτήσει δηλαδή κάπου 8000 με 9000 συνδρομητές. Θα μπορούσε μάλιστα, αυτός ο "υπερβολικός" για τα ελληνικά μας μέτρα αριθμός αριθμός, να γινόταν πολύ νωρίτερα πραγματικότητα... εάν για παράδειγμα, καθένας από τους σημερινούς 1300 συνδρομητές έγραφε για την τεταρτη περίοδο που ξανοίγεται μπροστά μας, έστω και ΕΝΑΝ μόνο καινούριο συνδρομητή, και το ίδιο γινόταν κάθε νέα περίοδο... (1300 -> 2600 -> 5200 -> 10400...!!!). Τί θα σήμαινε κάτι τέτοιο: Μα πρώτα απ'όλα ένα πραγματικά δημοτικό θέατρο, του "δήμου", των πολιτών, οι οποίοι θα ανδεικνύονταν σε τρίτη υπολογίσιμη πηγή επιχορήγησης του θεάτρου, ισότιμη αν όχι ανώτερη του ΥΠ.ΠΟ. και του Δήμου Πατρέων μια και θα έφταναν να αντιπροσωπεύουν ένα ποσό πάνω από 30.000.000 δρχ. (8000 συνδρομητές χ 3750 η συνδρομή, όπως θα εξελισσόταν σε αυτό το διάστημα)."

Ο αριθμός αυτός των 1300 συνδρομητών _μόνιμων φίλων και υποστηρικτών_ αντιπροσώπευε για το θέατρο, εκτός από μια ανεκτίμητη ηθική συμπαράσταση, ένα ποσό της τάξης των 3.250.000 δρχ. το οποίο "προκαταβαλλόταν" θα λέγαμε, στα μέσα της θερινής περιόδου και την έναρξη τη χειμερινής, διάστημα όπου ο μηνιαίος προ'υπολογισμός του θεάτρου ήταν ιδιαίτερα "βεβαρυμένος" (καθώς τότε ακριβώς ετοιμάζονται ή πρέπει να ετοιμαστούν σκηνικά, κοστούμια, μουσική κ.λ.π. και η πρώτη εκταμίευση της ετήσιας επιχορήγησης του ΥΠ.ΠΟ. λαμβανόταν στο τέλος μόλις του εκάστοτε τρέχοντος οικονομικού έτους (τέλος Νοεμβρίου) _γεγονός που καθιστούσε τη συνδρομή δυο φορές πολύτιμη.

Δυστυχώς όταν η Μάγια Λυμπεροπούλου συμπλήρωσε τη θητεία της και έφυγε, έπαψε να ισχύει κι ο θεσμός αυτός. Ο νυν Δ/ντής του Θεάτρου Νίκος Αρμάος είχε θέσει σαν στόχο την επαναφορά του θεσμού και από το 1997 ισχύει πάλι. Οι συνδρομητές του θεάτρου είναι τώρα 10.000 και πληρώνουν συνδρομή των 10.000 δρχ. Παλιά υπήρχαν δύο ειδών συνδρομές, μια απλή και μία συμπαράστασης, τώρα όμως η συνδρομή που καθιερώνεται είναι μία.

Ακόμη δεν έχουν δοθεί τα χρήματα από τις συνδρομές. Αναμένονται να δοθούν το Μάρτιο. 10.000 συνδρομητές χ 10.000 που είναι η συνδρομή έχουμε 100.000.000! Αν το έβλεπε η Μ.Λυμπεροπούλου σίγουρα θα ήταν περήφανη, γιατί πλέον αυτά τα χρήματα δεν θα αποτελούν μόνο τρίτη πηγή επιχορήγησης για το θέατρο αλλά θα είναι και σαφώς ανώτερη από αυτή του ΥΠ.ΠΟ. και ισότιμη με αυτή του Δήμου!

Αυτό θα πει απαλλαγή του θεάτρου από την αγωνία της έγκαιρης εκταμίευσης των δόσεων της επιχορήγησης από το εκάστοτε ΥΠ.ΠΟ. και από τον εκάστοτε Δήμο. Θα μιλάμε δηλαδή για ένα παραγματικά δημοτικό θέατρο. Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας θα γίνει πραγματικά το δικό της θέατρο...

Με αυτό τον τρόπο σιγά σιγά το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα σταματήσει να εμφανίζει χρεωστικά υπόλοιπα στους ισολογισμούς του κι έτσι θα αρχίσει να παρουσιάζει κέρδη χρήσης κι όχι ζημιές. Θα αρχίσει δηλαδή να γίνεται οικονομικά αποδοτικό και μάλλον αυτοσυντήρητο γιατί δεν θα εξαρτάται καθόλου από οποιαδήποτε μορφή εξουσίας, αλλά από τους ίδιους τους δημότες! Το θέατρο έτσι θα μπορέσει να εκπληρώσει το σκοπό του που είναι να παράγει υψηλού επιπέδου θεατρικό προ'ϊόν και οι δημότες θα είναι ευχαριστημένοι που θα μπορούν να το απολαμβάνουν όποτε θέλουν και οικονομικότερα. Εφόσον και οι δύο πλευρές επιτυγχάνουν το σκοπό τους, μιλάμε για αριστοποίηση αποτελέσματος.

Η Μάγια Λυμπεροπούλου είχε πει:

"Σε μια εποχή όπου η καταναλωτική μανία αρχίζει να έχει γνωρίσματα νευρικού τικ. όπου οι αξίες ακολουθούν τη σύντομη τροχιά του επίκαιρου, όπου οι σχέσεις με τον εαυτό μας και τους άλλους διακρίνονται από ρυθμούς και ποιότητα "φαστφουντάδικου". όπου πληροφόρηση και ενημέρωση υποκαθιστούν τη γνώση, το θέατρο είναι ένας από τους τελευταίους τόπους όπου καλλιεργείται η συνείδηση, η μνήμη και σαν προ'υπόθεσή τους η γλώσσα μας.

Το να συνδράμει κανείς έμπρακτα στη διατήρηση, στην ενίσχυση και άνθιση ενός μόνιμου θεάτρου, δεν συνιστά παθητική φιλόανθρωπη χειρονομία, αλλά ενεργό υπεράσπιση της ανθρώπινης υπόστασής μας. Ούτε λιγότερο, ούτε περισσότερο...

4. Άλλες Πηγές Οικονομικών Πόρων

Εφόσον υπάρχουν οι ετήσιες επιχορηγήσεις από το ΥΠ.ΠΟ. και από το Δήμο Πατρέων, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. φαίνεται ότι μπορεί να συνεχίσει το έργο του αφού καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες του.

Όλα αυτά τα χρόνια ο Δήμος στάθηκε στο πλευρό του θεάτρου, όταν τις πιο δύσκολες στιγμές απειλήθηκε και με κλείσιμο, και τελικά με τις υπέρογκες προσπάθειές του κατόρθωσε να διατηρήσει και να αναβαθμίσει το θεσμό αυτό. Η υλική συμπαράσταση του Δήμου, όπως είδαμε, ξεπερνά κατά πολύ τις σταθερές υποχρεώσεις απέναντί του.

Σίγουρα το μεγαλύτερο πρόβλημα του Θεάτρου, είναι τα ελλείμματα που έχει και τα οποία πρέπει να καλυφθούν όχι μόνο από δικούς του πόρους και από τους πόρους του Δήμου αλλά και από άλλες πηγές.

Γι' αυτό το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. πρέπει να απευθύνεται και σε άλλους φορείς όπως το Υπουργείο Παιδείας και άλλα Υπουργεία, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, τους δήμους και τις κοινότητες της περιφέρειάς του και βέβαια και τους ιδιώτες που μπορούν να προσφέρουν την βοήθειά τους μέσω των χορηγιών.

Βέβαια από φέτος επανήλθε ο θεσμός των συνδρομητών και τα χρήματα από τις συνδρομές θα βοηθήσουν να λυθεί το οικονομικό του πρόβλημα, όμως τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. δεν είναι μόνο δημοτικά θέατρα αλλά και περιφερειακά, γι' αυτό επιβάλλεται η ενίσχυση τουλάχιστον από τους Ο.Τ.Α. της περιφέρειάς του και τη Ν.Α. για να ενθαρρύνεται να πραγματοποιεί περισσότερες περιοδείες σε αυτούς αλλά και άλλες εκδηλώσεις, κι όχι μόνο και μόνο επειδή το υποχρεώνει η Σύμβασή του με το ΥΠ.ΠΟ.

Όπως είδαμε, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. συνεργάζεται με τη Δ/ση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού, η οποία επιτρέπει στα σχολεία να παρακολουθούν τα έργα που ανεβάζει το θέατρο, χωρίς όμως να συμβάλλει οικονομικά στην όλη προσπάθεια. Όμως το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. επιτελεί και εκπαιδευτικό έργο, γι' αυτό θα έπρεπε να δίνεται κάποια χρηματική βοήθεια σε αυτό.

Το Υπουργείο Παιδείας δεν έχει κάνει κάτι προς αυτή την κατεύθυνση, το οποίο θα έπρεπε να συνεργάζεται περισσότερο με το ΥΠ.ΠΟ. και να ενισχύει οικονομικά τέτοιες δραστηριότητες. Γιατί ο πολιτισμός δεν είναι ένα θέμα που απασχολεί μόνο το ΥΠ.ΠΟ., αλλά αφορά όλους, και ειδικά το Υπουργείο Παιδείας.

Εξάλλου το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχει παιδική σκηνή όπου ανεβάζει παραστάσεις για παιδιά κάθε περίοδο. Θα μπορούσε το Υπουργείο Παιδείας να ενισχύει οικονομικά αυτή την δραστηριότητα αλλά και τις άλλες παραγωγές που ανεβάζει το θέατρο, ώστε να παρακολουθούνται από τους μαθητές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

Επίσης η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς θα πρέπει να επαναφέρει την βοήθειά της στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., με τα επιδοτούμενα εισιτήρια, και γιατί όχι να την επεκτείνει και στο σπουδαστικό και φοιτητικό χώρο. Βέβαια θα πρέπει και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να προσπαθήσει να προσκομίσει όσο το δυνατόν περισσότερα αποκόμματα μαθητών, για να εξασφαλίσει αυτή την οικονομική πηγή.

Το Υπουργείο Εργασίας, ύστερα από παρέμβαση του ΥΠ.ΠΟ., εκδίδει κάθε χρόνο εγκύκλιο για την ευνοϊκή μεταχείριση των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. από τις Εργατικές Εστίες.

Έτσι, η Εργατική Εστία της Τοπικής Υπηρεσίας Πάτρας εκδίδει εισιτήρια για τους εργαζομένους, τα οποία βοηθούν αρκετά στην οικονομική ενίσχυση του θεάτρου. Επειδή όμως η απορροφητικότητα των εισιτηρίων αυτών δεν είναι πολύ μεγάλη, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή του στις δημόσιες σχέσεις του, ώστε να προβάλλονται περισσότερο τα έργα του από τα Μ.Μ.Ε. και να ενημερώνονται έτσι οι εργαζόμενοι για την προσφορά της Εργατικής Εστίας ώστε να παρακολουθούν όλοι, αν είναι δυνατόν, αυτά τα έργα.

Τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. όπως λέει και το όνομά τους είναι περιφερειακά θέατρα, κι όχι ιδιοκτησία των δήμων. Υπάρχει μια περιφέρεια στην οποία κινούνται, η οποία όμως δεν ενδιαφέρεται για την χρηματοδότησή τους. Για το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, δεν έχει δοθεί μέχρι στιγμής κανενός είδους χρηματοδότηση, ούτε από άλλους δήμους ούτε κι από την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).

Όμως τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. πρέπει να βοηθούνται από όλους γιατί ανήκουν σε όλους. Είναι ανάγκη να συνδεθεί το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. με την κοινωνία του νομού κι επειδή δυστυχώς η διακίνηση των πολιτιστικών προ'όντων είναι ελλειπής στην επαρχία, η Τ.Ε.Δ.Κ. μπορεί να συμβάλλει προς την κατεύθυνση πολιτιστικής ευαισθητοποίησης του κοινού.

Εφόσον σήμερα γίνεται πολύς λόγος για την ανάπτυξη, αναπόσπαστο κομμάτι της αποτελεί και η πολιτιστική της πλευρά, η οποία δεν θα πρέπει να αγνοείται.

Όσον αφορά τη Ν.Α., παρόλο που από τη νομοθεσία έχουν εκχωρηθεί πολιτιστικές αρμοδιότητες στους νομάρχες, δεν φαίνεται να έχουν γίνει και πολλά πράγματα σε σχέση με την χρηματοδότησή τους στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Η Ν.Α. Αχαΐας χρηματοδότησε το 1996 το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας με 2.000.000. Επίσης, την ίδια χρονιά πήρε από το Υπουργείο Εσωτερικών 500.000 δρχ., όμως ήταν η μοναδική χρονιά που συνέβη αυτό.

Βέβαια οι νομαρχιακές αρχές δεν έχουν ακόμα στη διάθεσή τους τους αναγκαίους πόρους, αλλά απ'ό,τι φαίνεται ούτε και την πρόθεση να ενισχύσουν την πολιτιστική δράση. Όμως, κατά την εκπόνηση των νομαρχιακών προγραμμάτων θα μπορούσε να γίνει υποχρεωτικά εγγραφή κονδυλίου για αγορά παραστάσεων και δωρεάν παροχή τους σε φτωχούς και απόμακρους δήμους και κοινότητες σε συνεργασία πάντοτε και με την Τ.Ε.Δ.Κ.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, εκτός από τις επιχορηγήσεις του ΥΠ.ΠΟ. και του Δήμου Πατρέων έχει και έσοδα από χορηγίες.

Σημαντική είναι η βοήθεια που εισπράττει από το ίδρυμα Ιωάννου και Ευτέρπης Τοπάλη, η οποία έχει μετατραπεί _θα μπορούσε να πει κανείς_ σε επιχορήγηση. Το Ίδρυμα Τοπάλη άρχισε να επιχορηγεί το Θέατρο από το 1990, όπου για δύο χρόνια έδινε 500.000, το '93 και το '94 1.000.000, και από το 1996 δίνει 1.500.000 δρχ.

Κατά καιρούς το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είχε διάφορους χορηγούς, όπως τα SUPER MARKETS "Κρόνος", διάφορα φροντιστήρια και ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. της πόλης, το ξενοδοχείο "ΑΣΤΗΡ", τα καταστήματα Folli Follie, την Αγροτική Ασφαλιστική, τη Γενική Τράπεζα, το τοπικό κανάλι TELE TIME κ.λ.π.

Φαίνεται πως αποδίδουν οι δημόσιες σχέσεις του θεάτρου, όμως θα πρέπει να γίνει ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια από μέρους του για να παρακινηθούν κι άλλοι χορηγοί.

Το κράτος έχει ήδη θεσπίσει ευνοϊκές φορολογικές ρυθμίσεις και άλλα κίνητρα για τους χορηγούς, το μόνο που μένει είναι το Θέατρο και οι άνθρωποί του να τα εκμεταλλευτούν καταλλήλως όλα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΣΤΟΧΟΙ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Μια αποκέντρωση με στόχο την ουσιαστική περιφερειακή ανάπτυξη, σε εθνικό επίπεδο θα επιτευχθεί μόνο όταν στις διαδικασίες ενός προγραμματισμού, που θα ωφελεί και θα εξυπηρετεί οικονομικά και πολιτιστικά ολόκληρο τον πληθυσμό, πάρουν μέρος και οι Ο.Τ.Α. σαν εκφραστές της κοινής γνώμης και βούλησης.

Αυτό βέβαια προϋποθέτει ότι οι Ο.Τ.Α. θα είναι αυτοδύναμοι διοικητικά και αυτάρκεις οικονομικά για να είναι σε θέση να εφαρμόσουν σύγχρονα προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης, πολιτιστικής εξέλιξης και εξύψωσης για όλο το λαό, απαλλαγμένα από τις γνωστές γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Ο Δήμος Πατρέων δίνει μεγάλη προσοχή στο πολιτιστικό και κοινωνικό κομμάτι του έργου του, στα πλαίσια ενός μοντέλου ανθρωποκεντρικής ανάπτυξης που έχει υιοθετήσει. Στην πράξη αυτό φαίνεται από τα κονδύλια που διαθέτει για τα πολιτιστικά του ιδρύματα και επιχειρήσεις.

Εισφέρει λοιπόν για τα πολιτιστικά η δημοτική αρχή της Πάτρας, με το ποσό των 850.000.000 δρχ. Ο συνολικός προϋπολογισμός όλων των ιδρυμάτων είναι γύρω στο 1,1 με 1,2 δις. Τα υπόλοιπα εκατομμύρια καλύπτονται είτε από προγραμματικές συμβάσεις που έχει συνάψει με το ΥΠ.ΠΟ., είτε από χορηγίες είτε από εισιτήρια. Σημασία έχει ότι ο Δήμος καταβάλλει σχεδόν όλα τα χρήματα, προκειμένου να παράγει πολιτισμό!

Ο Δήμος Πατρέων λοιπόν, τουλάχιστον όσον αφορά τον πολιτιστικό τομέα, αποτελεί τρανό παράδειγμα ότι η Τ.Α. μπορεί να συμβάλλει τα μέγιστα σε όλους τους τομείς, αν πραγματικά το επιθυμεί, χωρίς να εξαρτάται συνεχώς από το αν θα δοθούν κονδύλια από την κεντρική κυβέρνηση, για να πραγματοποιήσει τα οράματά της.

Συγκεκριμένα, για καθένα από τα τέσσερα νομικά πρόσωπα του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου δίνονται τα εξής:

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	100.000.000
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ (Μπάντα + Μπαντίνα)	180.000.000
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ("Σολίστ της Πάτρας" + Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με όλες τις φάσεις του)	170.000.000
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	<u>400.000.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ	850.000.000

Αξίζει να σημειωθεί ότι όλη η δουλειά του Πολιτιστικού Τομέα διεκπεραιώνεται από 15 maximum υπαλλήλους που διαθέτει ο Τομέας αυτός και από 10 άτομα που υπάρχουν στο Συνεργείο Καλλιτεχνικών Κατασκευών που είναι μόνιμοι, και που το τελευταίο τρίμηνο προ του Καρναβαλιού γίνονται 35 με 40.

Ο Αντιδήμαρχος Πολιτιστικού Τομέα κ. Δ.Πεφάνης σημειώνει τα εξής:

" Στην ουσία γίνεται ένα τεράστιο έργο σχεδόν με το τίποτα και τα χρήματα είναι λίγα. Γιατί αν αναλογιστούμε ότι 180.000.000 παίρνει η Μπάντα _που στην ουσία αποτελούν ανελαστικές δαπάνες γιατί είναι μισθοδοσία χωρίς να παράγεται άμεσα πολιτισμός_ και αν δεχτούμε ότι για το Καρναβάλι διατίθενται περίπου 170.000.000.

έχουμε εδώ ένα σύνολο 350.000.000 δρχ. που λαμβάνονται από τη Μπάντα και το Καρναβάλι που είναι στην ουσία οι δύο ιδιαιτερότητες της πόλης.

Γιατί δυστυχώς μόνο η Πάτρα έχει Μπάντα με τέτοια υψηλά κονδύλια, κι αυτό οφείλεται σε κακούς χειρισμούς της προηγούμενης δημοτικής αρχής, του προηγούμενου δημάρχου, ο οποίος 20 μέρες πριν παραδώσει στο νυν δήμαρχο μονιμοποίησε χωρίς καν να αξιολογήσει εμπειρικούς μουσικούς.

Έτσι, έχουμε από τη μια μεριά τους "Σολίστ της Πάτρας", που είναι από τις κορυφαίες ορχήστρες της Ελλάδας _από τις δυο - τρεις γιατί δεν υπάρχουν βέβαια και άλλες_ υψηλών προδιαγραφών και σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, την οποία χρηματοδοτεί ο Δήμος με το ποσό της τάξης των 80 έως 100 εκατ. (αυτό εμπεριέχεται στο άθροισμα του Δημοτικού Ωδείου). Και κατώτερο σαφώς κλάσης μουσικό σύνολο (Μπάντα) πληρώνεται γύρω στα 180.000.000 το χρόνο. Αυτές οι δύο δράσεις, η μία του Καρναβαλιού και η άλλη της Μπάντας είναι οι υποχρεωτικές για την πόλη. Η μία λόγω της ιστορίας της και η άλλη εξαιτίας της ιδιομορφίας που εξηγήθηκε παραπάνω, αποστερούν τα 350 εκατ. και όλα τα υπόλοιπα γίνονται με 500 εκατ., λαμβανομένου υπόψη ότι μέσα στο Πνευματικό Κέντρο, από αυτά τα εκατομμύρια καλύπτεται και η μισθοδοσία όλων, συν των εκτάκτων, συν των υπερωριών των υπαλλήλων του Δήμου."

Όμως για το θέμα αυτό της Δημοτικής Μουσικής _το "αγκάθι" όπως το λέει χαρακτηριστικά ο κ. Αντιδήμαρχος_ φαίνεται πως ο κ. Πεφάνης βρήκε τη λύση:

"Για το συγκεκριμένο ζήτημα ακολουθούμε μια ήπια πολιτική με βασικό στόχο την αναβάθμιση της δημοτικής μουσικής. Η προοπτική είναι να μειώσουμε σημαντικά το κόστος και αυτό θα γίνει μέσα από διάφορες συνεργασίες. Για πρώτη φορά σας ανακοινώνω ότι θα συνεργαστούμε με μια εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα η οποία θα μας παραχωρεί τα πνευστά που λείπουν από τη δημοτική μουσική. Όσοι δε μουσικοί συνταξιοδοτούνται δεν θα αντικαθίστανται. Αυτή η κίνηση θα έχει σαν αποτέλεσμα σε πολύ λίγα χρόνια η δημοτική μουσική να μην κοστίζει περισσότερο από 40 - 50 εκατομμύρια δρχ. Μιλάμε για ήπια μετάβαση σε ένα υγιές καθεστώς."

Δηλαδή το πολιτιστικό έργο που παράγεται στην Πάτρα είναι πολύ μεγάλο και παράγεται με λίγα χρήματα και υπερβολικά πολυ δουλειά.

Όσον αφορά το Καρναβάλι _που αποτελεί μια ολόκληρη περίοδο εκδηλώσεων κι όχι μόνο το τελευταίο τριήμερο_ σαν μακροπρόθεσμος στόχος έχει τεθεί η δημιουργία ενός Καρναβαλικού χωριού που θα λειτουργεί όλο το χρόνο, με άρματα, εκθέματα κ.λ.π. παρελθόντων ετών, κάτι σαν Disneyland σε μικρογραφία. Βέβαια αυτό απαιτεί χρήματα για να γίνει, αλλά αν ποτέ γίνει, πραγματικά θα αποτελέσει κάτι ξεχωριστό για την πόλη, ως στοιχείο ανάδειξης του λαϊκού της πολιτισμού μέσα από το Καρναβάλι, κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου, προβάλλοντάς την έτσι πολύ περισσότερο.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. τώρα, όπως είδαμε, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους μόνιμους πυρήνες πολιτιστικής δραστηριότητας στην πόλη, λαμβανομένου υπόψη και την θερμή αντιμετώπιση που επεφύλαξε ο Αθηναϊκός και τοπικός Τύπος και τα άλλα Μ.Μ.Ε. σε αυτό, αλλά και την ανταπόκριση του κοινού.

Η οκτάχρονη θητεία του Θεάτρου προσφέρει πλέον μια πρακτική και μια εμπειρία που μπορούν να αποτελέσουν βάση συνεχούς βελτίωσης του θεσμού, ώστε να δοθεί διάρκεια στην αναζωογόνηση της ταυτότητας του θεάτρου και στην περαιτέρω ανάπτυξη της καλλιτεχνικής του δραστηριότητας.

Οπωσδήποτε η αύξηση του θεατρόφιλου κοινού αποτελεί στόχο για κάθε θέατρο και ειδικά για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Είναι γνωστό ότι το θέατρο περνάει κρίση και ιδιαίτερα στην επαρχία, σαν αποτέλεσμα της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας και της καταναλωτικής μανίας που έχει κυριεύσει την κοινωνία μας. Οι άνθρωποι πλέον καθλώνονται παθητικά μπροστά στην τηλεόραση αλλά και στον ηλεκτρονικό υπολογιστή χωρίς να μπορούν να "ξεκολλήσουν" με αποτέλεσμα να αποξενώνονται, να αλλοτριώνονται.

Όμως στην Πάτρα, ο Δήμος αυτή την "αφύπνιση" προσπαθεί να πετύχει. Και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, χάρη στη δράση του, απέκτησε το κοινό του από την αρχή της ίδρυσής του, και χρόνο με το χρόνο το αύξανε συνεχώς. Βέβαια υπάρχει όπως είδαμε και ο θεσμός των συνδρομητών που έφτασε τους 10.000. Με το δελτίο του συνδρομητή, αυτός έχει τη δυνατότητα να δει όλες τις παραγωγές του θεάτρου με προαγορασμένο οικονομικότερο εισιτήριο. Έτσι, συνεχώς αυξάνονται οι συνδρομητές.

Ένας άλλος στόχος του θεάτρου, είναι να επεκτείνει τις σχέσεις του με την υπόλοιπη περιφέρεια και να δημιουργήσει ακόμη πιο γερούς δεσμούς με την τοπική κοινωνία.

Επίσης το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. φιλοδοξεί να εξασφαλίσει συμμετοχή σε φεστιβάλ όπως του Ηρωδείου, της Επιδαύρου αλλά και σε διάφορα φεστιβάλ του εξωτερικού.

Στα πλαίσια διοργάνωσης παράλληλων εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου, φιλοδοξεί το θέατρο να μετεξελιχθούν οι "Ημέρες Θεάτρου στον Απόλλωνα" σε Διεθνές Φεστιβάλ με την πρόσκληση και ξένων σημαντικών θεατρικών σχημάτων, και όπως είδαμε η ανβίωση της όπερας εξαιτίας και του ιστορικού παρελθόντος της Πάτρας, προσδίδοντας έτσι ιδιαίτερο κύρος στην πόλη, όπως γίνεται και με το Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής.

Εκτός όμως από τους μακροπρόθεσμους στόχους, υπάρχουν και οι βραχυπρόθεσμοι που ήδη έχουν αρχίσει να υλοποιούνται, όπως η λειτουργία του χώρου του "Επίκεντρου" ως δεύτερη σκηνή για πειραματική θεατρική έρευνα και τη διοργάνωση των παράλληλων εκδηλώσεων του θεάτρου. Στόχος είναι η επαναφορά των θεατροπαιχνιδιών τώρα που υπάρχει αυτή η σκηνή, εφόσον και στο παρελθόν είχαν μεγάλη ζήτηση από τα παιδιά, και η δουλειά που γίνεται μέσα από αυτά τα παιχνίδια προσφέρει δημιουργικότητα και αναπτύσσει την φαντασία τους.

Ακόμη στόχο αποτελεί και ο εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης του θεάτρου και η σωστή ταξινόμησή της, η οποία ήδη έχει αρχίσει να γίνεται, όπως εξασφαλίστηκε και η είσοδος στο διεθνές δίκτυο πληροφοριών του **Internet**, όπου ο καθένας που είναι συνδεδεμένος με κάποιο κόμβο του, μπορεί να πληροφορηθεί για το μέχρι τώρα έργο και τις δράσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Υπάρχουν πολλές ιδέες ακόμη από τους ανθρώπους του θεάτρου, που τώρα θα έχουν την ευκαιρία σιγά σιγά να υλοποιηθούν, μια και ύστερα από διακοπή πέντε ετών από το θεσμό των συνδρομητών, αυτός επανέρχεται δριμύτερος και από ό,τι φαίνεται θα αποτελέσει από τις πιο σημαντικές πηγές εσόδων, ίσως και στο μέλλον η πιο σημαντική.

Έτσι η πόλη της Πάτρας εκτός από το Καρναβάλι και το Διεθνές Φεστιβάλ για τα οποία είναι γνωστή, θα έχει να "καυχιέται" και για το θέατρό της, τιμώντας την ιστορία του, αλλά κυρίως γιατί αυτό θα αποτελέσει έναν ακόμη πόλο έλξης για τους επισκέπτες της πόλης, και με την μετεξέλιξη των "Ημερών του Θεάτρου στον Απόλλωνα" σε Διεθνές Φεστιβάλ. Με όλα αυτά το prestige της πόλης θα ανέβει περισσότερο, κι ίσως θα πρέπει να δοθεί ακόμη πιο πολύ βάρος στο πολιτιστικό μέρος της ανάπτυξης μια και φαίνεται ότι και αυτό θα αποτελέσει λύση για τα μακροχρόνια οικονομικά προβλήματα που ταλανίζουν την πόλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Δήμος Πατρέων, έχει καταφέρει εδώ και πολλά χρόνια, να δημιουργήσει πολλές εστίες πολιτιστικής δραστηριότητας, που έχουν εξελιχθεί θα τολμούσε να πει κανείς σε ισχυρούς πόλους πολιτιστικής ανάπτυξης.

Ένας από αυτούς είναι το Καρναβάλι, το οποίο δεν έχει να προσφέρει μόνο μια διέξοδο από την πεζή πολλές φορές μίζερη πραγματικότητα, αλλά επιδιώκει να έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα περί τα πολιτιστικά πράγματα, κάτι που κάνει μέσα από τα σεμινάρια που διοργανώνει εκείνη την περίοδο αλλά κι από τις εκθέσεις, για προφανείς εικαστικούς, παιδευτικούς αλλά και τουριστικούς λόγους.

Στο σύνολο των δραστηριοτήτων του Δήμου Πατρέων, το Καρναβάλι κατέχει μια ξεχωριστή θέση, ίσως θα λέγαμε και μοναδική. Αυτή η μοναδικότητα προκύπτει από το πρωτοφανές εύρος της συμμετοχής. Γιατί εδώ επιτυγχάνεται η κατάργηση της διάκρισης ανάμεσα σε αυτούς τους λίγους που παράγουν και δημιουργούν και στους άλλους τους πολλούς που παρακολουθούν. Όχι, εδώ εμπλέκονται όλοι. Αυτή ακριβώς είναι η μοναδικότητα του Πατρινού Καρναβαλιού, από εδώ προκύπτει η σύνθετη φύση του. Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι, ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία και κοινωνική προέλευση συμμετέχουν σε αυτό το εκρηκτικό πανηγύρι.

Για το λόγο αυτό το Πατρινό Καρναβάλι διακρίνεται μεταξύ των Ευρωπαϊκών Καρναβαλιών. Η συμμετοχική διάθεση, η δημιουργία και η παρουσία των Πατρινών στις διάφορες εκδηλώσεις παράγουν μήνυμα που προσανατολίζει προς το μοντέλο του ενεργού ατόμου, σε μια εποχή όπου αυτό αναδεικνύεται διαρκώς και λιγότερο.

Το Πατρινό Καρναβάλι μέσα από την ιστορική του διαδρομή απέκτησε δύναμη και αυτογνωσία, και εξελίχθηκε στον μεγαλύτερο πολιτιστικό - κοινωνικό θεσμό της χώρας.

Το Καρναβάλι συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητες ενός από τα 4 νομικά πρόσωπα του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου, του Πνευματικού και Καλλιτεχνικού Κέντρου. Κι έτσι, ενώ η χειμερινή περίοδος (από τα μέσα Ιανουαρίου έως την Καθαρά Δευτέρα) σφύζει από τις πλούσιες και ποικίλες δραστηριότητες του Καρναβαλιού, τη θερινή περίοδο έχουμε το Διεθνές Μουσικό Φεστιβάλ, που κάθε άλλο παρά μόνο μουσικό φεστιβάλ είναι. Την περίοδο εκείνη, στα πλαίσια του Φεστιβάλ, ο Δήμος δεν περιορίζεται μόνο στην πρόσκληση μουσικών σχημάτων (ελληνικών και ξένων), αλλά διοργανώνονται διάφορες εκθέσεις (ζωγραφικής, φωτογραφίας, μάσκας κ.λ.π.) και άλλα πολιτιστικά δρώμενα, όπως και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ανεβάζει τις παραστάσεις του το καλοκαίρι σε συμπαραγωγή με αυτό.

Έτσι, κατά τη διάρκεια όλου σχεδόν του χρόνου, η πολιτιστική ζωή στην Πάτρα είναι έντονη και ακμαία, όπως εξάλλου είναι και η πολιτιστική εμπλοκή των Πατρινών. Το ότι υπάρχει ζωντανή πολιτιστική δράση στην Πάτρα, δεν είναι τυχαίο αποτέλεσμα αλλά ανάγκη που έχει δημιουργηθεί από την ιδιοσυγκρασία των Πατρινών, από αυτό το ταμπεραμέντο που τους διακρίνει. Είναι άνθρωποι κεφάλτοι, γλεντζέδες, και παρόλα τα παροβλήματα που αντιμετωπίζουν, κατορθώνουν να "τα βγάζουν πέρα" με την αισιοδοξία τους.

Η δημοτική αρχή το έχει εντοπίσει αυτό, γι'αυτό μέσα από τις πολιτιστικές διαδικασίες, στοχεύει στην ψυχική και πνευματική υγεία των δημοτών, προτρέποντάς τους να προχωρήσουν στη ζωή τους σε δρόμους δημιουργίας και αγάπης. Ακόμη δεν πρέπει να ξεχνάμε, τις επιρροές που έχει δεχτεί όλα αυτά τα χρόνια από την Ευρώπη σαν "πύλη της Δύσης" όπως την αποκαλούν, επιρροές που έχουν να κάνουν κυρίως με την κουλτούρα και τον πολιτισμό της.

Από τη μια μεριά το Πνευματικό Κέντρο, από την άλλη το Δημοτικό Ωδείο και η Μπάντα του Δήμου, και φυσικά το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι κτιριακά και χωροταξικά, οι δράσεις αυτές είναι διάσπαρτες μέσα στην πόλη _όπως κι άλλωστε όλες οι υπηρεσίες του Δήμου_ όχι μόνο γιατί θα ήταν αδύνατο να στεγαστούν όλες μαζί, αλλά υπάρχει πολιτιστική αιτιολόγηση και γι'αυτό. Όταν οι πολιτιστικές υπηρεσίες είναι διασκορπισμένες σε όλη την ακτίνα της πόλης, όλοι οι δημότες τις "βλέπουν" μπροστά τους κάθε μέρα, με αποτέλεσμα να προτρέπονται για συμμετοχή στο πολιτιστικό γίγνεσθαι. Ασκεί δηλαδή μια ψυχολογική επίδραση η χωροθέτηση αυτή.

Το Δημοτικό Θέατρο "Απόλλων" βρίσκεται στο κέντρο της πόλης στην πλατεία Β.Γεωργίου. Μιλάμε για ένα ιστορικό θέατρο που δημιούργησαν οι αστοί της πόλης το 1871, επηρεασμένοι από τις λυρικές σκηνές της Ευρώπης. Το ότι στεγάζεται εκεί το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. σήμερα, αποτελεί φόρο τιμής για την ιστορία του.

Ένα μεγάλο μέρος της πολιτιστικής ζωής προσφέρεται με τη μορφή της ψυχαγωγίας. Κάθε ψυχαγωγία υψηλού επιπέδου, με όλες τις μορφές της τέχνης, παίζει ρόλο ζωογόνο στη ζωή του ανθρώπου, ρόλο αισιοδοξίας, ανανέωσης, αισθητικής καλλιέργειας και ευαισθητοποίησης.

Το θέατρο διασκεδάζει αλλά και μορφώνει τον άνθρωπο, καλλιεργεί ταυτόχρονα τα ευγενή του αισθήματα, και μαζί τον ξεκουράζει και τον ανεβάζει σε ανώτερο πνευματικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Το θέατρο το βλέπει εύκολα και με ευχαρίστηση ο καθένας, ο κουρασμένος ζωμάχος κι ο απόμαχος της δουλειάς, ο απλός άνθρωπος κι ο καλλιεργημένος.

Η μαζική παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης έχει μια βαθιά ψυχολογική επίδραση. Ο καθένας νιώθει πως ανήκει σε ένα κοινωνικό σύνολο συγκροτημένο όπου όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ανάγκες στα πολιτιστικά και πνευματικά αγαθά.¹

Είναι επομένως πολύ σημαντικό να δημιουργούν οι δήμοι μεγάλα δημοτικά θέατρα στα μεγάλα αστικά κέντρα, που να περιοδεύουν κατά διαστήματα και στα χωριά του νομού.

Είναι αναμφισβήτητη η πολιτιστική συνεισφορά του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πατρών στην πόλη αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Η απήχηση των παραστάσεων, ξεπέρασε, για όποιον γνωρίζει και ξέρει να "διαβάξει" τη σημερινή δραματική πραγματικότητα του θεατρικού χώρου, τις προσδοκίες των συντελεστών του.

Το Θέατρο αντιμετώπισε πολλά προβλήματα και στην αρχή μπορεί οι αριθμοί (πραγματικοί και όχι πλασματικοί) να μην ήταν καθόλου εντυπωσιακοί, και ως αριθμοί, να μην επέτρεπαν να φανεί το πραγματικό βεληνεκές της δουλειάς του Θεάτρου, και ακόμα λιγότερο, τη νοοτροπία και τις αρχές που διέπουν την ύπαρξή του στον ελληνικό θεατρικό χώρο, θα ήταν κακόπιστος όμως όποιος ισχυριζόταν ότι η πορεία που διέγραψε και διαγράφει, πέρασε απαρατήρητη και η απήχυσή του περιορίστηκε αποκλειστικά και μόνο εντός των τειχών της Πάτρας. Το ότι από την πρώτη κιόλας περίοδο λειτουργίας του προσκαλείται σε ενδιαφέρουσες ευρωπαϊκές εκδηλώσεις (Φεστιβάλ Σοφίας, Γλασκώβη πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης) και από το Διεθνές Ινστιτούτο Μεσογειακού Θεάτρου, δεν είναι και λίγο.

Μολονότι η "επισημη" κριτική _παρά τις συνεχείς προσκλήσεις από πλευράς του θεάτρου, την σχετικά μικρή απόσταση που χωρίζει την Πάτρα από την Αθήνα και την παροχή διαμονής_ αγνόησε στη συντριπτική πλειοψηφία της τη δουλειά του Θεάτρου, το ενδιαφέρον που έδειξαν άνθρωποι του θεάτρου από την Αθήνα για τους συχνά νεότερους συναδέλφους τους στην Πάτρα, παρακολουθώντας όχι μόνο παραστάσεις τους αλλά και πρόβες, υπήρξε πολύτιμο σαν συμπαράσταση, ανεκτίμητο σαν κρίση και η πλέον έμπρακτη υπεράσπιση της ιδέας της αποκέντρωσης.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας κλείνει σε λίγο καιρό δέκα χρόνια λειτουργίας και δημιουργικής παρουσίας στα θεατρικά δράματα της Πάτρας. Η εμπειρία που έχει αποκτήσει είναι πλέον αρκετά μεγάλη, ειδικά μέσα από τις δυσκολίες που αντιμετώπισε. Ένας απολογισμός λαθών δέκα χρόνων, κάνει επιτακτική την ανάγκη για ριζικές αλλαγές σε τομείς, που θεωρούνται απαραίτητοι για την όσο το δυνατόν καλύτερη λειτουργία του θεάτρου.

Πάντως το Θέατρο αυτό, από τη σύλληψή του στηρίχθηκε σε εντελώς νέες αρχές λειτουργίας και εσωτερικής διάρθρωσης. Αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση σε σχέση με άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Μια ιδιαιτερότητα ήταν, ότι από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, η καλλιτεχνική διεύθυνση γινόταν από δύο άτομα. Επίσης δεν πρόλαβε σχεδόν καθόλου να λειτουργήσει σαν Ν.Π.Δ.Δ. μια και την πρώτη χρονιά η νομική του μορφή ήταν τελείως διαφορετική. (Κοινοπραξία ανάμεσα στην "Εταιρία για την Δημιουργία Θεάτρου στην Πάτρα" και το Δήμο Πατρέων) και αμέσως την επόμενη χρονιά λειτουργεί με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ., ενώ άλλα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. που είχαν ιδρυθεί μερικά χρόνια πριν, έμεναν "κολλημένα" στις γραφειοκρατικές διαδικασίες που συνεπαγόταν η νομική μορφή του Ν.Π.Δ.Δ. Στην Πάτρα είχε συνειδητοποιηθεί έγκαιρα η ανάγκη για την μετατροπή αυτή.

Ακόμη είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ουδέποτε υπήρξε οποιαδήποτε παρέμβαση από το Δήμο στο έργο του, και ειδικά στις αποφάσεις που έπερνε ο εκάστοτε Καλλιτεχνικός Δ/ντής. Ούτε υπήρξε ποτέ Καλλιτεχνική Επιτροπή, όπως είχαν όλα σχεδόν τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., μέχρι την υπογραφή των νέων Π.Σ. από το ΥΠ.ΠΟ.

Παρόλο που άλλα Θέατρα είχαν υπογράψει από την αρχή της ίδρυσής τους συμβάσεις, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας τόσο καιρό λειτουργούσε χωρίς να έχει υπογράψει καμία Π.Σ. με το ΥΠ.ΠΟ. Όταν το 1996 _ύστερα από προσεκτική μελέτη στοιχείων για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ._ το ΥΠ.ΠΟ. εξαγγέλει νέες Π.Σ. προς υπογραφή για τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας υπογράφει την πρώτη Π.Σ. με το ΥΠ.ΠΟ. και το αξιοσημείωτο είναι ότι ήδη από χρόνια, το Θέατρο αυτό βρισκόταν στο πνεύμα αυτών των νέων συμβάσεων.

Με τις νέες συμβάσεις καταργούνται οι Καλλιτεχνικές Επιτροπές και ενισχύονται οι αρμοδιότητες του Δ/ντή, κάτι για το οποίο διαμαρτύρονται σχεδόν όλα τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., ενώ στην Πάτρα από παλιά ίσχυε αυτό το καθεστώς και τα πράγματα ήταν ξεκαθαρισμένα. Η διοίκηση γίνεται από τους ίδιους τους καλλιτέχνες με πλήρη αρμοδιότητα και ελευθερία επιλογών σε ό,τι αφορά το καλλιτεχνικό έργο: ρεπερτόριο, συνεργάτες, ηθοποιούς, κ.λ.π.

Ακόμη το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. έχει καθιερώσει μια ανοιχτή γραμμή συνεργασίας με κάθε ερασιτεχνική θεατρική ομάδα ή πολιτιστικό σύλλογο της πόλης, που διαθέτει το ήθος να επιζητά την ανάγκη μιας τέτοιας σχέσης, είτε με κύκλους επιμόρφωσης, είτε με όποιας άλλης μορφής έμπρακτη συμπαράσταση.

Ακολουθεί μια πολιτική ρεπερτορίου που να συνιστά απόπειρα καταξίωσης της απόλαυσης του θεάτρου, χωρίς να υποκύπτει σε δημαγωγικούς πειρασμούς άμεσης επιτυχίας, λαϊκιστικά άλλοθι που κολακεύουν τα γούστα του κοινού, στην έπαρση μιας άνωθεν επιμόρφωσης της επαρχίας ή στην αλαζονεία και στην απομόνωση μιας αμφίβολης πρωτοπορίας.

Έτσι, κατορθώνει να ανεβάζει ποιοτικές παραστάσεις, κάτι που αποτελεί βασικό του στόχο, ανεξάρτητα από το μέγεθος των εξόδων που μπορεί να συνεπάγονται αυτές. Ο Δήμος υπήρξε θερμός υποστηρικτής του από την στιγμή της σύλληψής του, επιδοτώντας το ικανοποιητικά, ξεπερνώντας κατά πολύ την επιχορήγηση του Υπουργείου, και αν αυτή τη στιγμή το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. της Πάτρας έχει καταφέρει να προβληθεί πανελλαδικά αυτό οφείλεται αποκλειστικά στην αγάπη του Δήμου γι' αυτό και μόνο. Και παρόλο που τα έξοδα που έχει, δημιουργούνται κυρίως από τις υψηλές ποιοτικά θεατρικά παραγωγές, κι όχι επειδή χρωστάει, πρέπει ακριβώς γι' αυτό το λόγο να ενισχύεται από όλους.

Εξάλλου το θέατρο πραγματοποιεί και περιοδείες σαν Περιφερειακό που είναι, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα έξοδα, που δεν έχουν να κάνουν μόνο με την παραγωγή έργων, αλλά και με τις παράλληλες εκδηλώσεις που διοργανώνει το θέατρο, με τους μισθούς του καλλιτεχνικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού κ.λ.π.

Για να ενθαρρυνθεί λοιπόν ακόμη περισσότερο αυτή η καλή διάθεση και πρόθεση από πλευράς του Θεάτρου, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί και η οικονομική ευμάρεια. Εκτός λοιπόν από την επιχορήγηση του που δίνει το ΥΠ.ΠΟ. και ο Δήμος, πρέπει να βρεθούν και άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως η Ν.Α. η Τ.Ε.Δ.Κ., το ταμείο της Περιφέρειας αλλά και η ιδιωτική πρωτοβουλία διαμέσου των χορηγών.

Κάτι πρωτόγνωρο για τα θεατρικά δεδομένα και που θα αποτελέσει τρίτη υπολογίσιμη πηγή επιχορήγησης είναι ο θεσμός των συνδρομητών, ο οποίος είχε διακοπεί για μερικά χρόνια και τώρα επανήλθε. Στο μέλλον θα πρέπει να εστιαστεί η προσοχή στο να επεκταθεί ο θεσμός αυτός και εκτός της πόλης, εφόσον μιλάμε για Περιφερειακό Θέατρο. Έτσι, θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθούν όλο και περισσότεροι δήμοι και κοινότητες το έργο του Θεάτρου με την προαγορά οικονομικότερου εισιτηρίου. Είναι σημαντικό ο θεσμός των περιοδειών να ενισχυθεί περισσότερο, όχι μόνο για τους μεγάλους, αλλά κυρίως για τους μικρότερους Ο.Τ.Α., που τόσο ανάγκη έχουν την παρουσία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Όλα αυτά μπορούν να γίνουν με μια πιο προσεκτική οργάνωση και προγραμματισμό από πλευράς των ανθρώπων του θεάτρου.

Επιπλέον, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστούν προϋποθέσεις αυτοτέλειας στη διαχείριση του προϋπολογισμού που του εμπιστεύονται πολιτεία, αρχές

της πόλης και ιδιώτες, αποφεύγοντας γραφειοκρατικές κωλυσιεργίες (παρέχοντας ωστόσο πλήρη οικονομική διαφάνεια και λογοδοτώντας ανά πάσα στιγμή γι' αυτή τη διαχείριση) ώστε να μην εξαναγκάζεται να υφίσταται τις γνωστές αλληπάλληλες επιπτώσεις: τελευταίας στιγμής προγραμματισμό της εκάστοτε περιόδου λειτουργίας του, δυσκολίες στην ανεύρεση και πρόσληψη ικανών ηθοποιών και καλλιτεχνικών συνεργατών, αάφεια, υπαναχωρήσεις και ανυποληψία στις επαγγελματικές του σχέσεις, με αποτέλεσμα μια σχεδόν φυσική έκπτωση των καλλιτεχνικών στόχων.

Ένα άλλο πρόβλημα που υπάρχει στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι ότι οι εργαζόμενοι ελάχιστες φορές έχουν παρακολουθήσει προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης, είτε για το αντικείμενο εργασίας τους είτε για θέματα πολιτισμού γενικότερα και θεάτρου ειδικότερα. Είναι αναγκαίο λοιπόν να δοθεί προσοχή και στο σημείο αυτό, προκειμένου οι εργαζόμενοι να γίνουν πιο παραγωγικοί και αποδοτικοί.

Έχει ήδη τονιστεί η ανάγκη μεγαλύτερης προβολής τόσο των θεατρικών παραγωγών όσο και των άλλων εκδηλώσεων του θεάτρου, και στην κατεύθυνση αυτή θα βοηθήσει ο τομέας των δημοσίων σχέσεων. Όσο περισσότερο ανεπτυγμένες είναι οι δημόσιες σχέσεις, τόσο περισσότερο προβάλλεται το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και τόσο περισσότερα τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από αυτές, με αποτέλεσμα να αυξάνουν και οι πωλήσεις παραστάσεων.

Με όλες αυτές τις ενέργειες θα λυθεί αρκετά το οικονομικό του πρόβλημα, ίσως και να λυθεί ολοκληρωτικά, μια και όπως φάνηκε τα έσοδα από τις παραστάσεις είναι πολύ μικρά σε σχέση με τα έξοδα. Αν αυξηθούν οι τιμές των εισιτηρίων, όπως θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς, τότε θα ξεφύγει τελείως από τον σκοπό του, που δεν είναι η πραγματοποίηση κέρδους με κριτήρια εμπορικότητας, αλλά η πραγματοποίηση πολιτιστικού "κέρδους", δηλαδή υψηλού επιπέδου θεατρικά έργα για τους πολίτες και γενικότερα πολιτιστικές υπηρεσίες.

Μια τέτοια πρόταση δημιουργίας που στηρίζεται πάνω από όλα στην αναντικατάστατη απόλαυση της ζωντανής τέχνης, στο άκουσμα της γλώσσας και στη γοητεία της χειρονομίας, αποτελεί ένα στοίχημα που για να κερδηθεί εξαρτάται από μια τέλεια συνεργασία και μια αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στην πολιτεία και στους καλλιτέχνες που καλούνται να την πραγματοποιήσουν, αλλά και προπαντός από τη θερμή υποστήριξη και συμπαράσταση των κατοίκων της πόλης, που το έχουν ήδη αγκαλιάσει.

Δεν είναι δουλειά του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να λύσει όλα τα προβλήματα όλης της πολιτιστικής ανάπτυξης και θεατρικής παιδείας, αλλά να παράγει υψηλού επιπέδου θεατρικό προϊόν. Και αυτό φαίνεται ότι το πετυχαίνει.

Όπως φαίνεται ότι και η Τοπική Αυτοδιοίκηση της Πάτρας, κατόρθωσε να ανοίξει ένα καινούριο κεφάλαιο στα πολιτιστικά πράγματα με τις ιδέες που έχει _και τις οποίες κηρύσσει και σε διάφορα συνέδρια_ δημιουργώντας θα λέγαμε το δικό της "Πολιτιστικό Κίνημα" όχι μόνο με τα νομικά της πρόσωπα, αλλά και με την ενίσχυση όλων των ατομικών πρωτοβουλιών που συνιστούν πολιτιστική δράση.

Το θέατρο είναι Πράξη, με όλο το νόημα της βαθιάς έκφρασης του ανθρώπου.

*Το θέατρο είναι Λόγος, με όλο το νόημα του Μύθου. Η εικόνα, ο ήχος, η κίνηση
πηγάζουν από την καρδιά και εκπέμπουν το φως της.*

*Όταν ο Λόγος και η Πράξη ορίζουν την Τέχνη, τότε αυτή γίνεται τρόπος και στάση
τίμιας και αληθινής ζωής.*

*Διονύσης Καρατζάς
Ποιητής*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

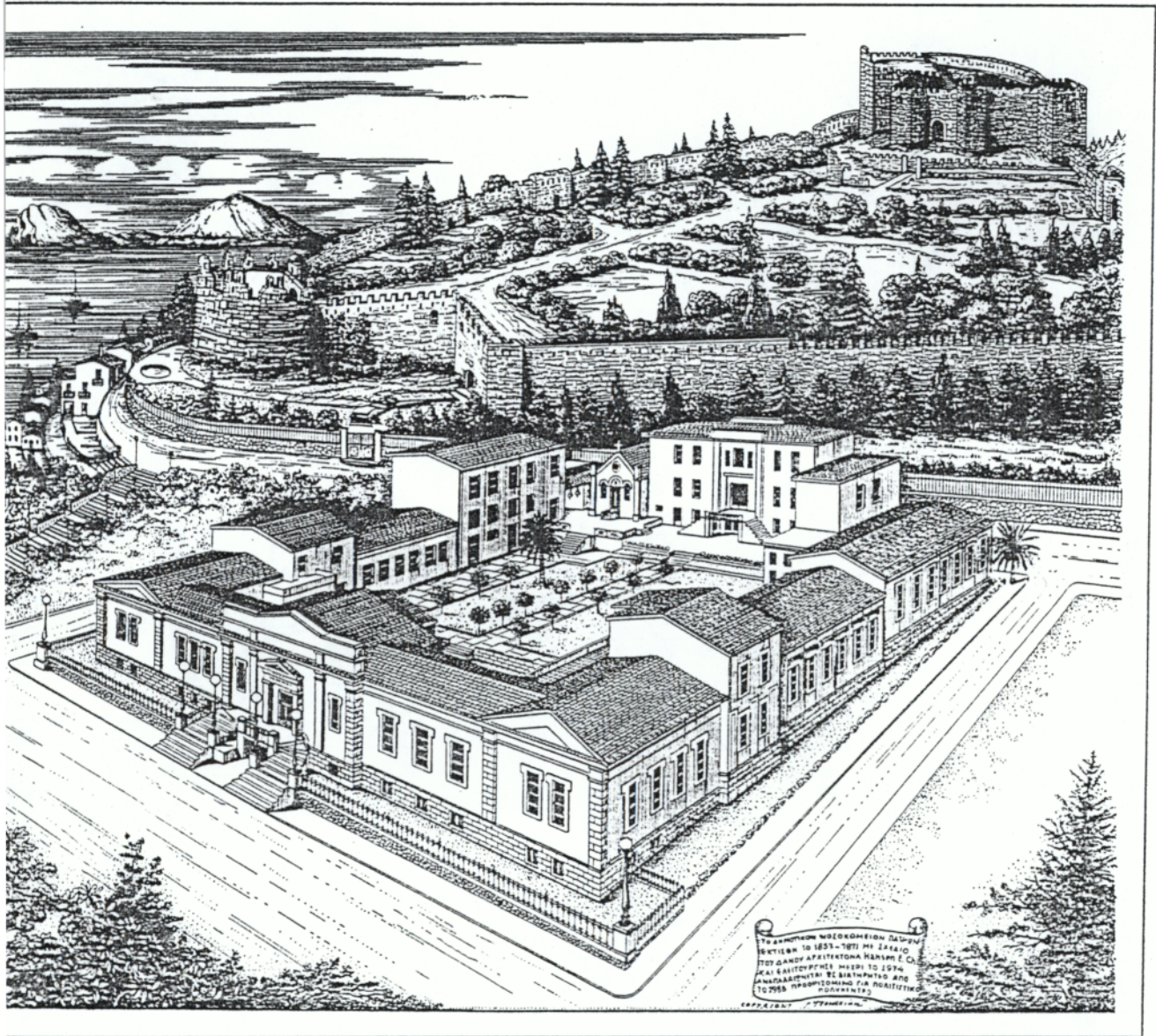
- ΔΑΡΑΚΗ ΠΕΠΗ Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1996
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούλιος - Αύγουστος '86
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, 2ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούλιος - Αύγουστος '87
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, 3ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούλιος - Αύγουστος '88
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, 4ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούνιος - Αύγουστος 1989
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούνιος - Αύγουστος 1990
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ 6ο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, Ιούνιος - Σεπτέμβριος 1991
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, Ο χρονοπούσουλας του Καρναβαλιού, οι πρώτες 44 ημέρες, 1997
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ, Πατρινό Καρναβάλι '97
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ, Πιερράκος - Αναδρομική Έκθεση, 31 Μαρτίου 10 Μαΐου 1997
- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ, 10 χρόνια παρουσία, 1997
- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ, Βία και Ειρήνη στο Μεσογειακό Θέατρο
- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ, Έντυπα από προγράμματα διαφόρων ετών
- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΠΑΤΡΑΣ, Ισολογισμοί για τα έτη 1989 - 1997
- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, Καλλιτεχνικοί απολογισμοί ετών 1995 και 1996.
- Ε.Ε.Τ.Α.Α. " Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία", (συλλογή άρθρων), Αθήνα 1994
- ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΑΘΗΝΑΙΚΕΣ: Βήμα, Έθνος, Ελευθεροτυπία, Τα Νέα
ΤΟΠΙΚΕΣ : Ημέρα. Πελοπόννησος
- ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ. Η πρώτη τριετία 1988-1991, Εκδ. ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, Πάτρα 1991

ΜΠΑΚΟΥΝΑΚΗΣ Ν.: Η υποδοχή της όπερας στην Ελλάδα - Το λυρικό ρεπερτόριο του Δημοτικού Θεάτρου των Πατρών "Απόλλων" 1871-1900, εκδ. Α' Φεστιβάλ Πατρών 1986

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Ε. Ο θεσμός των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. - Η περίπτωση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας, πτυχιακή εργασία, Καλαμάτα, Ιούνιος 1997

ΠΟΛΙΤΗΣ ΝΙΚΟΣ Το Καρναβάλι της Πάτρας, Αχαΐκές Εκδόσεις, Πάτρα 1987

ΣΚΙΑ Χ. Περιφερειακή Πολιτιστική Πολιτική, Σημειώσεις τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, Καλαμάτα 1996

an oi the Hospital
 ed with the permission of the
 okanidis and the Castle.

The Chronical of the Old State Hospital of Patras was put together on facts that
 derived from the book "The Hisstory of a Museum of Medical History" by Thanasis
 Diamantopoulos and Grigoris Sratakou. Achaian Publication 1991)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Αθήνα, 6 Ιουλίου 1989

Ο ΑΝΑΛΗΦΤΗΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΧΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΟΥΔΙΑΣ

Αριθ. Π31 - 11278/45 8755

(3)

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο Δ/ση Διοικήσεως Προσωπικού του Υπουργ. Εσωτερικών.

Ο ΑΝΑΛΗΦΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη

- 1) Τις διατάξεις του Νόμου 619/76.
- 2) Τις διατάξεις του Νόμου 1558/1985, άρθρο 29.
- 3) Την ανάγκη διασφάλισης της συνέχειας και ταχείας λειτουργίας των υπηρεσιών.
- 4) Την υπ' αριθ. 14/5.7.89 απόφαση Γεννητοκτιστού εσωστ. σχήμα:

Στο διευτελιό διοικητικό Προσωπικό, μεταβιβάζομαι το δικαίωμα υπογραφής, με εντολή Ανακληζωτή Γκουρτού.

α) Αποφάσεις κρίσεις, ελέγχος σχετικές με την κατάσταση του Προσωπικού του ΠΠΕΣ όλων των κλάδων και κατηγοριών μόνιμου και μη με σύμβαση ή με σχέση ιδιωτικού δικαίου, μετακλητών ή μη, κ.λπ.

β) Εκθέσεις στο Συμβούλιο Εκπαίδευσης ή το άλλα διοικητικά όργανα επί προσφώνων και αιτήσεων των ανωτέρω στα δικαστήρια αυτά.

γ) Ερωτήματα στη Νομική Δ/ση, σχετικά με τα θέματα της Γ) Δ/σης Προσωπικού.

δ) Εντολές για όλες τις υπηρεσιακές μετακινήσεις του Προσωπικού του ΠΠ. ΕΣ. ανεξαρτήτως κλάδου και βαθμού.

ε) Εντολές τοποθέτησης μεταθέσεων κ.λπ. του προσωπικού του ΠΠΕΣ όλων των κλάδων και κατηγοριών ισότιμα στο απόφασεις των αρμοδίων Υπηρεσιακών Συμβουλίων.

στ) Σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του διευθυντή της Διοικήσεως, οι ανωτέρω αρμοδιότητες εκκινούνται από το νόμιμο αναπληρωτή αυτού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Αθήνα, 6 Ιουλίου 1989

Ο ΑΝΑΛΗΦΤΗΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΧΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΟΥΔΙΑΣ

Αριθ. Α. 23241

(4)

Σύσταση Δημοτικού Επιχειρήσεως με την επωνυμία «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας».

Ο ΝΟΜΑΡΧΩΝ ΔΙΕΥΘ/ΝΤΗΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 246 του Π. 3/τος 76/85 «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας», όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 1832/1989.

2. Την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με αριθμό 25027/9.4.1984 που δημοσιεύθηκε στο 244/19.4.84 ΦΕΚ κ. Β'.

3. Την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πατρών του Νομού Αχαΐας αριθ. 414/89.

4. Το Π.Δ/με 250/89 που δημοσιεύθηκε στο 118 Α/10.5.89 ΦΕΚ «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εσωτερικών στους Νομάρχες».

5. Την από 4.7.89 έκθεση αξιολόγησε της οικίας μελέτης αποφασίσθηκε:

- 1. Συστήσεται στο Δήμο Πατρών του Νομού Αχαΐας Επιχείρηση με την επωνυμία «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας» ως ένα τμήμα κτίσματος ιδιαιτέρως διατεταγμένο το οποίο διέτεται από τις διατάξεις των άρθρων 246 έως 253, 256, 260 και 272 του Π. 3/τος 76/85 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας), όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 1832/89.
- 2. Στελός της Επιχείρησης είναι:

Η ανάγκη, και βάλωση της θεατρικής τέχνης με την παραγωγή θεατρικών παραστάσεων και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

3. Η Επιχείρηση διοικείται από Εκτελεστές (7) Γεννητοκόμο συμβού-

λίου και τα μέλη του κλιμακίου μαζί με συναρτησιακός από το Δήμο Πατρών.

Από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τρεις (3) είναι αμεπ κήματα του Δήμου Πατρών, ένας (1) είναι εκπαιδευτικός και 1 (1) μέλος στην Επιχείρηση και τα υπόλοιπα τρία (3) μέλη είναι από τον Δήμο της Πάτρας, τον έχουν κληρο ή γέννησε σχετικά με το κείμενο της Επιχείρησης.

4. Η διάρκεια της Επιχείρησης είναι δύο (2) χρόνια από τη δ σύσταση της επιχείρησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Έδρα της Επιχείρησης είναι η Πάτρα του Νομού Αχαΐας.

6. Το κεφάλαιο που διαθέτει ο Δήμος Πατρών στην Επιχείρηση και:

Μετατά κατά 15.000.000 δραχμών τον αριθμό κεφάλαιο από 25.000.000 από του ΠΠ.ΠΟ βίου προγραμματισμένη σύμβαση με υπογραφή ο Δήμαρχος με το ΠΠ.ΠΟ και πόρο της επιχείρησης ε τα έσοδα από την άσκηση της δραστηριότητάς της, πρόσθετα από πηροσύνθη της δάνεια, ελκρονομικές, εισροές, δωρεές και έσοδα εκ πηροσύνθη.

7. Η εκχώρηση διαλύεται:

α) Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου με την απόλυση ή φηρία των μελών του και απόφαση του Νομάρχη.

β) Όταν λήξει χωρίς να παραταθεί η διάρκεια της Επιχείρησης κ.

γ) Σε περίπτωση πτώχευσης της Επιχείρησης.

Τη διάλυση της Επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάριση. Εκτός από την περίπτωση της πτώχευσης, η εκκαθάριση γίνεται εκκαθαριστής που ορίζεται από το δημοτικό Συμβούλιο.

Στην εκκαθάριση διακρίνονται οι εκκαθαριστές υποβίσεις, υποβίονται οι απαιτήσεις ρυσοποιείται η κηροσύνη και κληρονομία χρέη της Επιχείρησης.

Το υπόλοιπο κηροσύνθη στο δήμο Πατρών.

8. Η συρροή, η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, η οργάνωση, η λειτουργία, η επιχείρηση και εποπτεία της επιχείρησης, διέπονται από τις σχετικές με τις δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις διατάξεις του Π. 3/τος 76/85 Δ.Κ.Κ. του Ν. 1862, και τη με αριθμό 25027/9.4.84 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικού που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 244/19.4.84 τμήκος Β'.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Πάτρα, 4 Ιουλίου 1989

Ο Νομάρχων Διοικητικής
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΦΑΡΔΕΛΛΑΣ

Αριθ. 10517

Διόρθωση της 4482/31.1.1958 απόφαση Νομ. Ιωαννίνων και επεξεργασία κοινοχρήστων κτιρίων στην Κοινότητα Τερρόβου

Ο ΝΟΜΑΡΧΩΝ ΔΙΕΥΘ/ΝΤΗΣ Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων:

α) 197 του Αγροτικού Κώδικα.

β) 1 του Β.Δ. της 23.11.1956 (ΦΕΚ 286 κ. Α').

2. Τα τελεματολογικά στοιχεία της οριστικής διανομής 11/τος 19 του ττρ/τος «Τερρόβου Ιωαννίνων».

3. Την υπ' αριθ. 4482/31.1.1958 απόφαση μας (ΦΕΚ 5 20.2.1958 κ. Β') με την οποία μεταβιβάζομαι κατά κηροσύνη ο Κοινότητα Τερρόβου τις κοινοχρήστων κτιρίων της ανωτέρω διανομής

4. Το υπ' αριθ. Γ/1348/5.6.1989 έγγραφο του Γραφείου Τοπ/α Τ.κ. Γεωργίας της Νομαρχίας μας αποφασίσθηκε:

Διορθώσουμε την ανωτέρω υπ' αριθ. 4482/31.1.1958 απόφαση μας ως προς τις ετήσιες διατάξεις της:

α) Για το υπ' αριθ. 1529 τμήχο του κίνεμα 1 χειροσύνθη κηροσύνθη από το κηροσύνθη

κ.κ. 24 τμήχο 1529 στρέμματα 2.500

Στο ορθό

κ.κ. 24 τμήχο υπ' αριθ. 1529 στρέμματα 4.625

β) Για το υπ' αριθ. 1459 τμήχο του κίνεμα 7 δόση Κοινά από το κηροσύνθη

κ.κ. 19 τμήχο υπ' αριθ. 1459 στρέμματα 14.750

Στο ορθό

κ.κ. 18 τμήχο υπ' αριθ. 1459 στρέμματα 12.750

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Τρίτη 14/1/97

Ένας «Φωταγωγός» επικοινωνίας

Η Άννα Συνοδινού μιλάει για το έργο του Σπ. Γαλαίου, που ανέβασε το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας

Την ώρα της αυλαίας του «Φωταγωγού», το σημαντικό δεν ήταν η καλλιτεχνική αξιολόγηση της παράστασης, οι ερμηνείες των ηθοποιών ή η καθοδήγηση του σκηνοθέτη. Ήταν τα θερμά λόγια της Άννας Συνοδινού για τον συγγραφέα του έργου, τον Σπύρο Γαλαίο, που δεν πρόλαβε να το δει στη σκηνή. Εφυγε από κοντά μας στις 16 του περασμένου Δεκεμβρίου, ένα μήνα σχεδόν πριν από το ανέβασμα της παράστασης. Ήταν και το ζεστό χειροκρότημα των ορθίων θεατών που κατέκλυσαν το επιβλητικό Θέατρο

Του απεσταλμένου μας στην Πάτρα
ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

«Απόλλων» της Πάτρας την Παρασκευή, ημέρα της πρώτης παρουσίασης ενός έργου που πέρασε από σαράντα κύματα μέχρι την πρεμιέρα του από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. της αχαϊκής πρωτεύουσας.

Οι περιπέτειες του «Φωταγωγού» άρχισαν το καλοκαίρι του 1993 όταν εγκρίθηκε ομόφωνα (με εξαίρεση την αρνητική ψήφο του Νίκου Κούρκουλου) από την καλλιτεχνική επιτροπή του Εθνικού Θεάτρου και εντάχθηκε στον προγραμματισμό της επόμενης χρονιάς, η οποία δυστυχώς συνέπεσε με την αλλαγή του θεατρικού πλαισίου και τις καταλήψεις. Ο προγραμματισμός ανετράπη, ενώ η ανάδειξη του Νίκου Κούρκουλου σε καλλιτεχνικό διευθυντή δεν ευνόησε την προώθηση του έργου. Κι ενώ όλα έδειχναν ότι το έργο θα έμενε αγκυλωμένο στα συρτά-

Ο Τέλης Ζώτος και η Άννα Συνοδινού είναι ο γιος και η Μίνα στον «Φωταγωγό» του Σπύρου Γαλαίου, που παρουσιάστηκε την περασμένη Παρασκευή από το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο της Πάτρας, σε σκηνοθεσία Νίκου Αρμάου.

ρια του Εθνικού, η Άννα Συνοδινού έδειξε το δρόμο. Στον καλλιτεχνικό διευθυντή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, Νίκο Αρμάο, είχε ανατεθεί από το Εθνικό Θέατρο η σκηνοθεσία του έργου και έτσι όπως εξελίχθησαν τα πράγματα η Πάτρα ήταν η μοναδική διεξοδος. Όπως κι έγινε.

Οχι αναπάντεχα, το πρόσωπο της παράστασης ήταν η Άννα Συνοδινού, η οποία απέδειξε ότι ξέρει να κρατά τις υποσχέσεις της. Σε ανύποπτο χρόνο είχε δηλώσει ότι δεν πρόκειται να ξαναπαιξει στο θέατρο εκτός αν δεχθεί προτάσεις με έργα νεοελλήνων συγγραφέων. Κι αυτός ακριβώς ο όρος της

Άννας Συνοδινού έφερε τη μεγάλη πρωταγωνίστρια στην Πάτρα. Εξίσου καθοριστικό ρόλο για την απόφαση της Άννας Συνοδινού έπαιξε και το θέμα του «Φωταγωγού». Με επίκεντρο το πρόβλημα των ναρκωτικών, ο Σπύρος Γαλαίος, και με αφορμή μια καλοσχεδιασμένη φάρσα κι έναν φωταγωγό που -τελικά- διευκολύνει την επικοινωνία, ο συγγραφέας ρίχνει φως στις δύσκολες ανθρώπινες σχέσεις όπως αναπτύσσονται ανάμεσα στα τέσσερα πρόσωπα του έργου: την καθηλωμένη στο αναπηρικό της καροτσάκι Μάνα που υποδύεται η Άννα Συνοδινού, στον άτακτο γιο της (Τέλης Ζώτος) και στους δύο νεαρούς γείτονες και επίδοξους ληστές (Νίκος Σκουλάς και Ηλίας Γιαννάκης).

Προς τι όμως η εμμονή αυτή της Άννας Συνοδινού στο νεοελληνικό έργο; «Έχω παρατηρήσει ότι η Ελληνίδα αντιπροσωπεύεται ελάχιστα μέσα από τις τρέχουσες θεατρικές παραγωγές. Και τόν ρόλο αυτό τον έχει αναλάβει δυστυχώς η τηλεόραση, η οποία παρουσιάζει τον τύπο της Ελληνίδας σε επίπεδα που δεν υπάρχουν. Είναι γυναίκες εξωπραγματικές. Ο πολιτισμός μας, ο πολιτισμός της εξέλιξης και της ισότητας, δεν αποτυπώνεται πουθενά. Εξακολουθούμε να βλέπουμε γυναικείους χαρακτήρες τα μοναδικά ενδιαφέροντα των οποίων είναι το υροσκόπιο, τα μαλλιά τους και οι άντρες. Και το έργο του Σπύρου Γαλαίου μας δείχνει έναν άλλο δρόμο, το δρόμο της γυναίκας της ευθύνης, του ορθού λόγου και του σήμερα».

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΙΚΕΣ «ΟΡΝΙΘΕΣ» ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ

Ταξίδι στο μύθο...

ΤΕΧΝΗ & ΘΡΑΪΜΕΝΑ

ΤΗΝ κωμωδία του Αριστοφάνη «Ορνίθες», που, κατά γενική ομολογία, είναι το αριότερο και θαυματικότερο από τα σωζόμενα έργα του ποιητή, θα παρουσιάσει στο θέατρο του Λυκαβηττού, από τις 9.30 μ.μ., το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας.

Οι «Ορνίθες» ανεβαίνουν σε μετάφραση Γιάννη Βαρθέλη, σκηνοθεσία Νίκου Αρμάου, σκηνικά και κοστούμια Αγγέλου Παπαδημητρίου, μουσική Πλάτωνα Ανδριτσάκη και χορογραφία Μαρίας Γκούτη.

Στη διανομή παίρνουν μέρος οι ηθοποιοί:

Περικλής Βασιλόπουλος, Θανάσης Βλαβιανός, Διονύσης Βούλτσος, Ηλεκτρα Γεννατά, Κατερίνα Γιαμαλή, Νίκος Γκέκας, Κωστής Δαμάκης, Κατερίνα Μανωλέα, Φούλης Μπουντούρογλου, Αγγελος Παπαδημητρίου, Κατερίνα Παρίση, Ελένη Σερεμέα, Γιάννης Στόλλας, Ανθή Τσαγκαλίδου, Ανδρέας Φωτεινόπουλος, Τάνια Χατζάρα.

Στους «Ορνίθες» ο Αρι-

στοφάνης αντιτίθεται στην πραγματικότητα και ταξιδεύει στον κόσμο του ονειρού, επινοώντας «γοργόφτερες» σκηνές, ανάμεσα σε θεούς, ανθρώπους και πουλιά. Σινοδοιπόροι στο ταξίδι τον μύθου οι Αθηναίοι πολίτες Πεισθέταιρος και Ευελπίδης, φιλόδοξοι και επινοητικοί, χτίζουν μαζί με τα πουλιά μια μεγάλη Πολιτεία στον ουρανό ανάμεσα στους θεούς και στους ανθρώπους.

Μία πόλη ουτοπική, τη Νεφελοκοκκυγία, που γίνεται σύμβολο της ελευθερίας και της αρμονικής συμβίωσης όλων των πλασμάτων της φύσης.

Συμβολικό είναι και το τέλος της κωμωδίας με το γάμο του Πεισθέταιρου και της όμορφης Βασιλείας, η οποία κρατάει τον κερανό του δια και όλα τα σημάδια της υπέρτατης εξουσίας.

Για το έργο και την παράσταση ο σκηνοθέτης Νίκος Αρμάος δήλωσε:

«Βασικό στοιχείο που απασχόλησε τον Αριστοφάνη, εκτός από τη φυγή, που κυριαρχεί σε όλα τα έργα του,

είναι η ουτοπία. Εδώ βλέπουμε πολύ σημαντικά στοιχεία ταξιδιού και ονειρού.

Οι δύο πρωταγωνιστές έφτιαξαν μια χώρα ουτοπική. Με αυτή την ουτοπία ασχολήθηκε και η σκηνοθεσία. Μας απασχόλησε το κατά πόσο υπάρχει η ουτοπία ση-

μερα και πόσο είναι κοντά μας.

Η μετάφραση είναι μια νέα άποψη.

Προσπαθήσαμε να πετύχουμε ένα λεπτό χιούμορ και να αναδείξουμε ότι έχει σχέση με τελετουργικό θέατρο και όχι απλώς μια κωμική παράσταση».

Οι Φούλης Μπουντούρογλου - Διονύσης Βούλτσος ερμηνεύουν τους δύο πρωταγωνιστικούς ρόλους του Πεισθέταιρου και του Ευελπίδη στις «Ορνίθες» του Αριστοφάνη, που θα παρουσιαστεί αύριο στο Λυκαβηττό το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Πάτρας

ΝΕΑ 22/8/96

ΝΟΡΑΜΑ

ΣΗΜΕΡΑ

ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

«Όρνιθες» στον Λυκαβηττό

«Όρνιθες» του Αριστοφάνη παρουσιάζει το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας απόψε στον Λυκαβηττό. Η κωμωδία του Αριστοφάνη παρουσιάζεται σε μετάφραση Γιάννη Βαρβέρη, σκηνοθεσία Νίκου Αρμάου, ενώ τα σκηνικά και τα κοστούμια έχει κάνει ο Άγγελος Παπαδημητρίου. Ο Πλάτωνας Ανδριτσάκης έχει γράψει τη μουσική της παράστασης και η Μαρία Γκούτη έχει κάνει τις χορογραφίες. Στους «Όρνιθες» απόψε, στο θέατρο του Λόφου, ανάμεσα στην πραγματικότητα και τον κόσμο του ονείρου που ταξιδεύει ο ποιητής, παίζουν οι ηθοποιοί: Π. Βασιλόπουλος, Θ. Βλαβιανός, Δ. Βούλτσος, Η. Γεννηματά, Κ. Γιαμαλή, Ν. Γκέκας, Κ. Δαμάκης, Κ. Μανωλέα, Φ. Μπουντούρογλου, Α. Παπαδημητρίου, Κ. Παρίση, Ε. Σερμιά, Γ. Στόλλας, Α. Τσαγκαλίδου, Α. Φωτεινόπουλος,

Ο Άγγελος Παπαδημητρίου και ο Θανάσης Βλαβιανός, απόψε στον Λυκαβηττό, με «Όρνιθες»

Σκηνή από την παράσταση του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας με τους Χρ. Ευθυμίου και Φούλη Μπουντούρογλου

«Δανειστές» στην Πάτρα

Τρία πρόσωπα, που σχηματίζουν ένα ερωτικό τρίγωνο, είναι οι ήρωες στους «Δανειστές» του Αύγουστου Στρίντπεργκ, που ανεβάζει το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας στο θέατρο της πόλης. Ο Αντολφ είναι ο ευαίσθητος καλλιτέχνης, η Θέκλα η δυναμική και γοητευτική σύζυγός του και ο Γούσταβ είναι ο πρώην σύζυγος της Θέκλας. Το έργο γράφτηκε το 1888 και παρουσιάστηκε ένα χρόνο αργότερα στην Κοπεγχάγη.

Στην Πάτρα η παράσταση ανεβαίνει σε μετάφραση Μαργαρίτας Μέλμπεργκ, σκηνοθεσία Νίκου Χαλαμπου, σκηνικά - κοστούμια Κέλλυς Βρεπτού, μουσική επιμέλεια Ιάκωβου Δρόσου και φωτισμούς Σάκη Μανιάτη. Με τους Χρήστο Ευθυμίου, Ορέστη Ιωάννου και Φούλη Μπουντούρογλου. Πρεμιέρα απόψε στο Δημοτικό θέατρο «Απόλλων», στις 9 μ.μ.

Δημοπρασία ντοκουμέντων

Δημοπρασία 550 παλαιών βιβλίων, χαρακτηριστικών και σπάνιων ντοκουμέντων διοργανώνει την Τρίτη ο Πέτρος Βέργος. Μεταξύ αυτών: τέσσερις χειρόγραφες επιστολές οι οποίες χρονολογούνται από την περίοδο 1801-1817 και απευθύνονται στον Σπυρίδωνα Φορέστη, Γενικό Πρόξενο της Βρετανίας στην Κέρκυρα και στον γιο του Γεώργιο, πρώτες εκδόσεις των Ν. Καζαντζάκη, Γ. Δροσίνη, Γ. Σικελιανού, Γ. Σεφέρη, Κ. Παλαμά, το εντυπωσιακό λεύκωμα «Καράβια του Αγώνος» των Λυκούργου Κογιεβίνα και Δημητρίου Φωκά, το λεξικό «Η κιβωτός της ελληνικής γλώσσας» (1919), το πιο φιλόδοξο τυπογραφικό σχέδιο του Πατριαρχικού Τυπογραφείου. Επίσης θα δημοπρατηθεί ένα σημαντικό χειρόγραφο ντοκουμέντο (1851-1908) του κυβερνήτη του οπλατσαγού «Μυκάλη» Γεωργίου Κουντουριώτη με σπάνια στοιχεία για την ιστορία της ανεξαρτησίας της Κρήτης από τους Τούρκους. Η δημοπρασία θα πραγματοποιηθεί στα γραφεία και σημαντικότερη του Π. Βέργου στην οδού Αριστοτέλους - θα φιλοξενηθεί στο ξενοδοχείο «Απόλλων» στις 6.30 μ.μ.

ΣΗΜΕΡΑ

Θέατρο: Τριεθνής θεατρική συνάντηση για παιδιά με συμμετοχή ομάδων από το Ιράν, τη Ρουμανία και την Ελλάδα πραγματοποιείται από την ομάδα τέχνης «Πόροδος». Η συνάντηση θα ολοκληρωθεί την Τρίτη. • Ένα «Μαγικό Πολυθέαμα» για παιδιά οργανώνεται από τη Μαρία Δημητρακάκη με κλόουν, καραγκιόζη, μαριονέτες και ταχυδακτυλογράφους, στο κινηματοθέατρο «Αβάντα», στις 11.30 π.μ. και στις 3 μ.μ. • Στη Λέρο θα δώσει μια παράσταση παντομίμας ο Γιώργος Μεντζελόπουλος, σε δικά του κείμενα και σκηνοθεσία. • «Προσεγγίσεις στην Αντιγόνη» - Μεγάλη της τραγωδίας είναι το θέμα σεμιναρίων που οργανώνει το θέατρο «Τομή» ως τις 14 Δεκεμβρίου. Διδάσκει η Μαρία Πανοπούλου (Ανατολίου 3, Άγιος Αρτέμιος).

Μουσική: Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών (ΚΟΑ), στο Παλλάς, 11.15 π.μ., υπό τη διεύθυνση του Ηλία Βουδούρη, σε έργα Χέντελ, Μότσαρτ, Σκαλκόβα και Τσαϊκόφσκι. • Τα μέλη της Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ: Μικαέλλα Ρώτα, βιολί, Μιχαήλ Σιρινόφ, βιόλα και Μαρίνα Κισλίτσιν, τσέλο, θα παίξουν έργα: Σούμπερτ, Μπετόβεν και Σοστακόβιτς στον «Θόλο», (Αμφικιτύωνος και Ηρακλειδών, Θησείο), 10 μ.μ.

Εκθέσεις: Συνεχίζονται: Ζωγραφικής του Π. Σουλικά στο Πολιτιστικό Κέντρο Βόρειας Ελλάδος της ΕΤΕ (Βασ. Όλγας 108, Θεσσαλονίκη), ως 17/12. • Ζωγραφικής του Γιάννη Μπάρδη στο «Κέντρο τέχνης Πανταζίδης» (Στασινού 8, Στάδιο), ως 16/12.

ΔΕΥΤΕΡΑ

Θέατρο: Θεατρική παράσταση με την ευκαιρία του Σορταμού της Παγκόσμιας Ημέρας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες διοργανώνει ο Δήμος Αθηναίων, με το έργο «Ως Ελλάδα μου γλυκιά». Στο Αθηναϊκό Δημοτικό Θέατρο (Τιμοκρέο-

ντος 6α, Άγιος Σώτης, Νέα Σμύρνη), στις 7 μ.μ. • Παράσταση της θεατρικής ομάδας του Ελληνογαλλικού Κολλεγίου Δελασάλ Θεσσαλονίκης με το έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη «Τα τέσσερα πόδια του τραπέζιού», σε σκηνοθεσία του Κωστή Δαμάκη. Στη Θεσσαλονίκη, στις εγκαταστάσεις του Κολλεγίου (Πεύκα - Ρετζίκι), στις 7.30 μ.μ.

Μουσική: Το πιανιστικό ντούο Γιώργος Πέτρου και Χρήστος Παπαγεωργίου ερμηνεύει Ντεπισί, Μαρτίνου και Λιστ, στο Μέγαρο Μουσικής, 8.30 μ.μ. (αίθουσα Δημήτρη Μητρόπουλου). • Ο Μιχάλης Νικολούδης κάθε Δευτέρα παίζει στο Cafe Asante (Δαμάρεως 78, Παγκράτι), 10.30 μ.μ.

Εκθέσεις: Ζωγραφικής της Δήμητρας Μαρούδα στην αίθουσα τέχνης «Αγκάθι» (Μηθούρης 12 & Επτανήσου), ως 16/12. • Ζωγραφικής των Τίνα Μανδέλου, Τσαμπόκα και Τασούλας Μάκα - Μουστάκη στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Γαλατσίου (Αρχαμήδους 2 & Ιπποκράτους), ως 12/12. • Ζωγραφικής του Δημήτρη Λουκόπουλου στην γκαλερί «Ζυγός» (Βασ. Σοφίας 56), ως 18/12. • Ζωγραφικής του Robert Alder στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων (Ακαδημίας 50), ως 12/12. • Ομαδική έκθεση ντιζάιν στο πλαίσιο των εγκαινίων του «Μουσείου Καθημερινής Χρήσης» (Πάτμου 1, Ν. Φιλοθέη), ως 4/2. • Ζωγραφικής του Χρήστου Μαρκίδη στον χώρο τέχνης «24» (Κλεομένους 24), ως 12/1. • Εργών συνεργατών της γκαλερί στην αίθουσα τέχνης «Τετρακόπτα» (Χρυσ. Σμύρνης 13), ως 6/1.

Διαλέξεις: «Προβλέψεις περί ζωής και θανάτου» από τη Μαρία Παπαθανασίου στο ίδρυμα Γουλανδρή - Χορν, Μ. Αυρηλίου 5, στις 7.30 μ.μ.

Εκδηλώσεις: «Συγγραφείς μεγαλοπόλεων» με την Ιωάννα Καρατζαφέρη και τον Πέτρο Τασσόπουλο στο Σπίτι της Κύπρου, Ηρακλείτου 10, ώρα 8.30 μ.μ. • Ημερίδα με θέμα «οι μαθητές μαθαίνουν την ε-

W E P E S T O S O - M P I E T I Δ Y Λ I M T M Δ Π V Λ S O

Σωτήρης

Συμμετέχει στη «Θεοφανώ» του Άγγελου Τερζάκη, που παρουσιάζεται από το «Δημιθέατρο» σε σκηνοθεσία Σπύρου Ευαγγελάτου. Για τον ρόλο του Λέει:

Βάγιας

Ερμηνεύοντας τον ρόλο του Λέοντα Βαλάντη, στο Βυζάντιο του 19ου αιώνα ανέμεσε σε ανθρώπους άμετρα φιλόδοξους και ραδιούργους, ανακαλύπτω την αληθινή φίλια που μπορεί να έχει κάποιος άνθρωπος στο πρότυπό του (τον Ιωάννη Τσιμωκή) μέχρι τέλους. Είναι ερεθιστικό να αναζητάς και γ' ανακαλύπτεις τέτοια ιδανικά στο αδιέξοδο της εποχής μας. Έστω και στις δύο ώρες μιας παράστασης

Κρινιώ

Συνεργάστηκε με τον Κώστα Χατζή, τον Βασίλη Παπακωνσταντίνου, παρουσίασε και το δικό της πρόγραμμα. Αυτό τον κορμό η Κρινιώ Νικολάου εμφανίζεται στο «Σόσι» μαζί με τον Δημήτρη Μητροπάνο:

Νικολάου

Νιώθω πως δικαιώνονται οι προσπάθειές μου όσο αυτά τα τελευταία χρόνια. Στο πρόγραμμα του «Σόσι» δεν έχω ξεφυγει από το στυλ μου. Παίζω κιθάρα και πιάνο, σε λαϊκά και έντεχνα, και αισθάνομαι τη σιγουριά και την εθιμική που έχει το ν. εμφανίζεσαι δίπλα σ' ένα μεγάλο όνομα

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ροκ, μπαλάντες, τζαζ

Με τη σύγχρονη εναλλακτική ροκ ακτινική, αλλά και με παλιές εκτελέσεις από τα αγαπημένα του βινύλια, εμφανίζεται η «φωνή» του συγκροτήματος «Μικροί Ήρωες». Γιώργος Δημητριάδης, στα πλατό του «Χοροστασίου» (Σκουλενίου 2, Πλ. Κλαυθμώνος, Αγ. Θεόδωροι, 3314.330-31). Απόψε στις 11.

••• Κλασικές μπαλάντες της ελληνικής και ξένης σύγχρονης, έντεχνης σκηνής, αλλά και κλασικές επιτυχίες των τελευταίων δεκαετιών ερμηνεύει ο Αλέξανδρος Καλοχριστιανίδης, όπως και αποσπάσματα από τον δίσκο του «Να λες», με τη συνοδεία των ηχών του θιασίου, του μοντολίνου και της φυσαρμόνικας των μουσικών που εμφανίζονται μαζί του. Απόψε στις 11, στις «Αμυγδαλίδες» (Δελφινήνη 4, πίσω από το Πάντειο).

••• Η Αλέξια φλερτάρει με την τζαζ. Σε μια προσπάθεια αλλαγής ύφους, οι τζαζ ρυθμοί τράβηξαν την προσοχή της και το αποτέλεσμα αυτής της σχέσης το παρουσίασε απόψε στις 10.30 στο «Dada Club» (Αραχωβίτης 57, Εξάρχεια, 3607.751) και για άλλες είκοσι ημέρες.

••• Βραδία τζαζ και στο θέατρο της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης (Μασσαλίας 22, 3607.495, 3629.886) από το συγκρότημα «95 Jazz Quartet». Ο Θόδωρος Πιστόλας, ο Άγγελος Τσαυρέλης, ο Χρήστος Χήρας και ο Ζακ Εισαυηλ παίζουν συνθέσεις από το «America Song Book» των Κάουλι Πόρτερ, Τζορτζ Γκέρσοουν κ.ά. Στις 9 μ.μ.

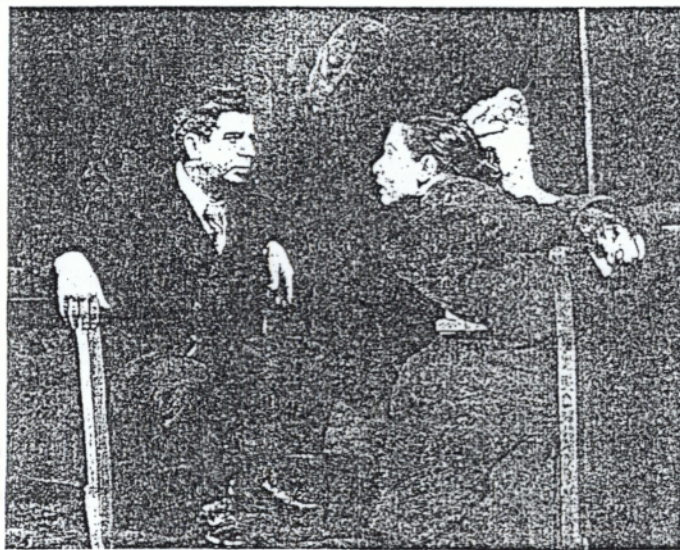
••• Ο Θόδωρος Αναστασίου παρουσιάζει απόψε στο «Καφέ Παράσταση» (Βαλτετίσου 15 και Ιπποκράτους, 6450 166) αποσπάσματα από την καινοφανή του δισκογραφική δουλειά, καθώς και επιλογές από τραγούδια ελληνικού και διεθνούς ρεπερτορίου όπως παλιά ελληνικά, διασκευές λαϊκών τραγουδιών, λατίν τζαζ και ποπ επιτυχίες. Στις 10 μ.μ.

ΟΜΙΛΙΑ

Ο κύκλος με τις εκδηλώσεις για την ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου, από την εποχή της κρητικής αναγέννησης μέχρι τον 20ό αιώνα, συνεχίζονται στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Απόψε ο πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Βάλτερ Πουχνερ, μιλάει για το ελληνικό θεατρικό θέατρο του Αγίου Πέλου. Στις 7.30 μ.μ. στο αμφιθέατρο «Α. Ζέρβας» (Βασ. Κωνσταντίνου 48, 7229.811).

ΘΕΑΤΡΟ

Το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας παρουσιάζει στο θέατρο Ριάτο (Κυψέλης 54 και Αγ. Μελετίου) τους «Δανειστές» του Α. Στρίντμπεργκ απόψε, αύριο και μεθαύριο, σε μετάφραση Μαργαρίτας Μέλιμεργκ και σκηνοθεσία Νίκου Χοράλα-

Ο Θούλης Μπουντούραγλου και η Οδέττη Ιωάννου στους «Δανειστές» του Στρίντμπεργκ

μου. Τα σκηνικά και τα κοστούμια είναι της Κέλλυς Βρεττού, η μουσική επιμέλεια του Ιάκωβου Δρόσου. Παίζουν οι Χρήστος Ευθυμίου, Οδέττη Ιωάννου, Φούλης Μπουντούραγλου. Στις 9.30 μ.μ.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Συνθέσεις, νεκρές φύσεις, εικόνες και πορτρέτα παρουσιάζει στην έκθεση ζωγραφικής ο ζωγράφος Κώστας Κοντογιάννης, που εκθέτει στην γκαλερί «Χρυσόθεμις» του Χα-

λανδρίου (25ης Μαρτίου 20, τηλ. 6811.418). Ο Κώστας Κοντογιάννης έχει εμψυώσει θέματα από τη φύση και τη ζωή και τα παρουσιάζει μέσα από τις πινελιές του, στους πίνακες αυτής της ατομικής έκθεσης. Γκαλερί «Χρυσόθεμις» (25ης Μαρτίου 20, Χαλάνδρι).

••• Ανδροβόικες διαδρομές είναι ο τίτλος της ομαδικής έκθεσης που ανοίγει σήμερα στην γκαλερί «7» Ζαλοκώστα (3612.050). Η Κατερίνα Μπογάκη συμμετέχει με τη ζωγραφική της που ερμηνεύει μια πραγματική ιστορία, μετά την επιστροφή της από ένα ταξίδι. Η Υπατία

ΠΙΣΩ ΣΤΗΝ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ

Το ερωτικό πάθος και η αιώνια πάλη των δύο φύλων, η πίστη στην ανωσύτη που δίνει το ανθρώπινο είδος και η δύναμη της υποβολής είναι ο κεντρικός άξονας των «Δανειστών» του Στρίντμπεργκ. Το έργο παρουσιάζεται από το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας απόψε, αύριο και την Πέμπτη στις 9.30 μ.μ. στο θέατρο «Ριάτο» (Κυψέλης - Αγίου Μελετίου, τηλ. 8827.000). Η μετάφραση είναι της Μαργαρίτας Μέλιμεργκ, η σκηνοθεσία του Νίκου Χοράλαγλου, τα σκηνικά και τα κοστούμια της Κέλλυς Βρεττού, η μουσική επιμέλεια του Ιάκωβου Δρόσου και οι φωτισμοί του Σάκη Μανιάτη. Πρωταγωνιστούν οι Χρήστος Ευθυμίου, Οδέττη Ιωάννου και Φούλης Μπουντούραγλου.

Ο ΨΑΡΑΝΤΩΝΗΣ ΣΤΗΝ «ΕΡΩΦΙΛΗ»

Ο Ψαραντώνης (Αντώνης Ευλούρης) για σαράντα ημέρες στην κρητική παραδοσιακή ταβέρνα! «Ερωφίλη» (Αχαΐας 24, Αμπελοκρηπίδα). Ο μεγάλος δεξιοτέχνης της λύρας (παίζει επίσης και μοντολίνου) δίνει ρεσιτάλ κάθε θράβυ-συναυδία... τοικουδιάς και νόστιμων κρητικών μεζεδών.

Μπαγκουδή εμπνέεται από μια παλιά φωτογραφία και αναπαράγει φανταστικές ιστορίες προσώπων που απεικονίζονται σε αυτές. Ο Ηλίας Παπαηλιόκης με την πρότασή του στον χώρο ερευνά την αυθενσία στήριξη του συμβόλου «γέφυρα». Εγκαινιά στις 8 μ.μ. Δάρκεια μέχρι τις 8 Μαρτίου.

ΣΙΝΕΜΑ

Με τη «Σιμάχτρα» του Μανούσου Μανουσόκη ολοκληρώνεται απόψε στον «Ορφέα» - Βουλιαγμένης (Αρτέμιδος 57, 9019.724) το αφιέρωμα για τα 100 χρόνια του κινηματογράφου που οργάνωσε ο Σύλλογος Εκπαιδευτικών «Ο Μακρυγιάννης», με ελληνικές ταινίες. Στις 6 μ.μ.

ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
 Επιπλα Κύρους
 Κρεββατοκάμαρες

ΑΧΤΗ ΔΥΤΙΑΚΩΝ 80, ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ: 10611 331.530, ΤΗΛ & FAX: 312.711
 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΣΤΟΥ 1, ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ: 10611 424.100, FAX: 429.244

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η ΗΜΕΡΑ

Σελίδα 9

ACS
 ... σημαίνει courier

ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 141 Β * 262 21 ΠΑΤΡΑ
 ΤΗΛ: 222.992, 225.667, 221.857 FAX: 620.074
 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΛΟΝ: 990.769, 990.672

Τετάρτη 24 Απριλίου 1996

"Bianca"
 την Κυριακή
 στο ΑΣΤΥ

Ο γιγνός οφθαλμός και ο Μελωδία FM παρουσιάζουν την Κυριακή στις 4 το απόγευμα σε Πρώτη Πρόβλεψη την ταινία Bianca του Napier Moresi.

Σας δίνουμε μία πρώτη γεύση από την υπόθεση. Ο Μοξέλι είναι καθηγητής μαθηματικών, σ' ένα περσιτικό σχολείο που ονομάζεται Marilyn Μορσιος όπου η ιστορία διδάσκεται μέσα από τα τραγούδια της δικτατορίας του '60, κι όπου λειτουργεί ένα μπαρ με τζαζ μπλουζ, φιλμτεκνική κ.λ.κ. Από το σπίτι του κατασκευάζει τους γείτονες του και φακελώνει τα ζευγάρια, καταπιμπουτάς τα σε "τυχαία" ή "δυστυχισμένα" στο προσωπικό του αρχείο.

Ερωτευμένος με την Μπίανκα, μία συνάδελφό του που διδάσκει γαλλικά, ο Μοξέλι κατατάσσεται όλα και περσοποιεί από την έμσην ιδέα της εντοχής ή της δυναμικής της κοινής ζωής των ζευγαριών που ζουν γύρω του, κι αυτό τον βιάζει σε μία παράνομη, σεμνή, τρέλα. Όταν κάποια από τα ζευγάρια τον άμεσση περι-

Η ιστορική γνώση του... Σωκράτη

Ο Χρήστος Καλαβρούζος μιλάει στην «Η» για την... «ερωτική» σχέση του με το Βάριναλη

«**Η** κοροϊδία δεν είναι ένα εύκολο πράγμα. Είναι παιχνίδι μαζί και τέχνη. Πρέπει να 'χεις πολλή φαντασία και χρήση και πείρα ζωής για να μισοίς όλα αυτά να τα παίξεις ανάλογα και φωτειρά, χωρίς προσπάθεια».

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΚΟΝΤΟΓΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Η κοροϊδία δεν είναι η σφήμη το τέλως της φιλοσοφίας. Πρέπει να 'χεις τίποτα από το δόγμα της συλλογής και της απελπισίας, για να φτάσεις στο γέλιο, στο πικρόγελο...

Και αν μπορέσεις να φτάσεις... Σήμερα με τον ήθοσιό Χρήστο Καλαβρούζο που ανθάνει το βράδυ στις 9 στη σκηνή του Θιάτρου «Απόλλων» για να αποδώσει την «Αθηναία απολογία του Σωκράτη», αυτό το σημαντικό κομμάτι του έργου, είναι το αποκορύφωμά του.

Ο Χρήστος Καλαβρούζος ο οποίος έχει απνευστία με τα ιμάτια «τράιπα» του ελληνικού

Θιάτρου και έχει πρωταγωνιστήσει σε όλες τις μεγάλες θεατρικές σκηνές, είχε από τα νεανικά του χρόνια μια... «ερωτική» σχέση με το Βάριναλη.

«Είμαι από αυτούς που το Βάριναλη τον είχα στο προσκεφάλι μου, κάτι σαν οδηγό», λέει στην «Η».

«Πολλές φορές έχω ακαγγέλει κείμενα του Βάριναλη. Κατεβαίναμε θυμάμαι με το Μόνο Κατόρνη στους συλλόγους των Αθηνών, την μεταπολίτευση και απαγγέλαμε μονολόγους. Τον παρακινούσα τότε να λέει τον εγός μονόλογο... Ένα στίχο που τον έχω για οδηγό: Λέει λοιπόν ο Βάριναλης... «δεν δίνω λέξεις, παραγοιά δίωο μοχαίρι σ' ολονόις, κοθώς το μπήγο μες το χόμη γίνεται φως, γίνεται νους».

Ο Βάριναλης δεν είναι απηνός στα ιδεολογήματα. Σίβειται πάρα πολύ τον μύθο.

Η «Αθηναία απολογία» που ανθάνει στο «Απόλλων» ο Καλαβρούζος και οι συνεργάτες του παρουσιάζει το Σωκράτη να απολογείται στα... «μεγάλα» - όπως τα ονομάζει χαρακτηριστικά - που κάθονταν στην οδό

μισούσαν πασατίμιο και φτιούσαν τα τσόφλια στο... ηλιόχο του μπροστινού. Το έργο είναι σύνορα διαλλυσικό. Ο Καλαβρούζος λέει: «Ο

επίτιμος του Βάριναλη κόνεσε για να γεννηθεί. Σπάνια η λογιτεχνία και η ποιηή μας «γεννούν» τίποτα κείμενα. Ο Πηνναλικός Σωκράτης δεν έχει να κάνει σε τίποτα με τον

Πλατωνικό ή τον... Ξενοφονικό. Ούτε με τον Αριστοφανικό. Μα ο Βαρναλικός Σωκράτης δεν είναι και τον κατηγορούν. Γιατί τον κατηγορούν τρεις αλλά τον καταδικάζει ο

Ποιητήρα απόψε στις 9 στο ΔΗΠΕΘΕ με την «Αθηναία Απολογία του Σωκράτη».

Το έργο θα παιχτείται καθημερινά έως και την Κυριακή. Η σκηνοθετική επιμέλεια είναι του Νίκου Αρμάου, τα σκηνικά του Βασίλη Φωτόπουλου και η μουσική του Μ. Χριστοδουλίδη. Πρωταγωνιστεί ο Χ. Καλαβρούζος ο οποίος σκοπεύει να συνεχίσει τη συνεργασία του με το ΔΗΠΕΘΕ και στο μέλλον.

Εκτιμά μάλιστα ότι το Δημοτικό Θέατρο Πάτρας πρέπει να ενισχυθεί από το ΥΠΠΟ και να παίξει κυρίαρχο ρόλο στη Νοτιοδυτική Ελλάδα

τέλος, βάζει το Σωκράτη να αποκηρύξει τη φιλοσοφία του και κηρύσσει την πανανθρώπινη λευτεριά. Η διαφορά του με τον παλιό Σωκράτη δεν είναι ότι είναι πιο έμπικνος έχει καλύτερη ιστορική γνώση. Ο ένας μιλάει στην αρχαιότητα και ο άλλος στο σήμερα».

Ο Χρήστος Καλαβρούζος εκτιμά ότι η κατάσταση μπορεί να γίνει κατανοητή ακόμη και από τον πλέον αγράμματο, αφού ο Βάριναλης μιλάει σε αληθινή ελληνική γλώσσα. Το κείμενο είναι απλό, έχει ζωή και αιχμηρά μηνύματα κάθε φορά στο θεατή.

Κάποια στιγμή μάλιστα ο Βαρναλικός Σωκράτης απευθύνεται στο κοινό και λέει: «Θα προτιμούσατε καμιά βρομοκοιτίβη αζάφρα το πός μου ελπίητε κάποτε η Δοδώνη».

Κάπως έτσι κερνάει στην ανίληψη του κοινού, καθίβει τις ασάφεις του στο επίπεδο των ακροατών για να τον καταλάβει.

«Και φυσικά αυτοί που τον καταδικάζουν δεν τον καταλαβαίνουν». Έτσι γίνεται πάντα. Μη χάσετε αυτή την παράσταση.

λάος. Κόνοντας αναπαράσταση του αρχαίου μύθου, ο ποιητής καυτηριάζει τα προβλήματα της εποχής του. Για αυτό και χιτιάζει τη σέψη της κοινωνίας του. Στο

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Πρωτοανέθηκε πριν τριάντα χρόνια (στο Εθνικό Θέατρο). Η ιστορία του αναφερόταν περίπου τριάντα χρόνια πριν (στη μεσοπολεμική περίοδο). Δυο γυναίκες κάποιας ηλικίας περιμένουν παραμονή Πρωτοχρονιάς τους καλεσμένους τους στο σπίτι τους, το οποίο είναι μαζί και μαγαζί δώρων.

Πρόκειται για το έργο της **Λούλας Αναγνω-**

στάκη «Η

συνανα-

στροφή»

που πα-

ρουσιά-

ζεται αυ-

τό τον

«Συναναστροφή» στην Πάτρα

καιρό από το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας σε σκηνοθεσία **Κίττυς Αρσένη**.

Μια παρέα έξι ανθρώπων, προσκεκλημένοι αλλά κι απρόσκλητοι, οικείοι κι απόμακροι, μοναχικοί και παγιδευμένοι που μάταια προσπαθούν να επικοινωνήσουν, γιατί ο καθένας είναι βυθισμένος στον δικό του κόσμο, στους φόβους και στα όνειρά του. Καυβενιάζουν αλλά είναι σαν να μονολογούν στον καθρέφτη του εαυτού τους τις ατυχίες, τις ήττες, τις ενοχές, τα αδιέξοδά τους. «Συναναστρέφονται

10-4-54
"ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΗ"

Ο Γιώργος Μελισσάρης και η Οδέττη Ιωάννου στο έργο της Λούλας Αναγνωστάκη «Η συναναστροφή» στο ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας

αλλά δεν συναντώνται». Μετά απ' αυτές τις λίγες ώρες συνεύρεσης, θα φύγουν χαμένοι κι άγνωστοι μεταξύ τους με τη σκιά του θανάτου να πλανιέται μέσα στο σπίτι.

Μια παράσταση ιδιαίτερα ατμοσφαιρική και καλοστημένη, που αναδίδει το ρεαλιστικό και ποιητικό «άρωμα» του έργου της Αναγνωστάκη, με όλους τους ηθοποιούς να πλάθουν ό-

στρατιώτες, λιποτάκτες ενός φανταστικού πολέμου). Το καλόγουστο και προσεγμένο έ-ως τις λεπτομέρειες σκηνικό της Σάντρας Στεφανίδου, όπως και οι διακριτικές μουσικές πινελίες του Κώστα Χαριτάτου συμπληρώνουν τη θετική εικόνα της «Συναναστροφής», που θα παίζεται έως τις 20 Απριλίου.

Γ. ΒΙΔΑΛΗΣ

μορφα τους ρόλους τους. Η Εύα Κοταμανίδου και η Κατερίνα Καραγιάννη (μεσήλικες κι αφυδατωμένες οικοδέσποινες), η Οδέττη Ιωάννου και ο Γιώργος Μελισσάρης (η πρώτη γεμάτη υποψίες και εμμονές, ο δεύτερος, στωικός σύζυγος), ο Περικλής Βασιλόπουλος (ο γέρος θείος που δεν ακούει), η νεαρή Τάνια Χαντζάρα (η μαθήτριά που εισβάλλει σαν σίφουνας), ο Κοσμάς Φοντούκης και ο Γιώργος Βουζουλίδης (οι δυο απρόσκλητοι

σε μια καλή «Συναναστροφή»

Το έργο της Λ. Αναγνωστάκη από το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας

Το πρώτο τρίπρακτο έργο της Λούλας Αναγνωστάκη, «Συναναστροφή», ξεχασμένο από τα αθηναϊκά θεατρικά σχήματα, αναβιώνει τη φετινή άνοιξη (τριάντα χρόνια μετά το παρθενικό του ανέβασμα στο Εθνικό Θέατρο, παραμονές του στρατιωτικού πραξικοπήματος) από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας, στη σκηνή του θεάτρου «Απόλλων».

Ήταν μία πολύ καλή παράσταση αυτή που είδαμε το Σάββατο το βράδυ, στη διάρκεια της επίσημης προεμιέρας. Η γραφή της Λούλας Αναγνωστάκη και στην περίπτωση της «Συναναστροφής» γυροφέρνει θέματα που την απασχολούν σε ολόκληρο το συγγραφικό της έργο: η μοναξιά, τα τραύματα, οι ενοχές, η έλλειψη επικοινωνίας και οι καταδικασμένες σε αποτυχία χειρονομίες προς αποκατάσταση κάποιας επαφής. Αυτό ακριβώς είναι και η «Συναναστροφή»: η συνεύρεση οκτώ ανθρώπων μία παραμονή Πρωτοχρονιάς και η ανάγκη τους για επικοινωνία: μία ανάγκη που ματαιώνεται σαν ανειδίδοτο γράμμα. Η σκηνοθεσία της Κίττυς Αρσένη δεν θέλησε να απομακρυνθεί στο ελάχιστο από τις εύθραστες ισορροπίες της Αναγνωστάκη, ανάμεσα στον ρεαλιστικό λόγο και στην κυρίαρχη ποιητική διάσταση. «Αν ο θεατής κατορθώσει και ταξιδέψει με το έργο, τότε θα γίνει συνδημι-

ουργός και θα ανακαλύψει πράγματα δικά του, απολύτως προσωπικά. Αλλά έτσι είναι η γραφή της Αναγνωστάκη: καθημερινές, αληθοφανείς καταστάσεις που επιτρέπουν δεκάδες, προσωπικές αναγωγές», εξηγεί η Κίττυ Αρσένη.

Καθαρστικές υπήρξαν οι ερμηνείες των ηθοποιών. Όπως συμβαίνει με όλα τα έργα όπου συναισθήματα, εντάσεις, αδιέξοδα εκφράζονται περισσότερο με βλέμματα ή κινήσεις παρά με το λόγο. Και σε αυτό το σημείο, το μεγαλύτερο

φορτίο είχε χωρίς αμφιβολία ο ρόλος της σιωπηλής, κατά το μεγαλύτερο μέρος του έργου, Ολγας, που υποδύθηκε με υποδειγματικό

τρόπο η Εύα Καταμανίδου. Πολύ καλές όμως υπήρξαν και οι ερμηνείες των άλλων ηθοποιών: της Κατερίνας Καραγιάννη, της Τάνιας Χαντζάρα, του Περικλή Βασιλόπουλου, της Οδέτης Ιωάννου, του Γιώργου Μελοσάρη, του Κοσμά Φοντούκη και του Γιώργου Βουζουλιδή.

Συμβιβάτες με το λόγο της Αναγνωστάκη υπήρξαν οι επιλογές της Σάντρας Στεφανίδου στα σκηνικά και το κοστούμια και του Κώστα Χαριτάτου στη μουσική. Από τις παρουσίες στη σαββατιάτικη επίσημη προεμιέρα ως σημειώσουμε μία με ιδιαίτερη σημασία: αυτή του Αευτέρη Βογιατζή ο οποίος προγραμματίζει την παρουσίαση της «Συναναστροφής» στην Αθήνα.

Του απεσταλμένου μας στην ΠΑΤΡΑ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΤΖΕΝΤΑ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ: Τον «φανατικό ηθικό της πολιτικής ποίησης» Μανόλη Αναγνωστάκη τιμά σήμερα στο Θέατρο «Αυλαία», ο

λης Παναγιωτόπουλος θα μιλήσει στην Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού & Γενικής Παιδείας (Πλατεία Πα-

Συλλόγου των Αθηναίων, στην οδό Κέκροπος 10, στην Πλάκα, θα γίνει η παρουσίαση του βιβλίου της Ράνιας Γέροντα: «Ο-

Η Κατερίνα Καραγιάννη και η Εύα Κοταμανίδου στη «Συναστροφή». Για την ματαιωμένη επικοινωνία, η σκηνοθέτις του έργου Κίττυ Αρσένη, λέει: «Ο καθένας μας κουβαλάει τόσο διογκωμένο το δικό του πρόβλημα με αποτέλεσμα η ανάγκη για επικοινωνία με τον άλλον να έρχεται σε δεύτερη μοίρα».

...τομα όμας να καθίσει στα βελούδινα καθίσματα του Μεγάρου με φόρμα εργασίας;

Ακόμη κι αν μια συναυλία είναι βαρετή μπορείς να περάσεις την ώρα σου παρατηρώντας τους ανθρώπους. Εκείνοι που παραμένουν σιωπηλοί, χορεύουν και κουνούν ρυθμικά το κεφάλι, απολαμβάνουν. Οι άλλοι, που μιλούν μεγαλόφωνα, γυρίζουν την πλάτη στη σκηνή και καρφώνονται, χάνουν το χρόνο τους. Μετά το τέλος της συναυλίας δεν θα σχολιάζουν τα τραγούδια αλλά τις κοσμικές παρουσίες. Ήταν η πρώτη τους φορά. Και η τελευταία;

ΣΑΝΤΥ ΤΣΙΑΝΤΑΚΗ

Αυτή την Κυριακή στο ένθετο περιοδικό
«Επτά Ημέρες»

ΚΝΩΣΟΣ

- ◆ Λαβύρινθος: μύθος και πραγματικότητα
- ◆ Μίνως Καλοκαιρινός: οι πρώτες ανασκαφές
- ◆ Το τεράστιο έργο του Άρθουρ Έβανς
- ◆ Η Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή στην κοιλάδα της Κνωσού
- ◆ Το ανακτοράκι και οι σύνθροι της Κνωσού

ΗΜΕΡΕΣ

Γράφει η ΡΟΖΙΤΑ ΣΠΚΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΠΕΘΕ ΠΑΤΡΑΣ «Ο ΦΩΤΑΓΩΓΟΣ»

Αληθινή βόμβα έπεσε στη θεατρική Αθήνα το... δωράκι που μας έστειλε η Πάτρα, με άλλα λόγια «Ο φωταγωγός» του τόσο ταλαντούχου και τόσο άτυχου Σπύρου Γαλαίου. Πολλές γκρίνιες είχαν προηγηθεί, γιατί το ίδιο έργο είχε απορριφθεί από το Εθνικό και... πράγματι (ίσως επειδή δεν παρακολούθησα το θέμα... όσο έπρεπε) δεν μπορώ να καταλάβω γιατί. Τέσσερις ηθοποιοί χωρισμένοι σε δύο ζευγάρια. Οι μεγάλοι (Αννα Συνοδινού - Τέλης Ζώτος) λίαν, πεπειραμένοι κι εκείνη μάλιστα... υπερπειραμαμένη. Οι νέοι (Νίκος Σκουλάς, Ηλία Γιαννάκης) εντελώς άπειροι, αλλά... Αλλά στη σκηνή δεν καταλαβαίνεις καθόλου πως δεν είναι κι αυτοί «παλιοί στη δουλειά».

Και στην πλατεία πια, ένας... Εμπνευσμένες ερμηνείες από την Άννα Συνοδινού και τον Τέλη Ζώτο στο «Φωταγωγό».

«Φώτισαν» την Αθήνα με το ταλέντο τους

κόσμος όρθιος να χειροκροτεί ουρλιάζοντας «Μπράβο!».
Το κυριότερο:
Όταν τελείωσε το έργο τα πηγαδάκια ήταν ανεπιφύλακτα: «Καλέ, βλέπεις πως υπέρχουν ελληνικά έργα;» ήταν και το μόνιμο «ρεφρέν».
Δράση παράλληλη. Πότε στο διαμερισμάτι της γριάς μάνος (η εθνική μας Ανωύλα το καμάρι μας!) που επισκέπτεται ο γιος της (ένας Τέλης κομμένος και ραμμένος για το ρόλο) καλοστεκούμενος πενηντάρης με τσιπές πάντα γεμάτες, κάθε Τρίτη και Παρασκευή και πότε στο πλαινό επίσης μικρό διαμερισμάτι, όπου μένει μια παραδουλεύτρια που αγωνίζεται να μεγαλώσει το 15χρονο αγόρι της, Σαββατόβραδο, και πολλά συμβαίνουν, εντελώς απρόσμενα. Ο γιος εμφανίζεται παραφομαρισμένος, με κινούργιο χρυσό ρολόι και κάθε θέλει. Γιατί η πανέξυπνη μάντα του δεν γελιέται από τα «μανούλα» και τα σαλιαρίσματα με τα οποία την καλοπιάνει; Ξέρει πως εδώ ή που θα χωρίσουν τα ποταμάκια τους

ή που θα γίνουν αμοιβαίες υποχωρήσεις. Μάλλον δικές της βέβαια.
Η μονομαχία τους είναι σκέτη απλόραση. Αλλάζουν χιλιά πρόσωπα. Ανταλλάσσουν αγάπες και απευέλς; αγριεύουν και πίσω πάλι στην υποχώρηση. Μέχρι κόρτε κάνουν κι εδώ να δείτε την Άννα, νάζι. Δεν νομίζω να υπάρξει μόνι (ιδίως μόνι εγοριού) που να μην ανα-

μένος θεατής θα αναγνωρίσει λάθη και αδυναμίες στο έργο. Όμως η σκηνοθεσία του Νίκου Αρξάου είναι τόσο περισυρτική. Καλύπτει τα πάντα, μας παίρνει μαζί της και γελάμε, κλαίμε, τρομάζουμε, θαυμάζουμε χωρίς να προλαβαίνουμε να πάρουμε αναπνοή. Ακόμα και οι σκηνές των παιδιών, επειδή παίζονται από ηθοποιούς που δεν είναι παι-

μπού.
Θα περάσετε μια υπέροχη βραδιά. Οι παραστάσεις στο θέατρο «Αθηνών» κάθε Δευτέρα και Τρίτη μέχρι το Πάσχα. Και θα θαυμάσετε, πέρα από όλα τα «λογικά», την γκάμα μιας μεγάλης τεράστιας, ηθοποιού που ξεκινάει από... Ρένα Βλαχοπούλου για να αγγίξει, φάτσα στο κοινό με τον προβολέα, καταπάνω της τα ύψη της πιο ανθρώπινης τραγωδίας...

Το ότι στάθηκε ο Τέλης Ζώτος πλάι σε ένα τέτοιο ιερό τέρας και της κράτησε το ίσο χωρίς να κοντολογίσει ούτε τόσο δα, αποτελεί την πιο σπουδαία κουβέντα που μπορούμε να πούμε για τη δύσκολη, αλλά εμπνευσμένη δημιουργία του. Όσο για τον Νίκο Σκουλά και τον Ηλία Γιαννάκη, αθώς ο πρώτος, ποιηρός, σχεδόν επικίνδυνος ο δεύτερος, π να πει κανείς. Μας ενθουσίασαν γιατί οι δικές τους δυσκολίες ήταν πολύ πιο μεγάλες. Όταν καταβαίνεις λίγο μόνο χρόνια κάτω από την ηλικία σου, οι παγίδες είναι άγριες.

**Κλαίς, γελάς, τρομάζεisz,
θαυμάζεisz, χωρίς να
προλαβαίνεις να πάρεις ανάσα...**

γνώρισε σκηνές από τη ζωή της. Έκανα ένα πρόχειρο γκάλοπ και όλες όσες ρώτησα το παραδέχτηκαν. Παράλληλα, το γειτονόπουλο κι ένας συμβαθής του, βαριούνται. Γιατί να μην παίζουμε μια (σχεδόν αθάσι!) φάρσα στη γριά μπαίνοντας από το παραθύρακι του φωταγωγού και υποκρινόμενοι τα κλεφτρόνια με κάλτσες στο κεφάλι; Ο πεπειρα-

τόσο παιδιά και είναι το πιο δύσκολο σημείο του έργου τις έχει σκηνοθετήσει μέχρι... Τρίο Στουτζές, μέχρι μπαλέτο τους το γειτονόπουλο κι ένας συμβαθής του, βαριούνται. Γιατί να μην παίζουμε μια (σχεδόν αθάσι!) φάρσα στη γριά μπαίνοντας από το παραθύρακι του φωταγωγού και υποκρινόμενοι τα κλεφτρόνια με κάλτσες στο κεφάλι; Ο πεπειρα-

«Μορμόλης», ανατροπή της «ενήλικης» λογικής

Την παιδική ψυχή μπορείς να την προσεγγίσεις μέσα από μια παραμυθική ατμόσφαιρα με πρίγκηδες και βασιλιάδες, μέσα από εξωλογικά όντα, δράκους και μάγισσες, την καταγράφεις όμως χωρίς εξωραϊσμούς και την σπουδαζεις χωρίς ωραιοποιήσεις μέσα από την πραγματικότητα της.

Αυτόν τον δεύτερο δρόμο επέλεξε ο γερμανός συγγραφέας Ράινερ Χάχφελντ στον «Μορμόλη» του, ένα έργο, που βρήκε μεγάλη απήχηση σε πολλές Ευρωπαϊκές παιδικές σκηνές για την αλήθειά του, που δεν συρρικνώνει την παιδική φαντασία, για την τόλμη του, που αφήνει να αναπνεύσει η ελευθερία της σκέψης των μικρών, για την ανατροπή του να παρουσιάζει φοβισμένο τον κόσμο των μεγάλων, όταν κατά κύριο λόγο είμαστε εθισμένοι στο αντίθετο.

Τα παιδιά στον «Μορμόλη» διαφωνούν με την εξουσία των μεγάλων και την αμφισβητούν, όταν γίνεται παράλογη. Δεν διστάζουν να κρίνουν τον κόσμο εκείνων, που προσωποποιούν την δύναμη και αλατούν τυφλή υποταγή. Δεν φείδονται να προσδώσουν σ' αυτό τον κόσμο αρνητικά χρώματα και ονόματα και το χαρακτηριστικότερο, να τον εκφοβίσουν με μέσο ένα δημιουργήμα της φαντασίας τους, που ανάγεται μέσα στο έργο σε σύμβολο αντίστασης στον παράλογο δογματισμό των μεγάλων, πετυχαίνοντας έτσι την αντιστροφή των παραδεδομένων ρόλων.

Αν η Μορμώ, το δύσμορφο τέρας, ήταν το φόβητρο των παιδιών στα αρχαία Ελληνικά χρόνια, ο Μορμόλης είναι το φόβητρο των μεγάλων στο έργο του Χάχφελντ. Η σύλληψη του συγγραφέα στο σημείο αυτό μοιάζει νατρεπτική και γι' αυτό αληθινή. Η συνήθης τακτική των μεγάλων να ήσασκεδάσουν τις υποήμιες τους και να καλύπτουν τις ανασφάλειές τους από τον φόβο μιας πιθανής ανατροπής της εύθραυστης εξουσίας τους λειτουργεί στο έργο του Ρ. Χάχφελντ ως μπουόμεραγκ εναντίον τους. Από την άποψη αυτή ο «Μορμόλης» διαθέτει ένα βαθύτατο παιδοψυχολογικό πόστρωμα, διαχωρίζοντας τη θέση του από κάθε αφελή θεώρηση της αδικής ψυχής.

Το έργο, που αποτελεί την φετινή επιλογή της Παιδικής Σκηνής του Η.ΠΕ.ΘΕ της πόλης μας, υποστήριξαν στη σκηνική του παρουσίαση με έφι, φρεσκάδα ιδεών και δημιουργικό ενθουσιασμό όλοι οι συντελεστές της παράστασης. Η σκηνοθετική γραμμή του Φούλη Μπουντούρογλου νέδειξε με επιτυχία τα μηνύματα του έργου μέσα από την διάσταση της κινηματογραφικής ροής», που και γοργούς ρυθμούς εξασφάλισε και τέτρεψε στους ηθοποιούς να κινηθούν σε πρότυπα ιδιαίτερα προσφιλή τα παιδιά, όπως αυτά των ηρώων κινουμένων σχεδίων. Ιδιαίτερα πρέπει να επαινεθεί η σκηνογραφική δουλειά του Γιώργου Βαφιά για την ευφυή λληψη, την ευρηματικότητα και την ευελιξία της. Με θαυμαστή ταχύτητα σκηνικά αντικείμενα μεταμορφώνονται, μεταλλάσσονται και αξιοποιούνται αποκτώντας πολλαπλές χρήσεις και το κυριότερο, τέτοιου δους σκηνικά κεντρίζουν την φαντασία των μικρών θεατών, καθώς στο υ τους προσλαμβάνουν την διάσταση παιγνιδιών, γνώρμων και οιών σ' αυτούς.

Χαριτωμένη η Μάντα της Τάνιας Χατζύρα με πηγαία και αβίαση ηση είχε την ζωηράδα και τον εθνουσιασμό της νεαρής ηρωίδας και εση απήχηση στον παιδόκοσμο, που ανταποκρίθηκε με γνήσιο αυθορτισμό στο κάλεσμα της ηθοποιού για διάλογο.

Σε χαμηλότερους τόνους κινήθηκε ο Ρίκης του Νίκου Γκέκα. Αν και ύλτα συγχρονισμένος στην κίνηση με την συμπερωταγωνιστριά του, θα

Σκηνή της παράστασης «Ο Μορμόλης», που παίζεται τα σαββατοκύριακα στο Δημοτικό Θέατρο.

«περνούσε» ευχερέστερα στο παιδικό κοινό, αν αφηρόταν σ' ένα εντο τερο και αμεισότερο παιχνίδι.

Στην απόδοση του ζεύγους των μεγάλων, η Ανθή Τσακαλίδου ιτη ησης με συνέλεια τις σκηνοθετικές προθέσεις και το καλώς εννοούμε στυλιζάρισμα στην κίνηση και την φωνή της αποδείχθηκε απολαυστι. Ανάλογα κινήθηκε και ο Πάνος Σταθακόπουλος στο ρόλο του θει αποδίδοντας με επιτυχία την μορμολιτιά του μέσα από ένα γελαστι σύμπλεγμα σπασμαδικών κινήσεων.

Ο Θανάσης Βλαβιανός διεκπεραίωσε τον ρόλο του δύστροπου Μπι ρίνια περισσότερο με την φυσική του παρουσία και λιγότερο με εκφραστικά του μέσα. Πελοϊθήσή μας είναι ότι έχει τις δυνατότητες ξεδιπλώσει με πιο έντονο και πειστικό τρόπο την στρυφνότητα και τ ιδιορρυθμία του ήρωα. Ο Γ. Βουζουλίδης ακολούθησε τους ρυθμούς τ παράστασης με επάρκεια και ευσυνειδησία.

Αρμονική η διαπλοκή της πολύχρωμης μουσικής του Η. Πασχαλίδη ι την εύρυθμη και ζωηρή χορογραφία της Μ. Γκούτη ενώ η μετάφραση τ Π. Σκούφη επέδειξε απόλυτο σεβασμό προς τα παιδιά, που ήσαν φυσικός αποδέκτης της παράστασης. Λιτή, βατή και προπάντων προσλ ψιμη από το νεανικό ακροατήριο πέτυχε το απρόσκοπτο πέραςμα τ μνημιάτων του έργου στην «πλατεία».

Με αφορμή την ευφρόσυνη παράσταση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ της πόλης με και πλάι στις θέσεις του γερμανού Χάχφελντ για την κριτική στάση τ μικρών απέναντι στην εξουσία των μεγάλων, ας θυμηθούμε και τ άποψη του Αγγελου Τερζάκη στο δοκίμιό του Τα παιδιά με τα κλωνάρι «Όλο και περισσότερο από δω κι εμπρός ο διδάσκων θα κρίνεται, ηγέτης θα ελέγχεται, ο γονιός θα πρέπει να δείχνεται άξιος της αποστ λής του».

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΚΚΟΤΑ - ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ Φιλολόγος